

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2561

Phuket Rajabhat University Academic Journal

Volume 14 No.1

January – June , 2018

ISSN 1905 – 162X

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

บรรณาธิการที่ปรึกษา

อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.สุวิชา วิริยมานวงษ์

กองบรรณาธิการกิตติมศักดิ์

ศ.ดร.สุภางศ์ จันทวานิช

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รศ.ดร.คุณหญิงสุมณฑา พรหมบุญ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศ.วิรุณ ตั้งเจริญ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศ.ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รศ.ดร.เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รศ.ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

กองบรรณาธิการ

ศ.ดร.สุภางศ์ จันทวานิช

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศ.กิตติคุณ ดร.สุเทพ เชาวลิตร

มหาวิทยาลัยรังสิต

รศ.ดร.ชาตรี ฝ่ายคำตา

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รศ.ดร.ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์

มหาวิทยาลัยมหิดล

รศ.ดร.นิศสา ศิลปะเสฐ

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ผศ.ดร.สมสงวน ปัสสาโก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผศ.ดร.ศศิเทพ ปิติพรเทพิน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผศ.ดร.โชคชัย ยืนยง

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผศ.ดร.ชนินันท์ พฤกษ์ประมูล

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผศ.ดร.ปราโมทย์ เจียบประเสริฐ

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ผู้ทรงคุณวุฒิ

รศ.ดร.ชีวันน์ นิจนตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

รศ.ดร.จรัส อติวิทยาภรณ์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผศ.ดร.เทอดศักดิ์ ยอแสงรัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ดร.อนุสรา สาวังชัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ดร.วิญญู วีระยางกูร

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

รศ.ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

รศ.เครือวัลย์ ชัชกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ดร.วรพงศ์ ภูมิบ่อพลับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ดร.ศิริวิทย์ ศิริรักษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Prof.Dr.Jeffery Dale Hobbs

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ดร.เพ็ญเพ็ญ ณ พัทลุง

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ผศ.ดร.หิรัญ ประสารการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

รศ.ดร.นภาพร ทศนัยนา

มหาวิทยาลัยบูรพา

ผศ.ดร.จุฑามาศ บัตรเจริญ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผศ.ดร.ณัฐวุฒิ บุญศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
ผศ.ดร.ทองเกียรติ ภาวดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
ดร.ศิริวรรณ ฉัตรมณีรุ่งเจริญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
ดร.อดุล นาคะโร	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
ผศ.ดร.ปราโมทย์ เสียบประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
รศ.ดร.ชานนท์ จันทรา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผศ.ดร.ณัฐสุภรณ์ หลาวทอง	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผศ.ดร.พิพัฒน์ นนทนาธรณ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เจ้าของ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

วัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และผลการศึกษา วิจัยทางด้านการศึกษา สังคม ตลอดจนด้านการบริหารธุรกิจ และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องแก่คณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจ

**โดยต้นฉบับที่ตีพิมพ์จะต้องได้รับการกลั่นกรอง (Peer review) จากผู้ทรงคุณวุฒิ
ที่กองบรรณาธิการเรียนเชิญ**

สำนักงาน กองบรรณาธิการวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
สำนักงานบัณฑิตศึกษา ตึกอำนวยการ ห้อง 113 มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต 83000
หมายเลขโทรศัพท์ 076 – 222370 , 076 – 240474 - 7 ต่อ 1400 โทรสาร 076 – 211778

**บทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏในวารสารเป็นวรรณกรรมของผู้เขียนโดยเฉพาะ
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตและบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย**

บทบรรณาธิการ

เป็นที่ประจักษ์ชัดแล้วว่าระบบการศึกษาของไทยมีปัญหาด้านคุณภาพ โดยเฉพาะคุณภาพของผู้เรียนระดับต่างๆ ตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น นักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และคิดไม่เป็นตามที่กระทรวงศึกษาธิการและหลักสูตรได้กำหนดไว้ ไปจนถึงบัณฑิตที่จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่จบแล้วไม่มีงานทำ หรือบัณฑิตที่จบปริญญาเอกยังต้องไปลงทะเบียนคนจน ฯลฯ แสดงให้เห็นว่าการปฏิรูปการศึกษา ในช่วงที่ผ่านมาส่วนใหญ่ประสบความล้มเหลว อาจเป็นเพราะมุ่งเน้นที่การปฏิรูปโครงสร้างมากเกินไป มีการยุบ รวม แยก และตั้งหน่วยงานใหม่อยู่เสมอ กว่าที่การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาจะเข้าที่เข้าทางก็เสียเวลานาน

ประเด็นที่มีการดำเนินการน้อยมาก ก็คือการปฏิรูปการเรียนรู้ ทั้งๆ ที่บริบทด้านต่างๆ ในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปมาก ครูก็ยังจัดการเรียนการสอนแบบเดิม โดยเน้นการเรียนการสอนในชั้นเรียน วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต จึงขอเรียกร้องให้นักวิชาการศึกษา นักวิจัย และผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษาสนใจที่จะทำการวิจัยและพัฒนา (R&D) เกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาระบบการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน การพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนและรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาครู ซึ่งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุค Thailand 4.0 เช่น การจัดทำรายวิชาที่ผู้เรียนสามารถเรียนทางออนไลน์ได้ฟรี หรือหลักสูตรที่ครูสามารถพัฒนาทักษะทางวิชาชีพได้ด้วยตนเอง ฯ สังคมไทยควรหลีกเลี่ยงการลอกเลียนแบบการศึกษาในตะวันตก หรือในยุโรป ที่ผู้บริหารระดับสูงไปศึกษาดูงานมาอย่างผิวเผินแล้วมากระดากให้สถานศึกษาและครูมาปฏิบัติตาม

วารสาร ฯ ยินดีที่จะเป็นเวทีเผยแพร่ผลงานวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์แก่วงการการศึกษาไทย ทั้งที่เป็นบทความทางวิชาการ และบทความวิจัยทางด้านการศึกษา สังคม และสหวิทยาการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของการจัดทำวารสารฉบับนี้

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2561

Phuket Rajabhat University Academic Journal

Volume 14 No. 1 January – June, 2018

สารบัญ

1. การวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษาเขตพื้นที่ภาคกลาง	1
2. แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของการสอนเกมพลศึกษา	23
3. การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่	43
4. แนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15	55
5. แรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่	83
6. ปัจจัยเหตุที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถทางการแข่งขันของจุดหมายปลายทาง การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลของกลุ่มนักท่องเที่ยวบริษัทชาวมาเลเซียสู่กลุ่ม จังหวัดอันดามัน	103
7. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายใน ของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต	119
8. การตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวของผู้บริโภคในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร	143
9. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต	164
10. อิทธิพลเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัด ภูเก็ตของผู้บริโภค	183

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2561

Phuket Rajabhat University Academic Journal

Volume 14 No. 1 January – June, 2018

สารบัญ (ต่อ)

11.	ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภคในจังหวัดสงขลา	203
12.	การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความ เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่	227
13.	ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู	245
14.	การใช้บันทึกแบบสนทนาเพื่อพัฒนาความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษของ ผู้เรียน	269
15.	บุพปัจจัยของความภาคภูมิใจของผู้รับบริการต่อโรงพยาบาลเอกชนในเขต กรุงเทพมหานคร	297
16.	กลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า	319
17.	ปัจจัยที่ส่งผลและพัฒนารองรับระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกทั้งสามรอบ ของ สมศ.	350
18.	โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับของปัจจัยคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	382
19.	คุณค่าตราสินค้าในมุมมองของผู้บริโภคสำหรับแหล่งท่องเที่ยว บทบาทของ วรรณกรรม กรอบแนวความคิด และแบบจำลองที่นำเสนอใหม่	403
20.	คำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับ	428
21.	ใบบอกรับเป็นสมาชิก	433

การวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษา เขตพื้นที่ภาคกลาง*

A Factor Analysis of the Behavior of Responsible citizenship of Lower
Secondary School Students: A Case Study of the Central Region

จิตตรี พละกุล¹ และ เมษา นวลศรี²

Jittree Palakun¹ and Mesa Nuansri²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3) เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตาม เพศ และระดับชั้น และ 4) เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 575 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด มีความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติเชิงสรุปอ้างอิง ได้แก่ t-test และ F-test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

^{1,2} อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

* งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 19 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ ประกอบด้วย ตัวแปรจำนวน 21 ตัวแปร และองค์ประกอบที่ 3 ด้านเจตคติ ประกอบด้วยตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีระดับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและศาสนา และมีความเคารพและให้เกียรติผู้อื่นตามลำดับ ส่วนรายการที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การเลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาความขัดแย้งและความแตกต่างที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

3. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามระดับชั้น พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบรายคู่ภายหลัง พบว่า มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะที่เหมาะสมในการพัฒนาความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียน ด้วยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ โดยได้ข้อสรุป 4 ประเด็น ได้แก่ (1) ควรพัฒนาความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบโดยการ บูรณาการกับการเรียนการสอน (2) ควรร่วมมือกับผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องแบบองค์รวม (3) ควรจัดกิจกรรมสนับสนุนส่งเสริมทั้งทางตรงและทางอ้อม และ (4) ควรพัฒนาเครื่องมือวัดความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบที่มีคุณภาพ

คำสำคัญ : การวิเคราะห์องค์ประกอบ, ความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) factor analysis of the behavior of responsible citizenship of lower secondary school students 2) analyze a level of the behavior of responsible citizenship of lower secondary school students 3) compare a level of the behavior of responsible citizenship of lower secondary school students by gender and grade level, and 4) suggest the way to develop the behavior of responsible citizenship of lower secondary school students. Samples were 575 lower secondary school students selected by multi-stage random sampling. Research instrument was a 5-point scale with Cronbach's alpha reliability of 0.97. Data were analyzed by descriptive statistics q2w3emethods including frequency, percentage, means, standard deviation and by inferential statistics methods of t-test ,F-test for one – way ANOVA and Exploratory Factor Analysis (EFA). The research findings were as follow:

1. The exploratory factor analysis of behavior of responsible citizenship of lower secondary school students were found to be 3 factors; Knowledge (19 variables), Skills (21 variables) and Attitude (6 variables)

2. Students had the overall behavior of responsible citizenship at a moderate level. When considering each items, the priority of mean from highest to lowest were acting as a good member of the family, participating in maintaining culture and religion and respecting and honoring the seniors respectively. However, selection of appropriate strategies to resolve conflicts and differences that arise in everyday life was the lowest average.

3. The comparison of responsible citizenship score of lower secondary school students was found to be no difference by gender. When classified by grade levels, it showed a different significance at the .05 level, thus testing the pair subsequently found that the average of responsible citizenship score were

difference between two pairs of students' grade level, Grade 7 was higher than grade 8 and grade 9 was higher than grade 8.

4. The recommendations for development of responsible citizenship of lower secondary school students by experts had concluded four issues:

(1) Should develop responsible citizenship by integrating in teaching (2) Should cooperate with parents or related groups holistically (or agents) (3) Should promote activities both directly and indirectly, and (4) Should develop a quality instrument to measure the responsible citizenship.

Keywords : Factor Analysis, Responsible Citizenship

บทนำ

ความเป็นพลเมือง (Citizenship) ถือได้ว่าเป็นคุณลักษณะสำคัญของพลเมือง (Citizen) ซึ่งจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถให้คำจำกัดความได้ว่า “ความเป็นพลเมือง” หมายถึง สถานภาพที่พลเมืองต้องปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของตนเองตามกฎหมายหรือข้อบังคับของรัฐนั้นๆ รวมถึงการได้รับการคุ้มครองและสวัสดิการจากรัฐนั้นๆ จากความหมายดังกล่าวดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่าถ้าบุคคลใดปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ เช่น การเสียภาษีตามกฎหมาย การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือปฏิบัติตามกฎหมาย ก็อาจเรียกได้ว่า บุคคลนั้นมีความเป็นพลเมืองได้แล้ว หากละเมิดหรือมีความบกพร่องในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศก็อาจจะจะต้องได้รับโทษตามกฎหมาย ดังนั้น ขอบข่ายของความเป็นพลเมืองเพียงเท่านั้นไม่สามารถที่จะขับเคลื่อนประเทศไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่พบว่า คุณลักษณะของความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบจำเป็นต้องอาศัยคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองเป็นพื้นฐาน ส่วนที่เป็นจุดต่างออกไปนั่นคือความรู้สึก เจตคติ และสิ่งที่แสดงออกถึงความมุ่งมั่น ความตั้งใจ ความรักภาคภูมิใจ และเป็นเจ้าของประเทศ ตลอดจนความรู้สึกเป็นเจ้าของปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

และพร้อมจะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่พึงปรารถนา อยู่ในจิตใจของพลเมืองไม่ได้เกิดขึ้นกับพลเมืองทุกคน (วิชัย ต้นศิริ, 2551; Congress for Kids, 2008; Michigan State University, 2007; Partnership for 21st century skills, 2014; Tisch, 2010) ดังนั้น ความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ (responsible citizenship) ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอัตลักษณ์ของประเทศและความตระหนักรู้ของชนในชาติ ซึ่งสามารถนำไปสู่เสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ อันจะนำไปสู่ผลประโยชน์และความสำเร็จร่วมกันของคนทั้งชาติ

สำหรับประเทศไทย พบว่า การปลูกฝังในเรื่องของความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบนั้น มีค่อนข้างน้อย และเมื่อพิจารณาจากหลักสูตรการศึกษาไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นแม่แบบในการหล่อหลอมความเป็นพลเมืองที่ดีให้กับเด็กและเยาวชน พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีวิชาหน้าที่พลเมืองสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2521 หลังจากนั้น ได้ยุบรวมวิชาหน้าที่พลเมืองให้ไปรวมอยู่กับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับหลักสูตรประถมศึกษา สำหรับหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาให้ยุบไปรวมกับกลุ่มสังคมศึกษาดังนั้น วิชาหน้าที่พลเมืองไม่ปรากฏชัดเจนในหลักสูตรการศึกษา ในปัจจุบัน (ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, 2555) นอกจากนี้ Fraillon, Schulz, and Ainley (2011) ได้ศึกษาโดยนำข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากการประเมินของโครงการ International Civic and Citizenship Education Study 2009 (ICCS 2009) ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดำเนินการโดยสมาคมระหว่างประเทศเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา มาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองเฉพาะประเทศในภูมิภาคเอเชียที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเปรียบเทียบผลการประเมิน จำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ เกาหลีใต้ ฮ่องกง ไทย อินโดนีเซีย และชองกง โดยผลการประเมินพบว่า เยาวชนไทยมีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความรู้ด้านความเป็นพลเมืองอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั้ง 5 ประเทศในเอเชีย และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 38 ประเทศทั่วโลก

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวทำให้คณะผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนาความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบให้เกิดกับนักเรียนไทยเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เนื่องจากเยาวชนนั้นถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่ความเจริญของกงามเพื่อให้ทัดเทียมกับอารยประเทศ โดยเราจะต้องทำความเข้าใจกับตัวแปรความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบก่อนเป็นลำดับแรก ซึ่งจะต้องทำการวิเคราะห์เพื่อให้รู้ว่าตัวแปรนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบและแต่ละองค์ประกอบมีตัวบ่งชี้อะไรบ้าง เพื่อให้ได้สารสนเทศอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเยาวชนไทยต่อไป ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “การวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษาเขตพื้นที่ภาคกลาง” ทั้งนี้ สารสนเทศที่ได้จะเป็นองค์ความรู้ที่นักวิชาการหรือนักการศึกษาสามารถนำไปต่อยอดและพัฒนาความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบให้กับเยาวชนต่อไป อีกทั้งงานวิจัยนี้ยังได้ให้สารสนเทศเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปสู่การวางนโยบาย หรือแผนกลยุทธ์ในระดับต่างๆ ต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. องค์ประกอบพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. พฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในระดับใด
3. ระดับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความแตกต่างกันตาม เพศ และระดับชั้น หรือไม่ อย่างไร
4. แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ห้วงศักระกอบพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตาม เพศ และระดับชั้น
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตาม เพศ และระดับชั้น
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในเขตพื้นที่ภาคกลาง (22 จังหวัด) โดยยึดระบบการจัดแบ่งเขตพื้นที่การศึกษา การปกครองที่จัดแบ่งโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 600 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ rule of thump (Hair, Anderson, Tatham and Black, 1998 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ซึ่งกล่าวว่า การกำหนดขนาดตัวอย่างที่ใช้กันมากในการวิจัยตัวแปรพหุ คือ 10 – 20 คนต่อตัวแปรในการวิจัยหนึ่งตัวแปร สำหรับการวิจัยนี้มีตัวแปรจำนวน 40 ตัวแปร ผู้วิจัยเลือกกำหนดขนาดตัวอย่าง 10 คน ต่อ 1 ตัวแปร ถ้าผู้วิจัยยึดตามกฎดังกล่าว ดังนั้นจะต้องใช้ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำควรมีอย่างน้อย 400 คน แต่เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม ซึ่งการศึกษากับกลุ่มนักเรียน จะมีอัตราการตอบกลับประมาณร้อยละ 70 (Wiersma, 1991 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช, 2548) อีกทั้งเพื่อเพิ่มความมั่นใจในเรื่องของ

อัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงปรับขนาดกลุ่มตัวอย่าง เป็น 600 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) เพื่อให้ได้ตามกรอบการสุ่มที่กำหนด

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 1 เดือน จากการส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นหน่วยสุ่ม จำนวน 600 ชุด ผลปรากฏว่าได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ และมีการให้ข้อมูลครบถ้วน จำนวน 575 ฉบับ โดยมีอัตราการตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 95.83

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในส่วนนี้ เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 ชุด ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 46 ข้อรายการ ทั้งนี้ มีผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามกับข้อรายการ แล้วคำนวณหาค่า Index Item of Congruence : IOC โดยมีเกณฑ์พิจารณาข้อรายการที่มีคุณภาพและใช้ได้ คือ จะต้องมียค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ .50 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2548) ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่า ทั้งฉบับมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67- 1.00 ซึ่งถือได้ว่าแบบสอบถามมีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาทุกข้อ

2. การตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง โดยค่าความเที่ยงแบบวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ .97 ซึ่งถือว่ามีค่าความเที่ยงในระดับสูง โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ มีค่ามากกว่า .70 ซึ่งเป็นที่ยอมรับในฐานะเกณฑ์ขั้นต่ำสำหรับค่าความเที่ยง (Nunnally, 1967)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows สกัดองค์ประกอบ (Factor Extraction) โดยใช้วิธีอัลฟา (Alpha Factor Analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบ (Factor Rotation) แบบ Orthogonal โดยใช้วิธีหมุนแกนองค์ประกอบด้วยวิธี Varimax คัดเลือกตัวแปรโดยพิจารณาองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalue มากกว่า 1 เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่ชัดเจน และคัดเลือกตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ของแต่ละตัวแปรที่มากกว่า .30

2. การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตาม เพศ โดยใช้สถิติทดสอบที (t- test) จำแนกตามระดับชั้น โดยใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test) ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

4. การเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาเยาวชน จำนวน 5 ท่าน แล้วทำการสรุปผลวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis) ของพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปร พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง - 0.70 - 0.73 มีค่า Bartlett's Test of

Sphericity เท่ากับ 36373.615 ($p = .000$) แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) เท่ากับ 0.932 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันและมีความเหมาะสมที่จะใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ

จากการศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากตัวแปร 46 ตัวแปร ตัวแปรทั้งหมดเป็นตัวแปรที่สำคัญขององค์ประกอบ และสามารถแบ่งได้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ ประกอบด้วยตัวแปรจำนวน 19 ตัวแปร โดยเป็นแหล่งของความแปรปรวนร่วมเท่ากับ 14.59 และสามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ร้อยละ 31.717 โดยมีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ (Knowledge)

ลำดับ ที่	ตัวแปร	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	จดจำองค์ความรู้ กฎหมาย และข้อปฏิบัติทางสังคมได้	.941
2	เข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตย	.926
3	เข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างการทำงานของรัฐบาลและองค์กรทางสังคม	.916
4	เข้าใจถึงระบบการเมืองการปกครองของประเทศ	.893
5	เข้าใจเกี่ยวกับระบบดิจิทัลและระบบออนไลน์ต่างๆ	.889
6	วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นทางการเมืองภายใต้หลักเหตุและผล	.874
7	รู้และเข้าใจถึงผลกระทบจากการแสดงออกทั้งดีและไม่ดี	.872

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ตัวแปร	น้ำหนัก องค์ประกอบ
8	รู้และเข้าใจถึงหลักคุณธรรมและจริยธรรมอันเป็นพื้นฐาน ของการดำรงชีวิต	.941
9	รู้และเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม	.841
10	สามารถปฏิบัติตนอยู่ท่ามกลางสังคมพหุวัฒนธรรมได้	.839
11	ประยุกต์ใช้ความรู้ตามหลักวิชาการเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ได้	.829
12	ตัดสินใจและเลือกปฏิบัติในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่าง สร้างสรรค์	.819
13	ประเมินผลกระทบทางสังคมที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้	.794
14	สามารถเปรียบเทียบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ	.778
15	คิดอย่างมีเหตุผลและอาศัยกระบวนการคิดขั้นสูง	.743
16	รู้และติดตามเหตุการณ์บ้านการเมืองทั้งระดับท้องถิ่น ประเทศ และระดับโลก	.730
17	การเลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง และความแตกต่างที่เกิดขึ้น	.711
18	มีเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองในระดับโรงเรียน	.709
19	เข้าใจในระบบการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน	.609
	Eigenvalue 14.59	
	ร้อยละของความแปรปรวน 31.717	

องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ ประกอบด้วยตัวแปรจำนวน 21 ตัวแปร โดยเป็น
แหล่งของความแปรปรวนร่วมเท่ากับ 12.782 และสามารถอธิบายความผันแปรของ
พฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้
ร้อยละ 27.787 โดยมีรายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ (Skill)

ลำดับ ที่	ตัวแปร	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	สร้างความสัมพันธ์อันดีทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และนานาชาติ	.883
2	ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ และกติกาทางสังคม	.868
3	มีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	.866
4	มีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและศาสนา	.855
5	การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว	.841
6	การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน	.826
7	สามารถเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคมได้	.804
8	สามารถปฏิบัติตนอยู่บนพื้นฐานของหลักคุณธรรม จริยธรรม	.799
9	สามารถปฏิบัติตนเพื่อสังคมโดยถือเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตประจำวันโดยอัตโนมัติ	.772
10	สามารถปฏิบัติตนอยู่ท่ามกลางสังคมพหุวัฒนธรรมได้	.770
11	สามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีงามและถ่ายทอดไปยังผู้อื่นได้	.750
12	มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของสังคม	.746
13	ปฏิบัติตามในหลักการ มโนทัศน์ และทฤษฎีทางสังคม	.742
14	ยอมรับและปรับตัวในความแตกต่างทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา	.736
15	มีภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง แก้ไขปัญหาต่างๆ	.717
16	มีความเสียสละทำงานเพื่อส่วนรวม	.711
17	มีความเคารพและให้เกียรติผู้อื่น	.699

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ตัวแปร	น้ำหนัก องค์ประกอบ
18	ยึดมั่นและใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม	.690
19	ใช้งานระบบดิจิทัล ออนไลน์อย่างมีคุณธรรม	.630
20	มีมนุษยสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ชุมชน สังคมภายในและภายนอกประเทศ	.562
21	การเปิดใจกว้างและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	.517
	Eigenvalue 12.782	
	ร้อยละของความแปรปรวน 27.787	

องค์ประกอบที่ 3 ด้านเจตคติ ประกอบด้วยตัวแปรจำนวน 6 ตัว โดยเป็นแหล่งของความแปรปรวนรวมเท่ากับ 5.196 และสามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ร้อยละ 11.296 โดยมีรายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 องค์ประกอบที่ 3 ด้านเจตคติ (Attitude)

ลำดับ ที่	ตัวแปร	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	มีจิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	.887
2	เคารพถึงสิทธิและสวัสดิการของผู้อื่น	.839
3	มีความรู้สึกเป็นเจ้าของปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม	.812
4	มีความรู้สึกอยากช่วยเหลือผู้อื่นที่ประสบปัญหาหรือทุกข์ยากกว่า	.801
5	ตระหนักและให้ความสำคัญกับจุดแข็งของผู้อื่น	.775

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ตัวแปร	น้ำหนัก องค์ประกอบ
6	มีความเต็มใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับ โรงเรียน	.759
	Eigenvalue 5.196	
	ร้อยละของความแปรปรวน 11.296	

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและศาสนา และ มีความเคารพและให้เกียรติผู้อื่น ตามลำดับ ส่วนรายการที่พบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การเลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาความขัดแย้งและความแตกต่างที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เมื่อจำแนกเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านทักษะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความรู้ และด้านเจตคติ ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามระดับชั้น พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ 0.5 จึงทำการทดสอบรายคู่ภายหลัง พบว่า มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีรายละเอียดดังตาราง 3 - 4

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศ

ตัวแปร	เพศ	n	M	SD	t	p
ความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ	ชาย	234	3.52	.49	.319	.75
	หญิง	341	3.51	.54		

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามระดับชั้น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig	ผลการทดสอบรายคู่
ความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ						แตกต่างกัน 2 คู่ ได้แก่ ม.1 > ม.2 ม.3 > ม.2
ระหว่างกลุ่ม	5.079	2	2.540	9.655	.000	
ภายในกลุ่ม	150.453	572	.263			
รวม	155.532	574				
Test of Homogeneity of Variances						
Levene Statistic = 15.534, df1 = 2, df2 = 572, sig = .000 ทดสอบรายคู่โดยวิธี Dunnett T3						

4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการพัฒนาความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะที่เหมาะสมในการพัฒนาความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยได้ข้อสรุป 4 ประเด็น ได้แก่ (1) ควรพัฒนาความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบโดยการบูรณาการกับการเรียนการสอน (2) ควรร่วมมือกับผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องแบบองค์รวม (3) ควรจัดกิจกรรมสนับสนุนส่งเสริมทั้งทางตรงและทางอ้อม และ (4) ควรพัฒนาเครื่องมือวัดความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบที่มีคุณภาพ

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบของงานวิจัยสามารถนำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายได้หลายประเด็น ดังนี้

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ได้องค์ประกอบของตัวแปรพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ และองค์ประกอบที่ 3 ด้านเจตคติ ซึ่งองค์ประกอบที่ได้นี้โดยรวมเป็นองค์ประกอบที่สมเหตุสมผล เนื่องจากประกอบด้วยตัวแปรที่สามารถอธิบายลักษณะขององค์ประกอบที่มีความสอดคล้องไปในทางเดียวกันและมีน้ำหนักองค์ประกอบสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ มีลักษณะของตัวแปรที่สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนในองค์ประกอบได้ถึงร้อยละ 31.71 ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญค่อนข้างมาก ดังนั้น จะเห็นว่าองค์ประกอบด้านความรู้ มีความสำคัญต่อการแสดงออกถึงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบมากที่สุด และความรู้ถือได้ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการก่อให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2540, อ้างถึงใน อักษร สวัสดิ์, 2542) ได้อธิบายว่า ความรู้ เป็นพฤติกรรมขั้นต้นที่นำมาสู่การเกิดพฤติกรรมและเชื่อมโยงสู่พฤติกรรมด้าน

อื่นๆ หากมีความรู้เกิดขึ้นแล้ว ความรู้จะเชื่อมโยงทำงานสัมพันธ์กับความความรู้สึก และปรากฏออกมาเป็นพฤติกรรม ดังนั้น หากต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ เราจึงควรให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบกับนักเรียนก่อนเป็นลำดับแรก

2. จากผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสังคมไทยเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวมาโดยตลอด เป็นระยะเวลาอันยาวนาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จนกลายเป็นวัฒนธรรมอันดีงามที่คนไทยที่ถ่ายทอดต่อๆ กันมา ดังจะเห็นได้จากเทศกาลสำคัญๆ เช่น วันสงกรานต์ วันขึ้นปีใหม่ คนไทยส่วนใหญ่จะกลับไปยังภูมิลำเนาเพื่อไปพบปะพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย หรือญาติผู้ใหญ่ ตลอดจนผู้มีพระคุณของตน อีกทั้งสถาบันครอบครัวของไทยเป็นหน่วยทางสังคมที่มีหน้าที่ปลูกฝังค่านิยมและสิ่งดีงามต่างๆ ให้กับลูกหลาน อีกทั้งเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับ สุพัตรา สุภาพ (2537) ที่กล่าวว่า ครอบครัวเป็นแหล่งการอบรมเบื้องต้นที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด เป็นสถาบันที่เตรียมตัวเด็กให้ออกไปเผชิญกับสิ่งแวดล้อมที่พ้นไปจากบ้าน ครอบครัวช่วยอบรมเด็กให้รู้จักกฎเกณฑ์ ค่านิยมแบบของความประพฤติ ฯลฯ นับได้ว่าเป็นสถาบันให้การอบรมแก่เด็กตั้งแต่เกิดจนตาย ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า เด็กมีความผูกพันใกล้ชิดกับครอบครัว และให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวเป็นลำดับแรกๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นข้อสนับสนุนผลการวิจัยที่ค้นพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมในด้านของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวมากที่สุด ส่วนข้อรายการที่พบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การเลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง และความแตกต่างที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การแก้ปัญหาเป็นเรื่องที่อาจจะมีความยากสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากการแก้ปัญหาถือว่าเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่จะต้องใช้ความสามารถทางสติปัญญา ประสบการณ์ และการรวบรวมข้อมูลที่มาพอเพื่อนำสู่การตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2554) ได้กล่าวถึงสภาวะการณ์ปัจจุบันของเยาวชนไทยว่า ปัจจุบันมีเหตุการณ์หลายเหตุการณ์ที่สะท้อนให้เห็นว่า เด็กไทยจำนวนมากขาดทักษะการแก้ปัญหาชีวิต อาทิ เด็กวัยรุ่นหนีผัดหวังในความรักหรือเรื่องเรียนหาทางออกโดยการฆ่าตัวตาย โครงการ Child Watch โดยสถาบันรามจิตติ ได้สรุปสภาวะการณ์เด็กไทยด้านต่างๆ ไว้ในช่วงปี 2548-2549 ด้านภาวะสุขภาพจิตของเด็กไทย พบว่า เยาวชนอายุต่ำกว่า 25 ปี พยายามฆ่าตัวตายเพิ่มขึ้นจาก 30 เป็น 40 คนต่อแสนคน หรือคิดเป็นจำนวนเยาวชนที่พยายามฆ่าตัวตายปีละ 7,800 คน หรือเฉลี่ยวันละ 21 คน และที่ฆ่าตัวตายสำเร็จปีละ 800 หรือเฉลี่ยวันละ 2 คน ซึ่งกรมสุขภาพจิตได้อธิบายสาเหตุการฆ่าตัวตายว่า เกิดจากอาการซึมเศร้าซึ่งมาจากความวิตกกังวล และไม่สามารถจัดการกับปัญหาตนเองได้

3. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิงในช่วงวัยนี้ยังได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวอย่างใกล้ชิด อีกทั้ง ได้รับการศึกษาและการอบรมสั่งสอนจากโรงเรียนที่เท่าเทียมกัน ส่วนปัจจัยภายนอกที่จะมาส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมความเป็นพลเมืองจึงยังมีไม่มากนัก ดังนั้น จึงทำให้ไม่แตกต่างกันตามเพศ แต่เมื่อจำแนกตามระดับชั้น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบรายคู่ภายหลัง พบว่า มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นนักเรียนที่เพิ่งเปลี่ยนบริบทของสถานศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษา เป็นโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งอยู่ในช่วงของการปรับตัวและพร้อมรับฟังและปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน สังคม จนกระทั่งพอถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นช่วงของการก้าวสู่วัยรุ่นอย่างชัดเจนเป็นช่วงวัยที่เริ่มให้ความสนใจในตนเองมากกว่าบริบทรอบข้าง มีความสนใจในความเป็นตัวตน ต้องการอิสระมากขึ้น จึงอาจส่งผลให้

พฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบมีน้อยกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แต่จะกลับมามีพฤติกรรมที่เพิ่มขึ้นตอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเป็นระดับชั้นที่มีความรู้และประสบการณ์มากที่สุด มองเห็นสถานการณ์ต่างๆ ตลอดจนเข้าใจบริบทของสังคมได้ชัดเจนขึ้น นอกจากนี้เป็นช่วงวัยที่กำลังเปลี่ยนผ่านไปสู่การศึกษาทางเลือก เป็นช่วงที่ต้องมีการตัดสินใจเรียนต่อ/ไม่เรียนต่อ ถ้าเรียนจะต่อสายสามัญหรือสายอาชีพ ช่วงวัยนี้มีแนวโน้มในเรื่องของความคิดในลักษณะองค์รวมมากขึ้น จึงทำให้คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบกลับสูงกว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2547) ได้กล่าวถึงการแก้ปัญหาว่า ประสิทธิภาพเดิมของผู้แก้ปัญหาจะมีส่วนช่วยอย่างมาก ในกรณีที่มีประสบการณ์มาก่อนควรจะใช้ประสบการณ์เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา สิ่งที่จะช่วยให้เราเลือกใช้ประสบการณ์เดิมได้ดีขึ้นคือ การมองดูสิ่งที่ต้องการหา และพยายามเลือกปัญหาเดิมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เมื่อเลือกได้แล้วก็เท่ากับมีแนวทางว่าจะใช้ความรู้ใดในการหาคำตอบหรือแก้ปัญหา โดยพิจารณาว่าวิธีการแก้ปัญหาเดิมนั้นมีความเหมาะสมกับปัญหาหรือไม่ หรือต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้ได้วิธีการแก้ปัญหาที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 งานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบของพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนั้น สารสนเทศที่ได้จากงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบได้ตรงสภาพความต้องการที่แท้จริง โดยอาจจะส่งเสริมในรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการหรือในรูปแบบของกิจกรรม ตลอดจนการสนับสนุนในรูปแบบต่างๆ ตามความเหมาะสม สำหรับการตัดสินใจเลือกพัฒนาพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบนั้น ผู้วิจัยเสนอแนะว่า ควรเลือกด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดไปพัฒนาเพื่อยกระดับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มี

ความรับผิดชอบของนักเรียนก่อนด้านอื่นๆ เพราะนั่นคือ เป็นด้านที่ความต้องการจำเป็นเร่งด่วน

1.2 งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยศึกษาเฉพาะเขตพื้นที่ภาคกลาง มีกรอบการสุ่มและสรุปอ้างอิง ไปยังจังหวัดภาคกลางทั้ง 22 จังหวัด เท่านั้น ดังนั้น การนำผลการวิจัยไปใช้อ้างอิง ควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของบริบทด้วย บางครั้งงานวิจัยที่ศึกษาตัวแปรที่ใกล้เคียงกันนี้อาจให้ผลที่ไม่สอดคล้องกัน เนื่องจากเป็นการศึกษาสภาพจริงที่เกิดจากการรายงานตนเองของกลุ่มตัวอย่าง จึงมีปัจจัยหลายอย่างส่งผลต่อผลการวิจัย เช่น ปัจจัยจากภูมิภาค บริบท ตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัดที่แตกต่างกันอาจส่งผลต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ก็ได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบของพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษาเขตพื้นที่ภาคกลาง หากมีการศึกษาวิจัยในโอกาสต่อไป ควรทำการศึกษาในภูมิภาคอื่นหรือศึกษาภาพรวมทั้งประเทศ เพื่อจะได้สารสนเทศเชิงเปรียบเทียบและเป็นประโยชน์ในวงกว้างมากขึ้น

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์หรือปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เช่น ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนักเรียน หรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นต้น ซึ่งผลการวิจัยจะได้นำมาใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมมากขึ้น

2.3 สำหรับกรอบแบบการวิจัย (research design) ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยมีความพยายามออกแบบให้เป็นลักษณะของการวิจัยผสมวิธี (mixed-method research) คือ มีทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อทำให้งานวิจัยมีคุณภาพมากขึ้น และหากมีการศึกษาตัวแปรในลักษณะนี้อีก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ

ให้เก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น ข้อมูลจากผู้บริหาร ข้อมูลจากครู หรือ ผู้ปกครอง ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้สารสนเทศเชิงเปรียบเทียบ และเป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลได้อีกด้วย แต่ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับกำลังทุน ระยะเวลา และความร่วมมือจากทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นความท้าทายของนักวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2554). **สอน “ทักษะแก้ปัญหา” ให้เด็กไทย**. [On-line]. Available: <http://kriengsakchareonwongsak-sukkaraya.blogspot.com/2011/09/professor-kriengsak-chareonwongsak-and.html?showComment=1315420763279#c1991128995735317314> [2558, สิงหาคม 14]
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). **โมเดลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2555). **การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น
- วิชัย ต้นศิริ. (2551). **วัฒนธรรมพลเมือง**. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). **ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2547). **หลักการแก้ปัญหา**. [On-line]. Available: <http://it.benchama.ac.th/ebook3/page/index.htm> [2558, กรกฎาคม 14]
- สุพัตรา สุภาพ. (2537). **สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม : ครอบครัวยุคใหม่**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2548). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อักษร สวัสดิ์. (2542). **ความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : กรณีศึกษาในเขต**

**บางกะปิ กรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหา
บัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**

Congress for Kids. (2008). **Citizenship**. [On-line]. Available: http://www.congressforkids.net/citizenship_3_responcizenshipaction.htm. [2014, June 14]

Fraillon, J., Schulz, W., & Ainley, J. (2012). **ICCS 2009 Asian Report Civic knowledge and attitudes among lower-secondary students in five Asian countries**. Amsterdam: The Secretariat International Association for the Evaluation of Educational Achievement.

Michigan State University. (2007). **4-H Citizenship : Government Is Us! A Civic Engagement Curriculum for Youth Groups**. Michigan State University.

Nunnally, J. (1967). **Psychometric theory**. New York : McGraw-Hill.

Partnership for 21st Century Skills. (2014). **Reimagining citizenship for the 21st century**. [On-line]. Available: <http://www.p21.org/our-work/citizenship>. [2014, June 4]

Tisch, J. M. (2010). **Student civic learning outcomes**. Tufts University.

แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของการสอนเกมพลศึกษา

The Best Practices of Physical Education Game Teaching

ณัฐวุฒิ สติธิชัย¹

Nuttawut Sittichai¹

บทคัดย่อ

เกมพลศึกษาหมายถึงกิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายที่มีการแข่งขัน เป้าหมาย และกติกาที่สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ได้ การจำแนกประเภทของเกมพลศึกษาสามารถทำได้โดยยึดหลักสภาพแวดล้อมทางกายภาพ กลุ่มกล้ามเนื้อที่ใช้ และทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายเบื้องต้น กระบวนการสอนเกมพลศึกษาที่ดีแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมความพร้อมของผู้เล่น 2) ชี้นำเสนอเกม 3) ขั้นให้ผู้เล่นทดลองเล่น 4) ขั้นแข่งขัน และ 5) ขั้นสรุปเกม เพื่อความปลอดภัยของผู้เล่นเกมพลศึกษาทั้งผู้สอนและผู้เล่นเกมควรร่วมมือกัน สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย แนวทางการสอนเกมพลศึกษาให้ผู้เล่นรู้สึกเพลิดเพลิน มี 8 แนวทาง ได้แก่ 1) ใช้เกมที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เล่น 2) ใช้ทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายที่ผู้เล่นเคยได้รับการฝึกฝน 3) กำหนดระดับความท้าทายของเกมจากง่ายสู่ยาก 4) เปลี่ยนเกมให้หลากหลายในแต่ละชั่วโมงสอน 5) เปลี่ยนจากเกมหนึ่งไปยังอีกเกมหนึ่งขณะที่ผู้เล่นกำลังสนุก 6) หลีกเลี่ยงการขัดจังหวะขณะที่ผู้เล่นกำลังสนุกกับเกม 7) นำเสนอวิธีการเล่นเกมด้วยความกระชับ และ 8) กำหนดจำนวนผู้เล่นให้เหมาะสม แนวทางการสอนเกมพลศึกษาให้ผู้เล่นเห็นคุณค่าตนเองทางกายมี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ชื่นชมเมื่อผู้เล่นแสดงพฤติกรรมที่ปรารถนา 2) กำหนดเป้าหมายของการเล่นเกมโดยพิจารณาจากผลการเล่นที่ได้ทำก่อนหน้านี้ และความเป็นไปได้ที่ผู้เล่นจะทำได้สำเร็จ

¹ อาจารย์ สาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Lecturer, Department of Physical Education, Faculty of Education, Phuket Rajabhat University

และ 3) สรุปผลการเล่นเกมโดยเปรียบเทียบผลการเล่นก่อนหน้ากับผลการเล่นปัจจุบัน กระบวนการสอนเกมพลศึกษาให้ผู้เล่นมีน้ำใจนักกีฬามี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) เขียนข้อความเชิงพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีน้ำใจนักกีฬา 2) สอนผู้เล่นเกี่ยวกับน้ำใจนักกีฬา และ 3) สร้างโอกาสให้ผู้เล่นได้ฝึกปฏิบัติพฤติกรรมน้ำใจนักกีฬา

คำสำคัญ : แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ การสอนเกมพลศึกษา

Abstract

Physical Education Game [PEG] is defined as any body movement activity having competition goals and rules that can be adjusted to appropriate to each situation. Types of PEG can be classified by using principles of physical environment, used muscle group, and fundamental movement skill. A good process for PEG teaching can be divided into five steps including 1)player preparation step 2)game presentation step 3 playtest step 4) competition step and 5) game conclusion step. For PEG players' safety, both game teachers and players should collaborate on building up safety condition. Eight ways to make the players enjoy playing PEGs are 1)using games that are appropriate to the players' skills 2) using movement skills that players used to be trained 3) setting challenge levels from easy to difficult levels 4) switching several games in each teaching hour 5) switching to another game while players are enjoying the game 6) avoiding interrupting while players are enjoying the game 7 delivering presentations or instructions quickly and 8) setting an appropriate number of players in each group or team. Three ways to teach players becoming more physical self – esteem include 1)praising when players show desired behaviors 2)setting game goals by examining previous results and players' achieved probability 3) concluding

competition results by comparing previous results with current results. Three steps to teach sportsmanship to players are 1) writing down behavioral messages showing sportsmanship 2) teaching players following the messages identified in the first step and 3) providing opportunities for players to practice sportsmanship.

Key words : Best Practices, Physical Education Game Teaching

บทนำ

เกมพลศึกษาเป็นรูปแบบหนึ่งของกิจกรรมทางกาย (Physical activity) ที่ให้โอกาสผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวร่างกายในช่วงเวลาพลศึกษา (National Association for Sport and Physical Education [NASPE], 2004) การประยุกต์เกมพลศึกษาเข้ากับการเรียนการสอนช่วงพลศึกษาเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายเบื้องต้น (Fundamental movement skill) และทักษะกีฬาเบื้องต้น (Fundamental sports skill) ด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต (ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ์, 2551)

แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) เป็นวิธีการ หรือเทคนิคในการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่สูงกว่าการปฏิบัติงานโดยทั่วไป (Business dictionary, 2017a) แนวคิดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติดังกล่าวได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายจากองค์กรภาครัฐบาลและเอกชน รวมทั้งองค์กรวิชาชีพว่าเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่ช่วยยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงาน/การให้บริการของบุคลากรในองค์กรให้สูงขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทั้งองค์กร และผู้รับบริการหลายประการ เช่น ลดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานของบุคลากร บุคลากรมีทักษะการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น ผู้รับบริการเกิดความมั่นใจ/พึงพอใจในคุณภาพของผลิตภัณฑ์/การบริการ เป็นต้น (Szwejczewski and Jones, 2013)

ด้วยความสำคัญของการสอนเกมพลศึกษา และการมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ รวมทั้งนักวิชาการทางพลศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับ เกมพลศึกษามีอยู่น้อยจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้เขียนได้ลงมือค้นคว้าศึกษา และต้องการ นำเสนอข้อค้นพบในรูปแบบของบทความวิชาการโดยใช้ชื่อว่า “แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ ของการสอนเกมพลศึกษา” โดยนำเสนอเนื้อหาในลักษณะประเด็นคำถามทั้งสิ้น 7 คำถาม ได้แก่ 1) เกมพลศึกษาหมายถึงอะไร 2) จำแนกประเภทของเกมพลศึกษา ได้อย่างไร 3) กระบวนการสอนเกมพลศึกษาที่ดีมีกี่ขั้นตอนและอะไรบ้าง 4) สอนเกมพลศึกษาอย่างไรให้ผู้เล่นปลอดภัย 5) สอนเกมพลศึกษาอย่างไร ให้ผู้เล่นรู้สึกเพลิดเพลิน 6) สอนเกมพลศึกษาอย่างไรให้ผู้เล่นเห็นคุณค่าตนเอง ทางกาย และ 7) สอนเกมพลศึกษาอย่างไรให้ผู้เล่นมีน้ำใจนักกีฬา ข้อค้นพบที่ได้ จากคำถามเหล่านี้จะช่วยเติมเต็มช่องว่างทางความรู้ (Knowledge gap) ของการสอน เกมพลศึกษาที่ยังขาดหาย และเป็นประโยชน์โดยตรงต่อครูพลศึกษาเนื่องจากสามารถ นำแนวปฏิบัติดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการสอนเกมพลศึกษา ให้ดียิ่งขึ้นซึ่งจะส่งผลให้ผู้เล่นได้รับประสบการณ์การเล่นเกมที่มามีคุณภาพ เช่น ได้รับความปลอดภัย รู้สึกเพลิดเพลิน เห็นคุณค่าตนเองทางกายเพิ่มขึ้น เป็นต้น

เกมพลศึกษาหมายถึงอะไร

โดยทั่วไปกิจกรรม (Activity) ที่สามารถเรียกว่า “เกม” (Game) ได้นั้น ต้องประกอบด้วย การแข่งขัน (Competition) เป้าหมาย (Goal) และกติกา (Rule) เป็นเบื้องต้น (O'Hagan and Mangiron, 2013; Huizenga et al., 2017; Merriam-webster, 2017) ซึ่งแต่ละส่วนประกอบมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนประกอบแรกของเกมคือการแข่งขัน กล่าวคือ ในการเล่นเกมผู้เล่น ต้องพยายามให้ได้มาซึ่งชัยชนะ (Macmillan dictionary, 2017) ตัวอย่างเช่น ขณะเล่นเกม วิ่งเบียร์ผู้เล่นของทั้งสองทีมต้องพยายามวิ่งอย่างเต็มที่เมื่อกำลังเพื่อให้ตนสามารถใช้มือเตะ หลังของผู้เล่นอีกทีมหนึ่งได้ก่อน

ส่วนประกอบที่สองของเกมคือเป้าหมาย กล่าวคือ ในการเล่นเกมผู้เล่นต้องทราบว่าอะไร คือสิ่งที่ตนจะต้องทำให้สำเร็จ (Longman dictionary, 2017a) ตัวอย่างเช่น เป้าหมายของเกมวิ่งเปี้ยวคือการที่ผู้เล่นคนใดคนหนึ่งของทีมสามารถใช้มือแตะหลังของผู้เล่นอีกทีมหนึ่งได้ก่อน

และส่วนประกอบสุดท้ายของเกมคือกติกา กล่าวคือ ในการเล่นเกมผู้เล่นเกมต้องมีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับสิ่งที่สามารถทำได้ และทำไม่ได้ขณะเล่นเกม (Business dictionary, 2017b) ตัวอย่างเช่น ข้อตกลงประการหนึ่งของการเล่นเกมวิ่งเปี้ยวคือผู้เล่นที่วิ่งก่อนหน้าต้องวิ่งมาแตะมือผู้เล่นคนถัดไปก่อนจึงสามารถเริ่มวิ่งได้

ส่วนประกอบทั้ง 3 ประการดังกล่าวถือเป็นลักษณะเบื้องต้นของเกมทั่วไป เมื่อได้วิเคราะห์ลักษณะเด่นของเกมพลศึกษาจากประสบการณ์การสอนเกมพลศึกษาของผู้เขียน ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่าส่วนประกอบที่ทำให้เกมพลศึกษาแตกต่างจากเกมทั่วไป มี 2 ประการ คือ 1) เกมพลศึกษาเป็นเกมทางกาย (Physical game) และ 2) เกมพลศึกษามีความยืดหยุ่น (Flexibility) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) เกมพลศึกษาเป็นเกมทางกายสังเกตได้จากผู้เล่นต้องมีการเคลื่อนไหวร่างกาย(Body movement) โดยใช้ทั้งสมรรถภาพทางกาย (Physical fitness) และทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายเบื้องต้น (Fundamental movement skill) ในขณะที่เล่นเกมพลศึกษา โดยที่สมรรถภาพทางกาย หมายถึง ความสามารถของร่างกายในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสมรรถภาพดังกล่าวประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลักได้แก่ (1) สมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพ (Health-related physical fitness) มีองค์ประกอบย่อยเช่น ความอ่อนตัวของกล้ามเนื้อ (Flexibility) ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ (Strength) เป็นต้น และ (2) สมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับทักษะ (Skill-related physical fitness) มีองค์ประกอบย่อยเช่น ความเร็ว (Speed) ความคล่องแคล่วว่องไว (Agility) เป็นต้น (Hoeger and Hoeger, 2010; Corbin et al., 2008) และในส่วน of ทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายเบื้องต้น หมายถึง ความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายแบบอยู่กับที่ (Non-locomotor movement) แบบเคลื่อนที่ (Locomotor movement) และแบบประกอบวัตถุ (Manipulative movement)

อย่างมีประสิทธิภาพ (Gabbard, 2012; Haibach et al., 2011) ยกตัวอย่างเช่น ในขณะที่เล่นเกมวิ่งเปี้ยวผู้เล่นต้องมีการเคลื่อนไหวร่างกายโดยใช้สมรรถภาพทางกายหลายด้านเช่น ความคล่องแคล่วว่องไว การทรงตัวขณะเคลื่อนไหวที่เป็นต้น และต้องใช้ทักษะการวิ่ง (Run) ซึ่งเป็นทักษะหนึ่งของการเคลื่อนไหวร่างกายแบบเคลื่อนไหวที่ และ 2) เกมพลศึกษาที่มีความยืดหยุ่นสังเกตได้จากผู้สอนเกมสามารถปรับเปลี่ยนกติกา วิธีการเล่น จำนวนผู้เล่น ฯลฯ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ (Longman dictionary, 2017b) ยกตัวอย่างเช่น ผู้สอนเกมใช้กติกาเกมวิ่งเปี้ยวแต่เปลี่ยนรูปแบบการเคลื่อนไหวเป็นกระโดดขาเดียว (Hop) เพิ่มระยะทางการวิ่ง เป็นต้น

จากลักษณะของเกมทั่วไป และลักษณะเด่นของเกมพลศึกษาที่ได้นำเสนอข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าเกมพลศึกษา หมายถึง กิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายที่มีการแข่งขัน เป้าหมาย และกติกาที่สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ได้

จำแนกประเภทของเกมพลศึกษาได้อย่างไร

การจำแนก (Classification) ประเภทของเกมพลศึกษาเป็นกระบวนการ (Process) จัดกลุ่มเกมพลศึกษาที่มีลักษณะคล้ายคลึง (Similarity) เข้าไว้ด้วยกัน (Longman dictionary, 2017c) โดยผู้เขียนมีความคิดเห็นว่าแนวคิดที่สามารถยึดเป็นหลักสำหรับจำแนกประเภทของเกมพลศึกษาได้มี 3 แนวคิด ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical environment) 2) กลุ่มกล้ามเนื้อที่ใช้ (Used muscle group) และ 3) ทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายเบื้องต้น (Fundamental movement skill) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เป็นแนวคิดแรกที่สามารถยึดเป็นหลักจำแนกประเภทของเกมพลศึกษาได้โดยพิจารณาจากลักษณะของสถานที่ (Location) ที่ใช้สำหรับเล่นเกมซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) เกมในร่ม (Indoor) เป็นเกมที่เล่นภายในสิ่งปลูกสร้างต่างๆ เช่น โรงยิม ห้องเรียน เป็นต้น และ (2) เกมกลางแจ้ง

(Outdoor) เป็นเกมที่เล่นภายนอกสิ่งปลูกสร้าง เช่น สนามฟุตบอล สนามเทนนิส เป็นต้น (Centre for Early Childhood Development and Education [CECDE], 2005)

2) กลุ่มกล้ามเนื้อที่ใช้ เป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่สามารถยึดเป็นหลักจำแนกประเภทของเกมพลศึกษาได้โดยพิจารณาจากกลุ่มกล้ามเนื้อที่ใช้แสดงทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายขณะเล่นเกมซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) เกมที่เคลื่อนไหวด้วยกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross motor) เป็นเกมที่ผู้เล่นต้องใช้กล้ามเนื้อ มัดใหญ่ขณะเล่นเกม เช่น แขน ขา ลำตัว เป็นต้น หรือ เกิดจากการทำงานร่วมกันของกล้ามเนื้อมัดใหญ่หลายกลุ่ม และ (2) เกมที่เคลื่อนไหวด้วยกล้ามเนื้อมัดเล็ก (Fine motor) เป็นเกมที่ผู้เล่นใช้เพียงกล้ามเนื้อมัดเล็กขณะเล่นเกม เช่น นิ้วมือ ฝ่ามือ เป็นต้น (Cratty, 1964)

และ 3) ทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายเบื้องต้น เป็นแนวคิดประการสุดท้ายที่สามารถยึดเป็นหลักจำแนกประเภทของเกมพลศึกษาได้โดยพิจารณาจากทักษะที่ใช้เคลื่อนไหวร่างกายซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) เกมเคลื่อนไหวร่างกายอยู่กับที่ (Non-locomotor movement game) เป็นเกมที่ผู้เล่นต้องใช้ทักษะในการเคลื่อนไหวร่างกายอยู่ในตำแหน่งเดิม เช่น เกมยืนทรงตัวขาเดียว เกมลุกขึ้นนั่งลงตามคำสั่ง เป็นต้น (2) เกมเคลื่อนไหวร่างกายเคลื่อนที่ (Locomotor movement game) เป็นเกมที่ผู้เล่นต้องใช้ทักษะในการเคลื่อนไหวร่างกายจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง เช่น เกมวิ่งเปี้ยว ซี่ม้าส่งเมือง เป็นต้น และ (3) เกมเคลื่อนไหวร่างกายประกอบวัตถุ (Manipulative movement game) เป็นเกมที่ผู้เล่นต้องใช้ทักษะของมือ เท้า หรืออวัยวะส่วนอื่นของร่างกายในการส่งวัตถุออกไป รับ/หยุด วัตถุที่เคลื่อนที่เข้ามา หรือ เคลื่อนที่ไปพร้อมกับวัตถุ เช่น โยนรับลูกบอล ใช้เท้าเลี้ยงลูกฟุตบอล เป็นต้น (Haibach et al., 2011)

จากเนื้อหาที่ได้นำเสนอข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดที่สามารถใช้ยึดเป็นหลักสำหรับจำแนกประเภทของเกมพลศึกษามี 3 แนวคิด ได้แก่

1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ 2) กลุ่มกล้ามเนื้อที่ใช้ และ 3) ทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายเบื้องต้น

กระบวนการสอนเกมพลศึกษาที่ตมิกี่ขั้นตอนและอะไรบ้าง

กระบวนการสอน (Teaching process) โดยทั่วไปมักประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ (Preparation) 2) ขั้นนำเสนอ (Presentation) 3) ขั้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ (Application) และ 4) ขั้นประเมินผล (Evaluation) (Akdeniz, 2016) ซึ่งคล้ายคลึงกับกระบวนการสอนเกมที่แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่

1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน หรืออบอุ่นร่างกาย 2) ขั้นอธิบาย และสาธิต 3) ขั้นฝึกหัดและปฏิบัติ 4) ขั้นเล่นจริง และ 5) ขั้นสรุปผล (ดวงพร ศิริสมบัติ, 2553) จากแนวคิดข้างต้น กอปรกับประสบการณ์การสอนเกมพลศึกษาของผู้เขียนจึงมีความคิดเห็นว่าการสอนเกมพลศึกษาที่ดีควรมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมความพร้อมของผู้เล่น 2) ขั้นนำเสนอเกม 3) ขั้นให้ผู้ผู้เล่นทดลองเล่น 4) ขั้นแข่งขัน และ 5) ขั้นสรุปเกม ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

1) ขั้นเตรียมความพร้อมของผู้เล่น ในขั้นนี้ผู้สอนควรมีการสอบถาม และ สังเกตสภาพความพร้อมทางร่างกายของผู้เล่น การอบอุ่นร่างกาย และการแบ่งกลุ่ม/ทีม

2) ขั้นนำเสนอเกม ในขั้นนี้ผู้สอนควรอธิบาย และสาธิตวิธีการเล่นเกมด้วย ภาษาที่เข้าใจง่าย และกระชับ

3) ขั้นให้ผู้ผู้เล่นทดลองเล่น ในขั้นนี้ผู้สอนควรตรวจสอบว่าผู้เล่นทุกคนเข้าใจ วิธีการเล่นเกมหรือไม่ ในกรณีที่ผู้เล่นไม่เข้าใจวิธีการเล่นเกมผู้สอนควรพิจารณาหาสาเหตุซึ่งอาจเกิดจากทั้งความบกพร่องของผู้สอนในการนำเสนอเกม และ/หรือ อาจเกิดจากความสามารถของผู้เล่น โดยผู้เขียนมีข้อสังเกตเบื้องต้นว่าถ้าผู้เล่น ส่วนใหญ่ไม่เข้าใจวิธีการเล่นเกม อาจตีความได้ว่าผู้สอนมีความบกพร่องในการนำเสนอเกม และ/หรือเกมที่ใช้ไม่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เล่น แต่ถ้าผู้เล่นส่วนน้อย ไม่เข้าใจวิธีการเล่นเกมอาจตีความได้ว่าเกิดจากความบกพร่องของตัวผู้เล่น เช่น ไม่ได้สนใจฟังขณะที่ผู้สอนนำเสนอเกม เรียนรู้/ทำความเข้าใจวิธีการเล่นเกมได้ช้ากว่า ผู้เล่นส่วนใหญ่ เป็นต้น ข้อสังเกตดังกล่าวน่าจะช่วยให้ผู้สอนเกมสามารถแก้ไข ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว และแม่นยำยิ่งขึ้น

4) **ขั้นแข่งขัน** ในขั้นนี้ผู้สอนควรสังเกตว่าผู้เล่นได้เล่นตามกติกาที่กำหนดไว้หรือไม่ และควรหยุดกระตุ้นเพื่อให้ผู้เล่นแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ และ

5) **ขั้นสรุปเกม** ในขั้นนี้ผู้สอนควรตัดสินใจว่าผู้เล่นคนใด/ทีมใดที่ชนะ ควรมีการถามคำถามให้ผู้เล่นได้คิดวิเคราะห์ เช่น ได้รับประโยชน์อะไรจากการเล่นเกมบ้าง เล่นเกมอย่างไรถึงชนะ เกิดปัญหาอะไรขึ้นบ้างขณะเล่นเกมและแก้ปัญหาได้อย่างไร เป็นต้น รวมทั้งสอดแทรกความมีน้ำใจนักกีฬาให้กับผู้เล่น เช่น ให้ผู้เล่นที่แพ้ปรบมือให้ผู้เล่นที่ชนะจากนั้นให้ผู้เล่นที่ชนะปรบมือให้ผู้เล่นที่แพ้เพื่อแสดงถึงความมีน้ำใจนักกีฬา เป็นต้น

จากเนื้อหาที่ได้นำเสนอข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า กระบวนการสอนเกมพลศึกษาที่ดีมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) **ขั้นเตรียมความพร้อม**ของผู้เล่น 2) **ขั้นนำเสนอเกม** 3) **ขั้นให้ผู้เล่นทดลองเล่น** 4) **ขั้นแข่งขัน** และ 5) **ขั้นสรุปเกม**

สอนเกมพลศึกษาอย่างไรให้ผู้เล่นปลอดภัย

ความปลอดภัย คือ สภาพของการปกป้องให้พ้น/รอดพ้นจากอันตรายทั้งทางกาย และทางใจ (Podstawski et al., 2015) ขณะเล่นเกมพลศึกษาผู้เล่นมีโอกาสได้รับอันตรายตั้งแต่บาดเจ็บเล็กน้อยอาทิ เช่น แผลถลอก ฟกช้ำ กระทั่งถึงบาดเจ็บสาหัสอาทิเช่น กระดูกหัก/หัก ซึ่งสาเหตุของอันตรายที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากความประมาท (Negligence) ของทั้งผู้สอนเกม และผู้เล่นเกม ดังนั้นเพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการเล่นเกมนักกีฬามีส่วนเกี่ยวข้องทั้งสองจึงควรปฏิบัติตามแนวทางดังนี้ (Beaumont and Whittam, 2008; Sport New Zealand [SNZ], 2012)

ผู้สอนเกม

1. เลือกใช้รูปแบบทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายเบื้องต้นที่ผู้เล่นเคยได้รับการฝึกฝนมาแล้วประกอบการเล่นเกม

2. สังเกต และซักถามสภาพความพร้อมทางร่างกาย และโรคประจำตัวของผู้เล่นก่อนเริ่มเล่นเกม

3. สอนวิธีการอบอุ่น และคลายอุ่นร่างกายให้กับผู้เล่น พร้อมกับแนะนำ ให้ปฏิบัติเป็นประจำ

4. เลือกใช้เกมให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เล่น

5. หมั่นฝึกฝนตนเองให้เกิดความชำนาญในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น (First aid) และการช่วยฟื้นคืนชีพ (Cardiopulmonary resuscitation)

6. เตรียมชุดเครื่องมือสำหรับปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้พร้อม และนำติดตัวไปด้วยทุกครั้ง

7. กำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับการเล่นเกม และแจ้งให้ผู้เล่นทราบ ยกตัวอย่างกฎระเบียบเช่น ถอดเครื่องประดับและนาฬิกาข้อมือออก สวมใส่รองเท้าผ้าใบทุกครั้ง ตัดเล็บมือให้สั้น สวมใส่กางเกงวอร์มขายาว ไม่เคี้ยวหมากฝรั่ง เป็นต้น

8. จัดเตรียม ตรวจสอบ หรือปรับปรุงวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่สำหรับการเล่นเกมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน เช่น หากพื้นเปียกควรเช็ดให้แห้ง เปิดไฟให้สถานที่เล่นเกมมีแสงสว่างเพียงพอ เป็นต้น

9. สอดส่องพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้นขณะเล่นเกม เช่น การรังแก (Bully) การคุกคามทางเพศ (Sexual harassment) เป็นต้น และเมื่อพบเหตุการณ์ดังกล่าวให้ผู้สอนเกมเข้าไประงับโดยทันที

10. ตระหนักถึงอุณหภูมิ และสภาพอากาศซึ่งมีผลต่อความสามารถทางร่างกายของผู้เล่น

11. ตระหนักถึงช่วงเวลาในการพัก และการดื่มน้ำที่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกมที่ผู้เล่นต้องเคลื่อนไหวร่างกายยาวนาน

12. ตระหนักถึงการมีระยะห่างที่ปลอดภัยของพื้นที่ (Buffer zone) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเกมที่ผู้เล่นต้องวิ่งแข่งกันเข้าเส้นชัย ต้องมีพื้นที่เหลือสำหรับชะลอความเร็วหลังจากเข้าเส้นชัย และหลีกเลี่ยงการใช้กำแพง/สิ่งกีดขวางอื่นๆ สำหรับหยุดความเร็วของผู้เล่น

13. ตระหนักถึงการอนุญาตให้ผู้เล่นเข้าร่วมกิจกรรมเกมภายหลังการพักฟื้นจากความเจ็บป่วย การบาดเจ็บ หรือการผ่าตัด โดยต้องให้ผู้เล่นแสดงใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่าตนเองสามารถเข้าร่วมกิจกรรมเกมได้

14. สอนให้ผู้เล่นสามารถใช้ และดูแลรักษาอุปกรณ์สำหรับการเล่นเกมได้อย่างถูกต้อง

ผู้เล่นเกม

1. ไม่ฝืนเล่นเกม หากตัวเองรู้สึกไม่สบาย หรือมีอาการบาดเจ็บ
2. ปฏิบัติตามกฎระเบียบการเล่นเกมที่กำหนดขึ้นอย่างเคร่งครัด
3. รับผิดชอบต่อส่วนตนที่เมื่อตนเอง หรือผู้เล่นเกมคนอื่น ๆ กำลังเผชิญกับความไม่ปลอดภัย เช่น สังเกตเห็นผู้เล่นคนอื่นกำลังถูกกลั่นแกล้ง รู้สึกอึดอัดเกินไป เล่นเกมสั้น เป็นต้น
4. ดื่มน้ำในปริมาณที่พอเหมาะขณะเล่นเกม
5. ตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ที่ใช้สำหรับเล่นเกมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานก่อนเริ่มเล่น
6. ทำการอบอุ่นร่างกายก่อนการเล่นเกม และคลายอุ่นร่างกายหลังเสร็จสิ้นการเล่นเกมจนเป็นนิสัย

จากเนื้อหาที่ได้นำเสนอข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความปลอดภัยของผู้เล่นเกมพลศึกษาจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งผู้สอนเกม และผู้เล่นเกม นอกจากนี้ยังสังเกตได้ว่าแนวปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยของผู้สอนเกมมีจำนวนมากกว่าผู้เล่นเกมประมาณเท่าตัวซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นว่าผู้สอนเกมเป็น ผู้ที่มีบทบาท และมีความสำคัญยิ่งต่อความปลอดภัยของผู้เล่นเกม

สอนเกมพลศึกษาอย่างไรให้ผู้เล่นรู้สึกเพลิดเพลิน

“เพลิดเพลิน” (Enjoy) เป็นความรู้สึกสนุกสนาน/พอใจกับสิ่งที่ทำอยู่โดยไม่เบื่อ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557) ผู้สอนเกมควรตระหนักถึงการทำให้ผู้เล่นเกมรู้สึกเพลิดเพลิน เนื่องจากความเพลิดเพลินเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผู้เล่นเกิดความต้องการ

กลับมาเล่นเกมอีกครั้ง อีกทั้งยังช่วยพัฒนาสมาธิ และทักษะทางสังคมของผู้เล่น (Lucardie, 2014) ผู้เขียนมี 3 แนวคิดที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการสอนเกมพลศึกษาเพื่อให้ผู้เล่นรู้สึกเพลิดเพลิน ได้แก่ 1) ประสบการณ์ลื่นไหล (Flow experience) 2) ปรากฏการณ์คงที่ (Plateau effect) และ 3) การจัดการเวลา (Time management) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ประสบการณ์ลื่นไหล เป็นสภาพทางจิต (Subjective state) ที่ผู้เล่นมีความจดจ่อ (Focus) ไม่สนใจสิ่งต่างที่เกิดขึ้นรอบตัว (Ecstasy) เชื่อว่าตนเองสามารถทำได้ (Doable) และรู้สึกว่าเวลาผ่านไปเร็ว (Timelessness) (Nakamura and Csikszentmihalyi, 2009) สาระสำคัญของแนวคิดนี้มี 2 ประการได้แก่ 1) ระดับความท้าทายของเกมที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เล่นจะทำให้ผู้เล่นรู้สึกเพลิดเพลิน โดยหากระดับความท้าทายของเกมต่ำกว่าความสามารถของผู้เล่น ผู้เล่นจะรู้สึกเบื่อ (Boredom) แต่หากระดับความท้าทายของเกมสูงกว่าความสามารถของผู้เล่น ผู้เล่นจะรู้สึกกังวล (Worry) และ 2) การทำให้เกมมีความต่อเนื่อง (Csikszentmihalyi, 1990) สามารถนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับการสอนเกมพลศึกษาโดย (1) เลือกใช้เกมที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เล่น (2) เลือกใช้รูปแบบทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายที่ผู้เล่นเคยได้รับการฝึกฝนประกอบการเล่นเกม (3) เพิ่มระดับความท้าทายของเกมจากง่ายสู่ยาก (4) เปลี่ยนจากเกมหนึ่งไปยังอีกเกมหนึ่งขณะที่ผู้เล่นกำลังสนุก และ (5) หลีกเลี่ยงการขัดจังหวะขณะที่ผู้เล่นกำลังสนุกกับเกม บางครั้งขณะเล่นเกมผู้สอนเกมอาจสังเกตเห็นผู้เล่นบางคนไม่ทำตามกติกา ควรมองข้ามพฤติกรรมนั้นไปก่อนกระทั่งสิ้นสุดการเล่นแล้วจึงตัดสินใจให้ผู้เล่นที่ทำตามกติกาเป็นผู้ชนะ

2) ปรากฏการณ์คงที่ เป็นช่วงเวลาที่ร่างกาย/จิตใจไม่มีการเปลี่ยนแปลง/พัฒนาอันเนื่องมาจากการทำกิจกรรมเดิม (Sameness) ซ้ำๆ ณ ช่วงเวลาหนึ่ง สาระสำคัญของแนวคิดนี้คือ ผู้เล่นจะรู้สึกเบื่อเมื่อเล่นเกมใดเกมหนึ่งนานเกินไป (Sullivan and Thompson, 2013) สามารถนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับการสอนเกมพลศึกษาโดยเปลี่ยนเกมให้หลากหลายในช่วงเวลาสอนซึ่งการทำให้เกมมีความหลากหลายนั้นสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การใช้กติกาการเล่นของเกมเดิม

แต่เปลี่ยนรูปแบบการเคลื่อนไหวร่างกายให้หลากหลาย (เดิน วิ่ง สไลด์ ฯลฯ) การใช้กติกาการเล่นของเกมเดิมแต่เพิ่ม หรือลดจำนวนผู้เล่น ขนาดของวัตถุ ระยะทาง ฯลฯ เป็นต้น

และ 3) การจัดการเวลา เป็นความสามารถในการใช้เวลาที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สาระสำคัญของแนวคิดนี้คือ การเพิ่มโอกาสให้ผู้เล่นได้มีส่วนร่วมในการเล่นเกมนานที่สุด (Cothran and Kulinna, 2014) สามารถนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับการสอนเกมพลศึกษาโดย (1) นำเสนอวิธีการเล่นเกมด้วยความกระชับซึ่งไม่ควรเกิน 30 วินาที (Krech et al., 2010) (2) กำหนดจำนวนผู้เล่นของแต่ละทีมให้น้อยลง หรือเพิ่มจำนวนทีมให้มากขึ้นเพื่อให้ผู้เล่นสามารถสลับเปลี่ยนการเล่นได้เร็วขึ้น

จากเนื้อหาที่ได้นำเสนอข้างต้นสามารถสรุปเป็นแนวทางสำหรับสอนเกมพลศึกษาให้ผู้เล่นรู้สึกเพลิดเพลินได้ 8 แนวทาง ได้แก่ 1) เลือกใช้เกมที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เล่น 2) เลือกใช้รูปแบบทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายที่ผู้เล่นเคยได้รับการฝึกฝนแล้วประกอบการเล่นเกม 3) เพิ่มระดับความท้าทายของเกมจากง่ายสู่ยาก 4) เปลี่ยนจากเกมหนึ่งไปยังอีกเกมหนึ่งขณะที่ผู้เล่นกำลังสนุก 5) หลีกเลี่ยงการขัดจังหวะขณะที่ผู้เล่นกำลังสนุกกับเกม 6) เปลี่ยนเกมให้หลากหลายในช่วงเวลาสอน 7) นำเสนอวิธีการเล่นเกมด้วยความกระชับ และ 8) กำหนดจำนวนผู้เล่นให้เหมาะสม

สอนเกมพลศึกษาอย่างไรให้ผู้เล่นเห็นคุณค่าตนเองทางกาย

การเห็นคุณค่าตนเองทางกาย (Physical self - esteem) เป็นความรู้สึกเชิงบวกหรือเชิงลบของตนเองเกี่ยวกับสมรรถนะทางกาย และรูปลักษณ์ทางกาย (Jennetta, 2008) การสอนเกมพลศึกษาที่ทำให้ผู้เล่นเกมรู้สึกว่ามีสมรรถภาพทางกาย และทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายของตนไม่ด้อยไปกว่าผู้เล่นคนอื่นๆ เป็นปัจจัยหนึ่งที่กระตุ้นให้ผู้เล่นต้องการที่จะประกอบกิจกรรมทางกาย (Fox, 2000) แนวคิดที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการสอนเกมพลศึกษาเพื่อทำให้ผู้เล่นเห็นคุณค่าตนเองทางกายมี 2 แนวคิด ได้แก่ 1) การเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement) และ 2) การกำหนดเป้าหมาย (Goal setting) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) การเสริมแรงทางบวกเป็นการให้รางวัล (Reward) หลังจากแสดงพฤติกรรมที่ปรารถนา (Desired behavior) เพื่อสนับสนุนให้พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นอีกในอนาคต (Alberto and Troutman, 2009) การเสริมแรงทางสังคมเชิงบวก (Positive social reinforcement) เป็นรูปแบบหนึ่งของการเสริมแรงทางบวกที่นิยมใช้ในการสอนสาระสำคัญของการเสริมแรงรูปแบบดังกล่าวคือ การชื่นชม (Complement) ผ่านการสื่อสารแบบใช้เสียง (Verbal) และ/หรือไม่ใช้เสียง (Non-verbal) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) การแสดงออกทางสีหน้าท่าทาง (Expression) 2) การสัมผัส (Contact) 3) การให้สิทธิประโยชน์ (Privileges) และ 4) การกล่าวชม (Praise) (Gilberts et al., 2001) สามารถนำสาระสำคัญดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับการสอนเกมพลศึกษาได้ดังนี้

การแสดงออกทางสีหน้าท่าทาง เช่น การยิ้ม การพยักหน้า การปรบมือเมื่อเห็นว่าผู้เล่นทำได้ดี/พยายามอย่างเต็มที่ เป็นต้น

การสัมผัส เช่น การเข้าไปจับมือแสดงความยินดีกับผู้เล่น การใช้มือลูบศีรษะ/แตะหลังผู้เล่นเบาๆ เมื่อผู้เล่นทำได้ดี/ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ เป็นต้น

การให้สิทธิประโยชน์ เช่น การให้ผู้เล่นที่ทำได้ดี/ชนะออกมาสาธิต ให้เพื่อนดู การให้เป็นหัวหน้าทีม การให้ผู้เล่นที่กระตือรือร้นเป็นฝ่ายเริ่มเล่นก่อน เป็นต้น

และการกล่าวชม เช่น “ผมชอบเวลาที่เห็นคุณใช้ความพยายามอย่างเต็มที่” “ผมภูมิใจในตัวคุณ” “คุณทำได้ดีมาก” เป็นต้น

และ 2) การกำหนดเป้าหมายเป็นกระบวนการค้นหาวัตถุประสงค์ที่พึงปรารถนา (Desirable objective) สำหรับการกระทำ (Weinberg, 2002) เป้าหมายเชิงสมรรถนะ (Performance goal) เป็นรูปแบบหนึ่งของการกำหนดเป้าหมายทางจิตวิทยาการกีฬา และออกกำลังกาย สาระสำคัญของการกำหนดเป้าหมายรูปแบบดังกล่าวคือ การกำหนดเป้าหมายโดยพิจารณาจากความสามารถของตนในอดีตกับความสามารถที่เป็นไปได้ในปัจจุบัน (Burton et al., 2001) สามารถนำสาระสำคัญดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับการสอนเกมพลศึกษาโดย (1) กำหนดเป้าหมายของการเล่นเกมให้ผู้เล่นแต่ละคน/ทีมโดยพิจารณาจากผลที่ทำได้ก่อนหน้านี้ และความสามารถของผู้เล่น/ทีมที่จะทำได้สำเร็จ และ (2) สรุปผลการเล่นเกมโดยเปรียบเทียบผลการเล่นก่อนหน้านี้กับผลการเล่นปัจจุบัน

จากเนื้อหาที่ได้นำเสนอข้างต้นสามารถสรุปเป็นแนวทางสำหรับสอนเกมพลศึกษาให้ผู้เล่นเห็นคุณค่าตนเองทางกายได้ 3 แนวทาง ได้แก่ 1) การชื่นชมเมื่อผู้เล่นแสดงพฤติกรรมที่ปรารถนา 2) กำหนดเป้าหมายของการเล่นเกมโดยพิจารณาจากผลการเล่นที่ทำได้อีก่อนหน้า และความสามารถของผู้เล่นที่จะทำได้สำเร็จ และ 3) สรุปผลการเล่นเกมโดยเปรียบเทียบผลการเล่นก่อนหน้ากับผลการเล่นปัจจุบัน

สอนเกมพลศึกษาอย่างไรให้ผู้เล่นมีน้ำใจนักกีฬา

น้ำใจนักกีฬา (Sportsmanship) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการให้เกียรติ (Respect) และรับผิดชอบ (Responsibility) ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเกมการแข่งขัน เช่น ผู้เล่นฝ่ายตรงข้าม เพื่อนร่วมทีม ผู้ตัดสิน เป็นต้น (Martens, 2012) การให้เกียรติผู้อื่นเป็นทักษะทางสังคม (Social skill) ที่ช่วยสร้าง และรักษาไว้ซึ่งมิตรภาพระหว่างบุคคล (Clifford and Feezell, 2010) กระบวนการสอนเกมพลศึกษาที่ช่วยให้ผู้เล่นมีน้ำใจนักกีฬามี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดข้อความเชิงพฤติกรรม 2) สอนผู้เล่น และ 3) ฝึกฝนผู้เล่น (Martens, 2012) ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนแรกคือการกำหนดข้อความเชิงพฤติกรรม ในขั้นนี้ผู้สอนเกมต้องเขียนข้อความเชิงพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีน้ำใจนักกีฬาให้ชัดเจน เช่น ช่วยเพื่อนร่วมทีมให้สามารถเล่นได้ดีขึ้น จับมือกับผู้แข่งขันฝ่ายตรงข้าม และ/หรือเพื่อนร่วมทีมเมื่อสิ้นสุดการแข่งขัน เล่นอย่างเต็มความสามารถ เล่นตามกติกาที่กำหนดไว้ เป็นต้น

ขั้นตอนที่สองคือการสอนผู้เล่น ในขั้นนี้ผู้สอนต้องแจ้งข้อความเชิงพฤติกรรมที่กำหนดขึ้นให้ผู้เล่นทราบ และทำให้ผู้เล่นเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับน้ำใจนักกีฬาซึ่งกลวิธีการสอนที่สำคัญได้แก่ 1) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง เป็นการสอนโดยให้ผู้เล่นเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมน้ำใจนักกีฬาที่ผู้สอนแสดงออกมา เช่น เข้าไปปลอบใจผู้เล่นที่แพ้ ชมเชยความพยายาม/ความทุ่มเทของผู้เล่นที่ชนะ เป็นต้น 2) ตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับน้ำใจนักกีฬา และให้ผู้เล่นแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 3) มอบรางวัลแก่ผู้เล่นที่มีน้ำใจนักกีฬา เช่น การกล่าวชื่นชมต่อหน้าผู้เล่นคนอื่นๆ การมอบประกาศนียบัตร การให้เป็นหัวหน้าทีม เป็นต้น

และขั้นตอนสุดท้ายคือการฝึกฝนผู้เล่น ในขั้นนี้ผู้สอนต้องสร้างโอกาสให้ผู้เล่นได้ฝึกปฏิบัติพฤติกรรมที่น่าใจนักกีฬาจนเกิดเป็นนิสัยซึ่งกลวิธีที่สำคัญสำหรับการสร้างโอกาสให้ผู้เล่นได้ฝึกฝนคือ การกำหนดข้อตกลงที่ผู้เล่นต้องกระทำเป็นกิจวัตร เช่น เมื่อสิ้นสุดการเล่นให้เข้าไปจับมือกับผู้เล่นฝั่งตรงข้าม เคารพผลการตัดสินของผู้สอน เล่นอย่างเต็มความสามารถ เป็นต้น

จากเนื้อหาที่ได้นำเสนอข้างต้นสามารถสรุปได้ว่ากระบวนการสอนเกมพลศึกษาให้ผู้เล่นมีน้ำใจนักกีฬามี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) เขียนข้อความเชิงพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีน้ำใจนักกีฬาให้ชัดเจน 2) แจกข้อความเชิงพฤติกรรมที่กำหนดขึ้นให้ผู้เล่นทราบ และทำให้ผู้เล่นเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับน้ำใจนักกีฬา และ 3) สร้างโอกาสให้ผู้เล่นได้ฝึกปฏิบัติพฤติกรรมที่น่าใจนักกีฬาจนเกิดเป็นนิสัย

สรุป

ผู้สอนเกมพลศึกษาสามารถทำให้ผู้เล่นเกมได้รับประสบการณ์การเล่นเกมที่มียุคคุณภาพได้โดยปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของการสอนเกมพลศึกษาดังนี้ 1) ใช้กระบวนการสอนที่ประกอบด้วยเตรียมความพร้อมของผู้เล่น การนำเสนอเกมการให้ผู้เล่นทดลองเล่น การแข่งขัน และการสรุปเกม 2) ตระหนักถึงความปลอดภัยของผู้เล่น เช่น สังเกต และซักถามสภาพความพร้อมทางร่างกายของผู้เล่น หมั่นฝึกฝนตนเองให้เกิดความชำนาญในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น เป็นต้น 3) ทำให้ผู้เล่นรู้สึกเพลิดเพลินด้วยการใช้เกมที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เล่น ให้ความสำคัญการเคลื่อนไหวร่างกายที่ผู้เล่นเคยได้รับการฝึกฝนมาแล้วประกอบการเล่น เกม กำหนดระดับความท้าทายของเกมจากง่ายสู่ยาก เปลี่ยนเกมให้หลากหลายในช่วงฝึกสอน เปลี่ยนจากเกมหนึ่งไปยังอีกเกมหนึ่งขณะที่ผู้เล่นกำลังสนุก หลีกเลี่ยงการขัดจังหวะขณะที่ผู้เล่นกำลังสนุกกับเกม นำเสนอวิธีการเล่นเกมด้วยความกระชับ และกำหนดจำนวนผู้เล่นให้เหมาะสม 4) ทำให้ผู้เล่นเห็นคุณค่าตนเองทางกายด้วยการชื่นชมเมื่อผู้เล่นแสดงพฤติกรรมที่ปรารถนา กำหนดเป้าหมายการเล่นเกมที่แต่ละครั้ง

โดยพิจารณาจากผลการเล่นที่ได้ทำก่อนหน้ากับความสามารถของผู้เล่นที่จะทำได้สำเร็จ และสรุปผลการเล่นเกมโดยเปรียบเทียบผลการเล่นก่อนหน้ากับผลการเล่นปัจจุบัน และ 5) ใช้กระบวนการสอนที่ทำให้ผู้เล่นมีน้ำใจนักกีฬาซึ่งมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ เขียนข้อความเชิงพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีน้ำใจนักกีฬา สอนผู้เล่นเกี่ยวกับน้ำใจนักกีฬา และสร้างโอกาสให้ผู้เล่นได้ฝึกปฏิบัติพฤติกรรมน้ำใจนักกีฬา

เอกสารอ้างอิง

ดวงพร ศิริสมบัติ. (2553). **เอกสารประกอบการสอนวิชา 1109128 ทักษะและการสอนเกม.**

ภูเก็ต : สาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ. (2551). **เกมส์พลศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัยราชบัณฑิตยสถาน. (2557). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**

2554. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.

Akdeniz, C. (2016). **Process and Concepts in Theory and Practice.** Gateway East, Singapore: Springer.

Alberto, P. A., and Troutman, T. A. (2009). **Applied behavior analysis for teachers.** New Jersey : Pearson Education.

Business dictionary. (2017a). **Best practice** (Online). <http://www.businessdictionary.com/definition/best-practice.html>, October 11, 2017.

_____. (2017b). **Rule** (Online). <http://www.businessdictionary.com/definition/rule.html>, September 7, 2017.

Burton, D., Naylor, S., and Holliday, B. (2001). Goal setting in sport: Investigating the goal effectiveness paradigm. In R. Singer, H. Hausenblas, and C. Janelle (Eds.), **Handbook of sport psychology** (2nd ed., pp. 497– 528). New York : Wiley.

Beaumont, G., and Whitlam, P. (2008). **Safe Practice in Physical Education and School Sport.** Chelsea : Coachwise.

- Cothran, D., and Kulinna, P. (2014). **Classroom management in physical education** (Online). https://www.researchgate.net/profile/Pamela_Kulinna/publication/266896295_Classroom_Management_in_Physical_Education/links/54e907c70cf25ba91c7ed365/Classroom-Management-in-Physical-Education.pdf, September 22, 2017.
- Clifford, C. and Feezell, R. M. (2010). **Sport and character: reclaiming the principles of sportsmanship**. Illinois: Human Kinetics.
- CECDE. (2005). **Early Childhood in Ireland Evidence and Perspectives** (Online). http://siolta.ie/media/pdfs/03_early_childhood_in_ireland.pdf, February 21, 2017.
- Corbin, B. C., Welk, J. G., Corbin, R. W., and Welk, A. K. (2008). **Concepts of physical fitness : active lifestyles for wellness**. New York : McGraw-Hill.
- Csikszentmihalyi, M. (1990). **Flow: the psychology of optimal experience**. New York : Harper & Row.
- Cratty, B. J. (1964). **Movement Behavior and Motor Learning**. Philadelphia : Lea & Febiger.
- Fox, K. R. (2000). The effects of exercise on self-perceptions and self-esteem. In S .J. H. Biddle, K. R. Fox and S. H. Boutcher (eds), **Physical Activity and Psychological Well-being** (pp. 88–117). London : Routledge.
- Gabbard, C. (2012). **Lifelong motor development**. San Francisco: Pearson Education.
- Gilberts, G., Agran, M., Hughes, C., and Wehmeyer, M. (2001). The effects of peer delivered self-monitoring strategies on the participation of students with severe disabilities in general education classrooms. **Journal of the American Society of Hypertension**, Vol. 26, pp. 25-36.

- Huizenga, J. C., ten Dam, G. T. M., Voogt, J. M., and Admiraal, W. F. (2017). Teacher perceptions of the value of game-based learning in secondary education. *Computers & Education*, Vol. 110, pp. 105-115.
- Haibach, P., Reid, G., and Collier, D. (2011). *Motor Learning and Development*. Illinois : Human Kinetics.
- Hoeger, W. W. K., and Hoeger, S. A. (2010). *Principles and Labs for Physical Fitness*. California : Wadsworth publishing.
- Jennetta, S. (2008). *Churchill Livingstone's Dictionary of Sport and Exercise Science and Medicine*. Edinburgh : Churchill Livingstone Elsevier.
- Krech, P. R., Kulinna, P. H., and Cothran, D. (2010). Development of a short-form version of the physical education classroom instrument: Measuring secondary pupils' disruptive behaviours. *Physical Education and Sport Pedagogy*, Vol.15, pp. 209-225.
- Longman dictionary. (2017a). **Goal** (Online). <http://www.ldoceonline.com/dictionary/goal>, September 7, 2017.
- _____. (2017b). **Flexibility** (Online). <http://www.ldoceonline.com/dictionary/flexibility>, September 7, 2017.
- _____. (2017c). **Classification** (Online). <http://www.ldoceonline.com/dictionary/classify>, July 29, 2017.
- Lucardie, D. (2014). **The impact of fun and enjoyment on adult's learning** (Online). <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042814046242>, September 20, 2017.
- Merriam-Webster dictionary. (2017). **Definition of game** (Online). <https://www.merriam-webster.com/dictionary/game>, July 29, 2017.

- Macmillan dictionary. (2017). **Compete - definition and synonyms** (Online).
<http://www.ldoceonline.com/dictionary/goal>, September 7, 2017.
- Martens, R. (2012). **Successful Coaching**. Illinois : Human kinetics.
- Nakamura, J., and Csikszentmihalyi, M. (2009). **The concept of flow** (Online).
<http://eweaver.myweb.usf.edu/2002-Flow.pdf>, September 21, 2017.
- NASPE. (2004). **Moving into the future: National standards for physical education**.
Virginia : NASPE Publications.
- O'Hagan, M., and Mangiron, C. (2013). **Game Localization: translating for the global digital entertainment industry**. Amsterdam : John Benjamins Publishing.
- Podstawski, R., Zwolinska, D., and Nowosielska-Swadzba, D. (2015). **Problems of safety and risk in physical education** (Online). <http://www.sportpedagogogy.org.ua/html/journal/2015-10/html-en/15przrpe.html>, July 22, 2017.
- Sullivan, B., and Thompson, H. (2013). **The Plateau Effect: Getting from Stuck to Success**. New York : Penguin Group.
- Szwejczewski, M., and Jones, M. (2013). **Learning from World-Class Manufacturers**.
London : Palgrave Macmillan.
- SNZ. (2012). **Good practice principles : Children and young people in sport and recreation** (Online). <https://www.sportnz.org.nz/assets/Uploads/attachments/managing-sport/young-people/Good-Practice-Principles-for-the-Provision-of-Sport-and-Recreation-for-Young-People.pdf>, August 15, 2017.
- Weinberg, R. S. (2002). Goal setting in sport and exercise: Research to practice. In J. Van Raalte and B. Brewer (Eds.), **Exploring sport and exercise psychology** (2nd ed., pp. 25-44). Washington, DC: American Psychological Association.

การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่¹

Knowledge Management of Educational Institutions under Krabi Local Administration Organization¹

ฉวีวรรณ หนูเมือง² และ สมหมาย ปรีชาศิลป์³

Chawiwan Numueang² and Sommai Prijasilpa³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการจัดการความรู้ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ (2) เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการความรู้ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ (3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการจัดการความรู้ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกระบี่ จำนวน 174 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นในแต่ละข้อคำถามดังนี้ (1) ด้านการจัดการความรู้มีค่าเท่ากับ 0.963 (2) ด้านปัญหาการจัดการความรู้มีค่าเท่ากับ 0.982 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกระบี่ มีการจัดการความรู้พบว่าอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยเฉพาะด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ

¹วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต 2560

²นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

³อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

2. ปัญหาการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยด้านการเรียนรู้ เป็นปัญหา ในการดำเนินการมากที่สุด

3. ข้อเสนอแนะการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ พบว่าสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน

คำสำคัญ : การจัดการความรู้

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the level of knowledge management, problems in knowledge management and to bring together knowledge management suggestions for the Krabi local administration organization, Krabi province. The sample group consisted of educational administrators and teachers from the organization, chosen at random from a staff of 174 people. The instrument used for this research was a questionnaire with a morale reliability level of 0.963 to measure knowledge management and to measure problems in knowledge management 0.982. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean and standard deviation. The results of the study were as follows:

1. Knowledge management performed at a high level especially systemized knowledge management.

2. The problems due to knowledge learning being a problem in operation.

3. Recommendations: knowledge management of Education Institutions under Krabi Local Administration Organization should have a clear vision, mission and strategy.

Keyword: Knowledge management

บทนำ

การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์กรให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันเนื่องมาจากการจัดการความรู้จะช่วยเพิ่มศักยภาพของบุคลากรภายในองค์กรทำให้บุคลากรมีความตื่นตัวในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถเรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว บุคลากรมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์การทำงานระหว่างกันเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในการทำงานให้เกิดขึ้นจากความรู้เดิมที่มีอยู่ประยุกต์เข้าด้วยกันกับความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากบุคคลอื่น และช่วยให้บุคลากรได้มีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ภายในองค์กรของตนเองได้ตลอดเวลา รวมทั้งช่วยป้องกันมิให้ความรู้ที่มีอยู่ภายในองค์กรสูญสลายไป ซึ่งสอดคล้องกับพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พุทธศักราช 2524 “ลักษณะของการศึกษาหรือการเรียนรู้ นั้น มีอยู่สามลักษณะ ได้แก่ เรียนรู้ตามความรู้ ความคิด ของผู้อื่นอย่างหนึ่ง เรียนรู้ด้วยการขบคิดพิจารณาของตนเองให้เห็นเหตุผลอย่างหนึ่ง กับเรียนรู้จากการปฏิบัติฝึกฝนจนประจักษ์ผล และเกิดความคล่องแคล่วชำนาญอีกอย่างหนึ่ง การเรียนรู้ทั้งสามลักษณะนี้ จำเป็นจะต้องกระทำไปด้วยกัน ให้สอดคล้องและอุดหนุนส่งเสริมกัน จึงจะช่วยให้เกิดความรู้จริง พร้อมทั้งความสามารถที่จะนำมาใช้ทำการต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพได้ กล่าวคือ การเรียนรู้ทุกอย่างนั้น จะต้องเรียนตามความรู้ของผู้อื่นก่อน เป็นเบื้องต้น เมื่อรู้แล้วจึงนำมาพิจารณาให้เห็นแจ่มชัดละเอียดลงไปอีกขั้นหนึ่งให้ถึงเนื้อหาสาระ อันจะอ้างอิงอาศัยเป็นหลักฐานได้ มิให้เป็นการเรียนรู้อย่างเลื่อนลอย

แต่เมื่อถึงขั้นที่สองนี้แล้ว ก็ยังถือว่าจะนำมาใช้การได้ให้ได้ผลแน่นอนจริงๆ ไม่ได้ยังจำเป็นต้องนำความรู้นั้นมาปฏิบัติฝึกฝนอีกให้เกิดผลประจักษ์แจ้งและเกิดความคล่องแคล่วชำนาญขึ้นพร้อมกันไปด้วย จึงจะนำไปใช้ปฏิบัติให้สำเร็จผลได้ไม่ขัดข้อง”

ปัจจุบันสถานศึกษาได้รับงบประมาณทางการศึกษามีอย่างจำกัด โรงเรียนทุกแห่งก็ได้รับแรงกดดันที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพ รวมไปถึงการจะต้องได้รับการประเมินภายนอกที่จะต้องมีส่วนรู้เรื่องรอยของความก้าวหน้าที่ชัดเจน ความคาดหวังและแรงกดดันในด้านคุณภาพเกิดขึ้นในทุกระดับ ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา เมื่อมีแรงกดดันจากภายนอก สถานศึกษาทุกแห่งก็ต้องตรวจตราภายในให้เข้มข้นเพื่อทบทวนว่าการดำเนินกิจกรรมและโครงการต่างๆ สอดคล้องกับภารกิจหรือไม่ สถานศึกษาจะดำเนินการอย่างไรเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน กิจกรรมใดที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนได้ผลสูงสุด แต่ก็มักจะประสบปัญหาว่าระบบข้อมูลที่มีอยู่ไม่สามารถตอบสนองได้ เช่น ข้อมูลที่แสดงว่าคุณภาพครูเป็นอย่างไร ครูควรได้รับการพัฒนามากน้อยเพียงใด เพื่อจะสามารถก้าวได้ทันการเปลี่ยนแปลง ทั้งในด้านมาตรฐานการศึกษา หลักสูตร และวิธีการเรียนการสอน และภาวะในการที่ครู ผู้บริหารจะต้องเสียเวลาไปกับการเก็บรวบรวมข้อมูล เผยแพร่ข้อมูล และใช้ข้อมูลร่วมกัน สถานศึกษาต่างๆ จึงมีความเห็นพ้องกันว่า ความรู้เป็นทรัพยากรที่สำคัญขององค์กร ซึ่งสถานศึกษาจะต้องหาทางที่จะเชื่อมความรู้ไปสู่การตัดสินใจและการดำเนินงานที่มีประสิทธิผล การจัดการความรู้จึงเป็นเหมือนกรอบหรือระเบียบวิธีปฏิบัติที่เอื้อให้คนในองค์กรมีกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้ความรู้ร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของงานและผลลัพธ์ให้ดียิ่งขึ้น ในการจัดการความรู้เพื่อให้เกิดการใช้ข้อมูลร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ (ชินภัทร ภูมิรัตน. 2552 : 16-17)

ผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ที่เป็นภาพรวมของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรฐานด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร จากผลการประเมินมาตรฐาน ด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ บ่งชี้ว่าการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาพรวมทั้งประเทศยังไม่สามารถสร้างให้ผู้เรียน มีความสามารถในการด้านการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์

ได้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากปัจจัยหลายด้าน ทั้งด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งคุณภาพของครู และบุคลากรทางการศึกษาโดยเฉพาะเรื่องหลักสูตร มีข้อสงสัยสะท้อนว่ามีความซับซ้อนทำให้ครูเข้าใจยาก ขาดความครอบคลุมและไม่สอดคล้องกับบริบทของ สถานศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นเพราะปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูที่ยังไม่สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้รักการศึกษาค้นคว้า ข้อค้นพบนี้สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยเฉพาะในด้านการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานที่กำหนด (วิจิต ฤทธิ์เจริญ และคณะ, 2554 : 7-8) สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังนั้นบุคลากรในสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และสามารถจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมได้ทุกเรื่องที่รับผิดชอบ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ โดยจำเป็นต้องนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้ในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจัดการความรู้มีความสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในสถานศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาระดับการจัดการความรู้ ปัญหาของการจัดการความรู้ และรวบรวมข้อเสนอแนะการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มานั้นไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการความรู้ในสถานศึกษา ในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่
2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่

3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ จำนวน 307 คน กลุ่มตัวอย่าง 174 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามการจัดการความรู้ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ มีค่าความเชื่อมั่นในแต่ละข้อคำถามดังนี้ 1) ความเชื่อมั่นด้านการจัดการความรู้ คือ .96 2) ความเชื่อมั่นของข้อคำถามด้านปัญหาการจัดการความรู้ คือ .98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 174 ฉบับ ได้กลับคืนมา จำนวน 174 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ ได้แก่ ด้านการบ่งชี้ความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาข้อมูล ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ด้านการประเมินผลและกลั่นกรองความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และด้านการเรียนรู้

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับปัญหาการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ ได้แก่ ด้านการบ่งชี้ความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาข้อมูล ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และด้านการเรียนรู้

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อนำไปใช้ประกอบการอภิปรายผล

ผลการศึกษา

ผลการวิจัย เรื่อง การจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นข้อๆตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยรายละเอียดดังนี้

1. การจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ พบว่าระดับการจัดการความรู้ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา คือ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ด้านการบ่งชี้ความรู้ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ด้านการเรียนรู้

2. ปัญหาการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ พบว่าระดับปัญหาการจัดการความรู้ อยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา คือ ด้านการเรียนรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ด้านการบ่งชี้ความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ และด้านการเข้าถึงความรู้

3. ข้อเสนอแนะการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ ประเด็นที่เสนอแนะ คือ 1) สถานศึกษาควรมีวิทยุทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน 2) ควรมีการสร้างความรู้ใหม่ และการแสวงหาความรู้จากภายนอกอย่างสม่ำเสมอ 3) ควรมีการจัดให้มีการศึกษาดูงานจากสถานที่อื่น

สรุปและอภิปรายผล

ในการอภิปรายการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปราย รายละเอียดดังนี้

1. การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากการบริหารสถานศึกษายุคใหม่ ต้องบริหารให้ตอบสนองต่อความต้องการของบริบทแต่ละท้องถิ่น มีการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ เพราะปัจจุบันมีเทคโนโลยีเข้ามาเป็นตัวช่วยในการจัดเก็บความรู้ ทำให้ผู้ใช้สามารถค้นหาและนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ได้ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเมื่อได้รับการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ มีการเก็บความรู้อย่างเป็นระบบในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งต้องจัดทำแฟ้มพัฒนางาน จัดทำเอกสารประกอบการสอนที่ได้จากการสร้างและการแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีปัจจุบัน นอกจากนี้สถานศึกษายังมีการบ่งชี้ความรู้ในสถานศึกษาคือมีการสำรวจความรู้จากบุคคลภายในสถานศึกษาว่ามีความรู้ใดบ้าง ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานทั้งด้านงานสอนและงานด้านอื่นๆ เพื่อให้ความรู้นั้นคงอยู่ไม่สูญหาย ทำให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสมกับงาน รวมทั้งมีการประมวลและกลั่นกรองความรู้ให้ถูกต้องเป็นมาตรฐาน เพื่อให้การนำไปใช้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับพิชิต เทพวรรณ (2554 :188-189) การจัดการความรู้ให้เป็นระบบจะช่วยให้เข้าถึงความรู้ทั้งที่เป็นความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคล (Tacit Knowledge) ที่ได้จากประสบการณ์ ทักษะและความชำนาญในการทำงานของแต่ละบุคคล และความรู้ที่อยู่ภายนอกตัวบุคคล (Explicit Knowledge) ที่ได้มาจากตำรา หนังสือ เอกสารหรือสื่อต่างๆ ได้อย่างเข้าใจตรงกันเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษา และพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ สะดวกรวดเร็วขึ้น ป้องกันความรู้สูญหาย ทำให้องค์การสามารถรักษาความเชี่ยวชาญ ความชำนาญ และความรู้ที่อาจสูญหายไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร เช่น การเกษียณอายุทำงาน หรือการลาออกจากงาน และสอดคล้องกับ หากองค์การไม่มีการรวบรวมความรู้ในองค์การอย่างเป็นระบบ การพัฒนาก็จะเกิดขึ้นได้ยาก (Davenport & Prusak, 1998:19)

2. ปัญหาการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ อยู่ในระบับน้อย สำหรับประเด็นที่เป็นปัญหาคือด้านการเรียนรู้ คือ ครูผู้สอนเมื่อได้รับความรู้ใหม่ๆ ไม่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ เพราะความไม่ชำนาญในเรื่องที่ได้รับการเรียนรู้มา ปัญหาสุขภาพและอายุ จึงทำให้เมื่อได้รับความรู้ใหม่ๆ ได้ และปัญหาด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ สถานศึกษาไม่มีการนำความรู้ที่ครูผู้สอนมีอยู่มาทำการแลกเปลี่ยนกัน ด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับความรู้ เช่น เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ การสับเปลี่ยนสายงาน และระบบพี่เลี้ยง แต่ถ้าหากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญ เห็นถึงประโยชน์ ควรสนับสนุนงบประมาณ การมีพื้นที่ เวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของพรพิมล หรรษาภิรมย์โชค (2554 : 69-75) วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ในเขตภูมิภาคตะวันตก พบว่าปัญหาของการจัดการความรู้สามารถสรุปได้ว่าเกิดจากปัจจัย 5 ด้าน ได้แก่ 1) คน 2) การจัดการความรู้ 3) องค์กร 4) การเรียนรู้ และ 5) เทคโนโลยี และแนวทางการแก้ไขปัญหการจัดการความรู้คือ 1) ด้านองค์กร ควรมีการสนับสนุนในต่างๆ เช่น งบประมาณ การมีพื้นที่ เวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) ด้านการจัดการความรู้ควรมีการพัฒนากระบวนการจัดการความรู้เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้และจัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติงาน 3) ด้านการเรียนรู้ควรมีการส่งเสริมให้เกิดรูปแบบการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และ 4) ด้านคนควรให้ผู้บริหาร ส่งเสริมสนับสนุนด้านการจัดการความรู้ในโรงเรียน

3. การรวบรวมข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม พบว่าข้อเสนอแนะการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ ประเด็นที่ว่าสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน เนื่องจากสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกระบี่ ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้การบริหารงานของผู้บริหารสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการนำกำหนดกลยุทธ์ แนวทางในการบริหาร ต้องมีความเข้าใจ ความศรัทธา ความมุ่งมั่นในการใช้การจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาหน่วยงาน

ในสังกัดให้บรรลุเป้าหมาย หลักสำคัญของกระบวนการจัดการความรู้มาปฏิบัติ ในสถานศึกษาให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องเริ่มต้นด้วยความเข้าใจถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ เนื่องจากยุทธศาสตร์เป็นตัวบ่งบอกถึงทิศทาง ในทางปฏิบัติว่า ควรทำงานอย่างไร เพื่อให้วิสัยทัศน์ ที่กำหนดขึ้นสัมฤทธิ์ผลได้มากที่สุด และต้องสื่อสาร ถึงวิสัยทัศน์ ให้บุคลากรเข้าใจอย่างชัดเจน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับ วิจาณณ์ พานิช (2551 : 105) การสร้างวิสัยทัศน์เกี่ยวกับความรู้ (Knowledge Vision) ผู้บริหารระดับสูงมีหน้าที่สร้างวิสัยทัศน์เกี่ยวกับความรู้ที่เป็นความรู้หลัก (Core Knowledge) ขององค์กรเพื่อการบรรลุเป้าหมายหลักขององค์กร สำหรับใช้เป็นเข็มทิศ ในการจัดการความรู้ขององค์กร การจัดการวิสัยทัศน์เกี่ยวกับความรู้ต้องไม่ใช่เพียงแค่ สร้าง แต่จะต้องเรียงถ้อยร้อยคำ ให้กินใจ และเข้าใจได้ง่าย แล้วสื่อสารให้เป็นที่รับรู้และ ชาบซึ่ง จนเกิดเป็นความเชื่อและค่านิยมร่วมกันทั่วทั้งองค์กร วิสัยทัศน์ต้องมีความชัดเจน ในระดับที่เหมาะสม สามารถมองเห็นทิศทางและขอบเขตร่วมกันได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของสังเวียน ผักไหม (2552 : 82) พบว่าการจัดการความรู้ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก คือควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายที่ชัดเจนสอดคล้องกับ การปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นไปตามแนวทางเดียวกันกับนโยบายที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหาร องค์กร พึ่งนำนโยบายมายึดถือปฏิบัติโดยให้บุคลากรทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมพัฒนา ความรู้ความสามารถในการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ สถานศึกษา รายละเอียดดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมบุคลากรให้มีการนำความรู้ไปใช้ วิเคราะห์ข้อมูลและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ นำเทคโนโลยีเชื่อมต่อหรือบูรณาการเข้ากับ

ระบบเดิมที่มีอยู่ใช้งานได้ง่ายพร้อมทั้งให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างความรู้ใหม่

3. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้อำนวยการสถานศึกษา ควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ร่วมกันให้ชัดเจน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อบุคลากรสามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

ควรศึกษาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมกับการจัดการความรู้ของสถานศึกษา เช่น การเรียนอิเล็กทรอนิกส์ การอบรมผ่านเว็บ ระบบฐานข้อมูล โดยให้มีการเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ สามารถใช้และเข้าถึงได้ง่ายเพื่อให้ทันกับเทคโนโลยีปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- ชินภัทร ภูมิรัตน. (2552). **การจัดการความรู้ทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ [Online] Available : e-theses@lib.cmu.ac.th 7 (20 สิงหาคม 2559)
- วิจารณ์ พานิช . (2551). **การจัดการความรู้ ฉบับนักปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ตถาตาพับลิเคชั่น.
- พรพิมล ธรรมชาติชัยโชค. (2554). **การศึกษาสภาพการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตภูมิภาคตะวันตก**. รายงานการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
- พิชิต เทพวรรณ. (2554). **การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ : แนวคิดและกลยุทธ์เพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

วิจิต ฤทธิ์จุฑ และคณะ. (2554) การวิจัยประเมินผลการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย ปีที่3 ฉบับที่1, 2.
สังเวียน ผักไหม. (2550). การจัดการความรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

Davenport, T. H., & Prusak, L. (1998). *Working knowledge : How organizations manage what they know*. Boston, MA.: Harvard Business School Press.

แนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15¹

Guidelines For Managing The 15th Infantry Division Housewives Community Enterprise¹

ชมพูนุท ศรีพงษ์², สันติ อารักษ์คุณากร²,
ปิยะดา มณีนิล³, สัสดี กำแพงดี³, วลัยลดา พรหมเวียง³
Chompunuch Sriphong², Santi Arakkunakorn²,
Piyada Maneenin³, Sassadee Kamphangdee³, Wallada Promwieng³

บทคัดย่อ

การจัดการที่ดีนำไปสู่ความสำเร็จของธุรกิจ ดังนั้นงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 2) วิเคราะห์สภาพการณ์ทางธุรกิจ 3) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานทางธุรกิจ และ 4) ศึกษาแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชนดังกล่าว เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ประธาน เลขานุการ และสมาชิก 2 คนของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 ประธานชมรมแม่บ้านทหารบก สาขากองพลทหารราบที่ 15 และนายทหารหัวหน้าฝ่ายกิจการพลเรือน รวมผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ 6 คน ผลการศึกษาพบว่า วิสาหกิจชุมชนนี้บริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการ ดำเนินการผลิตน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นและผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่มีน้ำมันดังกล่าวเป็นส่วนประกอบ จัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย ลูกค้ำส่วนใหญ่เป็นครอบครัวทหาร ปัจจัยซึ่งมีผลต่อการดำเนินงานและเป็นจุดแข็ง คือ การใช้วัตถุดิบในพื้นที่ ปัจจัยซึ่งเป็นจุดอ่อน ได้แก่ การรวมกลุ่มสมาชิก การโยกย้ายของสมาชิกระดับผู้นำ ความสามารถทางธุรกิจของสมาชิก มาตรฐานผลิตภัณฑ์ และช่องทางการจัดจำหน่าย ปัจจัยซึ่งเป็นโอกาส คือ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านทหารกองทัพบกที่ 4 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

³ อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ และปัจจัยซึ่งเป็นอุปสรรค คือ การแข่งขันในตลาดผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง แนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชนแห่งนี้ ได้แก่ การถ่ายโอนธุรกิจให้ชมรมแม่บ้านทหารบก สาขานักข่าวกองทางทหารที่ 15 โดยผลิตผลิตภัณฑ์เดิมและพัฒนาให้ได้เลขที่ใบรับแจ้ง ปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ ฉลาก เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า พัฒนาลิขสิทธิ์ใหม่ แยกจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนของชมรมแม่บ้านแต่ละหน่วยขึ้นตรง ส่งเสริมการจัดการความรู้ พัฒนาความรู้ความสามารถทางธุรกิจให้แก่สมาชิก และส่งเสริมการขึ้นทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

คำสำคัญ : การจัดการ วิสาหกิจชุมชน กองพลทหารราบที่ 15 กองทัพภาคที่ 4

Abstract

Good of management leads to the success of any business. Thus, this present work aims to 1) study the business operation of the 15th infantry division housewives community enterprise 2) analyze its business situation, and 3) study factors that affect operations and 4) determine the guidelines for its management. The techniques used to collect the data were in-depth interviews with president, secretary, and 2 members of 15th infantry division housewives community enterprise, the president of 15th infantry division housewife club and the head of civil affairs office, a total of 6 key persons. The results revealed that this enterprise's management is through committees, produce virgin cold-pressed coconut oil and cosmetic products from that oil, did the income and expense account and most of their customers are military families. The factor which affects the operation and is also its strength is the use of local raw materials. The weaknesses include aggregation, turnover of

leading members, business competence of members, products' standard and distribution channel. The government agencies' support serve as their opportunity while cosmetics market competition is the threat. Guidelines for managing this community enterprise include transferring the business to the 15th military intelligence unit housewife club to still produce original products and develop them to get the notification receipt number, modifying package and label, increasing distribution channels, producing new products and separately registering a community enterprise for each housewife club, promoting knowledge management, business competence for members, and OTOP producers/entrepreneurs registration.

Key words : Managing, Community Enterprise, The 15th Infantry Division, The Fourth Royal Thai Army Area

บทนำ

จากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กองทัพบกจึงได้จัดตั้งหน่วยทหารเพื่อเป็นกำลัง หลักในการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาและรักษาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยแปรสภาพหน่วยกองพลทหารราบที่ 16 เป็นกองพลพัฒนาและพิทักษ์ทรัพยากร และเปลี่ยนนามหน่วยเป็นกองพลทหารราบที่ 15 แต่ด้วยสถานการณ์ดังกล่าวยังคงยืดเยื้อและทวีความรุนแรง ดังนั้นในห้วงปี พ.ศ. 2548-2556 กองทัพบกจึงจัดตั้งหน่วยขึ้นตรงเพิ่มเติมให้กับกองพลทหารราบที่ 15 กองทัพภาคที่ 4 และให้เคลื่อนย้ายหน่วยขึ้นตรงจากที่ตั้งชั่วคราว ณ ค่ายสมเด็จพระสุริโยทัย อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และค่ายธนระฆัง อำเภอบางคนที จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เข้าที่ตั้งปกติแห่งใหม่ โดยมีกองบัญชาการกองพลทหารราบที่ 15 ตั้งอยู่ ณ ค่ายสมเด็จพระสุริโยทัย อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ส่วนหน่วยขึ้นตรงต่างๆ มีที่ตั้งกระจายครอบคลุมพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา ทำให้กำลัง

พลส่วนใหญ่ได้ย้ายครอบครัวมาในพื้นที่ที่ตั้งหน่วยแห่งใหม่ แม่บ้านของกำลังพลเหล่านั้นจึงต้องมาเริ่มต้นประกอบอาชีพในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อหารายได้ช่วยเหลือจนเจือครอบครัว แต่อย่างไรก็ดีการหางานใหม่ในพื้นที่ที่ยังไม่คุ้นชินค่อนข้างเป็นไปได้ยาก ประกอบกับความไม่ปลอดภัยในการออกไปทำงานภายนอกหน่วย แม่บ้านส่วนใหญ่จึงค้าขายหรือให้บริการต่างๆ ภายในบริเวณบ้านพักของหน่วย รวมทั้งแม่บ้านยังได้รวมกลุ่มกันไม่เพียงทำงานในนามชมรมแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 แต่ได้ร่วมกันผลิตผลิตภัณฑ์น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นและผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่มีน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นเป็นส่วนประกอบ ได้แก่ แชมพู ครีมอาบน้ำ สบู่ ครีมบำรุงผิว และเซรั่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีผลิตภัณฑ์ประจำกองพลที่สามารถใช้ประโยชน์ในงานกิจการพลเรือน เพื่อเสริมสร้างรายได้แก่สมาชิกแม่บ้าน และที่สำคัญเพื่อใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นที่ตั้งของกองพลมาใช้ให้เกิดประโยชน์และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างทหารและประชาชน ในช่วงกลางปี 2557 สมาชิกแม่บ้านได้ร่วมกันจดทะเบียนกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนกับสำนักงานเกษตรอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ในนามวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มได้รับการรับรองตามกฎหมายและมีโอกาสได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ (ชมรมแม่บ้านทหารบก สาขากองพลทหารราบที่ 15, 2557 : 1-2)

อย่างไรก็ตามการดำเนินงานทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 ยังไม่เข้มแข็ง และยังไม่ สร้างรายได้ที่แน่นอนให้แก่สมาชิก เนื่องจากจัดจำหน่ายสินค้าได้ในปริมาณไม่มาก กลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่เป็นครอบครัวทหาร ไม่สามารถขยายตลาดได้กว้างขึ้นเพราะผลิตภัณฑ์ไม่มีมาตรฐานใดๆ รับรอง ประกอบกับสมาชิกยังขาดความสามารถในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ และสมาชิกต้องโยกย้ายตามกำลังพลซึ่งเป็นสามีไปหน่วยทหารอื่นเมื่อมีคำสั่งโยกย้ายตามวาระ (สุภาพ จันทรทิพย์, 2557) ดังนั้นถ้าหากวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 สามารถจัดการธุรกิจของตนได้เป็นอย่างดี ย่อมพัฒนากิจการให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน ตลอดจนช่วยพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ให้เกิดความเข้มแข็ง ประกอบกับนโยบายรัฐบาลในปัจจุบัน

ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม เพื่อสามารถแข่งขันเชิงธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสนับสนุนการเพิ่ม องค์ความรู้ด้านการปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการในองค์กร การพัฒนาตลาด และโอกาสการลงทุนในต่างประเทศ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2557 : 12) ทั้งนี้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ส่วนหนึ่งเป็นรูปแบบวิสาหกิจชุมชน โดยเฉพาะผู้ประกอบการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ส่วนใหญ่ของประเทศไทยเป็นวิสาหกิจชุมชน (เสรี พงศ์พิศ, 2557 : 1)

ดังนั้นการศึกษาแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบ ที่ 15 จึงมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการ ดำเนินงานทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อ นำไปสู่ผลประกอบการที่ดี สมาชิกแม่บ้านมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง ตลอดจน เสริมสร้างชีวิตที่ดีให้กับครอบครัวกำลังพลผู้ปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาและรักษาความ มั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างรายได้ให้กับ ประชาชนในพื้นที่ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านทหารกลุ่มนี้ ก่อให้เกิดการ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบใน จังหวัดชายแดนภาคใต้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15
2. เพื่อวิเคราะห์สภาพการณ์ทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15
4. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15

วิธีการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ได้แก่

1. ประธานวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 ซึ่งเป็นอดีตประธานชมรมแม่บ้านทหารบก สาขากองพลทหารราบที่ 15 เนื่องจากเป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งและดูแลรับผิดชอบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนแห่งนี้

2. เลขานุการวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 เนื่องจาก มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานทั้งด้านการผลิต การตลาด การเงินและบัญชี

3. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 จำนวน 2 คน ซึ่งทำหน้าที่ในงานทั้งด้านการผลิตและการตลาดมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วิสาหกิจชุมชนแห่งนี้เริ่มจัดตั้ง

4. นายทหารหัวหน้าฝ่ายกิจการพลเรือน กองพลทหารราบที่ 15 เนื่องจากเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบงานแม่บ้านทหารบกของกองพลทหารราบที่ 15

5. ประธานชมรมแม่บ้านทหารบก สาขากองพลทหารราบที่ 15 คนปัจจุบัน เนื่องจากเป็นผู้กำหนดนโยบายและดูแลการดำเนินกิจกรรมทั้งหมดของแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15

รวมผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ 6 คน ซึ่งสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานและการจัดการภายในวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกรูปแบบกึ่งมีโครงสร้าง ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูลจากแหล่งบุคคล การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปตามวัตถุประสงค์

ผลการศึกษา

การดำเนินงานทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15

วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 เริ่มประกอบธุรกิจมาตั้งแต่กลางปี พ.ศ. 2557 จัดโครงสร้างองค์การแบบคณะกรรมการบริหาร โดยมีประธานชมรมแม่บ้านทหารบก สาขากองพลทหารราบที่ 15 ดำรงตำแหน่งประธานวิสาหกิจชุมชนและมีคณะกรรมการบริหารซึ่งทุกคนเป็นภรรยาผู้บังคับหน่วยจากหน่วยขึ้นตรงหลายๆ หน่วยของกองพลทหารราบที่ 15 มีจำนวนสมาชิกตามรายชื่อจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน 7 คน ได้แก่ ประธานและคณะกรรมการบริหารทุกคน อย่างไรก็ตาม ประธานวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 ระบุว่าสมาชิกแม่บ้านของกองพลทหารราบที่ 15 ซึ่งเป็นผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ของชมรมแม่บ้านทหารบกแต่ละหน่วยขึ้นตรงอีก 146 คน คือสมาชิกวิสาหกิจชุมชนนี้ถึงแม้จะไม่ได้มีรายชื่อในการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนก็ตาม

“วิสาหกิจชุมชนที่จัดตั้งขึ้นมาเป็นภาพของแม่บ้านทั้งกองพล ดังนั้นถือว่าสมาชิกแม่บ้านกลุ่มผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของแต่ละหน่วยขึ้นตรงก็คือสมาชิกวิสาหกิจชุมชน แม้ไม่ได้ใส่ชื่อตอนจดทะเบียน”

ประธานวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15

การบริหารงานของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น และผลิตภัณฑ์ที่ใช้น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นเป็นส่วนประกอบหลัก เช่น สบู่ ครีมอาบน้ำ ครีมบำรุงผิว ฯลฯ สาเหตุที่เลือกผลิตผลิตภัณฑ์ดังกล่าว เนื่องจากตัวแทนสมาชิกแม่บ้านจากทุกหน่วยขึ้นตรงได้ผ่านการฝึกอบรมจากการสนับสนุนของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จึงมีทักษะการผลิตผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเหมือนกัน ประกอบกับในอำเภอหนองจิกและอำเภอใกล้เคียงอื่นในจังหวัดปัตตานี มีวัตถุดิบคือมะพร้าวเป็นจำนวนมาก จึงต้องการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่เพื่อช่วยส่งเสริมรายได้ให้กับประชาชน ประกอบกับเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหน่วยทหารและประชาชนในพื้นที่

นอกจากนี้สมาชิกแม่บ้านให้ความสนใจกับการผลิตผลิตภัณฑ์ดังกล่าว และต้องการลดรายจ่ายจากการซื้อเครื่องสำอาง

“...เลือกผลิตสินค้านี้เพราะแม่บ้านหลายคนมีความสนใจและมีทักษะในการผลิต ผ่านการอบรมมาด้วยกัน แล้วก็อยากใช้วัตถุดิบในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์ ได้ช่วยเหลือชาวบ้าน ได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชาวบ้านด้วยค่ะ...”

ประธานวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15

การดำเนินงานด้านการเงินและบัญชีของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 ได้รับการสนับสนุน เงินทุนเริ่มต้นเพื่อซื้อวัตถุดิบและอุปกรณ์บางส่วนจากชมรมแม่บ้านทหารบก สาขากองพลทหารราบที่ 15 จัดทำบัญชีในลักษณะการลงรายการแบบง่าย ๆ คือบันทึกรายรับ-รายจ่าย และคำนวณกำไรที่ได้รับประจำเดือน ไม่ได้จัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ กำไรที่ได้รับเก็บสะสมเป็นเงินทุนในการผลิตครั้งต่อไป ข้อมูลทางการเงินและบัญชีจะสรุปเป็นรายเดือน และแจ้งในที่ประชุมให้สมาชิกทราบโดยทั่วกัน อย่างไรก็ตาม ภายใต้งบประมาณที่กำหนดรายได้นั้นมีไม่มากและได้รับไม่แน่นอน

การดำเนินงานด้านการผลิตโดยวางแผนการผลิตในแต่ละครั้งว่าต้องผลิตสินค้าชนิดไหน ปริมาณเท่าไร โดยพิจารณาจากความต้องการของลูกค้า ความถี่ในการผลิต 3 - 4 ครั้งต่อเดือน สมาชิกแม่บ้านซึ่งทำหน้าที่ผลิตในแต่ละครั้งประมาณ 6 - 8 คนได้รับค่าตอบแทนในวันที่ผลิตในอัตรา 300 บาทต่อวัน ผลิตภัณฑ์ซึ่งผลิตเป็นประจำ ได้แก่ น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นสูตรจาวมะพร้าว และผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่มีส่วนผสมของน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น ได้แก่ สบู่ก้อนไม้ไผ่ สบู่ก้อนฝักริมบัว รุงผิว กลิ่นกุหลาบ กลิ่นเอสเคพ และกลิ่นฟรุตตี้ ครีมอาบน้ำ และเชอร์ม นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์ซึ่งผลิตเป็นบางครั้ง ได้แก่ น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นใส่รจันท์เทศ ครีมอาบน้ำ น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นผสมน้ำมันข้าว และแชมพูสมุนไพร สำหรับการผลิตที่ใช้ส่วนใหญ่สั่งซื้อจากร้านค้าในจังหวัดปัตตานี วัตถุดิบหลักที่ใช้ทำน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นคือ น้ำกะทิสดซึ่งสั่งซื้อจากชุมชนในพื้นที่อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

ส่วนวัตถุดิบอื่นๆ และบรรจุภัณฑ์สั่งซื้อจากร้านค้าในกรุงเทพฯ สถานที่ผลิตคือที่ตั้งชมรมแม่บ้านทหารบก สาขากองพลทหารราบที่ 15

“...ผลิตตามแผน ตามออเดอร์ค่ะ ว่าช่วงนี้ต้องผลิตตัวไหน ประมาณเท่าไหร่ แม่บ้านที่มาช่วยผลิตประจำก็มีอยู่ 8 คน เวียน ๆ กัน บางครั้งก็มาครบ บางครั้งก็หยุดคนสองคน แล้วแต่ใครว่าง มากก็ได้คำตอบแทน วันละ 300 บาทค่ะ...”

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 คนที่ 1

การดำเนินงานด้านการตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่จำหน่ายมีรายละเอียดประเภทผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ ปริมาณ และราคาจำหน่าย ดังแสดงในตาราง 1 ผลิตภัณฑ์แบ่งเป็น 7 ประเภท ได้แก่ น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น ครีมอาบน้ำ ครีมบำรุงผิวกาย ครีมบำรุงผิวหน้า เซรั่ม สบู่ก้อน และแชมพูสมุนไพร โดยผลิตภัณฑ์ทุกชิ้นติดฉลากซึ่งแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อผลิตภัณฑ์ สรรพคุณ ส่วนประกอบ วิธีใช้ ชื่อผู้ผลิต และตราสัญลักษณ์กองพลทหารราบที่ 15 นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้นหุ้มฟิล์มพลาสติกอีกชั้นด้วยการเป่าลมร้อน ในส่วนการกำหนดราคาขายพิจารณาจากต้นทุนการผลิตและกำไรที่ต้องการ ส่งเสริมการตลาดด้วยการให้ส่วนลดเมื่อซื้อจำนวนมาก โฆษณาสินค้าทางสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ เฟสบุ๊ก และไลน์ รวมทั้งการแนะนำสินค้าโดยสมาชิก วิธีการจัดจำหน่าย คือ การขายตรงและบริการจัดส่งสินค้าให้แก่ลูกค้า ทั้งนี้สมาชิกที่นำสินค้าไปจำหน่ายจะได้รับผลตอบแทนร้อยละ 10 ของราคาขายที่กำหนด

“..แม่บ้านที่นำสินค้าไปขาย ถ้าขายได้ก็ได้อีก 10 เปอร์เซ็นต์ จากราคาขาย อย่างพี่ก็ไปขาย ใช้เองด้วย ไปแนะนำเพื่อนๆ คนรู้จัก ขายทางไลน์ ทางเฟส...”

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 คนที่ 2

ตาราง 1 รายการผลิตภัณฑ์และราคาจำหน่าย

ประเภทผลิตภัณฑ์	ลักษณะบรรจุภัณฑ์และขนาด	ราคาจำหน่าย
น้ำมันมะพร้าว	บรรจุในขวดพลาสติกใสฝาเกลียว ขนาด 150 มิลลิลิตร	150 บาท
สก็ดเย็น	บรรจุในขวดพลาสติกใสฝาปั๊มขนาด 300 มิลลิลิตร	300 บาท
ครีมอาบน้ำ	บรรจุในขวดพลาสติกใสฝาปั๊มขนาด 300 มิลลิลิตร	250 บาท
ครีมบำรุงผิวกาย	บรรจุในขวดพลาสติกใสฝาปั๊มขนาด 300 มิลลิลิตร	250 บาท
ครีมบำรุงผิวหน้า	บรรจุในกระปุกพลาสติกขนาด 10 กรัม	200 บาท
เซรั่ม	บรรจุในขวดพลาสติกสีชุ่นขนาด 15 กรัม	390 บาท
สบู่ก้อน	บรรจุใส่กรอบพลาสติกสีเหลี่ยม ขนาด 70 กรัม	35 บาท

สภาพการณ์ทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15

จากการวิเคราะห์ SWOT เพื่อระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นตรงกันดังนี้ จุดแข็งในการดำเนินงาน ได้แก่ สมาชิกมีความทุ่มเทในการทำงาน มีความสามัคคี และมีความสามารถในการผลิตสินค้า นอกจากนี้วัตถุดิบหลักที่ใช้คือ มะพร้าว สามารถหาซื้อได้ง่ายในท้องถิ่น สินค้ามีจุดขายในความเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางจากธรรมชาติ และเป็นผลิตภัณฑ์ของแม่บ้านทหารในจังหวัดชายแดนภาคใต้

จุดอ่อน ได้แก่ สมาชิกรวมกลุ่มได้ค่อนข้างยากเนื่องจากสังกัดหน่วยขึ้นตรงซึ่งอยู่ต่างพื้นที่ สมาชิกส่วนใหญ่ซึ่งเป็นคณะกรรมการบริหารต้องโยกย้ายไปยังหน่วยทหารอื่นตามกำลังพลซึ่งเป็นสามเินในห้วงคำสั่งโยกย้ายตามวาระในเดือนตุลาคม 2558 และเมษายน 2559 สมาชิกขาดความสามารถในการบริหารธุรกิจ อีกทั้งผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของกลุ่มยังไม่มีเลขที่ใบรับแจ้งจากสำนักงานสาธารณสุข รวมทั้งไม่มี

เครื่องหมายมาตรฐานได้รับรอง ผลการประกอบการยังไม่สามารถสร้างรายได้ที่แน่นอนให้แก่สมาชิก

โอกาส ได้แก่ การสนับสนุนจากสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การจัดกิจกรรมออกร้านแสดงสินค้าของหน่วยทหารในระดับกองทัพและกองทัพอากาศ รวมทั้งกระแสความนิยมผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ

อุปสรรค ได้แก่ คู่แข่งขันในตลาดผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง

“...จุดแข็งคงเป็นที่แม่บ้านค่ะ ทุกคนมาช่วยงานกันดี รู้งาน แต่พอโยกย้ายไปบ้างก็เป็นปัญหาอยู่เหมือนกัน เครื่องสำอางทุกตัวใช้สารสกัดจากธรรมชาติ มีคุณภาพ แต่ยังไม่ได้ไปขอเลขจดแจ้ง นี่คงเป็นจุดอ่อนค่ะ ก็คิดอยู่ ถ้ามี ลูกค้าจะได้มั่นใจมากขึ้น ทำตลาดง่ายขึ้น อีกอย่างเดี๋ยวนี้เครื่องสำอางก็มีหลากหลายให้เลือก แข่งขันกันสูง เรื่องงานทางธุรกิจก็ต้องเรียนรู้อีกเยอะ โอกาสคงเป็นการได้ไปออกร้านที่จัดกันของหน่วยทหารระดับต่าง ๆ ทำให้สินค้าเป็นที่รู้จักมากขึ้น นอกจากนี้คือการสนับสนุนจากทางสสว. ก็ทำให้พอขายได้ เป็นรายได้เล็กๆ น้อยๆ ให้แม่บ้านค่ะ...”

เลขานุการวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15

ปัจจัยภายในองค์กร ประกอบด้วย

1. ความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มของสมาชิก เพราะการทำงานจะสำเร็จได้ ต้องอาศัยความร่วมมือแรงร่วมใจของสมาชิกทุกๆ ฝ่าย ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย
2. ความทุ่มเทในการดำเนินงานของสมาชิก เพราะเป็นแรงกำลังที่จะช่วยผลักดันให้การดำเนินงานต่างๆ ของวิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จ
3. ความรู้ความสามารถของสมาชิกในการประกอบธุรกิจ โดยเฉพาะด้านการผลิต เพราะทำให้กระบวนการผลิตมีประสิทธิภาพ และการผลิตในทุกครั้งมีมาตรฐาน

เดียวกัน รวมทั้งด้านการตลาดที่จะทำให้สินค้าของกลุ่มสามารถจำหน่ายได้อย่างต่อเนื่อง

4. การจัดการความรู้ เพราะช่วยให้กลุ่มมีแหล่งความรู้ ที่จะถ่ายทอดให้กับสมาชิกจากฐานผู้รู้

5. ผลิตภัณฑ์มีเครื่องหมายรับรองมาตรฐานต่าง ๆ เพราะสินค้าประเภทเครื่องสำอางมีกฎหมายควบคุม ดังนั้นถ้าผลิตสินค้าอย่างถูกต้อง มีเลขที่ใบรับแจ้ง หรือได้รับเครื่องหมายรับรองใด ๆ ย่อมสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้า

6. บรรจุภัณฑ์ที่เลือกใช้มีคุณภาพและสวยงาม เพราะช่วยรักษาคุณภาพสินค้า เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า และดึงดูดสายตาผู้บริโภค

“...ปัจจัยสำคัญคือเรื่องคน ต้องมีความสามารถ ต้องร่วมแรงร่วมใจทุ่มเททำงาน ถ้าแม่บ้านไม่มีตรงนี้งานก็ไม่เดิน ไปต่อไม่ได้ กลุ่มต้องเข้มแข็ง อีกอย่างคือตัวผลิตภัณฑ์ต้องโอเคด้วยครับ มีคุณภาพ มีมาตรฐาน ดูดีน่าเชื่อถือเพราะเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ไม่ใช่ของที่ซื้อมันง่าย...”

นายทหารหัวหน้าฝ่ายกิจการพลเรือน กองพลทหารราบที่ 15 ปัจจุบันภายนอกกองการ ประกอบด้วย

1. วัตถุดิบที่หาได้ง่ายและมีคุณภาพ เพราะนำไปสู่การผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพตามมา ตลอดจนช่วยลดต้นทุนในการผลิต

2. การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เพราะทำให้กลุ่มได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการประกอบการ

3. คู่แข่งขันในตลาดสินค้าประเภทเครื่องสำอาง เพราะทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกในการซื้อสินค้าจากผู้ผลิตรายอื่น แทนการซื้อสินค้าของวิสาหกิจชุมชน

“...คุณภาพวัตถุดิบ ราคาวัตถุดิบ ตรงนี้มีผลต่อการผลิต ต่อคุณภาพและต้นทุนสินค้า แล้วก็การช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐภายนอก เหมือนที่ สสว. มาสนับสนุนในเรื่องต่างๆ ก็เป็นข้อดีเชื่อมโยงกับกลุ่ม คู่แข่งก็เป็นอีกประเด็น เพราะสมัยนี้การแข่งขันในตลาดเครื่องสำอางมีสูงค่ะ...”

เลขานุการวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15

แนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15

แนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 กองทัพภาคที่ 4 โดยมุ่งแก้ไขจุดอ่อนผนวกกับพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน ทั้งนี้ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นดังนี้

1. ด้านการบริหารองค์การ

1.1 แยกจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน โดยให้ชมรมแม่บ้านแต่ละหน่วยขึ้นตรงของกองพลทหารราบที่ 15 ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ประจำหน่วยของตัวเอง และหากชมรมใดมีความพร้อมประกอบธุรกิจให้ดำเนินการจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนแยกแต่ละชมรม เพื่อความสะดวกและความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ประกอบกับในปัจจุบันแต่ละหน่วยขึ้นตรงของกองพลทหารราบที่ 15 มีที่ตั้งปกติอย่างถาวร ตั้งกระจายในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา ถ้าจัดตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ที่มาจากสมาชิกหน่วยขึ้นตรงต่างๆ โดยรวมเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งกองพลเพื่อบริหารวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 เหมือนที่ผ่านมา ย่อมไม่สะดวกทั้งเรื่องการเดินทางและการบริหารจัดการ นอกจากนี้ประธานชมรมแม่บ้านทหารบก สาขากองพลทหารราบที่ 15 เสนอแนวทางเพื่อยังคงชื่อวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 ดังนี้ การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ให้ใช้ชื่อนำของวิสาหกิจชุมชนเหมือนกัน คือ วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 และให้ต่อด้วยคำว่าสาขา โดยระบุชื่อของแต่ละหน่วยขึ้นตรง

1.2 ถ่ายโอนธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 ไปให้ชมรมแม่บ้านทหารบก สาขาหน่วยข่าวกรองทางทหารที่ 15 ซึ่งเป็นหนึ่งในหน่วยขึ้นตรงกองพลทหารราบที่ 15 เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่ที่รับผิดชอบงานด้านการผลิตเป็นแม่บ้านของชมรมดังกล่าว อีกทั้งประธานชมรมแม่บ้านทหารบก สาขาหน่วยข่าวกรองทางทหารที่ 15 เป็นคณะกรรมการบริหารตำแหน่งเลขานุการซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบงานทั้งด้านการผลิต การตลาด การเงินและบัญชีของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 ย่อมสามารถสานต่อการดำเนินงานได้ ทั้งนี้ให้ดำเนินงานในนามชมรมแม่บ้านทหารบก สาขาหน่วยข่าวกรองทางทหารที่ 15

1.3 ส่งเสริมการจัดการความรู้ เพื่อให้การดำเนินงานทางธุรกิจของแม่บ้านแต่ละชมรม สามารถดำเนินงานต่อไปได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน แม้ว่าสมาชิกจะเปลี่ยนแปลงไป

1.4 เสริมสร้างความรู้ความสามารถในด้านการผลิต การตลาด การเงิน และบัญชี และการบริหารองค์การ ให้แก่สมาชิกแม่บ้าน เพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ส่งเสริมให้ชมรมแม่บ้านที่มีความพร้อม ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ผลิตผู้ประกอบการ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อมีโอกาสได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ

2. ด้านการผลิต

2.1 ชมรมแม่บ้านที่ได้รับการถ่ายโอนธุรกิจต้องดำเนินการผลิตผลิตภัณฑ์เดิม คือ ผลิตภัณฑ์น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น และผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่มีส่วนผสมของน้ำมันดังกล่าว เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้ริเริ่มคู่กับกองพลทหารราบที่ 15 ประกอบกับเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบภายในพื้นที่ที่ตั้งหน่วย

2.2 ชมรมแม่บ้านที่ได้รับการถ่ายโอนธุรกิจต้องปรับปรุงกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐาน เพื่อให้ผลิตภัณฑ์น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น และผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่มีส่วนผสมของน้ำมันดังกล่าวได้เลขที่ใบรับแจ้งจากสาธารณสุข เพราะจะทำให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ และเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงานทางการตลาด

2.3 ชมรมแม่บ้านหน่วยขึ้นตรงอื่นๆ พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อให้มีผลิตภัณฑ์ประจำหน่วย และหากมีความพร้อมให้พัฒนากระบวนการผลิตเพื่อให้ได้มาตรฐานต่างๆ ตามประเภทสินค้า เช่น อย. มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ฯลฯ

3. ด้านการตลาด

การดำเนินงานด้านการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์เดิม คือ น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น และผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่มีส่วนผสมของน้ำมันดังกล่าว มีดังนี้

3.1 ปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ให้สวยงามและมีความทันสมัย เพื่อเพิ่มมูลค่าให้สินค้าและดึงดูดสายตาผู้บริโภค

3.2 ปรับลดราคาสินค้าให้สวยงามและถูกต้องตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับของกฎหมาย ตลอดจนเกิดประโยชน์ในทางการตลาดที่ช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภค

3.3 การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า เพื่อเพิ่มโอกาสในการกระจายสินค้าไปยังตลาดที่กว้างขึ้นกว่าเดิม

“...ตอนนี้ที่ตั้งหน่วยตั้งแยกกระจาย รวมทั้งกองพลคงไม่คล่องตัว ชมรมไหนพร้อมก็จดทะเบียนแยกดีกว่าค่ะ แต่ให้มีชื่อนำที่เหมือนกันคือชื่อวิสาหกิจชุมชนเดิม แล้วตามด้วยชื่อหน่วยที่สังกัด ส่วนผลิตภัณฑ์เดิมก็ให้ทาง ขกท. ทำไป นอกจากนี้แม่บ้านแต่ละชมรมก็ต้องพัฒนาตัวเอง พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น พัฒนาการตลาด แล้วก็ทำให้เกิดความยั่งยืน ถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่น ไม่ใช่พอลคนเก่าย้าย คนใหม่มาก็เปลี่ยนผลิตภัณฑ์ใหม่ เป็นอย่างนี้ก็ต้องเริ่มใหม่กันตลอด...”

ประธานชมรมแม่บ้านทหารบก สาขากองพลทหารราบที่ 15

สรุปและอภิปรายผล

การดำเนินงานทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15

วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 จัดโครงสร้างองค์การแบบคณะกรรมการ อาจเป็นเพราะการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนทำในนามกลุ่มแม่บ้านทั้งกองพล ดังนั้นการบริหารจัดการจึงอยู่ภายใต้การดูแลของประธานและคณะกรรมการชมรมแม่บ้านทหารบก สาขากองพลทหารราบที่ 15 ส่วนการดำเนินงานด้านการเงินและบัญชีทำในลักษณะลงรายการแคร์รายรับ รายจ่าย ไม่ได้จัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในการบันทึกบัญชีเรื่องดังกล่าวนี้เป็นปัญหาที่พบโดยทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน (ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร, 2556 : 10) การดำเนินงานด้านการผลิตมีการวางแผนการผลิต คงเป็นเพราะแผนการผลิตช่วยกำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวนแรงงาน ชั่วโมงการทำงาน แผนการผลิตที่ดี ยังช่วยลดต้นทุนการผลิตอีกด้วย (ยุทธ ไกยวรรณ,

2553 : 154-155) อัตราค่าตอบแทนการผลิตวันละ 300 บาท เนื่องมาจากเป็นค่าจ้างขั้นต่ำในช่วงปี พ.ศ. 2556-2559 ของจังหวัดปัตตานี (สำนักงานคณะกรรมการค่าจ้าง, 2555 : 5)

การดำเนินงานด้านการตลาด ในส่วนผลิตภัณฑ์ดำเนินการเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์และป้ายฉลาก ส่วนการกำหนดราคาขายพิจารณาจากต้นทุนการผลิตและกำไรที่ต้องการ ส่งเสริมการตลาดโดยให้ส่วนลดเมื่อซื้อจำนวนมาก โฆษณาสินค้าผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ เฟสบุ๊ก และไลน์ รวมทั้งการแนะนำสินค้าโดยสมาชิกซึ่งนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย ส่วนวิธีการจัดจำหน่าย คือ การขายตรงและบริการจัดส่งสินค้าให้แก่ลูกค้า โดยสมาชิกที่นำสินค้าไปจำหน่ายจะได้รับผลตอบแทนอีกร้อยละ 10 ของราคาขายที่กำหนด การดำเนินงานดังกล่าวอาจเป็นเพราะ บรรจุภัณฑ์คือสิ่งที่สามารถดึงดูดความสนใจและมีบทบาทต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (วิทยา จารุงพงศ์โสภณ, 2557 : 77) ฉลากสินค้า ช่วยให้ผู้บริโภคได้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือช่วยส่งเสริมผลิตภัณฑ์ (นันทสรี สุขโต, 2557 : 127-131) การส่งเสริมการตลาดผ่านการขายโดยบุคคลทำได้ง่ายและสามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้การขายโดยบุคคลจัดเป็นเครื่องมือการสื่อสารที่ดีที่สุดเนื่องจากสามารถอธิบายและชักจูงใจผู้บริโภค ส่งผลต่อการรับรู้และการตอบสนองที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการสื่อสารด้วยสื่ออื่น (สุดาพร กุณทลบุตร, 2558 : 269) และการโฆษณาสินค้าผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ กำลังเป็นที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน เนื่องจากสามารถแพร่กระจายได้ง่ายและรวดเร็ว มีต้นทุนต่ำ ทั้งยังเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทุกที่ทุกเวลา สามารถใช้ได้กับสินค้าและบริการทุกประเภท (ณัฐฐา อุ่มมานะชัย, 2554 : 167) การแบ่งผลตอบแทนจากการขายเป็นการส่งเสริมการตลาด ที่มุ่งสู่พนักงานขาย เพื่อกระตุ้นให้พนักงานขายใช้ความพยายาม และสามารถขายสินค้าให้แก่ผู้บริโภค (ธนวุฒิ พิมพ์กิ, 2558 : 95)

สภาพการณ์ทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15

จุดแข็งของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 ได้แก่ สมาชิกมีความทุ่มเทในงาน มีความสามัคคี และมีความสามารถในการผลิตสินค้า ใช้วัตถุดิบซึ่งหาง่ายในท้องถิ่น สินค้ามีจุดขายในความเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางจากธรรมชาติ และเป็นผลิตภัณฑ์ของแม่บ้านทหารในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพราะความเสียสละ

ความร่วมมือ ความสามัคคี ของสมาชิกล้วนคือปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร, 2556 : 16) การใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น คือปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน (อภิสิทธิ์ พรหมชัย และศุภลักษณ์ สุวรรณะขวัญ, 2554 : 16) นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่มีส่วนผสมจากสารสกัดธรรมชาติ ย่อมสร้างความรู้สึกถึงความปลอดภัยในการใช้แก่ผู้บริโภค อีกทั้งผลิตภัณฑ์เป็นของแม่บ้าน ทหารใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ย่อมทำให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึกต้องการอุดหนุนสินค้า เพื่อช่วยเหลือแม่บ้านของทหารที่เสียสละปฏิบัติภารกิจรักษาความปลอดภัยและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่

จุดอ่อน ได้แก่ สมาชิกรวมกลุ่มได้ค่อนข้างยาก สมาชิกขาดความสามารถในการบริหารธุรกิจ ผลิตภัณฑ์ไม่มีเครื่องหมายมาตรฐานได้รับรอง ผลการประกอบการยังไม่สามารถสร้างรายได้ที่แน่นอน ตรงกับการรายงานที่ระบุว่าปัจจัยเรื่องสมาชิกและผลิตภัณฑ์ คือปัจจัยแห่งความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน (ฐานันท์ ตั้งจุจิล, รัชมนต์ คำศรี, พาฝัน รัตนะ และ ไชริณ สกุลศักดิ์, 2559 : 1326) ดังนั้นเมื่อเรื่องดังกล่าวยังเป็นปัญหา จึงเป็นจุดอ่อนของวิสาหกิจชุมชน ประกอบกับการผลิตสินค้าประเภทเครื่องสำอาง หากไม่มีเลขที่ใบรับแจ้งซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งชี้ว่าผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางนั้นได้มาแจ้งรายละเอียดตามข้อกำหนดการผลิตเพื่อขายหรือนำเข้าเครื่องสำอางควบคุมแล้ว ย่อมทำให้ผู้บริโภคขาดความมั่นใจในการเลือกซื้อสินค้า (กองพัฒนาดัชนีภาพผู้บริโภค, 2554 : 1) ส่วนผลประกอบการของวิสาหกิจชุมชนยังไม่สามารถสร้างรายได้ที่แน่นอน ย่อมทำให้สมาชิกขาดแรงจูงใจที่จะมาร่วมกิจกรรมกับวิสาหกิจชุมชน

โอกาส ได้แก่ การสนับสนุนของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การจัดกิจกรรมออกร้านแสดงสินค้าของหน่วยทหารในระดับต่างๆ รวมทั้ง กระแสความนิยมผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ ปัจจัยภายนอกองค์การเหล่านี้ล้วนเอื้อต่อการประกอบการของวิสาหกิจชุมชน ตรงตามงานวิจัยซึ่งระบุว่า การช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐคือโอกาสของวิสาหกิจชุมชน (โชติกา ปงแบ่ง พรชนก ทองลาด และบุญทวรรณ วิงวอน, 2557 : 112; ธีรุตม์ หมั่นเทพ และนพพร เกษมสุวรรณ, 2557 : 10) นอกจากนี้การได้ออกร้านแสดงสินค้าย่อมเอื้อต่อการประชาสัมพันธ์สินค้า ช่วยเพิ่มช่องทาง

และโอกาสในการขายมากขึ้น เช่นเดียวกับกระแสความนิยมผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติที่มีมากในปัจจุบันย่อมช่วยให้ทำการตลาดได้ง่ายขึ้น

อุปสรรค ได้แก่ คู่แข่งขันในตลาดผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ตรงตามงานวิจัยซึ่งระบุว่าคู่แข่งคืออุปสรรคของวิสาหกิจชุมชน (โชติกา ปงแปง พรชนก ทองลาด และ นฤททวรรณ วิงวอน, 2557 : 112; วิริทธิ์ม หมื่นเทพ และนพพร เกษมสุวรรณ, 2557 : 10)

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้าน กองพลทหารราบที่ 15

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานทางธุรกิจแบ่งเป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร ดังนี้

ปัจจัยภายในองค์กร ได้แก่ สมาชิกมีความทุ่มเททำงาน มีความสามัคคี มีความสามารถในการผลิตและด้านการตลาด การถ่ายทอดความรู้จากสมาชิก รุ่นต่อรุ่น ผลิตภัณฑ์มีเครื่องหมายรับรองมาตรฐานต่างๆ มีบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมและสวยงาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกในองค์กรคือ ทหารพยากรณ์ที่ทรงคุณค่าอันเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายหรือความล้มเหลว (พิชิต เทพวรรณ, 2554 : 16) ส่วนการได้รับเครื่องหมายรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน เพราะมาตรฐานต่างๆ เช่น การได้ใบรับแจ้งจากสาธารณสุขสำหรับผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง สามารถบ่งบอกว่าสูตรเครื่องสำอางนั้นๆ ได้ผ่านการตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้บริโภค (กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข, 2554 : 1) และหากผลิตภัณฑ์มีชื่อตราสินค้า เครื่องหมายตราสินค้า รวมถึงบรรจุในหีบห่อที่เรียบร้อยสวยงาม ย่อมเป็นปัจจัยที่ช่วยดึงดูดให้ลูกค้าเกิดความต้องการซื้อสินค้า (ธนวุฒิ พิมพิท, 2558 : 82) นอกจากนี้งานวิจัยเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนหลายกลุ่มได้ระบุถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ได้แก่ สมาชิกกลุ่ม และการจัดการความรู้ภายในกลุ่ม (บันดิษฐ์ มุณีแนม, 2556 : 21-22; สุวานันท์ ตั้งรุจิกุล, รัชมนต์ คำศรี, พาฝัน รัตนะ และ ไอริน สกุลศักดิ์, 2559 : 1326) รวมทั้งการพัฒนาด้านการผลิตและการตลาด (วนิดา

บุญโถม สายตา บุญโถม ภัชรินทร์ ชำตัน ยุพาภรณ์ ชัยเสนา และณัฐนันท์ หลักคำ, 2558 : 55)

ส่วนปัจจัยภายนอกองค์การ ได้แก่ การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐภายนอก คู่แข่งขัน ราคาวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ อาจเป็นเพราะการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐภายนอก เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชน ช่วยเหลือกลุ่มที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ผลิตผู้ประกอบการหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลของจังหวัด และเข้ารับการคัดสรรผลิตภัณฑ์ ให้ได้รับการยกระดับมาตรฐานคุณภาพสินค้าและบริการ การเข้าถึงแหล่งทุนและตลาดสินค้า (กรมการพัฒนาชุมชน, 2558 : 12) นอกจากนี้ตรงกับข้อมูลงานวิจัยที่ระบุว่าปัจจัยซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ คู่แข่ง (บันดิษฐ์ มณีแนม, 2556 : 22) และการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ (ฐานันท์ ตั้งจุฑาภิบาล, รัชมนต์ คำศรี, พาฝัน รัตนะ และไอริน สกุลศักดิ์, 2559 : 1334) รวมทั้งข้อมูลที่ระบุว่าต้นทุนการผลิตเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการประกอบธุรกิจชุมชน (อริวิวรรณ์ บังเกิด, 2556 : 33)

แนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 ต้องยุติลงเนื่องจากปัญหาการรวมสมาชิกในแต่ละหน่วยขึ้นตรงที่ได้ย้ายเข้าที่ตั้งปกติถาวรของหน่วยซึ่งตั้งกระจายครอบคลุมพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาสและสงขลา ประกอบกับสมาชิกส่วนใหญ่ซึ่งเป็นคณะกรรมการบริหารได้โยกย้ายไปยังหน่วยทหารอื่นตามกำลังพลผู้เป็นสามีในห้วงคำสั่งโยกย้าย ทำให้ขาดผู้นำในการดำเนินงาน กล่าวได้ว่าผู้นำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารงาน และเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์การ และผลการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การ (วิเชียร วิทยอุดม, 2554 : 419; รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556 : 5) นอกจากนี้จากข้อมูลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด ตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 นำไปสู่แนวทางการจัดการเพื่อให้คงมีวิสาหกิจชุมชนซึ่งเป็นของแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15 ดังนี้

1. ด้านการบริหารองค์การ ดำเนินการโดยให้ชมรมแม่บ้านแต่ละหน่วยขึ้นตรงพัฒนาผลิตภัณฑ์ประจำหน่วยของตน ทั้งนี้เนื่องมาจากสมาคมแม่บ้านกองทัพบก

ได้กำหนดให้ชมรมแม่บ้านแต่ละหน่วยขึ้นตรงทั้งระดับกรมและกองพัน ดำเนินโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และอาชีพเสริม/ปลดหนี้สิน/ลดรายจ่าย/เพิ่มรายได้ (สมาคมแม่บ้านทหารบก, 2559 : 1) อีกทั้งหากกลุ่มใดมีความพร้อมในการประกอบธุรกิจให้จัดทะเบียนกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน โดยใช้ชื่อนำของวิสาหกิจชุมชนเหมือนกัน คือ วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารบกที่ 15 และให้ต่อด้วยคำว่าสาขา โดยระบุชื่อของแต่ละหน่วยขึ้นตรง ทั้งนี้การจดทะเบียนกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน ย่อมทำให้กลุ่มได้รับการรับรองตามกฎหมายและมีโอกาสได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 (พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548, 2548 : 9) ประกอบกับการจดทะเบียนแยกแต่ละกลุ่ม ทำให้เกิดความสะดวกและคล่องตัวในการบริหารจัดการมากกว่าการจดทะเบียนรวมเป็นวิสาหกิจชุมชนเดียวทั้งกองพล ทั้งนี้การรวมกลุ่มที่มีขนาดไม่ใหญ่มากทำให้ง่ายต่อการบริหารจัดการ และสะดวกต่อการรวมกลุ่มสมาชิกในการดำเนินงาน เพราะเป็นแม่บ้านสังกัดหน่วยขึ้นตรงหน่วยเดียวกัน ตรงตามคำจำกัดความของวิสาหกิจชุมชนที่กล่าวไว้ว่า วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการของชุมชน โดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการ (พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548, 2548 : 1) อีกทั้งธุรกิจที่มีขนาดไม่ใหญ่ มีจำนวนสมาชิกไม่มากทำให้การติดต่อประสานงานภายในทำได้ง่ายใกล้ชิดและสะดวกรวดเร็ว (ธนวุฒิ พิมพิท, 2556 : 5) นอกจากนี้การดำเนินงานที่มีอยู่เดิมของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารบกที่ 15 ให้ถ่ายโอนไปยังชมรมแม่บ้านทหารบก สาขาน่วยข่าวกรองทางทหารที่ 15 เพื่อดำเนินงานต่อไป เพราะมีประธานชมรมซึ่งเป็นคณะกรรมการบริหารงานในตำแหน่งเลขานุการของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารบกที่ 15 มาก่อน ย่อมมีประสบการณ์ในการบริหารงาน และที่สำคัญสมาชิกส่วนใหญ่ซึ่งรับผิดชอบงานด้านการผลิตและตลาดของวิสาหกิจชุมชนดังกล่าว สังกัดชมรมแม่บ้านสาขาน่วยข่าวกรองทางทหารที่ 15 ย่อมสามารถสานต่อการดำเนินงาน เนื่องจากมีทักษะและความชำนาญในการผลิตผลิตภัณฑ์อยู่แล้ว รวมทั้งเข้าใจงานด้านการตลาดของธุรกิจมาพอสมควร ทั้งนี้ศักยภาพในการทำงานของสมาชิก คือปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร, 2556 : 16) และความรู้ความชำนาญในการประกอบกร

คือ ปัจจัยสู่ความสำเร็จของธุรกิจ (ชุตินันต์ สะสง, 2559 : 11; ธนุฉนิ พิมพิท, 2556 : 3) อีกทั้งแม่บ้านแต่ละกลุ่มต้องจัดการความรู้ เพื่อพัฒนางานและสานต่อการดำเนินงานในกลุ่มของตนต่อไป แม้ว่าสมาชิกของกลุ่มจะเปลี่ยนแปลงไปก็ตาม เพราะการจัดการความรู้คือเครื่องมือเพื่อการบรรลุเป้าหมายทั้งเรื่องงาน การพัฒนานคน การพัฒนาองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ความเป็นหมู่คณะ (วิจารณ์ พานิช, 2551: 3) กล่าวได้ว่าการจัดการความรู้เป็นปัจจัยสู่ความสำเร็จขององค์การ (กัลยาธน์ วีระธนชัยกุล, 2557 : 135) ดังนั้นการพัฒนางานวิสาหกิจชุมชนจึงต้องให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ (คณิดา ไกรสันติ และรัชมนต์ คำศรี, 2559 : 554; ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร, 2556 : 103)

การดำเนินงานในด้านการบริหารองค์การอีกประการ คือ เสริมสร้างความรู้ความสามารถในด้านการผลิต การตลาด การเงินและบัญชี และการบริหารองค์การให้กับกลุ่มแม่บ้าน ทั้งนี้เพื่อความสำเร็จของการดำเนินธุรกิจ เพราะความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ของผู้ประกอบการล้วนคือปัจจัยสำคัญในการประกอบธุรกิจ (ชุตินันต์ สะสง, 2559 : 9; อาวีวรรณ บังเกิด, 2556 : 6-7) ดังนั้นหากสมาชิกกลุ่มแม่บ้านมีความรู้ความเข้าใจในการประกอบการ ย่อมมีกลยุทธ์ที่จะดำเนินงานในด้านต่างๆ ของธุรกิจให้เป็นไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ นำมาซึ่งความสำเร็จของธุรกิจ นอกจากนี้การส่งเสริมให้ชมรมแม่บ้านที่มีความพร้อมได้ขึ้นทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้มีโอกาสได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เนื่องจากกรมการพัฒนาชุมชนดำเนินการเชิงยุทธศาสตร์ในการเชื่อมโยงการบริหารจัดการโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ให้มีศักยภาพ ด้วยการสนับสนุนให้ชุมชนและวิสาหกิจชุมชนใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานส่งเสริมองค์ความรู้สมัยใหม่เพื่อจะยกระดับมาตรฐานคุณภาพสินค้าและบริการ การเข้าถึงแหล่งทุนและการตลาดเชิงรุกทั้งในประเทศและต่างประเทศ (กรมการพัฒนาชุมชน, 2558 : 11-12)

2. ด้านการผลิต โดยรักษาการผลิตผลิตภัณฑ์เดิมให้คงอยู่ เพราะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใครเริ่มคู่กับกองพลทหารราบที่ 15 ประกอบกับเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบภายในพื้นที่ที่ตั้งหน่วย การดำเนินการเช่นนี้ย่อมเกิดผลดีด้านการตลาด เนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เป็นที่รู้จักกันดีในแวดวงทหารซึ่งเป็นฐานลูกค้าเดิมอยู่แล้ว ส่วนการใช้

วัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่ นอกจากช่วยเพิ่มสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างทหารและประชาชน ยังช่วยให้ธุรกิจประหยัดค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการขนส่ง ทั้งนี้การลดต้นทุนในด้านต่างๆ เป็นกลยุทธ์สำคัญในการบริหารความสามารถในการแข่งขัน (ปรียาวดี ผลเอนก, 2557 : 11) และการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นของวิสาหกิจชุมชนยังเอื้อต่อการเป็นผู้ผลิตผู้ประกอบการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เพราะการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาทำให้เกิดประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่ม ตรงตามเกณฑ์ลักษณะและคุณสมบัติของผู้ผลิตผู้ประกอบการที่มีสิทธิลงทะเบียนกับกรมการพัฒนาชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2558 : 16-17) อีกทั้งสามารถส่งผลิตภัณฑ์เข้ารับการคัดสรรเพื่อจัดระดับผลิตภัณฑ์ โดยแหล่งที่มาของวัตถุดิบเป็นหนึ่งในเกณฑ์การคัดสรร (กรมการพัฒนาชุมชน, 2559 : 54) นอกจากนี้ ต้องปรับปรุงกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ซึ่งมีอยู่เดิมคือ น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น และผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่มีส่วนผสมของน้ำมันดังกล่าวให้ได้มาตรฐาน เพื่อให้ได้รับเลขที่ใบรับแจ้ง เพราะเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งชี้ว่าผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางนั้นได้มาแจ้งรายละเอียดตามข้อกำหนดการผลิตเพื่อขายหรือนำเข้าการขายเครื่องสำอางควบคุม และผู้ประกอบการธุรกิจดำเนินการถูกต้องตามกฎหมาย (กองพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข, 2554 : 1) ย่อมช่วยเพิ่มความมั่นใจแก่ผู้บริโภค และเอื้อประโยชน์ต่อการทำการตลาด การดำเนินงานด้านการผลิต อีกประการ คือ ชุมชนแม่บ้านหน่วยขึ้นตรงอื่นๆ ต้องพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อให้มีผลิตภัณฑ์ประจำหน่วย และหากมีความพร้อมให้พัฒนากระบวนการผลิตเพื่อให้ได้มาตรฐานตามประเภทสินค้า เช่น เลขสารบบอาหารหรือเลข อย. มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ฯลฯ ทั้งนี้เนื่องมาจากนโยบายของสมาคมแม่บ้านทหารบกที่กำหนดให้แม่บ้านทุกชมรมตั้งแต่วัยระดับกองพันขึ้นไป ดำเนินโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และอาชีพเสริม/ปลดหนี้สิน/ลดรายจ่าย/เพิ่มรายได้ (สมาคมแม่บ้านทหารบก, 2559 : 1) และหากพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้รับเลข อย. ย่อมทำให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจและยอมรับในสินค้า รวมทั้งสามารถเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าอีกด้วย (กลุ่มพัฒนาพฤติกรรมผู้บริโภค กองพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข, 2556 : 5) อีกทั้งหากพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ย่อมช่วยให้

ผู้ประกอบการปรับปรุงการผลิตให้ดียิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และช่วยส่งเสริมด้านการตลาดให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับและเกิดความเชื่อถือจากผู้ซื้อทั้งในและต่างประเทศ (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม, 2558 : 1)

3. ด้านการตลาด ทั้งนี้ในการดำเนินงานด้านการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์เดิม คือ นํ้ามันมะพร้าวสกัดเย็น และผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่มีส่วนผสมของนํ้ามันดังกล่าว ควรจัดการดังนี้ ปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ให้สวยงามและมีความทันสมัย เพราะบรรจุภัณฑ์นอกจากช่วยปกป้องตัวสินค้า ยังช่วยดึงดูดสายตาผู้บริโภค และช่วยส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าอีกด้วย (เพลินทิพย์ โกเมศโสภา, 2555 : 104; สุดาพร ภูณทลบุตร, 2558 : 149-151; สืบชาติ อันทะไชย, 2556 : 293- 294) ปรับลดราคาสินค้าให้สวยงามและมีข้อความที่แสดงอย่างถูกต้องครบถ้วนตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เพราะเป็นการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมาย รวมทั้งยังช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคในการเลือกซื้อเครื่องสำอาง และง่ายต่อการตรวจสอบ (กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข, 2554 : 1) นอกจากนี้ฉลากยังเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยด้านการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ (สุดาพร ภูณทลบุตร, 2558 : 151) การดำเนินงานด้านการตลาดอีกประการคือ การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าเพื่อเพิ่มโอกาสในการกระจายสินค้าไปยังตลาดที่กว้างขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้ธุรกิจที่ได้วางแผนการจัดจำหน่ายได้เป็นอย่างดี ย่อมช่วยให้ผู้ประกอบการมั่นใจว่าสินค้าเข้าถึงตลาดเป้าหมายได้ ลูกค้าสามารถซื้อสินค้าได้ ณ สถานที่และเวลาที่ต้องการ (เพลินทิพย์ โกเมศโสภา, 2555 : 113) อีกทั้งข้อมูลการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดจำหน่าย เพราะช่วยเพิ่มโอกาสการขายสินค้าได้มากขึ้น (อาชวิน ใจแก้ว และบุญทวรรณ วิงวอน, 2558 : 1; คณิดา ไกรสันติ และรัสมนต์ คำศรี, 2559 : 1)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้นำไปสู่ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ชมรมแม่บ้านแต่ละหน่วยขึ้นตรงกองพลทหารราบที่ 15 พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ และเป็นที่ต้องการของตลาด เพื่อให้มีผลิตภัณฑ์ประจำหน่วย และสามารถจัดจำหน่ายในเชิงพาณิชย์

2. พัฒนาขีดความสามารถในการประกอบธุรกิจให้กับกลุ่มแม่บ้านแต่ละชมรม ทั้งนี้ดำเนินการพัฒนาในด้านใด หรือการพัฒนาในแต่ละด้านควรเป็นประเด็นใด ต้องตรงกับความต้องการของสมาชิกแม่บ้าน

3. สนับสนุนให้ชมรมแม่บ้านที่มีความพร้อมในการประกอบการ จัดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้การรวมกลุ่มของสมาชิกได้รับการรับรองตามกฎหมาย รวมถึงมีโอกาสดำเนินการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามวิสาหกิจชุมชนควรเป็นสมาชิกแม่บ้าน ไม่ใช่กรรยาผู้บังคับหน่วยซึ่งเป็นประธานชมรมแม่บ้านเพราะต้องโยกย้ายตามวาระของผู้บังคับหน่วยซึ่งเป็นสามัญ

4. สนับสนุนให้ชมรมแม่บ้านแต่ละชมรมที่มีความพร้อมในการประกอบการ ลงทะเบียนเป็นผู้ผลิต ผู้ประกอบการหนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบล เพื่อได้รับโอกาสการส่งเสริมในด้านต่างๆ อาทิ มาตรฐานคุณภาพสินค้าและบริการ การเข้าถึงแหล่งทุน และการจัดจำหน่ายสินค้าในตลาดที่กว้างขึ้น ฯลฯ

5. ส่งเสริมให้ชมรมแม่บ้านที่มีความพร้อมได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้รับเครื่องหมายรับรองมาตรฐานต่างๆ เช่น เลขสารบบอาหาร หรือเลข อย. สำหรับผลิตภัณฑ์ประเภทอาหาร เลขใบรับแจ้ง สำหรับผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ฯลฯ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจ รวมทั้งมีโอกาสมัครคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ที่จะช่วยเพิ่มคุณค่าของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับ และเพิ่มโอกาสการจัดจำหน่ายในตลาดที่กว้างขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มพัฒนาพฤติกรรมผู้บริโภค กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข. (2556). **คู่มือการขออนุญาตสถานที่ผลิตอาหารแปรรูปที่บรรจุในภาชนะพร้อมจำหน่าย (ที่ไม่เข้าข่ายโรงงาน) ตามมาตรฐานการผลิตขั้นต้น หรือ Primary GMP.** กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

กรมการพัฒนาชุมชน. (2558). **คู่มือการดำเนินงานผู้ผลิตผู้ประกอบการ OTOP**
รายใหม่ ประจำปี 2558. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน.

กรมการพัฒนารัฐมณฑล. (2559). **แนวทางและหลักเกณฑ์การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ปี พ.ศ. 2559**. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนารัฐมณฑล.

กองพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวง
สาธารณสุข. (2554). **อย. ออกกฎ บังคับเพิ่ม “เลขที่ใบรับแจ้ง” บน
ฉลากเครื่องสำอาง ดีเดย์ 14 กันยายนนี้**. [On-line]. Available: [http://
pr.moph.go.th/iprg/include/admin_hotnew/showhotnew.phpidHotnew
=38089](http://pr.moph.go.th/iprg/include/admin_hotnew/showhotnew.phpidHotnew=38089) [2559, ธันวาคม 25]

กัลยารัตน์ วีระธนชัยกุล. (2557). การจัดการความรู้ ปัจจัยสู่ความสำเร็จ. วารสาร
ปัญญาวิวัฒน์. 5 (พิเศษ) : 134-144.

ศุภมาส วัฒนกุล และวิมลรัตน์ คำศรี. (2559). แนวทางการพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจ
ชุมชนสุชาวดี ตำบลปริกอำเภอสระดง จังหวัดสงขลา. ในการประชุม
วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 7 วันที่ 23 มิถุนายน 2559.
หน้า 554-566. สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ชมรมแม่บ้านทหารบก สาขากองพลทหารราบที่ 15. (2557). รายงานสรุป
การดำเนินงานชมรมแม่บ้านทหารบกสาขากองพลทหารราบที่ 15.
ปัตตานี : ชมรมแม่บ้านทหารบก สาขากองพลทหารราบที่ 15.

ชุดมันต์ สะสอง. (2559). **ความรู้เบื้องต้นในการประกอบธุรกิจ**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

โชติกา ปงแปง พรชนก ทองลาด และบุญทวรรณ วังวอน. (2557). กระบวนการพัฒนา
วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์แคบหมูป้านหม้อ ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร
จังหวัดลำปาง. **วารสารการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏลำปาง**. 7(1) : 106-116.

ฐานันท์ ตั้งรุจิกุล, รัศมนต์ คำศรี, พาฝัน รัตนะ และ ไอริน สกุลศักดิ์. (2559).
การศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าทอนาหมื่นศรี
จังหวัดตรัง. **ในการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 7
วันที่ 23 มิถุนายน 2559**. หน้า 1326-1336. สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ณัฐฐา ชูยมานะชัย. (2554). สื่อโฆษณาออนไลน์ จากอดีตสู่อนาคต. **วารสาร
นักบริหาร**. 31(2) : 167-172.

ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2556). **การจัดการและการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน**.
สงขลา : สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ธนุฒิ พิมพ์กิ. (2556). **การเป็นผู้ประกอบการทางธุรกิจ**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ธนุฒิ พิมพ์กิ. (2558). **การบริหารธุรกิจขนาดย่อม**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ธีรุตม์ หมั่นเทพ และนพพร เกษมสุวรรณ. (2557). แนวทางการพัฒนากลุ่มน้ำพริกบ้าน
ดอนสนามแบบมีส่วนร่วมตำบล

ดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา. **ในการประชุมวิชาการระดับชาติและ
นานาชาติการพัฒนาชนบทที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4 วันที่ 11-13 มิถุนายน 2557**.
หน้า 10-18. **ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น**.

นันทสารี สุขโต. (2557). **การตลาดระดับโลก (พิมพ์ครั้งที่ 5)**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

บันดิษฐ์ มุณีแนม. (2556). **ความสำเร็จในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าไหมแพรว
ว้านโพน**. **วารสารการบริหารท้องถิ่น**. 6(2) : 12-24.

ปรียาพร ผลเอนก. (2557). **การบริหารการผลิต**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- พิชิต เทพวรรณ. (2554). **การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ : แนวคิดและกลยุทธ์เพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548, (2548, 18 มกราคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 122 ตอนที่ 6 ก., หน้า 1-13.
- เพลินทิพย์ โกเมศโสภา. (2555). **การวางแผนการตลาด** (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2553). **การบริหารการผลิต**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- รัชนี รูปหล่อ, ดุษฎี พรหมทัต และ วัลภา ว่องวิวิธกุล. (2556). แนวทางการพัฒนาสู่ความยั่งยืนและเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน. **วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร ฉบับพิเศษการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 5**. 158-170.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). **ภาวะผู้นำ : ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยา จารุงพงศ์โสภณ. (2557). **กลยุทธ์การบริหารแบรนด์**. กรุงเทพฯ : แปลนพรีนติ้ง.
- วนิดา บุญโสม สายตา บุญโสม ภัชรินทร์ ชาดัน ยุพารักษ์ ชัยเสนา และณัฐนันท์ หลักคำ. (2558). การศึกษาสภาพการดำเนินธุรกิจปุ๋ยอินทรีย์ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ กรณีศึกษำบ้านดงเมืองและบ้านโนนเสียว. **วารสารสังคมศาสตร์**. 4(2) : 55-60.
- วิเชียร วิทยอุดม. (2554). **พฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพฯ : ธนัชการพิมพ์.
- สมาคมแม่บ้านทหารบก. (2559). **โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และอาชีพเสริม/ปลดหนี้สิน,ลดรายจ่าย,เพิ่มรายได้**. [On-line]. Available : http://www.thaiarmywives.org/web/project_03.php [2559, ธันวาคม 25]
- สุดาพร กุณทลบุตร. (2558). **หลักการตลาด...สมัยใหม่** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพ จันทรทิพย์. (10 กันยายน 2557). **ประธานวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านกองพลทหารราบที่ 15. สัมภาษณ์**.
- สืปชาติ อันทะไชย. (2556). **การบริหารการตลาด**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

เสรี พงศ์พิศ. (2557). **ประเทศไทยเดินหน้าด้วยวิสาหกิจชุมชน**. [On-line].

Available : <http://www.phongphit.com/2013/index.php/2012-12-06-11-48-33/item/562-2014-06-19-01-55-33> [2559, ธันวาคม 25]

สำนักงานคณะกรรมการค่าจ้าง. (2555). **ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 7)**. [On-line]. Available : http://www.mol.go.th/employee/interesting_information/4131 [2560, มีนาคม 25]

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2558). **โครงการมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.)**. [On-line]. Available : http://www.tisi.go.th/cps_history.php [2559, ธันวาคม 25]

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2557). **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ : คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

อภิสิทธิ์ พรมชัย และ ศุภลักษณ์ สุวรรณะชญ. (2554). **ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านห้วยกาน**. วารสารการบริหารท้องถิ่น. 4(2) : 16-29.

อาชวิน ใจแก้ว และ บุญทวรรณ วิงวอน. (2558). **การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการส่งเสริมศักยภาพการผลิตเห็ดของกลุ่มธุรกิจชุมชนรวมใจพอเพียง ตำบลช่อแล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. ในการประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ครั้งที่ 5: การพัฒนางานวิจัยรากฐานสำคัญของไทย ก้าวไกลสู่เวทีสากล วันที่ 17-18 ธันวาคม 2558. หน้า 1-10. ภูเก็ต : มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.**

อาวีวรรณ บังเกิด. (2556). **การประกอบธุรกิจชุมชน**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

แรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่¹

Motivation and Satisfaction in Job Performances of Teachers in Schools
under the Secondary Education Service Area 13 : Krabi Province¹

ชัยณรงค์ ใจเกลี้ยง², อนุศักดิ์ ห่องแสงี่ยม³

Chainarong Jaikliang², Anusak Hongsa-ngiam³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจและระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ และเปรียบเทียบแรงจูงใจและความพึงพอใจของข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเท่ากับ 0.89 และค่าความเชื่อมั่นด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ ทั้งในภาพรวมและรายด้านล้วนอยู่ในระดับมากทั้งสิ้น เรียงลำดับจากด้านความรับผิดชอบอยู่ในลำดับสูงสุด ขณะที่ด้านนโยบายและการบริหารอยู่ในลำดับต่ำสุด

¹วิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต 2559

²นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

1. ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ ทั้งในภาพรวมและรายด้านล้วนอยู่ในระดับมากทั้งสิ้น โดยความพึงพอใจสูงสุดสองลำดับแรกคือในลักษณะของงานที่ปฏิบัติและสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงาน ขณะที่ความพึงพอใจในผู้บังคับบัญชามีลำดับต่ำสุด

2. แรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน, ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน, ข้าราชการครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่

Abstract

The purposes of this research were to study the levels of teachers' motivation and satisfaction to perform their job in schools under the Secondary Education Service Area 13: Krabi province, and to compare the motivation and satisfaction in the job performances among the teachers within different school sizes. The sample group consisted of 260 teachers in schools under Secondary Educational Service Area Office Area 13 : Krabi province. Questionnaires with reliabilities at $\alpha = 0.89$ and $\alpha = 0.93$ of motivation and satisfaction respectively, were the research instrument to use for data collection. The collected data were analyzed in terms of frequencies distribution, percentages, means, standard deviation and One-way - ANOVA. The findings of the study were as follows:

1. The motivation to the job performance of teachers in schools under Secondary Educational Service Area Office Area 13: Krabi province, were at high levels both in overall and every aspect. The motivation in job responsibility was at the first ranking while school policy and management was at the last ranking.

2. The satisfaction to the job performance of teachers in schools under Secondary Educational Service Area Office Area 13: Krabi province, were at high levels both in overall and every aspect. The two top of ranking were the satisfaction in the nature of their work and the satisfaction in relationship among their colleagues whereas the satisfaction to the superiors was at the lowest ranking..

3. The motivation and satisfaction in job performance of teachers in schools under Secondary Educational Service Area 13: Krabi province, compared among those who work in different school sizes were not different significantly at the level of .05.

Keywords : Job Motivation, Job Satisfaction, Teachers in Schools under the Secondary Education Service Area 13: Krabi Province.

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทักษะชีวิต เป็นแนวทางในการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับสังคม แต่ละประเทศจึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาเพื่อเตรียมคนของตนให้พร้อมในการแข่งขันและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาจึงต้องมีการปฏิรูปโดยให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการที่ดี โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของไทย บัญญัติให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : คำนำ)

สถานศึกษา เป็นสถาบันที่มีความสำคัญยิ่งในสังคมอันมีส่วนร่วมในการผลักดันชาติให้ก้าวหน้า (ศุภชัย ยาวะประภาส, 2548) เป้าหมายหลักของสถานศึกษาก็คือ การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร บุคคลที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อคุณภาพของนักเรียน คือ ครูผู้สอน การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้นั้น ครูจึงเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการดูแลเอาใจใส่ สร้างแรงจูงใจให้เกิดกำลังใจ พร้อมทั้งจะปฏิบัติงานอย่างดีและมีคุณภาพด้วย เพราะครูเป็นผู้นำนโยบายและหลักสูตรไปปฏิบัติ ซึ่งการที่ครูจะปฏิบัติได้ผลดีมากน้อยเพียงใด ปัจจัยที่สำคัญ คือ แรงจูงใจในงานที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่ส่งผลไปถึงประสิทธิผลของโรงเรียน แรงจูงใจในงานจะเกี่ยวข้องกับความพยายามในอันที่จะเปลี่ยนแปลง ทศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมและพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคล อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางความคิด การรับรู้และการแสดงออกรวมทั้ง

การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ด้วย ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน หากมีการจูงใจที่ตอบสนองต่อความต้องการย่อมนำมาซึ่งความพึงพอใจและเพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานในที่สุด ความพึงพอใจในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานจึงมีความสัมพันธ์และบ่งบอกถึงแรงจูงใจได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารที่มุ่งหวังความสำเร็จของหน่วยงานจึงต้องสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นเบื้องต้น ทั้งที่เป็นแรงจูงใจภายนอกและแรงจูงใจภายใน แนวความคิดหนึ่งที่ยึดถือกันทั่วไปเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน คือ ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮอริชเบิร์ก (Herzberg's two factors theory) ที่ประกอบด้วยปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2545 : 313 - 315) โดยผู้บริหารจะต้องจัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ในการทำงานในหน่วยงานให้สอดคล้องกับความพึงพอใจตามปัจจัยทั้งสองด้านนี้ให้เหมาะสมให้ได้ ภายในองค์กรหรือหน่วยงาน ผู้นำองค์กรจะต้องมีความเชื่อว่า ทรัพยากรมนุษย์ หรือ ทุนมนุษย์ มีคุณค่ามากที่สุดในองค์กร ต้องสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนา มียุทธศาสตร์การลงทุนพัฒนาทุนมนุษย์อย่างต่อเนื่อง เนื่องจาก มนุษย์คิดได้ มีอารมณ์อยากทำหรือไม่อยากทำก็ได้ จึงต้องศึกษามนุษย์มากกว่าวัตถุ และทุนมนุษย์มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับทุนอื่นๆ มากที่สุด อันสามารถนำพาองค์กรให้เข้มแข็ง เป็นที่ยอมรับในสังคมและเจริญก้าวหน้าต่อไปได้ การพัฒนาทุนมนุษย์ทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กร แม้แต่ระดับประเทศ จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง หากลองนำทฤษฎี 8K's อันประกอบด้วย (1) Human Capital ทุนมนุษย์ (2) Intellectual Capital ทุนทางปัญญา (3) Ethical Capital ทุนทางจริยธรรม (4) Happiness Capital ทุนแห่งความสุข (5) Social Capital ทุนทางสังคม (6) Sustainability Capital ทุนแห่งความยั่งยืน (7) Digital Capital ทุนทาง IT (8) Talented Capital ทุนทางความรู้ ทักษะและทัศนคติ หรือทฤษฎี 5K's ซึ่งประกอบด้วย (1) Creativity Capital ทุนแห่งการสร้างสรรค์ (2) Knowledge Capital ทุนทางความรู้ (3) Innovation Capital ทุนทางนวัตกรรม (4) Emotional Capital ทุนทางอารมณ์ และ (5) Cultural Capital ทุนทางวัฒนธรรม มาเป็นแนวทางค้นหาตัวเอง ลดช่องว่างที่มีอยู่ก็ควรจะเกิดประโยชน์ในการบริหารงานในแต่ละองค์กรได้ไม่น้อย (จีระ หงส์ลดารมภ์, 2554 : 1-4)

องค์กรจะประสบความสำเร็จหรือเจริญก้าวหน้าได้ ต้องประกอบด้วย เงื่อนไขและองค์ประกอบสองประการ คือ ระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ และ บุคลากรในองค์กรนั้นมีความพึงพอใจสูง (อนุสรณ์ ทองสำราญ, 2541 : 6) ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของทุกองค์กร ในส่วนของระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ อันมีปัจจัยภายในที่ผู้บริหารองค์กรต้องเป็นผู้จัดกระบวนการต่างๆ ให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์ กับสภาพแวดล้อมขององค์กรนั้นๆ เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นได้ไม่ยากนัก หากผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่ดีพอ แต่ในส่วนของ การสร้างความพึงพอใจ ให้เกิดขึ้นกับบุคลากรในองค์กรเป็นสิ่งที่กระทำได้ไม่ง่าย เพราะความต้องการ ของแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันตามสถานภาพของบุคคล ขณะเดียวกัน ความก้าวหน้าหรือการพัฒนาองค์กรให้ได้รับความสำเร็จสูงสุด ย่อมมาจาก ประสิทธิภาพของบุคลากรในองค์กรอันเกิดจากความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ บุคคลในองค์กร ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของงานและขององค์กร ตลอดจนความสุข ของผู้ทำงาน ในองค์กรใดก็ตามหากบุคคลในองค์กรไม่มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ก็เป็นมูลเหตุที่ทำให้การปฏิบัติงานและผลงานลดต่ำลง คุณภาพของงานด้อยลงจาก การขาดงาน ลาออกจากงาน หรืออาจถึงขั้นก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมและปัญหา ทางวินัยขึ้น แต่ในทางตรงกันข้าม หากองค์กรมีบุคคลที่มีความพึงพอใจในการทำงาน สูงก็จะมีผลทางบวกต่อการปฏิบัติงาน องค์ประกอบทั้งสองประการดังกล่าวนี้ ย่อมแสดงถึงประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานและภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรด้วย

กระบวนการปฏิรูปครูผู้สอนนั้นแนวทางหนึ่งที่สำคัญที่ผู้บริหารจะต้องทำ คือจะต้องสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ครูผู้สอนเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เพราะครูผู้สอน เป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำใหกระบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียน มีคุณภาพเพราะครูตั้งใจที่จะทำหน้าที่สอนนักเรียนอย่างเต็มความสามารถ ดังนั้น หากผู้บริหารสถานศึกษาใดสามารถสร้างแรงจูงใจให้ครูผู้สอนเกิดความพึงพอใจ ในการทำงานได้ นั่นหมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษานั้นประสบความสำเร็จในการบริหารงาน และหมายถึงความสำเร็จขององค์กรหรือสถานศึกษานั้น (ยงยุทธ เกษสาคร, 2544 : 132) และปัจจัยที่จะส่งผลให้ครูเกิดความพึงพอใจในการทำงานได้นั้นมีหลายปัจจัย (เรียม ศรีทอง,

2542: 152) เช่น ความมั่นคงในงาน ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่งาน ลักษณะงานที่ทำ ค่าจ้างหรือค่าตอบแทน บรรยากาศในการทำงาน นโยบาย เพื่อนร่วมงานความพึงพอใจในการทำงานของครู จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดผลงานที่นำภาคภูมิใจ อัน เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จดังคำกล่าวที่ว่า “People is a key to succeed” (เกริกเกียรติ ศรีเสริมโภค, 2546 : 17)

โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ มีจำนวน 16 โรงเรียน จำนวนบุคลากรรวมทั้งสิ้น 800 คน ที่ทำหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ดังกล่าว อันเป็นภาระหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งต่อชุมชนและประเทศชาติ ความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียนและประสิทธิผลตามภาระหน้าที่ของโรงเรียน ย่อมมาจากแรงจูงใจและความพึงพอใจในการทำงานของบรรดาข้าราชการครูโดยรวม จึงควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจและความพึงพอใจของบุคคลเหล่านี้อย่างจริงจังและเป็นระบบด้วยกระบวนการวิจัย

ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเรื่องแรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ โดยมุ่งประเด็นเพื่อหาระดับแรงจูงใจและความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน พร้อมกันนั้นเนื่องจากเชื่อว่าขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันน่าจะมีรูปแบบและวิธีการของกระบวนการบริหารที่แตกต่างกัน จึงต้องการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความพึงพอใจระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ด้วย ทั้งนี้คาดว่าจะเป็แนวทางในการเสริมสร้างพัฒนาแรงจูงใจและความพึงพอใจ ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติงานของข้าราชการครูให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่
- 2) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่

3) เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ ระหว่างผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีแรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นข้าราชการครูจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 800 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: อ้างถึงใน ธิรวิมล เอกะกุล, 2543) ได้จำนวน 260 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามจำนวนของประชากรในสถานศึกษาเป็นฐาน มาเทียบสัดส่วน จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เพื่อให้ได้ตัวแทนมาจากแต่ละสถานศึกษา โดยกระจายให้ครอบคลุมความหลากหลายของประชากรอย่างเหมาะสม เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

ระยะเวลาที่ใช้การวิจัย การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษา ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2559

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ใน 10 ด้าน จากทฤษฎีสองปัจจัย คือ ปัจจัยจูงใจ ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน และปัจจัยค้ำจุน ได้แก่ นโยบายและการบริหารงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน ความมั่นคงในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน รายได้และสวัสดิการ รวมข้อคำถามจำนวน 53 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 72-73)

ตอนที่ 3 สอบถามระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ใน 6 ด้าน คือ ความพึงพอใจในผู้บังคับบัญชา ความพึงพอใจในผลตอบแทนและสวัสดิการ ความพึงพอใจในสภาพการปฏิบัติงาน ความพึงพอใจในลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความพึงพอใจในเพื่อนร่วมงาน ความพึงพอใจในความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน รวมข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 72-73) เช่นเดียวกัน

แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เมื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าข้อคำถามในมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ 1.00 ทุกข้อ และเมื่อนำไปทดลองใช้กับข้าราชการครูในโรงเรียนคลองท่อมราชภัฏรังสรรค์ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าดัชนีความเชื่อมั่น พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของตอนที่ 2 เท่ากับ 0.89 และตอนที่ 3 เท่ากับ 0.93 จึงถือว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีคุณภาพเพียงพอสำหรับการศึกษาในครั้งนี้

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง แรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่ามีความแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตั้งแต่ด้านความรับผิดชอบอยู่ในอันดับสูงสุด ไปจนถึงด้านนโยบายและการบริหาร

2. ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากความพึงพอใจในลักษณะของงานที่ปฏิบัติอยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือความพึงพอใจในเพื่อนร่วมงาน ในขณะที่ความพึงพอใจในผู้บังคับบัญชา มีอันดับต่ำสุด

3. การเปรียบเทียบแรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ ระหว่างผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า

3.1) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ ระหว่างผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันไม่มีความแตกต่างกัน

3.2) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ ระหว่างผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันไม่มีความแตกต่างกัน

สรุปผลและอภิปรายผล

ผลการศึกษาแรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อจัดลำดับจะพบว่า ด้านความรับผิดชอบมีค่าสูงสุด โดยเฉพาะการได้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ โดยเฉพาะงานในหน้าที่มีความสำคัญและมีคุณค่า ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ โดยการยอมรับนับถือจากเพื่อนร่วมงานสูงสุด ในทางกลับในการคัดเลือกจากผู้บังคับบัญชา/เพื่อนร่วมงานให้เป็นตัวแทนทำงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน โดยเฉพาะความรู้สึกมั่นคงในหน้าที่การทำงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน โดยเฉพาะบรรยากาศในการปฏิบัติงานที่เป็นมิตร ด้านความมั่นคงในการทำงาน โดยเฉพาะข้อความมั่นคงของงานที่ปฏิบัติงานในปัจจุบันและการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากผู้บังคับบัญชา ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก เสริมสร้างบรรยากาศในการทำงาน ด้านความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งในข้อความภาคภูมิใจในงานที่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ต่ำที่สุด ด้านรายได้และสวัสดิการ โดยเฉพาะเงินเดือนที่ได้รับเหมาะสมกับวุฒิการศึกษา ด้านนโยบายและการบริหารงาน มีความสำคัญเท่ากันทุกประเด็น ผลการวิจัยเช่นนี้ ชี้ให้เห็นว่าข้าราชการครูซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบที่สำคัญอย่างยิ่ง มีงานสอนงานอบรม และงานพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและแผนการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งยังมีความท้าทายอื่นที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากงานสอน แต่ด้วยในจิตวิญญาณของความเป็นครู ทำให้ข้าราชการครูล้วนตั้งใจ

ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด รวมไปถึงลักษณะงานที่ทำเป็นงานที่น่าสนใจ ตรงกับความรู้ความสามารถทำทลายความสามารถ ต้องใช้ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ต้องใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ มีความยากง่ายและกว้างขวาง และเป็นงานที่ต้องใช้ความคิดประดิษฐ์คิดค้นคว้าหาสิ่งใหม่แบบใหม่ อันนำมาซึ่งการได้รับการยกย่องชมเชย ยอมรับนับถือ หรือได้รับการแสดงความยินดีจากผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานหรือบุคคลอื่น เมื่อปฏิบัติงานได้สำเร็จหรือเมื่อได้สร้างชื่อเสียงให้กับหน่วยงาน ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ เพราะสิ่งหนึ่งที่เป็นความต้องการของมนุษย์ในการมีชีวิตอยู่ในสังคม คือการให้ผู้อื่นมีความรู้สึกว่าตนมีคุณค่า มีความสำคัญ ค่ายกย่องชมเชยถือเป็นรางวัลทางสังคมอย่างหนึ่งที่จะทำให้คนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และเป็นสิ่งเสริมแรงในทางบวก คนเราเมื่อได้รับการยกย่องชมเชยที่เหมาะสมจะเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

ผลข้างต้นสอดคล้องกับทฤษฎีสองปัจจัย (Two Factor Theory) ของเฮอิร์ซเบิร์ก (Herzberg, Mausner, and Snyderman, 1959 : 113 – 115) ที่กล่าวว่า ปัจจัยจูงใจเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานที่ทำงานเป็นสิ่งจูงใจภายในความรู้สึกนึกคิดของตน ปัจจัยเหล่านี้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติอยู่ เป็นองค์ประกอบด้านการกระตุ้นเป็นการสร้างแรงจูงใจในทางบวก มีลักษณะสัมพันธ์กับเรื่องของงาน ปัจจัยกลุ่มนี้จะถูกยกขึ้นมาเพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้น และปัจจัยค่าจูนเป็นปัจจัยที่ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นภาวะแวดล้อมหรือส่วนประกอบของงาน เข้าทำนองเป็นปัจจัยตัวหนึ่งที่ทำให้เกิดความพอใจที่จะมาทำงาน และที่เรียกกันว่าปัจจัยค่าจูน ก็เพราะว่าถ้าปัจจัยตัวใดตัวหนึ่งขาดไปคนงานก็อาจมาทำงานแต่ทำด้วยความไม่เต็มใจ ปัจจัยที่ทำให้คนชอบและรักงานที่ปฏิบัติ หรือเป็นตัวกระตุ้นให้คนเกิดความพอใจในการปฏิบัติงานและปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ความรับผิดชอบ ผู้ปฏิบัติงานมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของตนเอง ตามความต้องการอย่างเต็มที่ และการที่ผู้บังคับบัญชาได้ให้โอกาสแก่ผู้ปฏิบัติงานได้รับผิดชอบในการทำงานของตนเองอย่างอิสระ โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการตรวจสอบ หรือควบคุมการทำงานมากเกินไป หรือโอกาสที่จะได้รับมอบหมายงาน

จากผู้บังคับบัญชา ให้ปฏิบัติหน้าที่เพิ่มมากขึ้นรวมทั้งการให้อำนาจการได้รับความไว้วางใจขึ้นมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนเองรวมทั้งการมอบหมายงานให้รับผิดชอบอย่างเหมาะสมเป็นวิธีการหนึ่งในการจูงใจให้มีการปฏิบัติงานเต็มที่มากขึ้น ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ๆ และมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ การได้รับรู้หน้าที่ รับผิดชอบ การควบคุมการทำงานและวิธีการทำงาน ทำให้ข้าราชการครูเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีความผูกพันต่องาน ส่งผลทำให้ข้าราชการครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น และเรื่องความสำเร็จในการทำงาน หากข้าราชการครูมีความรู้สึกพึงพอใจ และปลาบปลื้มใจในความสำเร็จของงาน เมื่อมีผลงานปรากฏเด่นชัดหรือเมื่อได้ทำงานหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ลุล่วงไปตามความต้องการ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของงานที่วางไว้ เป็นการกระตุ้นให้ครูเกิดความเต็มใจทำงานอย่างอื่นต่อไป และเรื่องลักษณะงานที่ปฏิบัติ ต้องเป็นงานที่น่าสนใจ งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำทลายให้ลงมือทำ หรือเป็นงานที่มีลักษณะสามารถกระทำได้ตั้งแต่ต้นจนจบโดยลำพังแต่ผู้เดียว การที่บุคลากรพึงพอใจต่องานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ ซึ่งเป็นงานที่ทำทลายความสามารถตรงกับคุณวุฒิ และตรงตามตำแหน่งของตนเอง หรืออาจจะเป็นงานที่ไม่เคยปฏิบัติมาก่อนและกระตุ้นให้ต้องปฏิบัติงาน นอกจากนั้นงานที่ครูทำอยู่ในปัจจุบันยังมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถมากขึ้น รวมถึงบรรยากาศในหน่วยงาน การจัดห้องทำงาน สถานที่ปฏิบัติงานได้เหมาะสมและสะดวกสบาย

ดั่งที่ สมยศ นาวิการ (2545 : 394) กล่าวว่า เนื่องจากพนักงานแต่ละคนมีความรู้ ความสามารถที่แตกต่างกัน รวมถึงมีความสนใจในลักษณะงานตามที่ตนเองถนัด ดังนั้นการที่พนักงานได้ทำงานตรงกับลักษณะงานที่ตนเองชอบหรือถนัด ย่อมมีผลทำให้พนักงานกระตือรือร้นและมีความภาคภูมิใจในเมื่องานที่ตนรับผิดชอบบรรลุเป้าหมาย รวมไปถึงสถานศึกษาที่มีการพิจารณามอบหมายงานตามความเหมาะสมโดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล และในการมอบหมายงานให้ครูปฏิบัติ มีการสร้างความเข้าใจในเรื่องขอบข่ายหน้าที่และภาระงานที่ครูต้องปฏิบัติอย่างชัดเจน

ทำให้ครูทำงานได้สะดวก รวดเร็วและได้รับอิสระในการปฏิบัติงาน และมีงบประมาณเพียงพอ เมื่อครูเจอปัญหาในการปฏิบัติงานสามารถขอรับคำแนะนำและความช่วยเหลือจากหัวหน้าฝ่ายงานได้ จนครูสามารถแก้ปัญหาให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ท้ายที่สุด ครูก็จะเห็นความสำคัญของงานที่ปฏิบัติและมองเห็นความสำเร็จที่เกิดจากการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (เสริมศักดิ์ ประสารแสง, 2542: 22) ที่กล่าวถึงปัจจัยสำคัญของขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานว่า คนเราโดยมากมีความพอใจแท้จริง เมื่อได้ทำงานที่ตนชอบ ผู้ปฏิบัติงานจะชอบงานของตน เมื่อได้รับการตรวจแนะนำอย่างใกล้ชิด จะทำงานนั้นๆ ได้อย่างสบายใจ จะพยายามทำอย่างดี และรู้สึกว่าการนั้นให้โอกาสแก่ตนที่จะใช้ความสามารถได้อย่างเต็มที่และตนเองเจริญขึ้นด้วย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สัมฤทธิ์ เทศสิงห์ (2547) ที่ได้ศึกษาแรงงูใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ในสถานศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า แรงงูใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ในสถานศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้านมีระดับแรงงูใจอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติและด้านความรับผิดชอบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายัณห์ ตามมัจฉา (2546) ที่ศึกษาแรงงูใจในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดระยอง พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านความต้องการความเจริญก้าวหน้า ด้านความต้องการความสัมพันธ์ และด้านความต้องการดำรงชีวิต นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภลักษณ์ ตรีสุวรรณ (2548) ซึ่งศึกษาแรงงูใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม แล้วพบว่า แรงงูใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะความพอใจในหน้าที่การงาน

สิ่งเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นว่าแรงงูใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ จะมีระดับสูง หากได้รับการตอบสนองด้านความรับผิดชอบและด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ

2. ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งพบว่า ความพึงพอใจในลักษณะของงานที่ปฏิบัติมีค่าสูงสุด โดยเฉพาะข้อความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานในแต่ละวัน ด้านความพึงพอใจในเพื่อนร่วมงาน โดยเห็นว่าทุกคนในองค์กรมีความเคารพนับถือกันด้วยความจริงใจมากที่สุด ด้านความพึงพอใจในความก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน ในประเด็นที่สามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งงานที่ทำอยู่ได้สูงสุด ด้านความพึงพอใจในสภาพการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในประเด็นที่องค์กรมอบหมายงานพิเศษให้ทำในวันหยุดงานอย่างเหมาะสมและจำนวนบุคลากรในองค์กรเหมาะสมกับปริมาณงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านความพึงพอใจในผลตอบแทนและสวัสดิการ ในข้อได้รับค่าตอบแทนสอดคล้องกับวุฒิการศึกษาและค่าตอบแทนเหมาะสมกับภาระงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเท่ากันกับด้านความพึงพอใจในผู้บังคับบัญชา โดยเฉพาะผู้บังคับบัญชามีภาวะผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน

จากผลการวิจัยที่พบว่า ความพึงพอใจในลักษณะของงานที่ปฏิบัติ และความพึงพอใจในเพื่อนร่วมงาน มีค่าสูงสุดใกล้เคียงกัน เนื่องจากข้าราชการครูเป็นอาชีพที่ต้องอาศัยบุคคลที่มีจิตใจโอบอ้อมอารี มีเมตตา มีใจรักในความเป็นผู้ให้ เป็นผู้ถ่ายทอดทั้งความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ต้องเป็นบุคคลที่มีจิตวิญญาณความเป็นครู ที่รักและศรัทธาในวิชาชีพของตน เชื่อมั่นว่าทุกคนจะดีขึ้นได้ด้วยการศึกษา และยืนหยัดจะพาลูกศิษย์ก้าวสู่หนทางที่ดีงาม ไม่ว่าพวกเขาจะมีความแตกต่างทางฐานะ ครอบครัวยุคความสามารถ สถิติปัญญา หรือด้านใดๆ ก็ตาม ดังนั้น คนที่จะดำรงไว้ซึ่งความเป็นครู ต้องมีความสุขในการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและด้วยจิตสำนึกที่ดีภายใน มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานในแต่ละวัน โดยไม่เกิดความย่อท้อต่อหน้าที่หรือต่อศิษย์ และหากทุกคนในองค์กรมีความเคารพนับถือกันด้วยความจริงใจ รวมไปถึงการได้รับขวัญและกำลังใจในการทำงาน ได้รับคำชมเชยจากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาอยู่เสมอเมื่อเกิดความสำเร็จในการทำงาน ก็ย่อมทำให้ครูมีความยินดีและภาคภูมิใจในอาชีพและมีความยินดีที่จะยึดมั่นในอาชีพครูจนกว่าจะเกษียณอายุราชการอย่างเต็มภาคภูมิ และส่วนของความพึงพอใจในความก้าวหน้าในหน้าที่

การงาน โดยมีความมั่นใจในตำแหน่งงานที่ทำอยู่ว่ามีความมั่นคง มีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้นตามความรู้ ความสามารถ คุณวุฒิและความรับผิดชอบ มีเกียรติเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปและเพื่อนร่วมงาน ไม่ต้องเกิดความกังวลว่าจะถูกหน่วยงานให้ออกจากตำแหน่งงาน การได้รับการปกป้องคุ้มครอง ความยุติธรรมในการทำงาน ความยั่งยืนของอาชีพหรือความมั่นคงขององค์กร การให้ความมั่นใจว่าจะไม่ประสบสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา เช่น การไม่มีงานทำ การสูญเสียตำแหน่ง การลดตำแหน่ง สร้างความมั่นคงปลอดภัยให้เกิดขึ้น

ซึ่งผลจากการวิจัยก็แสดงให้เห็นแล้วว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ มาจากความพึงพอใจในลักษณะของงานที่ปฏิบัติ และความพึงพอใจในเพื่อนร่วมงานสูงสุด

3. ผลเปรียบเทียบแรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ ระหว่างผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า $p\text{-value} = 0.39$ และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า $p\text{-value} = 0.31$ จึงสรุปได้ว่า แรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 จังหวัดกระบี่ ระหว่างผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 นั้น อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันการปรับแท่งเงินเดือน การเลื่อนตำแหน่งวิทยฐานะ การจัดสวัสดิการต่างๆ รวมไปถึงการให้เกียรติยกย่องเชิดชูครู เป็นไปด้วยความต่อเนื่องสม่ำเสมอ ใช้เกณฑ์ต่างๆ แบบเดียวกัน ทั้งสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีการปรับวิทยฐานะแบบเลื่อนไหล ทำให้บุคลากรที่ดำรงตำแหน่งข้าราชการครูไม่ว่าจะสังกัดใด มีแรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเหมือนกัน

เช่นเดียวกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จะมีแรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานต่างกัน น่าจะเนื่องจากในปัจจุบันโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ต่างก็ได้รับการสนับสนุนทั้งวัสดุ อุปกรณ์งบประมาณในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน ได้รับการอบรม พัฒนา และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างทั่วถึงต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปปฏิบัติ

1.1 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ในด้านความรับผิดชอบ มีระดับสูงสุด รองลงมา คือด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ นั้นแสดงให้เห็นว่าการมอบหมายงานให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามความสามารถของข้าราชการครู ให้ข้าราชการครูได้เห็นคุณค่าของตนเอง ได้มองและใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ที่เหมาะสมกับงาน มีคุณค่า ความหมาย ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรยึดมั่นในการพิจารณามอบหมายงานให้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เกิดผลดีต่อราชการต่อไป

1.2 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ด้านเพื่อนร่วมงาน และลักษณะของงานที่ปฏิบัติ มีระดับสูงสุด เป็นการแสดงให้เห็นว่าข้าราชการครูมีความมั่นใจในสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงานและความมั่นคงของการทำงาน ถ้ามีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงานเป็นไปในทางบวกจะส่งเสริมให้การทำงานประสบความสำเร็จ เกิดสัมฤทธิ์ผลสูงสุด จึงควรให้ความสำคัญกับการรักษาบรรยากาศในการทำงานร่วมกันอย่างฉันท์มิตรอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

1.3 ผลการเปรียบเทียบที่พบว่าข้าราชการครูที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันแต่ระดับแรงจูงใจและระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานไม่มีความแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าสถานศึกษาจะมีขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ขนาดใหญ่พิเศษ

ต่างก็มีการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรพิจารณาส่งเสริมให้ข้าราชการครูเกิดแรงจูงใจและความพึงพอใจทางด้านอื่นต่อไปด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานระหว่างครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา กับสถานศึกษาระดับอื่นๆ

2.2 ควรศึกษาการเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานหรือสถานภาพอื่นๆ ที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- เกริกเกียรติ ศรีเสริมโภค. (2546). **การพัฒนาความสามารถเชิงสมรรถนะ (Competency-Based Approach)**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท โกลบอล คอนเท็นท์ จำกัด
- จีระ หงส์ลดารมภ์. (2554). **“แนวทางปลูกและเก็บเกี่ยวทุนมนุษย์ในยุคหลังวิกฤตมหาอุทกภัย”**. สืบค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2559, แหล่งที่มา http://www.jobthai.com/file/pdf_drjira_201201.pdf
- ธีรวิมล ไชยกุล. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. อุดรธานี : สถาบันราชภัฏอุดรธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2544). **ภาวะผู้นำและการจูงใจ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เอสเค บุ๊คเนส.
- เรียม ศรีทอง. (2542). **พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน**. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2545). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ศึกษาธิการ. กระทรวง. (2550). **เอกสารประกอบการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา**. นครปฐม : คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

- ศุภชัย ยาวะประภาส. (2548). **การบริหารงานบุคคลภาครัฐไทยกระแสใหม่และ
สิ่งท้าทาย** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภลักษณ์ ตรีสุวรรณ. (2548). **แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม**. สารนิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมยศ นาวิก. (2545). **การบริหารแบบมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- สัมฤทธิ์ เทศสิงห์. (2547). **แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สายัณห์ ตากมัจฉา. (2546). **แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของครูโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง**.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- เสริมศักดิ์ ประสารแสง. (2542). **ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ
และเจ้าหน้าที่ : ศึกษาเฉพาะกรณี กองอาคารสถานที่ สำนักงาน
อธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อนุสรณ์ ทองสำราญ. (2541) **ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน
รัฐวิสาหกิจ : ศึกษากรณีสำนักงานใหญ่ธนาคารอาคารสงเคราะห์**.
กรุงเทพฯ : คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Herzberg, F., Mausner, B., & Snyderman, B. (1959). **The motivation to work**.
New York : John Wiley & Sons.

ปัจจัยเหตุที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถทางการแข่งขันของจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลของกลุ่มนักท่องเที่ยวบริษัทชาวมาเลเซียสู่กลุ่มจังหวัดอันดามัน

Antecedents influencing the perceived destination competitiveness in the
Andaman cluster for incentive travel using a Malaysian Destination
Management Company

เชิดชัย กลิ่นธงชัย¹ พัทธิยา หลักเพชร²

Cherdchai Klinthongchai¹ Pattrareeya Lakpech²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเหตุที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถทางการแข่งขันของจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลของกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มบริษัทชาวมาเลเซียสู่กลุ่มจังหวัดอันดามัน เพื่อสำรวจปัจจัยอรรถประโยชน์ด้านการตลาดและการกำหนดรูปแบบกิจกรรมที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ทางการแข่งขันทางการท่องเที่ยว โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้เครื่องมือวิจัยคือ แบบสอบถาม เก็บจากนักท่องเที่ยวกลุ่มบริษัทชาวมาเลเซียที่เข้ามาท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอันดามันจำนวน 350 คนและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดรูปแบบกิจกรรมและอรรถประโยชน์ทางด้านการตลาดและรูปแบบกิจกรรมมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกต่อการรับรู้ความสามารถทางการแข่งขันของจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว

¹ นักศึกษาลัทธิสุตรปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ คณะการจัดการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาสาขาวิชาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ คณะการจัดการท่องเที่ยว

เพื่อเป็นรางวัลของกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มบริษัทชาวมาเลเซีย โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นจากงานวิจัยจึงมีความเหมาะสม เนื่องจากปัจจัยทั้งสองด้านมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และแต่ละองค์ประกอบโมเดลของมีความเที่ยงตรงยอมรับได้สามารถนำไปพยากรณ์การรับรู้ทางการแข่งขันของจุดหมายปลายทางได้ในระดับดี

คำสำคัญ : ปัจจัยเหตุ, การรับรู้ความสามารถทางการแข่งขัน, การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล, กลุ่มจังหวัดอันดามัน

Abstract

Factors influencing the destination choices of incentive tourists visiting the Andaman cluster were investigated for Malaysian companies. Marketing utilities and the activities affecting the perception of tourist competition were surveyed using quantitative research methods.

A questionnaire was employed as the tool to collect data from 350 Malaysian tourists who visited the Andaman cluster, analyzed by structural equation modeling.

Results showed that the two variables of activity based orientation and marketing utilities directly influenced the perception of the destination competition for Malaysian incentive tourist groups. The developed structural equation model was competent and provided consistent data results. Every component of the model was valid and adequately predicted the perceived destination management.

Keywords: perceived destination competitiveness, incentive tourism, Andaman cluster

บทนำ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เติบโตเร็วที่สุดในโลก (Cooper & Hall; Ninemeir & Perdue, 2008) โดยองค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) ได้กำหนดเป้าหมายว่าจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวทั่วโลกในปี พ.ศ. 2563 สูงถึง 1600 ล้านคนโดยเพิ่มขึ้นจาก 943 ล้านคนในปี พ.ศ. 2552 (UNWTO, 2013) สำหรับประเทศไทยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจอย่างมาก สามารถสร้างงาน สร้างรายได้และนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาเป็นจำนวนมหาศาลทั้งยังคงมีแนวโน้มได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม วัฒนธรรมประเพณีที่โดดเด่น ความหลากหลายของกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวได้

การท่องเที่ยวในปัจจุบันมีรูปแบบที่มีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยว (Chengcheng, 2011) ซึ่งการจัดประชุมและนิทรรศการ (MICE) เป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมการเดินทางและการท่องเที่ยวที่ใหญ่อันดับต้นๆ ของโลก (Stolovich, 2002) ซึ่งมีหลายประเทศได้ลงทุนสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ อุตสาหกรรมการจัดประชุมและนิทรรศการยังเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนธุรกิจโดยการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้บุคคลประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น (Shinew&Backan, 1995) สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2011 กล่าวว่าธุรกิจกลุ่มการจัดประชุมและนิทรรศการ (MICE) ในทวีปเอเชียแปซิฟิกเป็นอุตสาหกรรมที่มีการพัฒนาเร็วที่สุดในโลกเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ สำหรับประเทศไทยนั้นสร้างรายได้มากกว่า 56,000 ล้านบาทโดยนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีพฤติกรรมใช้จ่ายเงินมากกว่านักท่องเที่ยวทั่วไป 2-3 เท่า (สสพน, 2011) ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจสูง จากการศึกษาของพิจาริณี โสชัยกุล (2545) พบว่าการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลเมื่อเปรียบเทียบกับความสามารถอีกทั้ง 3 ด้านของกลุ่มธุรกิจการ

จัดประชุมและนิทรรศการ (MICE) พบว่าไทยมีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลมากที่สุด

การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการส่งเสริม ยกย่องและขอบคุณพนักงานเพราะการรักษาขวัญและกำลังใจในการทำงานเป็นสิ่งที่ทุกองค์กรให้ความสำคัญเพื่อความสำเร็จขององค์กรอย่างยั่งยืน กิจกรรมจูงใจดังกล่าวได้เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้รางวัลแก่บุคลากร มีนัยสำคัญคือเป็นสิ่งพิเศษที่จูงใจให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่โดยการมอบของรางวัล จัดกิจกรรมพิเศษ ซึ่งกิจกรรมนี้คือการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล เป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยม เพราะกิจกรรมที่ถูกจัดขึ้นในรายการท่องเที่ยวดังกล่าวจะถูกสร้างสรรค์อย่างพิเศษทุกขั้นตอนเพื่อเน้นความหลากหลายของกิจกรรม ดึงดูดความสนใจและมีเอกลักษณ์เฉพาะรายการเพื่อให้เกิดความประทับใจ เพื่อตอบแทนและรักษาบุคลากรให้ทำงานอยู่กับองค์กรให้ยาวนานที่สุด จึงควรให้การสนับสนุนรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล โดยผู้วิจัยพบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยตลอด ระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่องได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ซึ่งประเทศมาเลเซียมีอาณาเขตพื้นที่ติดกับประเทศไทย สามารถเดินทางได้สะดวกทั้งทางบก อากาศและทางทะเล โดยในปี 2558 มีนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทยประมาณ 3.42 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 30.99 (กรมการท่องเที่ยว, 2558) สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียนิยมอันดับต้นๆ ได้แก่ กลุ่มจังหวัดอันดามัน ซึ่งประกอบด้วย จังหวัด ภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง และ ระนอง ซึ่งมีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามและวัฒนธรรมที่โดดเด่น ทั้งยังเดินทางสะดวกโดยใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง Incentive Handbook (2008) ได้สำรวจพบว่าร้อยละ 37.2 ของผู้มีสิทธิเลือกจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลมีความต้องการเดินทางในระยะใกล้หรือ Short Haul เนื่องจากประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายจากการเดินทางและการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลนั้นมีแนวโน้มเติบโตในทิศทางที่ดีในอนาคต สามารถเพิ่มรายได้ให้กับแหล่งท่องเที่ยวในจำนวนนักท่องเที่ยวที่เท่ากัน

การดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวในปัจจุบันจะต้องให้ความสำคัญกับลูกค้าเป็นหลัก และการที่ธุรกิจจะประสบความสำเร็จได้นั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริการและการให้คุณค่า เมื่อสามารถรักษาลูกค้าได้จึงนำไปสู่ ความได้เปรียบทางการแข่งขันในอนาคต การที่จะทำให้ลูกค้ามีความพึงพอใจ จึงจำเป็นต้องทราบถึงพฤติกรรม การเดินทาง และรูปแบบกิจกรรมที่ลูกค้าชอบ เพื่อที่จะนำไปวางแผนการตลาดให้ตรงตามความต้องการให้มากที่สุด ดังนั้นการนำเอาแนวคิด การรับรู้ความสามารถทางการแข่งขันไปใช้ในการวางแผนให้กับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบริษัท จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมองในหลายด้าน เช่น ด้านทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยว (Destination resource), ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Destination management), ด้านทรัพยากรมนุษย์ (Human related factors), ด้านภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว (Destination image) เพื่อที่จะได้นำไปวางแผนรองรับนักท่องเที่ยวให้เกิดความพึงพอใจมากที่สุดในการเข้ามาใช้บริการ

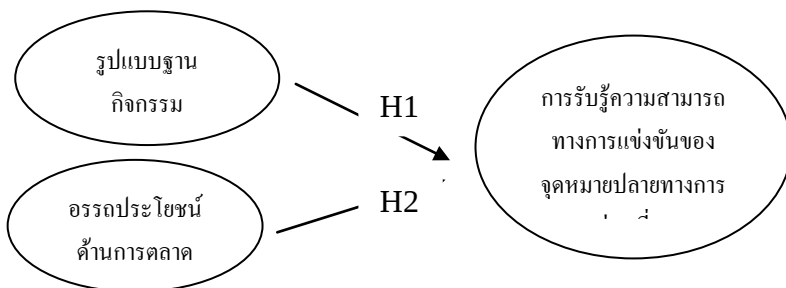
สำหรับกลุ่มจังหวัดอันดามัน นั้นยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลอย่างเป็นรูปธรรมน้อยมาก จึงขาดความเข้าใจเชิงลึก อีกทั้งยังขาดการส่งเสริมจากหน่วยงานท้องถิ่นภาครัฐ ซึ่งงานวิจัยส่วนมากเน้นไปที่นักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ (Mass Tourism) สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุการรับรู้ทางการแข่งขัน ความต้องการของนักท่องเที่ยว คือ ศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของกลุ่มบริษัทชาวมาเลเซียในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวอีกครั้งผ่านมุมมองของ รูปแบบกิจกรรม และอรรถประโยชน์ด้านการตลาด ของนักท่องเที่ยวกลุ่มบริษัทชาวมาเลเซียที่เดินทางท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลในการเดินทางท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดอันดามันเพื่อที่จะสามารถนำไปวางแผนด้านต่างๆ เพื่อรองรับการเดินทางในอนาคต สำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนและนโยบายด้านการท่องเที่ยวทั้งในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเหตุที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถทางการแข่งขันของจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลของกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มบริษัทชาวมาเลเซียสู่กลุ่มจังหวัดอันดามัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างรูปแบบกิจกรรม อรรถประโยชน์ด้านการตลาดและการรับรู้ทางการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยวหรือจุดหมายปลายทางเพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยซึ่งสามารถแสดงได้ดังภาพประกอบ

ภาพที่ 1 : รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถทางการแข่งขันของจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลของกลุ่มนักท่องเที่ยวบริษัทชาวมาเลเซียสู่กลุ่มจังหวัดอันดามัน

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทดสอบสมมติฐานตามกรอบแนวคิดที่ประกอบด้วยความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปรดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 รูปแบบฐานกิจกรรมมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับการรับรู้ทางการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยว

สมมติฐานข้อที่ 2 อรรถประโยชน์ด้านการตลาดมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับการรับรู้ทางการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยว

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ ตัวแทนนักท่องเที่ยวกลุ่มบริษัทชาวมาเลเซียที่เคยเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังกลุ่มจังหวัดอันดามันและ Destination Management Company (DMC) ที่ประเทศมาเลเซียโดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลักการของสมการโครงสร้าง ซึ่งควรมีขนาดกลุ่มตัวอย่างมากกว่าตัวแปรอย่างน้อย 5 – 20 เท่า หรือต้องมีขนาดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 20 คนต่อหนึ่งพารามิเตอร์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548) เช่นเดียวกับ Hair et al. (1998) ซึ่งแนะนำว่ากลุ่มตัวอย่างควรมีขนาดมากกว่า 100 กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในกรณีจำนวนองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ หรือมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.6 ไม่จำเป็นต้องระบุขนาดของกลุ่มตัวอย่างก็ได้ (Comrey & Lee, 1992) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จำนวน 350 ตัวอย่าง และสุ่มตัวอย่าง Non probability sampling โดยใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบ Snowball Sampling

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยคือแบบสอบถาม คำถามเป็นแบบบรรยายการ (check list) เป็นการสำรวจความคิดเห็นด้านกิจกรรม อรรถประโยชน์ทางการตลาด และการรับรู้ความสามารถทางการแข่งขันของกลุ่มจังหวัดอันดามัน และคำถามปลายเปิดแบบระบุข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมโดยมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ดีมีคุณภาพมีความตรงทั้งในเชิงเนื้อหา (Content Validity) และมีความเที่ยง (Reliability)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวกลุ่มบริษัทชาวมาเลเซียโดยผ่านองค์การจัดการด้านการท่องเที่ยว (DMO) ในประเทศมาเลเซียโดยผ่านตัวแทนบริษัทบริหารจัดการ ณ แหล่งท่องเที่ยว (DMC) ในกลุ่มจังหวัดอันดามันดังนี้ บริษัท ARS, Heritage Event, OMT, AMP, JET Tours, BIC, Edventage, Asia Mice Planner, Oriental Event ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนตุลาคม 2559

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การวิจัยงานวิจัยชิ้นนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS version 17.0 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis : EFA) เพื่อกำหนดองค์ประกอบที่มีความสอดคล้องกับบริบทของงานวิจัย ตลอดจนการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ MPLUS version 7 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวัดจากการวิเคราะห์องค์ประกอบรวมทั้งวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis: SEM) รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ทางการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอันดามัน โดยนำเสนอค่าดัชนีต่างๆ เช่น Chi-square/ df ,CFI, TLI, SRMR และ RMSEA (Byrne, 2001; Kelloway, 1998; Silvan, 1999)

ผลการศึกษา

จากกรอบแนวคิดของงานวิจัยที่กล่าวไว้ข้างต้น สามารถวิเคราะห์และเขียนในรูปของโมเดลที่ใช้ในการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างได้ ดังนี้

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

การวิเคราะห์ข้อมูล จะได้ทำการใช้วิธีการทดสอบโมเดล และทำการวิเคราะห์ ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 350 คน ผลการทดสอบพบว่าโมเดล

ตั้งต้นสมมติฐาน (ภาพที่ 1) ไม่มีความกลมกลืน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงได้ทำการปรับโมเดล และได้โมเดลให้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีดัชนีความกลมกลืน ดังตารางที่ 1 พิจารณาตามเกณฑ์ของ Hair et al., (2010) ดังตารางที่ 1: ดัชนีความกลมกลืนของโมเดลที่ปรับแล้ว จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาดัชนีทั้งหมดจะพบว่าดัชนีทุกตัว ผ่านเกณฑ์ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางซึ่งประกอบด้วย ดัชนีกลุ่มที่กำหนดไว้ สำหรับการทดสอบไค-สแควร์ (Chi-Square) นั้นพบว่า ค่าไค-สแควร์ไม่นัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งตามทฤษฎีอาจอธิบายได้ว่า โมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องหรือกลมกลืนกัน สรุปได้ว่าโมเดลปัจจัยเหตุมีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถทางการแข่งขันของจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลของกลุ่มนักท่องเที่ยววัยวัยชราชาวมาเลเซียสู่กลุ่มจังหวัดอันดามัน

ตารางที่ 1 ดัชนีความกลมกลืนของโมเดลที่ปรับแล้ว

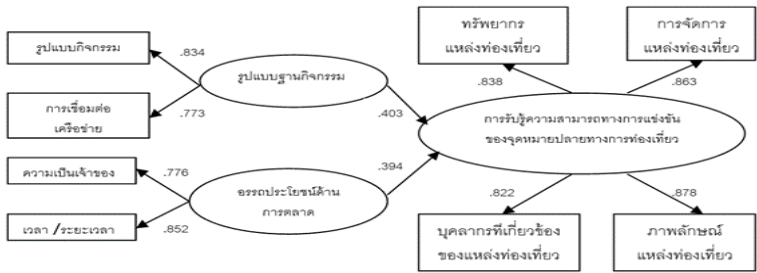
ค่าสถิติ	ค่าสถิติในโมเดล	เกณฑ์พิจารณา	อ้างอิง
Chi-square χ^2/df	2.889	< 3	(Hair., et al., 2010)
CFI	0.942	> 0.90	(Marsh, Hau, & Wen, 2004)
TLI	0.934	> 0.90	(Hu&Bettler, 1999 ; Marsh, Hau, & Wen, 2004)
RMSEA	0.073	< 0.08	(Hu&Bettler, 1999)
SRMR	0.053	< 0.08	(Hu&Bettler, 1999; Marsh, Hau, & Wen, 2004)

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาดัชนีทั้ง 5 ตัวจะพบว่าดัชนีทุกตัวผ่านเกณฑ์ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางซึ่งประกอบด้วย ดัชนีกลุ่มที่กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 ตัวที่ผ่านเกณฑ์คือ CFI และ TLI ส่วนดัชนี SRMR และ RMSEA ต่างก็ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ น้อยกว่า .08 สำหรับการทดสอบไค-สแควร์ (Chi-Square) นั้นพบว่า ค่าไค-สแควร์ไม่นัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งตามทฤษฎีอาจอธิบายได้ว่า โมเดลกับข้อมูลเชิง

ประจักษ์มีความสอดคล้องหรือกลมกลืนกัน สรุปได้ว่าโมเดลปัจจัยเหตุดังกล่าว เป็นไปตาม เกณฑ์การกำหนดค่า สามารถนำโมเดลดังกล่าวนี้ไปวิเคราะห์ด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุต่อไป

การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ค่าอิทธิพลทางตรงที่ปรับแล้วแสดงในภาพที่ 2 และตารางที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2: ผลการทดสอบความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถทางการแข่งขันของจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลของกลุ่มนักท่องเที่ยวบริษัทชาวมาเลเซียสู่กลุ่มจังหวัดอันดามัน (N=350)

ตารางที่ 2: แสดงค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถทางการแข่งขันของจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลของกลุ่มนักท่องเที่ยวบริษัทชาวมาเลเซียสู่กลุ่มจังหวัดอันดามัน

ตัวแปรสาเหตุ	อิทธิพล	ตัวแปรผล
		การรับรู้ความสามารถทางการแข่งขัน
รูปแบบฐานกิจกรรม	Direct Effects	0.403**
อรรถประโยชน์ด้านการตลาด	Direct Effects	0.394**
สัมประสิทธิ์การทำนาย R ²		0.451

ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถทางการแข่งขันของจุฬามายปลายทางการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลของกลุ่มนักท่องเที่ยวบริษัทชาวมาเลเซียสู่กลุ่มจังหวัดอันดามัน

พบว่า รูปแบบฐานกิจกรรมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการรับรู้ความสามารถทางการแข่งขัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ การรับรู้ความสามารถทางการแข่งขันได้รับอิทธิพลรวม (Path coefficient) รูปแบบฐานกิจกรรมเท่ากับ 0.403 ซึ่งเป็นอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.403 สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าให้ความสำคัญรูปแบบฐานกิจกรรมมากจะทำให้เกิด การรับรู้ความสามารถทางการแข่งขันมากขึ้นด้วย นอกจากนี้บรรทัดประโยชน์ด้านการตลาดยังมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อที่ การรับรู้ความสามารถทางการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดย การรับรู้ความสามารถทางการแข่งขันได้รับอิทธิพลรวม (Path coefficient) จากบรรทัดประโยชน์ด้านการตลาดเท่ากับ 0.394 ซึ่งเป็นอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.394 สามารถอธิบายได้ว่าถ้าให้ความสำคัญกับบรรทัดประโยชน์ด้านการตลาดจะทำให้เกิดการรับรู้ความสามารถทางการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยวมาก

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษามีประเด็นที่น่ามาอภิปรายในรายละเอียดดังนี้ ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุได้แสดงให้เห็นว่า รูปแบบฐานกิจกรรมและบรรทัดประโยชน์ด้านการตลาดส่งผลต่อการรับรู้ทางการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยว แสดงให้เห็นว่า แสดงว่า รูปแบบฐานกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว ที่ดีย่อมส่งผลถึง การรับรู้ทางการแข่งขันของนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลในการกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้งสูงขึ้น เนื่องจากปัจจุบัน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเกิดการแข่งขันสูง นักท่องเที่ยวปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการท่องเที่ยว จึงจำเป็นต้องศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มให้มีความพึงพอใจมากที่สุดการที่จะสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับแหล่งท่องเที่ยว เมื่อเทียบกับคู่แข่ง จึงจำเป็นต้องยิ่งที่สร้างแรงจูงใจให้กับนักท่องเที่ยวกลุ่มบริษัท โดยผ่านรูปแบบฐาน

กิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ให้มีความแตกต่างของกิจกรรม และมีการพัฒนากิจกรรมอย่างต่อเนื่องให้ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว บนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีอยู่ของพื้นที่นั้นๆ ซึ่งกลุ่มจังหวัดอันดามันมีทรัพยากรทางธรรมชาติทางทะเลที่สวยงามเป็นต้นทุนที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวอย่างมากในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวกลุ่มบริษัทชาวมาเลเซียที่เคยเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว แต่อาจไม่เพียงพอต่อที่ทำให้นักท่องเที่ยวกลับมาเข้ามาท่องเที่ยวอีกครั้ง เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาตินั้นมีวันเสื่อมสลาย การออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยเฉพาะกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลนั้นจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้กลับมาอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้นจึงควรสร้างกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ให้นักท่องเที่ยว รับรู้ถึงกิจกรรม ทั้งกิจกรรมในร่ม เช่น แสง และ กิจกรรมกลางแจ้ง ตามชายหาดหรือเกาะต่างๆ ในกลุ่มจังหวัดอันดามัน โดยเฉพาะ เน้นกิจกรรมผ่านชุมชน และวัฒนธรรม ศาสนาที่สามารถสร้างประสบการณ์ และ อัตลักษณ์ให้กับแหล่งท่องเที่ยว สามารถสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างคนรอบครัวและในพื้นที่เพื่อจะเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับวรรณกรรมทั้งที่เป็นแนวคิดทฤษฎี Crouch and Ritchie (1999) ที่อธิบายว่า กิจกรรมและโปรแกรมที่น่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว จะทำให้นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากจะเพิ่มประสบการณ์มากกว่าการมาท่องเที่ยว ทั้งยังสามารถพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง, ซึ่งประสบการณ์ของลูกค้าก็นั้นสำคัญกว่าการให้บริการ เป็นความท้าทายสำหรับผู้รับผิดชอบในการพัฒนาวางแผนจะต้องนำทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีคุณค่านำมาสร้างสรรคกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน

สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยเหตุุรณประโยชน์ด้านการตลาดพบว่า ส่งผลการรับรู้ความสามารถทางการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยว แสดงว่าการทำการตลาดทางการท่องเที่ยวสามารถเพิ่มคุณค่าให้แก่แหล่งท่องเที่ยว ทำให้ลูกค้าหรือว่านักท่องเที่ยว เกิดความพึงพอใจ สามารถตอบสนองให้นักท่องเที่ยวตามความต้องการโดยตลาดสามารถ

สร้างอรรถประโยชน์ คือ Possession Utility ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวทำให้เกิดแรงจูงใจในการกลับเข้ามาท่องเที่ยวและ ทำให้รู้สึกที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยว รู้สึกต้องการรักษาทรัพยากรทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม ทำให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในรักษาแหล่งท่องเที่ยวและสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ เพื่อให้รู้สึกผูกพันกับสถานที่ท่องเที่ยว สำหรับด้านเวลานั้น นักท่องเที่ยวสามารถจัดหาโปรแกรมท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกในเวลาที่ต้องการ ซึ่งกลุ่มจังหวัดอันดามัน นั้นมีช่องทางการจัดจำหน่ายหลายช่องทาง ทั้งทางอินเทอร์เน็ต บริเวณสถานที่ท่องเที่ยว และบริเวณโรงแรมซึ่งถือว่าสะดวกมากสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการ การมุ่งเน้นด้านการตลาดมาใช้ในธุรกิจท่องเที่ยว ทำให้สามารถออกแบบและนำเสนอบริการที่มีคุณภาพให้กับนักท่องเที่ยวได้ตรงตามความต้องการและทันเวลา การเรียนรู้ด้านการตลาด การเก็บรวบรวมข้อมูลของลูกค้าและคู่แข่งอย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ดังนั้นการมุ่งเน้นการตลาดและการสร้างภาพลักษณ์ให้กับแหล่งท่องเที่ยวสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันได้

ข้อเสนอแนะ

การนำเสนอในส่วนนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะด้านการจัดการสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะด้านการจัดการ

เนื่องจากการศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลในกลุ่มจังหวัดอันดามัน พบว่า ยังมีการศึกษาไม่มากนักเกี่ยวกับการรับรู้ทางการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ วรรณกรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับวิธีในการสร้างความสามารถการจัดการลูกค้าเชิงสัมพันธ์ภาพเพื่อนำไปสู่ผลการดำเนินงานและการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันโดยเฉพาะยังมีไม่มากนัก ซึ่งผลจากการวิจัย พบว่า บัณฑิตได้แก่ รูปแบบฐานกิจกรรมและอรรถประโยชน์ด้านการตลาดมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการรับรู้

ความสามารถทางการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยวตัวนั้น ผลจากการวิจัยสามารถนำไปใช้ทางด้านการจัดการ ดังนี้

(1) เพื่อให้กลุ่มจังหวัดอันดามันและผู้ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องในการจัดการวางนโยบายควรให้ความสำคัญกับปัจจัยเหตุด้าน รูปแบบฐานกิจกรรมเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรับรู้ความสามารถในการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง โดยผู้บริหารในพื้นที่ควรมีการกำหนดนโยบาย และแผนงานที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวทำกิจกรรมที่ตอบสนองต่อสังคม ชุมชน ศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการรักษาสีงแวดล้อมผ่านการเรียนรู้เช่นการทำกิจกรรมกิจกรรมที่รับผิดชอบต่อสังคม (CSR Corporate Social Responsibility) การดำเนินกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่ให้ความสำคัญและคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน ทำให้ชุมชนที่ดีขึ้นผ่านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว สร้างกิจกรรมที่เกี่ยวกับการรักษาสีงแวดล้อม รวมทั้งมีการให้รางวัลกับพนักงานที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกี่ยวกับ การรักษาสีงแวดล้อม ผู้บริหารควรมีกิจกรรมการสื่อสารด้วยการสร้างภาพลักษณ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสีงแวดล้อม มีการจัดกิจกรรมหรือเป็นผู้สนับสนุนให้ความร่วมมือกับชุมชนในการรักษาสีงแวดล้อม การลงทุนของธุรกิจในด้านสีงแวดล้อมจะเป็นการเพิ่มต้นทุนของธุรกิจในระยะสั้น และระยะยาวแหล่งท่องเที่ยวจะมีความสามารถและประสิทธิภาพในการแข่งขันมากขึ้น เนื่องจากความสำคัญของบริบทเรื่องสีงแวดล้อมและสังคมเป็นกลยุทธ์สำหรับธุรกิจสามารถช่วยให้สามารถเอาตัวรอดได้จากการแข่งขันที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

(1) การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเพิ่มเติมด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) หรือการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ เพื่อศึกษาและค้นหาปัจจัยเหตุที่ผู้บริหารพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวและเหตุของการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยว และธุรกิจท่องเที่ยวควรให้

ความสำคัญในการพัฒนาและใช้เป็นเครื่องมือในการยกระดับความสามารถทางการแข่งขัน

(2) การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงปัจจัยเหตุด้านอื่น ๆ ที่ เช่น ความรับผิดชอบของนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล เป็นต้น

(3) การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการนำแบบจำลองและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษากลับไปทำการวิจัยซ้ำในธุรกิจบริการภาคอื่น ๆ ในบริบทของประเทศไทยหรือในประเทศอื่น ๆ เพื่อทำการตรวจสอบโมเดลว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เอกสารอ้างอิง

กรมการท่องเที่ยว. (2554). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ**. [Online].

www.mots.go.th. [2557, กันยายน 03]

ทิจาริณี ไชยกุล. (2545). การประเมินศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรม การประชุม การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลและ การแสดงสินค้า นิทรรศการนานาชาติของไทย . (วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตร ศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ. (2555). สถิติ MICE 2554. [Online].

www.tceb.or.th/.../MICE-Industry-Statistics-2003-2011-Analysis.pdf [2555, พฤศจิกายน 08]

Byrne, Barbara M. (2001). *Structural equation modeling with AMOS: basic concepts, applications, and programming*. Hahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Chengcheng, J. (2011). Design of Incentive and Supervisory Mechanism in Tour Service Supply Chain. *International Conference on Business Management and Electronic Information*, 3, 804-807.

Comrey, Andrew L, & Lee, Howard B. (1992). *A first course in factor analysis*. USA.: Better World Books

- Crouch, Geoffrey I., and J.R. Brent Ritchie (1999). "*Tourism, Competitiveness and Societal Prosperity*." *Journal of Business Research*, 44 (3): 137-52.
- Hair, J. F. Jr., Anderson, R. E., Tatham, R. L, & Black, W. C. (1998). *Multivariate data analysis*. 7thed. New Jersey: Prentice-Hall International, Inc.
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., & Black, W.C. (2010). *Multivariate Data Analysis*. 7th ed. New Jersey: Prentice Hall.
- Incentive Research Foundation, (2008). *The market for incentive travel, motivational meetings, and special events*. New York: The Incentive Research Foundation.
- Ninemeir, J. D. and Perdue, J. (2008). *Discovering Hospitality and Tourism: The World's Greatest Industry*. 2nded. New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Purdue, J., Ninemeier, J. D., and Woods, R. H. (2002). Comparison of Present and Future Competencies required for Club Managers. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 14(3), 142-146.
- Shinew, K. J., & Backman, S. J. (1995). Incentive Travel: an attractive option. *Tourism Management*, 16(4), 285-293.
- Stolovitch, H. (2002). *Incentives, motivation and workplace performance*. Research and best practice. New York: SITE Foundation.
- UNWTO. (2012). *Tourism Highlights*. World Tourism Organization. Retrieved July 25, 2013 from <http://www.worldbank.org/en/country/malaysia/overview>.

ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายใน ของโรงเรียน ประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต¹

Characteristics of the Administrators of the Primary Schools under the
Supervision of Phuket Primary
Educational Service Area Office which Affected the Schools Internal
Supervisiin¹

ตริยาภรณ์ จันทวงศ์², อดุล นาเคโร³
Treeyaporn Chantawong², Adul Nakaro³

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ตครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต 2) เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต 3) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ปีการศึกษา 2557 จำนวน 257 คน โดยคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

1 วิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต 2559

2 นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

3 อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2561

ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง แทนค่าตามสูตร จากนั้นใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficient) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับคุณลักษณะของผู้บริหาร ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ตมีระดับคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านวิชาการ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถด้านการบริหาร คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ และคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ

2. ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การสร้างขวัญและกำลังใจ การวางแผนการนิเทศ การดำเนินงาน การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ

3. ปัจจัยด้านคุณลักษณะที่ส่งผลการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลการนิเทศภายใน คือ คุณลักษณะด้านวิชาการ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถด้านการบริหาร คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ และคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่งผลการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถทำนายการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ตได้ร้อยละ 81.40

คำสำคัญ : คุณลักษณะของผู้บริหาร การนิเทศภายใน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายใน

Abstract

The objectives of the research were : 1) to study the level of desirable characteristics affecting the internal supervision in primary schools under the supervision of the Phuket Primary Educational Service Area Office, 2) to study the level of performance regarding internal supervision in primary schools under the supervision of the Phuket Primary Educational Service Area Office, 3) to analyze the characteristics of the administrators of the schools which affected the internal supervision of the schools. The sample group consisted of 257 teachers in the schools under the supervision of the Phuket Primary Educational Service Area Office. Questionnaires with a level of reliability of 0.99 were used to collect the data. The statistics employed to analyze the collected data included frequency, means, S.D, and Multiple Correlation Coefficient.

The results of the study revealed that :

1. The level of the characteristics of the school administrators was high. The areas of characteristics could be ranked from highest to lowest as follows : ethics, personality, academic skills, administrative competencies, interrelation skills, and leadership skills.

2. The level of performance of the schools regarding internal supervision was found to be high. The areas of performance could be ranked from highest to lowest as follows : teachers' morale boosting, planning, implementation, training before supervision, and evaluation.

3. The administrators' characteristics which significantly affected the success of internal supervision were academic skills, administrative skills, leadership skills, and interrelation skills at the level of 0.01. These characteristics could also predict the success of the internal supervision system in schools at a level of 81.40%

Keywords : The Characteristics of Administrators , Internal Supervision , Affected the Success of Internal supervision

บทนำ

ความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็วล้วนส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน การศึกษานับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชาติให้ดีขึ้น ในขณะเดียวกันการบริหารการศึกษาเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่จะนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษา (ฟาฏินา วงศ์เลขา, 2554) กล่าวได้ว่า ผู้บริหารเปรียบได้กับแม่ทัพที่สำคัญ คุณลักษณะของผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2554 : 70-75) ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน แสดงถึงความรู้ความสามารถที่โดดเด่นของผู้บริหาร อันเป็นส่วนสำคัญในการนำโรงเรียนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จขององค์กร ย่อมมาจากคุณภาพ และประสิทธิภาพของผู้นำ (สุดา สุวรรณภิรมณ์ และคณะ, 2549 : 2)

การจัดการศึกษาได้พัฒนาเปลี่ยนแปลง ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน การนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน และการจัดการศึกษาต้องตอบสนองความต้องการของสังคม ตลาดแรงงาน ดังนั้นบุคลากรทางการศึกษาจึงต้องพัฒนาปรับเปลี่ยนตนเอง เพิ่มพูนความรู้ให้ทันต่อสถานการณ์ ปัจจุบัน การนิเทศการศึกษาจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

การนิเทศการศึกษาที่ผ่านมาเป็นบทบาทโดยตรงของศึกษานิเทศก์ หรือการนิเทศจากภายนอก การนิเทศจากภายนอกนี้พบว่าไม่สามารถจะทำได้อย่างทั่วถึงเนื่องจากจำนวนของศึกษานิเทศก์ จำนวนโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน การนิเทศการศึกษาจากภายนอก จึงไม่เพียงพอกับความต้องการของโรงเรียน ของครูผู้สอน อีกทั้งความรู้ความสามารถของศึกษานิเทศก์ยังไม่ครอบคลุมความต้องการของโรงเรียน และทันกับความก้าวหน้าของวิชาการ ประกอบกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน (สัจด์ อุทรานันท์, 2530 : 116-117) ความไม่พร้อมในเรื่องดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งการนิเทศภายในนับว่ามีความจำเป็นและเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันมาก เพราะกระบวนการของการนิเทศภายในนั้นจะมีส่วนสำคัญอยู่ในแทบทุกภารกิจงานในโรงเรียนที่ดำเนินการอยู่เป็นประจำจนแยกไม่ออก

การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นงานที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารมีบทบาทสำคัญที่สุดต่อผลสำเร็จของการนิเทศภายใน ผู้บริหารจะต้องเป็นบุคคลที่สามารถแสดงบทบาทในการนิเทศภายในได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพสูงสุด กล่าวคือ เป็นทั้งนักบริหารและนักวิชาการ มีความรู้ความสามารถในเชิงบริหารจัดการ และมีคุณสมบัติของการเป็นนักวิชาการที่รอบรู้ ควบคู่กันไปด้วย

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น คุณลักษณะของผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้วยผู้บริหารเป็นผู้เห็น ผู้ทราบปัญหา มีความใกล้ชิดกับคุณครูและนักเรียน รับรู้ รับทราบความต้องการต่างๆ ได้ดีกว่าบุคลากรภายนอก เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว การนิเทศภายในโรงเรียนจะสนองตอบความต้องการของบุคลากรในโรงเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต เพื่อนำผลที่ได้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการบริหารงานการนิเทศภายใน ให้มีประสิทธิภาพมาก

ยิ่งขึ้น และเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายใน ของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศ
ภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ภูเก็ต

สมมุติฐานการวิจัย

มีปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารอย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อการ
ดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาภูเก็ต

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต จำนวน 49 แห่ง รวม
ทั้งสิ้น 1,082 คน ปีการศึกษา 2557

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต รวมจำนวนทั้งหมด

292 คน คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (พิสนุ ฟองศรี, 2550 : 112) แทนค่าตามสูตร ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน นำรายชื่อผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนโรงเรียนแต่ละแห่งมาดำเนินการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก เพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูล

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถด้านการบริหาร และ คุณลักษณะด้านวิชาการ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การวางแผนการนิเทศ การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ การดำเนินงาน การสร้างขวัญและกำลังใจ และการประเมินผลการนิเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ประกอบด้วย คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถด้านการบริหาร และ คุณลักษณะด้านวิชาการ ซึ่งมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ด้านการวางแผนการนิเทศ การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ การดำเนินงาน การสร้างขวัญและ

กำลังใจ และการประเมินผลการนิเทศ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

โดยคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ส่วนข้อที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 นำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้ค่า $IOC = 0.50 - 1.00$ แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับ ผู้บริหาร และครู ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งแบบสอบถามตอนที่ 2 ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา ได้ค่าความเชื่อมั่น .962 ส่วนแบบสอบถามตอนที่ 3 ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ได้ค่าความเชื่อมั่น .972

ผลการศึกษา

จากการศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาระดับคุณลักษณะของผู้บริหาร ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ผลการวิจัย ปรากฏดังตาราง 1

ข้อที่	คุณลักษณะของผู้บริหาร	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{x}$	SD	ความหมาย
1	คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ	4.16	0.57	มาก
2	คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์	4.19	0.69	มาก
3	คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ	4.34	0.61	มาก

4	คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.37	0.64	มาก
5	คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถด้านการบริหาร	4.22	0.70	มาก
6	คุณลักษณะด้านวิชาการ	4.22	0.67	มาก
	ภาพรวม	4.25	0.59	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าโดยรวมผู้บริหารมีระดับคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับคุณลักษณะอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=4.37$) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=4.34$) คุณลักษณะด้านวิชาการ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถด้านการบริหาร ($\bar{X}=4.22$) คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}=4.19$) คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X}=4.16$)

2. การศึกษาระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ผลการวิจัย ปรากฏดังตาราง

ข้อที่	การดำเนินงานนิเทศภายใน	ระดับการดำเนินงาน		
		$\bar{X}$	SD	ความหมาย
1	การวางแผนการนิเทศ	4.12	.65	มาก
2	การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ	4.08	.71	มาก
3	การดำเนินงาน	4.10	.67	มาก
4	การสร้างขวัญและกำลังใจ	4.22	.71	มาก
5	การประเมินผลการนิเทศ	4.05	.69	มาก
	ภาพรวม	4.11	.65	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การดำเนินงานนิเทศภายใน โดยรวมมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การสร้างขวัญและ

กำลังใจ ($\bar{X}$ = 4.22) การวางแผนการนิเทศ ($\bar{X}$ = 4.12) การดำเนินงาน ($\bar{X}$ = 4.10) การให้
ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ ($\bar{X}$ = 4.08) การประเมินผลการนิเทศ ($\bar{X}$ = 4.05)

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่
ส่งผลต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาภูเก็ต ปรากฏดังตาราง 3

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือก ตามลำดับการเข้าสมการ	B	Std. Error	Beta	t
1. คุณลักษณะด้านวิชาการ (X_6)	.391	.066	.407	5.971**
2. คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ ด้านการบริหาร (X_5)	.239	.067	.258	3.570**
3. คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ (X_1)	.171	.064	.150	2.689**
4. คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_2)	.140	.047	.149	2.987**
ค่าคงที่ (Constant)	.156			
R Square = .814 Adjusted R Square = .811 Std. Error of the Estimate = .281				

จากตารางที่ 3 พบว่ามีปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหาร 4 ด้านส่งผลต่อการ
นิเทศภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับความสำคัญ
คุณลักษณะด้านวิชาการ (X_6) คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถด้านการ
บริหาร (X_5) คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ (X_1) คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_2)
โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) เท่ากับ 0.814 และมีค่าสัมประสิทธิ์การ
ตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.811 แสดงว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อ
กระบวนการนิเทศภายใน ด้านการวางแผนการนิเทศ การให้ความรู้ก่อนดำเนินการ
นิเทศ การดำเนินงาน การสร้างขวัญและกำลังใจ การประเมินผลการนิเทศ สามารถ
ทำนายกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ได้ร้อยละ 81.40

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 3 สามารถนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระในรูปของคะแนนดิบ (B) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Beta) เขียนเป็นสมการทำนายกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ได้ดังนี้

สมการความถดถอยเชิงพหุ

$$Y = 0.156 + 0.391(x_6) + 0.239(x_5) + 0.171(x_1) + 0.140(x_2) \text{ หรือ สมการความถดถอยเชิงพหุมาตรฐาน}$$

$$Z_Y = 0.407(x_6) + 0.258(x_5) + 0.150(x_1) + 0.149(x_2)$$

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างสมการถดถอยพหุคูณ เพื่อทำนายปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต สามารถร่วมกันทำนายกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาได้ 4 ปัจจัย โดยมีอำนาจการทำนาย 81.10%

($R^2 = .811$) ได้แก่

1. คุณลักษณะด้านวิชาการ
2. คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถด้านการบริหาร
3. คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ
4. คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์

สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยจากผลการวิจัยที่ค้นพบ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามลำดับ ดังนี้

1. ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

และครูผู้สอน ซึ่งมี 6 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถด้านการบริหาร คุณลักษณะด้านวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากการปฏิบัติงานของผู้บริหารจะต้องทำงานร่วมกับบุคลากรในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่ดีในการสร้างปฏิสัมพันธ์ สร้างแรงจูงใจในการทำงาน มีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงาน ทั้งนี้ในยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารผู้บริหารสามารถพัฒนาตนเองผ่านสื่อเทคโนโลยีที่หลากหลาย คุณลักษณะที่ดี จะเกิดแรงศรัทธาต่อผู้ร่วมงาน การดำเนินงานก็จะบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ อีกทั้งคุณลักษณะของผู้บริหารล้วนมีความสอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งเป็นแบบแผนในการประพฤติตนสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิรัช ส่องสว่าง (2544 : 163) ที่พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุนทรา นนสุราช (2550 : 178) ที่พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนครเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามสภาพจริง ตามทัศนะของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยคุณลักษณะเรียงลำดับ คือ ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านความรู้ความสามารถด้านการบริหาร

ทั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลระดับคุณลักษณะของผู้บริหารรายประเด็นได้ดังนี้

1.1 คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้นำที่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ร่วมงาน สามารถให้คำแนะนำตักเตือนผู้ร่วมงานได้ และผู้บริหารนำหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 37) คือ ยึดมั่นในกฎระเบียบของทางราชการ มีคุณธรรม มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน เน้นให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม ตระหนักถึงความรับผิดชอบ และยึดหลักความคุ้มค่าในการบริหารจัดการ นอกจากนี้

ผู้บริหารปฏิบัติตนตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพครู สอดคล้องกับผลการวิจัยของชัยพร พันธุ์น้อย (2547 : 135) พบว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรม และจริยธรรมในสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมากทุกข้อ คือ ผู้บริหารมีความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงาน มีความซื่อสัตย์ สุจริต ชี้แจง แนะนำตักเตือน ให้คำปรึกษากับผู้ร่วมงานได้ มีความยุติธรรม ประพฤติตน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวาสนา หลงบุญสม (2546 : 87 - 88) พบว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม ตามสภาพจริง ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษากาญจนบุรี อยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารมีความเมตตากรุณาต่อผู้ร่วมงานและผู้อื่น มีความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงาน และมีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน

1.2 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพมีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับสอง ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ ในเรื่องการแต่งกายให้เหมาะสมกับตำแหน่ง รวมถึงบุคลิกที่แสดงออกต่อผู้ร่วมงานก็มีความเหมาะสม ทั้งนี้โรงเรียนมีภาระงานมากทั้งภายในหน่วยงาน รวมถึงงานที่ต้องนำนักเรียนและครูเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานภายนอก เหล่านี้ทำให้ผู้บริหารเกิดความตระหนัก ให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพ ใช้คำพูดเชิงบวก เพื่อเสริมแรงแก่ผู้ร่วมงาน ประสานงาน สื่อสาร มอบหมายงานการทำงานให้ชัดเจน และคอยอำนวยความสะดวกให้กับผู้ร่วมงาน เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การมีบุคลิกที่ดีทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม จะช่วยเสริมสร้างลักษณะการเป็นผู้นำ (นพพงษ์ บุญจิตราดุล, 2534 : 39 - 40) สอดคล้องกับผลวิจัยของทรงสวัสดิ์ แสงมณี (2552 : 153 - 154) พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารตามความต้องการของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านบุคลิกภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีความหนักแน่น รับฟังความคิดเห็น ควบคุมอารมณ์ กระตือรือร้นในการทำงาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิรัช ส่งสว่าง (2544 : 158) พบว่า การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ด้านบุคลิกภาพ มีระดับทัศนะอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารเป็นคนทันสมัย ใฝ่เรียนรู้

2. ระดับของการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ตตามขอบข่ายกระบวนการนิเทศภายในของสงัด อุทราพันธ์ (2530 : 84 - 87) ซึ่งมี 5 ด้าน โดยรวมมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากและเมื่อนำกระบวนการนิเทศภายในรายประเด็นมาพิจารณาพบว่า มีระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องมาจาก ผู้บริหารมีความรู้ เข้าใจเรื่องการนิเทศ โดยผ่านการอบรม สัมมนา อยู่เสมอ ผู้บริหารใช้กระบวนการนิเทศในการบริหารงาน นอกจากนี้การประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก (สมศ.) ได้กำหนดการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของผู้บริหารไว้ ทำให้ผู้บริหารต้องแสดงบทบาท หน้าที่การดำเนินงานนิเทศภายในอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษา อีกทั้งผู้บริหารได้นำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ได้มีส่วนร่วมนำเสนอความคิดเห็น ร่วมวางแผนการทำงาน และเปิดโอกาสให้ครูทำงานตามความสามารถตามความถนัด โดยให้ครูเป็นผู้เสนอโครงการวางแผน รับผิดชอบโครงการต่าง ๆ ตามแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน ทำให้ครูมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร มีความสุขในการทำงาน มีความมุ่งมั่นตั้งใจให้งานสำเร็จ การดำเนินงานจึงบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ประกอบกับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีความใกล้ชิดกับครู และบุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียน มีความเป็นกันเองกับทุกคน ผู้บริหารพูดคุย นิเทศงานต่าง ๆ กับครูในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ลดความรู้สึกตึงเครียด เพิ่มความเป็นกันเอง สอดคล้องกับฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985 : 221 - 224) ที่กล่าวว่า การปฏิสัมพันธ์ของผู้บริหารกับครู ซึ่งเป็นการปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ ผู้บริหารจะได้รับข้อมูลในด้านความต้องการของครู มีโอกาสสื่อสารเป้าหมายให้ทุกคนรับทราบ ครูจึงกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ทำให้ผู้บริหารได้รับข้อมูลในการตัดสินใจ ทุกคนในองค์กรได้รับเกียรติจากผู้บริหาร โดยได้รับคำชื่นชมในการทำงาน และได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมงาน และผู้บริหารให้การสนับสนุนครูให้พัฒนา ความก้าวหน้าในวิชาชีพ ให้ครูได้เข้าอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถตามที่สนใจ และสนับสนุนให้ครูมีวิทยฐานะที่สูงขึ้น อีกทั้งผู้บริหารสามารถดำเนินการนิเทศ

ภายในโดยให้ผู้อื่นดำเนินการ ทำให้การนิเทศภายในทำได้อย่างต่อเนื่องถึงแม้ผู้บริหารจะมีภาระงานหลายด้าน อีกทั้งการนิเทศภายในมีรูปแบบหลายลักษณะให้ผู้บริหารนำมาใช้ให้เหมาะสมกับองค์กร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภิญโญ สุทธิพิทยศักดิ์ (2551 : 74 - 75) ที่พบว่า พฤติกรรมการนิเทศของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการสอนของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธยานี มีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของศุภวัฒน์ บำรุงสวัสดิ์ (2551 : 172 - 173) ที่พบว่า คุณภาพกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหารมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนแผนการนิเทศ ขั้นปฏิบัติการนิเทศ มีระดับคุณภาพกระบวนการนิเทศ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับชาวี มณีศรี (2538 : 14 - 26) ซึ่งกล่าวถึงวิธีการที่ผู้บริหารโรงเรียนสร้างขวัญกำลังใจให้คณะครู อาจทำได้โดยช่วยให้ครูรู้สึกทำงานแล้วมีความก้าวหน้าในการทำงานมีความสำเร็จในการทำงานได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา และสอดคล้องกับเมตตา คันธา (2545 : 13) ที่ได้เสนอแนวคิดในการที่จะเสริมสร้างขวัญในการปฏิบัติงานของบุคคลในหน่วยงานว่า คนเรามีความทะเยอทะยานในการที่จะก้าวหน้าไม่ว่าทำงานอะไรก็ตามดังนั้นผู้บังคับบัญชาที่ดีจึงต้องพยายามทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาของตนได้ก้าวหน้าให้มาก

3. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน คือ คุณลักษณะด้านวิชาการ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถด้านการบริหาร คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ และคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผล ได้ดังนี้

3.1 คุณลักษณะด้านวิชาการ ส่งผลกระทบต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนทุกคนต้องผ่านการสอบคัดเลือกตามกฎเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกของกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ทั้งนี้ผู้บริหารสามารถพัฒนาตนเอง เพิ่มพูนความรู้ทางด้านวิชาการได้หลากหลายรูปแบบ ดังจะ

เห็นได้จากการอบรมผ่านระบบออนไลน์ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน (สพฐ.) เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาความรู้ความสามารถ สมรรถนะตามความสนใจ และตามภารกิจของตนเอง นอกจากนี้ผู้บริหารสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางวิชาการผ่านเว็บไซต์ต่าง ๆ อย่างสะดวก สอดคล้องกับผลการวิจัยของปราโมทย์ สุวรรณเวก (2547 : 79 - 80) พบว่า พฤติกรรมความเป็นผู้นำวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษาระดับพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี ทั้งภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของคำแพง พิมสาร (2545:88) พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมาก

3.2 คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถด้านการบริหารส่งผลต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ผลวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจากผู้บริหารเป็นผู้นำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะในด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และผู้บริหารในปัจจุบันมีคุณสมบัติประสบการณ์การบริหาร นำทฤษฎีการบริหารมาเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน ผู้บริหารจึงเป็นผู้มีศาสตร์และศิลป์ เป็นผู้มีความสามารถในการวางแผนการทำงาน วินิจฉัยสั่งการ ทำงานอย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ในการบริหาร จัดการ นิเทศติดตามการทำงานเพื่อสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน รวมทั้งเป็นผู้ประสานความสัมพันธ์ ความร่วมมือภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน เมื่อผู้บริหารเก่งด้านบริหารก็จะใช้การนิเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารงานมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของอนุชิต วรรณสุทธิ (2546 : 77) พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านความสามารถในการบริหาร คือ การแสดงเจตนารมณ์อย่างสูงสุดในการพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย มีเป้าหมายในการบริหารที่ชัดเจนมุ่งผลงานเป็นหลัก สนับสนุนให้บุคลากร มีส่วนร่วมในการบริหาร มุ่งมั่นในการพัฒนา ประสานงานเชิงบวก ส่งเสริมกิจกรรมที่หลากหลาย มีการประเมินอย่างเป็นระบบ นำผลการประเมินแก้ไขให้สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของนิตยา ฤทธิ์อินทร์ (2551 : 52) พบว่า การบริหารที่ประสบความสำเร็จนั้น ผู้บริหารมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมี

ทักษะการบริหารการประสานความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ความสามารถในการปฏิบัติงาน ให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของบรรเจิด อินทร์กล้า (2549 : 120) พบว่า ความรู้ความสามารถทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน คือ ความสามารถในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริหาร มีความสามารถในการ ตัดสินวินิจฉัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญธรรม ไวยมิตร (2553 : 110 - 111) พบว่า ผู้บริหารสามารถกำหนดเป้าหมายของการทำงานได้ชัดเจนและอำนวยความสะดวกติดตามการปฏิบัติงานเลือกวิธีปฏิบัติอย่างเป็นระบบและเหมาะสมกับงานและ สามารถสร้างการมีส่วนร่วมให้ทุกคนในแต่ละงาน

3.3 คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ ส่งผลต่อการนิเทศภายในของโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ผลวิจัยเป็น เช่นนี้เนื่องมาจากผู้บริหารส่วนใหญ่จะเริ่มต้นการทำงานจากการเป็นครูผู้สอน เป็น รองผู้อำนวยการ และก้าวเข้าสู่ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งต้องผ่านประสบการณ์การทำงาน การรับรู้บทบาทหน้าที่ ซึ่งสมควรรู้ ประสบการณ์ การแก้ปัญหาหลายรูปแบบ การได้ เป็นผู้นำและผู้ตามตามโอกาส ซึ่งเป็นประสบการณ์สำคัญในการก้าวขึ้นสู่ ตำแหน่งผู้บริหารที่สามารถนำองค์กรสู่ความสำเร็จ อีกทั้งการบริหารโรงเรียนมี ระบบประกันคุณภาพภายใน ควบคุมคุณภาพการทำงานของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะมาตรฐานด้านการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 8 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารใน การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลที่ว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ ความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน การนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยมาใช้เป็นฐานคิดทั้งด้านวิชาการ และการจัดการ ส่งเสริมให้บุคลากรมีความ พร้อมรับการกระจายอำนาจ และการบริหารต้องเป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้บริการ ผู้บริหารจึงตระหนักถึงบทบาทตามระบบประกันคุณภาพ ซึ่งระบบประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในการบริหาร สอดคล้องกับผลการวิจัยของทวงสวัสดิ์ แสงมณี (2552 : 153 - 154) พบว่า คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำตามความต้องการของครูสังกัด กรุงเทพมหานครเขตบางขุนเทียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ รู้จักการวางแผน งานมอบหมายงานและใช้คนให้เหมาะสมกับงานมีความสามารถในการตัดสินใจที่ดี

และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดีมีการส่งเสริมสนับสนุนผู้ได้บังคับบัญชาที่ทำดีมีผลงานในเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของบรรเจิด อินทร์กล้า (2549 : 118) พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามสภาพจริงตามทัศนะของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากคือ ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับผลการวิจัยของอิน ขำทวี (2545 : 113) พบว่า มีพฤติกรรมการบริหารเมื่อเปรียบเทียบกับบรรดาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ พบว่า พฤติกรรมการบริหารที่มีปริมาณมากที่สุดคือด้านกระบวนการภาวะผู้นำ

3.4 คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ส่งผลต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ผลวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากรูปแบบการบริหารโรงเรียนได้ปรับเปลี่ยนไป จากการที่ผู้บริหารคือผู้นำ ครูในโรงเรียนคือผู้ตาม จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารเพียงอย่างเดียว กลายมาเป็นทุกคนคือผู้ร่วมงาน เกิดการทำงานเป็นทีม ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้กำหนดให้หน่วยงานราชการ จัดการบริหารแบบมีส่วนร่วม การดำเนินงานอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ผู้บริหารโรงเรียน จึงต้องให้ความสำคัญกับการสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ใช้มนุษยสัมพันธ์ในการบริหารงาน ผู้บริหารที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีน้ำใจ โอบอ้อมอารี พุดจาไพเราะ ให้เกียรติผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน สร้างความร่วมมือในการทำงาน เกิดการทำงานแบบมีส่วนร่วม อีกทั้งปัจจุบันโรงเรียนต้องมีการติดต่อกับหน่วยงานภายนอกทั้งของภาครัฐ และภาคเอกชนในการพัฒนา และสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนผู้บริหารที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จะสามารถนำองค์กรต่าง ๆ เข้ามาช่วยพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านทรัพยากรด้านบุคลากร สถานที่ และงบประมาณ สอดคล้องกับ ระวีวรรณ เสวตามร (2532 : 96) ที่ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นว่า การพูดกับผู้อื่น ไม่มีอะไรจะดีไปกว่า การยิ้มแย้มเวลาพูด การเรียกชื่อผู้อื่น เพราะมนุษย์จะพึงพอใจเมื่อได้ยินชื่อตนเอง มีความจริงใจ เต็มใจ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเข้าใจ ยกย่องให้เกียรติผู้อื่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของทศพร จรุงพันธ์ (2553 : 102) พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารที่

สัมพันธ์กับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผ่านการประเมินมาตรฐานการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเป็นประโยชน์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยสนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ทำให้เกิดความเต็มใจในการทำงานอันถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ความสามัคคีของหมู่คณะและสังคมโดยรวม สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญธรรม ไวยมิตร (2553 : 110 - 111) พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนประถม ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภูเก็ต ภาพรวมอยู่ในระดับมาก คุณลักษณะของผู้บริหาร ที่มีระดับต่ำสุด คือ คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ โดยประเด็นที่มีค่าต่ำที่ต้องพัฒนา คือ ผู้บริหารสามารถอธิบายเรื่องที่ซับซ้อนให้เป็นเรื่องง่าย ผู้บริหารสามารถเสริมแรง จูงใจ ให้ครูปฏิบัติงานจนสำเร็จ และผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร อำนวยความสะดวกในการทำงาน ทั้งนี้ผู้บริหาร ควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ในด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ รวมถึงส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน และการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน การบริหารงาน ผู้บริหารควรนำระบบการทำงานแบบมีส่วนร่วมเข้ามาใช้ในการทำงานให้บุคลากรร่วมเป็นส่วนหนึ่งของทีม ของงาน และขององค์กร ใช้พฤติกรรมที่สุภาพ คำพูดเชิงบวก สร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน อีกทั้งผู้บริหารควรปรับปรุงวิธีการมอบหมายงาน เช่น งานที่เกี่ยวกับนโยบาย งานด่วน การที่ต้องสัมพันธ์กับองค์กรภายนอก หรืองานที่มี

ความซับซ้อน ไม่ควรสั่งงานโดยออกเป็นเอกสารให้รับทราบเพียงอย่างเดียว ควรพูดคุยอธิบายการทำงานให้ผู้บังคับบัญชาเข้าใจ เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน

1.2 จากผลการวิจัยระดับดำเนินการนิเทศภายใน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ การสร้างขวัญและกำลังใจ การวางแผนการนิเทศ และการดำเนินงาน ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ และสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในจากผู้ร่วมงานอย่างต่อเนื่อง ในประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินผลการนิเทศ ผู้บริหารควรศึกษา พัฒนาระบบการประเมินผล สร้างกลไก จัดทำเอกสาร เพื่อนำมาปรับปรุงการประเมินผลการนิเทศ

1.3 จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายใน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต มี 4 ปัจจัย ได้แก่ คุณลักษณะด้านวิชาการ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถด้านการบริหาร คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ และคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ จะเห็นได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายใน ดังนั้นผู้บริหารควรนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของตนเอง เพื่อสนับสนุนกระบวนการนิเทศภายในให้เกิดประสิทธิภาพ และทำให้การนิเทศภายในเป็นกระบวนการที่สำคัญของพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย โดยความร่วมมือของบุคลากรภายในสถานศึกษา จากผลการวิจัยนี้ พบว่า คุณลักษณะด้านวิชาการของผู้บริหารส่งผลสูงสุดต่อการดำเนินการนิเทศภายใน ดังนั้น ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองในด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอ จากการอบรมสัมมนา การศึกษาด้วยตนเองผ่านเทคโนโลยี จึงนำความรู้มาถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมงาน รวมถึงสร้างความน่าเชื่อถือให้กับตนเอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพปัญหา กระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต เพื่อเป็นแนวทาง ในการพัฒนา

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายใน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2547). **แนวทางการพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

คำแพง พิมสาร. (2545). **การศึกษากาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ตาม ทักษะของครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์**.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ชัยพร พันธุ์น้อย. (2547). **การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียน ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามความ คิดเห็นของครู**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

ชาวี มณีศรี. (2538). การบริหารความเปลี่ยนแปลง “สรรพสิ่ง ย่อมเปลี่ยนแปลง”. **วารสาร ศึกษาสาตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา**. 10(1) : 14 - 26.

ทรงสวัสดิ์ แสงมณี. (2552). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ ต้องการของครูสังกัดกรุงเทพมหานครเขตบางขุนเทียน**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ธนบุรี.

ทศพร จรุงพันธ์. (2553). **ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้บริหารที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผ่านการประเมินมาตรฐานการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดตาก.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2534). **หลักการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : บริษัทการพิมพ์.

นิตยา ฤทธิ์อินทร์. (2551). **คุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูในอำเภอหัวหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

บรรเจิด อินทร์กล้า. (2549). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

บุญธรรม ไวยมิตรา. (2553). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2.** วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ปราโมทย์ สุวรรณเวก. (2547). **ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับสมรรถภาพการสอนของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

- พิสนุ พงศ์ศรี. (2550). **วิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พรอพเพอร์ตีพรีน จำกัด.
- ฟาฏินา วงศ์เลขา. (2554). **ผู้บริหารการศึกษามีอาชีพ : ตัวชี้วัดสู่ความสำเร็จ**. [Online]. Available : <http://social.obec.go.th/node/88> . [2557, กันยายน 1].
- ภิญโญ สุทธิพิทยศักดิ์. (2551). **พฤติกรรมการณ์พิเศษของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการสอนของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เมตตา คันธา. (2545). **ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ สถาบันเวชศาสตร์การbinกรมการแพทย์ทหารอากาศ**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ระวีวรรณ เสวตามร (2532). **ยุทธวิธีเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์**. กรุงเทพมหานคร : การุณการพิมพ์.
- วาสนา หลงสมบูรณ์. (2546). **การเปรียบเทียบคุณลักษณะตามสภาพจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- วิรัช ส่องสว่าง. (2544). **การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

ศุภวัฒน์ บำรุงสวัสดิ์. (2551). **ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัราชภัฏสกลนคร.

สงัด อุทรานันท์. (2530). **การนิเทศการศึกษาหลักการทฤษฎีและการปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : มิตรสยาม.

สุดา สุวรรณภิมย์ และคณะ. (2549). **ภาวะผู้นำขององค์กรสตรี : กรณีศึกษาผู้นำภาครัฐและเอกชน**. วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 7(3) : 2.

สุนทรา นนสุราช. (2550). **ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2554). **สัมฤทธิ์การเป็นนักบริหารการศึกษามีอาชีพ**. [Online]. Available:
<http://www.addkute3.com/wpcontent/uploads/2011/12/management-001.pdf>. [2557, กันยายน 1].

อนุชิต วรรณสุทธิ. (2546). **การศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในอนาคต**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

อิน ขำทวี. (2545). **ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

Hallinger, P. & Murphy, J. (1985). **Assessing the Instructional Management**. New York : McGraw-Hill.

การตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวของผู้บริโภคในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร*

Consumer Decision on Purchasing a Single Home
in NongJorg District, Bangkok*

ธัญวิญญ์ ศิริทัพ**

Thanyawit Sirithap**

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวของผู้บริโภคในเขตพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยว และเพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยว ของผู้บริโภคในเขตพื้นที่ เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ประชากรในการศึกษา คือ ผู้บริโภคที่ซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร เลือกตัวอย่างจำนวน 387 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา และนำข้อมูลที่รวบรวมได้ ประมวลผลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละและค่าเฉลี่ยทดสอบสมมติฐานด้วย สถิติวิเคราะห์ค่า t-test, One Way Anova และ Regression

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 387คน ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิงจำนวน 231 คน อายุอยู่ในช่วง 31 - 40 ปี รายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 20,001 - 30,000 บาท สถานะภาพสมรส ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี และประกอบ อาชีพนักธุรกิจ/เจ้าของกิจการ ความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดใน การตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวกันที่แตกต่างกัน ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านราคา ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านกระบวนการ และด้านกายภาพ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* งานวิจัยหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

** นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา ผู้จัดจำหน่ายหรือเจ้าของโครงการควรให้ความสำคัญกับเรื่อง ราคาที่ดิน ควรเลือกทำเลมูลค่าที่ดินที่ไม่สูงเนื่องจากมูลค่าที่ดินจะส่งผลต่อการกำหนดบ้านเดี่ยว มีการจัดหาธนาคารที่มีดอกเบี้ยราคาถูกที่สุดมาบริการไว้ให้ มีการจูงใจโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายส่วนกลางตามกำหนดระยะเวลา ใส่ใจสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโครงการ สร้างแผนดูแลความปลอดภัยในบริเวณโครงการ จัดให้มีพาหนะนำชมบริเวณโครงการ มีการรับประกันหลังการขายที่ชัดเจน และ มีการวางระเบียบแบบแผนในการจอดรถในโครงการ

คำสำคัญ : การตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยว เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

Abstract

The purposes of this study were to determine the process of purchasing and study marketing mix factors which influence consumer decision on purchasing a single home in NongJorg District, Bangkok. The samplings for this study were 387 customers who purchased a single home in NongJorg District, Bangkok by using a questionnaire as a tool. The statistics applications used percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way Anova, and regression.

Findings from the study revealed that most of respondents were females, age between 31-40 years old, average income between 20,000 - 30,000 baht, married status, earned bachelor degree, and self-employed and business person position. The average picture of the opinions on marketing mix influence consumer decision to purchase a single home were in high level consisting of prices, marketing promotion, process, and physical aspects with statistically significant 0.05. The results of hypothesis testing revealed that

factors of personal different such as age, level of education, and occupation affected the consumer decision on purchasing a single home.

Recommendations from the results of the study were that administrative officers should prioritize to prices of land, location of the housing development with lower prices value area which the price of the land reflect the prices of the house, provide lender with lower mortgage loan interest, free central fund, maintain safety plan, and well-kept housing development area, provide vehicles tour in the housing project area, post purchase services guarantee, and regulate parking zone in the housing project.

Keywords : Consumer Decision on Purchasing a Single Home in NongJorg District , Bangkok

บทนำ

ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์จากอดีตจนถึงปัจจุบันเป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยมทั้งจากนักลงทุนผู้ประกอบการ รวมไปถึงผู้ที่ต้องการที่อยู่อาศัยทำให้ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์เติบโตอย่างรวดเร็วของค์ประกอบต่างๆ ที่มีส่วนสนับสนุนการเติบโตของธุรกิจนี้ไม่ว่าจะเป็นสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยอัตราดอกเบี้ยทั้งเงินฝากและเงินกู้ที่ต่ำอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจปัญหาการรกร้างของที่อยู่อาศัยก็ยังมีอยู่มากเนื่องจากผู้ประกอบการยังเข้าไม่ถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้บริโภคและปัญหาการใช้สื่อที่ยังไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพทำให้เกิดการสูญเสียงบการทำโฆษณาที่ไม่เกิดประโยชน์เต็มที่จึงเป็นแรงจูงใจให้เกิดการวิจัยความคิดเห็นในการตัดสินใจเลือกซื้อโครงการบ้านจัดสรรประเภทบ้านเดี่ยวของผู้บริโภค

ที่อยู่อาศัยนับเป็น 1 ในปัจจัย 4 ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันการพัฒนาที่อยู่อาศัยเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของประชากรที่เพิ่มขึ้น

และให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วนั้นเป็นปัญหาพื้นฐานประการหนึ่งของแต่ละสังคมโดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งมีทรัพยากรจำกัดอย่างยิ่งเมื่อเทียบกับความต้องการในด้านต่างๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพยายามให้การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อตอบสนอง ความต้องการของคนส่วนใหญ่ในสังคมในระยะ 1 - 2 ปีที่ผ่านมาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้เริ่มฟื้นตัวโดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นศูนย์กลางการบริหารประเทศและเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของประเทศความต้องการที่ดินเพื่อรองรับการขยายตัวเพื่อการอยู่อาศัยการประกอบธุรกิจตลอดจนการแสวงหาแหล่งพักผ่อนก็มากขึ้นตามไปด้วย

โดยปัจจุบันธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ของไทยกำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วสืบเนื่องจากปัจจัยของการประสบสภาวะหยุดนิ่งเพราะปัญหาเศรษฐกิจที่เริ่มมาตั้งแต่ปี 2540 จึงทำให้ผู้ประกอบการทั้งหลายแข่งขันกันผลิตสินค้าออกสู่ท้องตลาดอย่างมากตั้งแต่ปลายปี 2543 เป็นต้นมา และประเภทที่อยู่อาศัยในปัจจุบันยังมีความต้องการต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่พักอาศัยประเภทบ้านเดี่ยวที่มีจำนวนโครงการที่เกิดขึ้นใหม่มากที่สุดในปี 2559 (โสภณ พรโชคชัย, 2559) ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเพื่อให้ความต้องการของผู้บริโภคได้รับการตอบสนองอย่างถูกต้อง จึงเป็นสาเหตุให้ผู้วิจัยทำการวิจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อที่อยู่อาศัยแบบบ้านเดี่ยวในโครงการจัดสรรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพื่อให้ผู้ประกอบการได้เห็นถึงความต้องการอย่างแท้จริงของผู้บริโภคในปัจจุบันและนำไปใช้พัฒนาโครงการของตนเองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยว ในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยว ของผู้บริโภคในเขตพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้ศึกษาการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีกระบวนการตัดสินใจและส่วนประสมทางการตลาด ประกอบด้วยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทาง การจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านกระบวนการ และด้านกายภาพ

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างตัวอย่างที่ใช้ศึกษาโดยโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Taro Yamane อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูตร, 2542) คือ ผู้บริโภคที่ซื้อบ้านเดี่ยว ในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร เลือกตัวอย่างจำนวน 387 ราย

ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2559 – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ที่ซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก เนื่องจากจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนมากไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนของประชากรกลุ่มนี้ จึงใช้สูตรการคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง แบบไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงใช้การกำหนดขนาดตัวอย่างโดยการให้สูตรหาตัวอย่างประชากร (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546: 26) กำหนดระดับความเชื่อมั่น 95%

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยทำการสร้างขึ้นเพื่อวิจัยการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งลักษณะของคำถามจะเป็นแบบคำตอบหลายตัวเลือก และให้เลือกตอบข้อที่ตรงกับผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด โดยคำถามจะเน้นที่ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีคำถามจำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขต หนองจอก กรุงเทพมหานคร ลักษณะแบบสอบถามจะเป็นแบบประมาณค่า เป็นคำถามแบบระดับเรียงลำดับ 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมในส่วนของปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ปัจจัยด้านราคา (Price) ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) บุคลากร (People) ด้านการสร้าง และนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation) ด้านกระบวนการ (Process) มีคำถามจำนวน 35 ข้อ

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ลักษณะแบบสอบถามจะเป็นแบบประมาณค่า เป็นคำถามแบบระดับเรียงลำดับ 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมในส่วนของการมองเห็นปัญหา การแสวงหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ ความรู้สึกหลังอยู่อาศัย มีคำถามจำนวน 22 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ให้กลุ่มตัวอย่างได้ทราบ พร้อมทั้งอธิบายคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม และแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง

วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามชุดแรก จำนวน 30 ชุด ให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่วิจัย เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ เพื่อช่วยในการหาค่าความเชื่อมั่นโดยเปรียบเทียบเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้จากนั้นจึงแจกแบบสอบถามให้กับผู้เลือกซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก จำนวน 387คน นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องในสำนวนภาษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามจำนวน 3 ท่าน โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยทั้งฉบับเท่ากับ .93

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ได้รับการปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้ง และนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดสอบความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202 - 204) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่น 0.70 ขึ้นไป จะตอบแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นเพียงพอสำหรับใช้เป็นมาตรฐานของมาตรฐาน

ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งชุดนี้ จำนวน 30 ชุด กับผู้ที่ซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.95 มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

ผู้วิจัยทำการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยการหาอัตราส่วนร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) โปรแกรม Microsoft Excel ซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับสร้างแผนภูมิวงกลม (Pie

Chart) และแผนภูมิแท่ง (Bar Chart) พร้อมคำอธิบายผล และนำผลที่ได้จากแผนภูมิมา
นำเสนอเพื่อวิเคราะห์ตามลักษณะของตัวแปรต่างๆ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation-SD) เพื่อวัดการกระจายของข้อมูล ใช้ในการอธิบายข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นการใช้ในการทดสอบสมมติฐานด้วย สถิติ T-test การวิเคราะห์แบบ ANOVA ใช้ F-test (One-way - ANOVA) และสถิติ Regression Analysis

ผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนทั้งสิ้น 387 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ในช่วง 31 - 40 ปี รายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 20,001 - 30,000 บาท สถานะภาพสมรส ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี และประกอบอาชีพนักธุรกิจ/เจ้าของกิจการ

ตารางที่ 1 แสดงผลวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่

เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ทั้ง 7 ด้าน		
ส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยว ในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ทั้ง 7 ด้าน	$\bar{x}$	S.D.
1. ด้านผลิตภัณฑ์	4.22	0.53
2. ด้านราคา	3.98	0.65

3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.00	0.66
4. ด้านส่งเสริมการตลาด	4.11	0.63
5. ด้านบุคลากร	4.23	0.62
6. ด้านกระบวนการ	4.24	0.58
7. ด้านกายภาพ	4.22	0.54

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อบัณฑิตส่วนประสมการตลาด มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 4 รายการ ประกอบด้วย ด้านกระบวนการ ด้านบุคคล ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านกายภาพ รองลงมาอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 3 รายการ ประกอบด้วยด้านส่งเสริมการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านราคา โดยค่าเฉลี่ยรวมระดับความคิดเห็นต่อบัณฑิตส่วนประสมการตลาดอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

อธิบายเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์

พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 5 รายการ ประกอบด้วย มีความเหมาะสมกับการพักอาศัย มีคุณภาพของวัสดุก่อสร้างบ้านตรงตามความต้องการ มีทำเลเหมาะสมกับการเดินทางมีขนาดของบ้าน และพื้นที่ที่มีความเชื่อถือและรูปแบบของบ้านสวยงาม รองลงมา มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 1 รายการ ประกอบด้วย สามารถขายต่อทำกำไรง่าย ตามลำดับ

ด้านราคา

พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 4 รายการ ประกอบด้วย อัตราดอกเบี้ยและระยะเวลาของการผ่อนชำระเงินเหมาะสม ราคาที่ดินต่อตารางวาถูกกว่าเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น จำนวนเงินดาวน์เหมาะสม และราคาบ้านถูกกว่าเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ตามลำดับ

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 5 รายการ คือ สามารถติดต่อกับพนักงานได้โดยตรงที่บริษัทหรือหน้าโครงการหมู่บ้านได้ทุกวัน สามารถติดต่อผ่านทาง

โทรศัพท์ที่ได้ 24 ชม.สามารถนัดหมายพนักงานทำสัญญาออกสถานที่ได้ สามารถขอข้อมูล จอง หรือ ทำสัญญาผ่าน website ได้ และสามารถจองในบูธ ประชาสัมพันธ์ ตามงาน บ้านและที่ดิน ตามลำดับ

ด้านการส่งเสริมการตลาด

พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 6 รายการ ประกอบด้วย มีโปรโมชั่น แคมเปญประชาสัมพันธ์และเฟอรินเจอร์ มีส่วนลดถ้าจองในงานวันเปิดตัว มีส่วนลดเมื่อไม่ต้องการของแถม ฟรีค่าใช้จ่ายส่วนกลาง หรือ ค่าใช้จ่ายวันโอน มีการจัดหาครุภัณฑ์ที่มีดอกเบี๋ย ราคาถูก และมี website ให้ข้อมูลแบบแปลนโครงการ ตามลำดับ

ด้านบุคลากร

พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 4 รายการ ประกอบด้วย พนักงานมีความเอาใจใส่ พนักงานชี้แจงรายละเอียดได้ครบถ้วน ความรอบรู้เรื่องบ้านของพนักงาน และความรอบรู้เรื่องสินเชื่อของพนักงาน ตามลำดับ

ด้านกระบวนการ

พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 4 รายการ ประกอบด้วย มีบ้านตัวอย่างให้ชม มีที่จอดรถเพียงพอ และสะดวกต่อการเข้าออก กระบวนการสร้างบ้านชัดเจนน่าเชื่อถือ มีการรับประกันหลังการขาย รองลงมา มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 1 รายการ คือ มีพาหนะนำชมโครงการ ตามลำดับ

ด้านกายภาพ

พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 2 รายการ ประกอบด้วย ความสะอาด มลภาวะทางเสียงและอากาศภายในโครงการ และปลอดภัยภายในบริเวณโครงการ รองลงมา มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 2 รายการ ความสวยงามของสโมสรและสวนสาธารณะ และสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโครงการ ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงผลวิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

กระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค	$\bar{x}$	S.D.
1. การมองเห็นปัญหา	4.04	0.58
2. การแสวงหาข้อมูล	4.03	0.61
3. การประเมินทางเลือก	4.18	0.57
4. การตัดสินใจซื้อ	4.31	0.59
5. ความรู้สึกหลังอยู่อาศัย	4.29	0.57

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อ มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 2 รายการ ประกอบด้วย ด้านการตัดสินใจซื้อ ด้านทัศนคติหลังซื้อ รองลงมาอยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก 3 รายการ ประกอบด้วย ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการมองเห็นปัญหา และด้านการแสวงหาข้อมูล โดยค่าเฉลี่ยรวม ระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการตัดสินใจซื้ออยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

อธิบายเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านการมองเห็นปัญหา

พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 4 รายการ ประกอบด้วย การคมนาคมสัญจรระหว่างที่ทำงานสะดวกในเมือง ได้บ้านที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่กว่าบ้านในเมือง และการซื้อบ้านชานเมืองราคาไม่เกินกำลัง รองลงมา มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 1 รายการ คือ ไม่สามารถซื้อบ้านในเมืองได้เนื่องจากราคาแพงตามลำดับ

การแสวงหาข้อมูล

พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 1 รายการ มีการมาดูบ้านตัวอย่างก่อนตัดสินใจ รองลงมา อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 5 รายการ ประกอบด้วย แหล่งข้อมูลการตัดสินใจมาจากการบ้านและที่ดินได้รับการ

แนะนำจากครอบครัวและคนรู้จักแหล่งข้อมูลตามเว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ตแหล่งข้อมูล การตัดสินใจมาจากป้ายประกาศตามท้องถนนและศึกษาแหล่งข้อมูลเรื่องทำเลที่ตั้ง (ฮวงจุ้ย) ตามลำดับ

ด้านการประเมินทางเลือก

พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 2 รายการ ประกอบด้วย การคมนาคม สามารถไปที่ทำงานได้สะดวก และได้บ้านที่มี ขนาดพื้นที่ใหญ่กว่าบ้านในเมือง รองลงมา อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 2 รายการ ประกอบด้วย มีการส่งเสริมการขายมีส่วนลด และคุ้มค่าเช่า Apartment หรือ บ้านเช่าใน เมือง ตามลำดับ

ด้านการตัดสินใจซื้อ

พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 3 รายการ ประกอบด้วย โครงการมีความน่าเชื่อถือ ลักษณะของบ้านตรงกับความต้องการ และราคาขายต่อมี ส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจ ตามลำดับ

ด้านความรู้สึกลังอยู่อาศัย

พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 3 รายการ ประกอบด้วย ความ พึงพอใจในสภาวะแวดล้อม ความพึงพอใจในตัวบ้านที่ซื้อ และความพึงพอใจในการ ให้บริการ ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้าน เดียวในเขตพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ด้านการศึกษา และด้านอาชีพ ที่แตกต่างกันมี ผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดียวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานครแตกต่างกันที่ ระดับนัยสำคัญ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ บ้านเดี่ยวของผู้บริโภคในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านราคา ราคาบ้านถูกกว่าที่อื่น ด้านส่งเสริมการตลาด มีการจัดหามาการดอกเบี๋ยราคาถูก ฟรีค่าใช้จ่าย ส่วนกลาง หรือค่าใช้จ่ายวันโอน ด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก โครงการ ความปลอดภัยภายในบริเวณโครงการ ด้านกระบวนการ มีพาหนะนำชมโครงการ มีการรับประกันหลังการขาย และมีที่จอดรถเพียงพอและสะดวกต่อการเข้าออกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยว ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 387 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี รายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท สถานะภาพสมรส ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี และประกอบอาชีพพนักงานธุรกิจ/เจ้าของกิจการ

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยว

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ตามปัจจัยประกอบด้วย ปัจจัยที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย ด้านกระบวนการ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบุคลากร และด้านกายภาพ ส่วนปัจจัยที่เห็นด้วยในระดับมาก ประกอบด้วย ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านส่งเสริมการตลาด ซึ่งพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพร ศรีอู๊ด (2556) วิจัยเรื่องปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรร ประเภทบ้านเดี่ยวของผู้บริโภคที่ประกอบอาชีพภาคเอกชน พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกายภาพ และด้านกระบวนการ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด สอดคล้อง

กับงานวิจัยของ ไชยพงศ์ เอกจิตรพันธ์ (2552) วิจัยเรื่องปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้สูงในอำเภอเมืองสมุทรสาคร พบว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านราคา มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรลักษณ์ ศิริจันทร์พงศ์ (2553 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกซื้อบ้านเพื่ออยู่อาศัยในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า ผู้รับเหมาก่อสร้างให้ระดับความสำคัญปัจจัยด้านราคาในระดับมาก

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพร ศรีอุดม (2556 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องปัจจัยส่วนสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรร ประเภทบ้านเดี่ยวของผู้บริโภคที่ประกอบอาชีพภาคเอกชน ในพื้นที่เขตอำเภอเมืองเชียงราย พบว่า ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาด มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชัย เลิศโยธารงค์ (2553 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรรระดับ ราคา 3 ถึง 5 ล้านบาทของบริษัทมั่นคงเคหะการ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการเลือกซื้อบ้านจัดสรรราคา 3 ถึง 5 ล้านบาทในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านบุคลากร มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ พนักงานมีความเอาใจใส่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยพงศ์ เอกจิตรพันธ์ (2552) วิจัยเรื่องปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้สูงในอำเภอเมืองสมุทรสาคร พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านบุคลากร อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านกายภาพ มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ ความสะอาด มลภาวะทางเสียง และ อากาศ ภายในโครงการมีค่าเฉลี่ยสูงสุดมากเป็นอันดับแรก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยพงศ์ เอกจิตรพันธ์ (2552) วิจัยเรื่องปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้สูงในอำเภอเมืองสมุทรสาคร พบว่า ปัจจัยย่อยด้านหลักฐานทางกายภาพ มีปัจจัยย่อยด้านความสะอาดภายในโครงการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านกระบวนการ มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยพงศ์ เอกจิตรพันธ์ (2552) วิจัยเรื่องปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้สูงในอำเภอเมืองสมุทรสาคร พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านกระบวนการอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า มีปัจจัยด้านอายุ ด้านการศึกษา และด้านอาชีพ แตกต่างกับการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดย

ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ และด้านอาชีพ แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธี สระบัว (2551) วิจัยเรื่องปัจจัยการตัดสินใจซื้อบ้านโครงการพนาสนธิ์ปาร์ควิลล์ในเขตอำเภอกลางจังหวัดภูเก็ต พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยการตัดสินใจซื้อบ้านโครงการพนาสนธิ์ปาร์ควิลล์ในเขตอำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ และสถานภาพการสมรส แตกต่างกัน มีผลต่อปัจจัยการตัดสินใจซื้อบ้านโครงการพนาสนธิ์ปาร์ควิลล์ในเขตอำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยส่วนบุคคลด้านการวิจัยแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพัชร มาลาวัลย์ (2554) วิจัยเรื่องการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านเดี่ยวของผู้บริโภคในเขตอำเภอสนทรายจังหวัด เชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านรายได้ต่อเนื่อง ระดับการศึกษา และสมาชิกในครัวเรือน ตัดสินใจเลือกซื้อบ้านเดี่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัย ด้านเพศ อายุ และอาชีพ ตัดสินใจเลือกซื้อบ้านเดี่ยว ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวใน พื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จากการวิจัย พบว่า ด้านราคา ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านกายภาพและด้านกระบวนการ มีความสัมพันธ์ กับการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยว โดย

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านราคา เรื่อง ราคาที่ดินต่อตารางวาถูกกว่า เมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพัชร มาลาวัลย์ (2554) วิจัยเรื่องการตัดสินใจเลือกซื้อ บ้านเดี่ยวของผู้บริโภคในเขตอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในการทดสอบ สมมติฐาน ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกซื้อบ้าน เดี่ยว พบว่า ปัจจัยด้านราคา มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านเดี่ยว อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านส่งเสริมการตลาด เรื่อง มีการจัดหา ธนาคารที่มีดอกเบี่ยราคาถูก และ ฟรีค่าใช้จ่ายส่วนกลางหรือค่าใช้จ่ายวันโอน มี อิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำพัน ทองเสริม (2550) วิจัยเรื่องการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในโครงการบ้านจัดสรรของ ผู้บริโภคในกลุ่มบริษัทกฤษณาและอนุศาศิริ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วน ประสมการตลาดด้านส่งเสริมการตลาดกับการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในโครงการบ้าน จัดสรรของผู้บริโภคในกลุ่ม บริษัทกฤษณาและอนุศาศิริ หรือกล่าวได้ว่า ปัจจัยส่วน ประสมการตลาดด้านส่งเสริมการตลาดมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวใน

โครงการบ้านจัดสรรของผู้บริโภคในกลุ่มบริษัทกฤษณาและอนุศาศิริ ได้แก่ ด้านการตระหนักถึงความต้องการ ด้านแสวงหาข้อมูล และด้านการประเมินทางเลือก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านกายภาพ เรื่อง สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในโครงการ และความปลอดภัยในบริเวณโครงการ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรศักดิ์ แพร่พานิชกุล (2547) วิจัยเรื่อง ส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในโครงการจัดสรรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า เรื่องสภาพแวดล้อมในโครงการ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในโครงการจัดสรรในเขตกรุงเทพและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านกระบวนการในเรื่อง มีพาหนะนำชมโครงการ มีการรับประกันหลังการขาย และมีที่จอดรถเพียงพอและสะดวกต่อการเข้าออก มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพรชัย เลิศโยธารงค์ (2553) วิจัยเรื่อง ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรรในระดับราคา 3 ถึง 5 ล้านบาท ของบริษัทมั่นคงเคหะการ จำกัด (มหาชน) พบว่า ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในระดับราคา 3 ถึง 5 ล้านบาท แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 1 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกในโครงการ และสอดคล้องกับ พัฒนพงษ์ สิงห์สง่า (2553) วิจัยเรื่อง การวิจัยความพึงพอใจที่มีผลต่อการเลือกซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยเรื่องความสะดวกในการบริการของโครงการ เรื่องการมีที่จอดรถภายนอกรองรับในกรณีพิเศษ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่มีผลต่อการเลือกซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดนครราชสีมาและสอดคล้องกับ สุรศักดิ์ แพร่พานิชกุล (2547) วิจัยเรื่อง ส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในโครงการจัดสรรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ที่ตั้งโครงการ รูปร่างหน้าตาของตัวอาคาร การ

รับประกัน ตัวอาคาร มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในเขตกรุงเทพและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ด้านราคา ราคาที่ดินต่อตารางวาเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผู้จัดจำหน่ายบ้านเดี่ยวควรให้ความสำคัญกับเรื่องราคาที่ดินควรเลือกทำเลมูลค่าที่ดินที่ไม่สูง เนื่องจากมูลค่าที่ดินจะส่งผลต่อการกำหนดบ้านเดี่ยว

2. ด้านส่งเสริมการตลาด มีการจัดหาธนาคารดอกเบี้ยราคาถูก และการฟรีค่าส่วนกลางหรือค่าใช้จ่ายวันโอน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผู้จัดจำหน่ายบ้านเดี่ยวควรสำรวจจัดหาธนาคารที่มีอัตราดอกเบี้ยที่ราคาถูกที่สุดและอาจทำข้อตกลงกับธนาคาร เพื่อให้ได้อัตราดอกเบี้ยถูกเพื่อที่จะตอบสนองปัจจัยที่มีอิทธิพลในส่วนนี้ และในปัจจุบันโครงการหมู่บ้านจัดสรรมักจะมีการเก็บค่าใช้จ่ายส่วนกลาง เพื่อมาจ่ายค่าสาธารณูปโภคและบำรุงรักษาหมู่บ้าน ดังนั้น ค่าใช้จ่ายส่วนนี้สามารถนำมาเป็นโปรโมชั่นส่วนลดได้ เช่น ฟรีค่าใช้จ่ายส่วนกลาง 2 ปี หรือจ่ายค่าใช้จ่ายส่วนกลางทั้งปี ในราคา 10 เดือน เป็นต้น หรือโครงการอาจลงทุныระยะยาวติดตั้งระบบโซลาร์เซลล์ในหมู่บ้าน เพื่อผลิตไฟฟ้าและขายให้การไฟฟ้า แล้วนำเงินส่วนนั้นมาเป็นค่าส่วนกลางหมู่บ้านได้ โดยไม่ต้องเดือดร้อนผู้บริโภคที่มาซื้อโครงการอยู่ได้

3. ด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในโครงการ และความปลอดภัยบริเวณโครงการ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผู้จัดจำหน่ายควรให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกโครงการ เช่น ด้านในโครงการ เรื่องสวนสาธารณะทำที่พักผ่อนในโครงการ การเก็บขยะที่แจ้งวันเวลาในการเข้าดำเนินให้กับลูกบ้านให้ละเอียด หรือสาธารณูปโภคต่างๆ ด้านนอกโครงการ เนื่องจากในพื้นที่เขตหนองจอกมีลักษณะเป็นพหุวัฒนธรรม มีทั้งคนไทย พุทธและมุสลิมอาศัยอยู่มาก ดังนั้นทางโครงการควรวางแผนและประชาสัมพันธ์การ

ดูแลสภาพแวดล้อมภายนอกให้ดี เพื่อจะลดความรู้สึกกดดันต่อผู้ซื้อออกไป และทำให้ขายบ้านได้มากขึ้น ในเรื่องความปลอดภัยในโครงการมีการแจ้งแผนการดำเนินการแก่ลูกบ้าน เช่น มีระเบียบการใช้คีย์การ์ดเข้าออกโครงการ มีการจัดบันทึกบุคคลภายนอกที่เข้าออกโครงการ มีการใช้การประทับตราบัตรเข้าออกโครงการ มีการซ่อมแผนรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้านให้เห็น เช่น ซ่อมดับเพลิง เป็นต้น

4. ด้านกระบวนการ การมีพาหนะนำชมโครงการ การรับประกันหลังการขาย และการมีที่จอดรถเพียงพอและสะดวก มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร เนื่องจากบางครั้งการดูบ้านตัวอย่างก็ไม่ได้ความรู้สึกที่ดี ผู้จัดจำหน่าย ควรมีรถเพื่อพาชมโครงการ เนื่องจากบ้านเดี่ยวมีพื้นที่กว้างบางครั้งตัวบ้านที่ต้องการซื้ออยู่ไกลทำให้ไม่สะดวกต่อการดูชมโครงการ และที่สำคัญควรมีการรับประกันหลังการขาย เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคที่มาซื้อบ้านในโครงการ สร้างแผนการรับประกันหลังการขาย เช่น เข้าตรวจสอบสภาพบ้านหลังอยู่ภายในทุก 6 เดือน จนครบ 2 ปี ตรวจพบส่วนไหนชำรุดดูแลซ่อมแซมฟรี เป็นต้น และเรื่องที่จอดรถ ไม่ว่าจะเป็นโครงการบ้านเดี่ยวหรือทาวน์โฮม ไม่ว่าทำเลไหนก็ตาม เรื่องที่จอดรถก็ยังเป็นประเด็นสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันผู้บริโภคที่สามารถซื้อบ้านเดี่ยวได้นั้นมีรถทั้งสิ้น โครงการควรมีที่จอดรถส่วนกลางไว้สำหรับผู้มาเยี่ยมชมโครงการ และขนาดความกว้างถนนโครงการควรเพียงพอสำหรับให้รถจอดได้เวลาที่มีแขกมาเยี่ยมบ้านผู้บริโภคที่อาศัยในโครงการ เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการสัญจรให้โครงการหมู่บ้านจัดสรร เรื่องการจอดรถวางบ้านหลังอื่น ควรมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้บริการให้ความช่วยเหลือลูกบ้านที่เดือดร้อน และที่สำคัญต้องมีการบังคับใช้ระเบียบในการจราจรให้โครงการอย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอกแบบเชิงปริมาณ ครั้งต่อไปควรวิจัยการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอกเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดตรงประเด็นมากขึ้น อาจจะวิจัยเก็บข้อมูลลงลึกในแต่ละบริษัทที่มาสร้างหมู่บ้านจัดสรร จำหน่ายในพื้นที่เขตหนองจอก

เอกสารอ้างอิง

- กัลยวานิชย์ บัญชา. (2544). **หลักสถิติ** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2548). **การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติ ภัคดีวัฒนกุล. (2546). **คัมภีร์ระบบสนับสนุนการตัดสินใจและระบบผู้เชี่ยวชาญ**. กรุงเทพฯ : บริษัท เคทีพี คอมพิวเตอร์คอนซัลท์จำกัด.
- ไชยพงศ์ เอกจิตรพันธ์. (2552). **ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้สูงในอำเภอเมืองสมุทรสาครเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณัฐพร ศรีอุต. (2556). **ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรร ประเภทบ้านเดี่ยวของผู้บริโภคที่ประกอบอาชีพภาคเอกชน**. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการทั่วไป) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ประคอง กรรณสูต. (2542). **สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- พรชัย เลิศโยธารงค์. (2553). **ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรรระดับราคา 3 ถึง 5 ล้านบาทของบริษัทมั่นคงเคหะการ**. วิทยานิพนธ์ แขนงวิชา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พัฒน์พงษ์ สิงห์สง่า. (2553). **การวิจัยความพึงพอใจที่มีผลต่อการเลือกซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัด นครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- พิมพ์วัชร มาลาวัลย์. (2554). **การตัดสินใจเลือกซื้อบ้านเดี่ยวของผู้บริโภค ในเขตอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการทั่วไป) มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- วรลักษณ์ ศิริจันทร์พงศ์. (2553). **พฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกซื้อบ้านเพื่ออยู่อาศัยในจังหวัด เชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิพนนท์ สนธิศปัญญา. (2550). **ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อบ้านจัดสรรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศุภร เสรีรัตน์. (2550). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ. เอ.อาร์.บิซิเนส.เพรส.
- สุทธิ สระบัว. (2551). **ปัจจัยการตัดสินใจซื้อบ้านโครงการพนาสนธิ์ปาร์ควิลล์ในเขตอำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต**. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาการตลาด) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุศักดิ์ แพ้วพานิชกุล. (2547). **ส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในโครงการจัดสรรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โสภณ พรโชคชัย. (2559). **ทิศทางตลาดที่อยู่อาศัย 2559-2560**. (Online). Available : http://www.area.co.th/thai/area_announce/area_press.php?strquey=press_announcement1483.htm [2559, 21 กรกฎาคม]
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2543). **กลยุทธ์การตลาด** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อำพัน ทองเต็ม. (2550). **เรื่องการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในโครงการบ้านจัดสรรของผู้บริโภคในกลุ่มบริษัท กฤษณาและอนุศาศิริ**. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาการจัดการทั่วไป) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- Kotler, P. (1997). **Marketing management: analysis, planning implementation and control**. (9th ed). New Jersey : Asimmon & Schuster.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต¹

Factors Affecting the Implementation of Sufficiency Economy Principles in the
Schools under the Supervision of the Phuket Primary Educational Area Office¹

นฤมล นำจันทร์², อดุล นาคะโร³

Narumon Numchun², Adul Nakaro³

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต มีวัตถุประสงค์เพื่อ
ศึกษาระดับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระดับของปัจจัยที่ส่งผล
ต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการ
ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้บริหารสถานศึกษา
และครูผู้สอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต
ประจำปีการศึกษา 2557 จำนวน 292 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแสดงความ
ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
และปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่า
เบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ
ผลการวิจัย พบว่า ระดับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ตอยู่ในระดับมาก

¹ วิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต 2559

² นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

³ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ส่วนระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ด้านคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านบรรยากาศภายในสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และด้านขวัญกำลังใจของครูและบุคลากรในสถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต พบว่า ปัจจัยด้านขวัญกำลังใจของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และด้านคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า มีปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต โดยสามารถทำนายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาได้ร้อยละ 74.50

คำสำคัญ : การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The objectives of the research were to study the level of implementation of sufficiency economy principles in schools under the supervision of the Phuket Primary Educational Area Office, the level of factors affecting the implementation, and to investigate factors affecting the implementation. The sample of subjects consisted of 292 administrators and teachers. Questionnaires were used to collect the data. The statistics employed to analyses the collected data included frequency, means, S.D., multiple correlation, and multiple regression.

The results of the study revealed that the overall level of implementation of the schools was found to be high. Also, the level of the influence of factors affecting the implementation was found to be high.

Factors affecting the implementation of sufficiency economy principles in the schools were the teachers' willingness, participation from the parents and community, and the teaching quality of the schools. These factors were found to be highly related to the implementation of the principles at the significance level of 0.01, and could account for 74.50% of implementation variance.

Keywords : The Implementation of Sufficiency Economy Principles, Factors Affecting the Implementation of Sufficiency Economy Principles.

บทนำ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทาง การดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมานานกว่า 30 ปี เพื่อให้คนไทยดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีสติปัญญาและรอบคอบ และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (ปริญญช พินุลสวาท, 2555 : 42 – 43)

แต่การน้อมนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของคนไทย เกิดขึ้นหลังจากการที่ประเทศไทยต้องประสบกับภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในวงกว้าง และจากเหตุการณ์ดังกล่าว รัฐบาลจึงเห็นความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่าสามารถทำให้ประชาชนคนไทยพึ่งพาตนเองอย่างมีความสุขได้ จึงได้น้อมนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศเพื่อให้เกิดความยั่งยืน และมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการนำหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในระดับ เพื่อให้ผู้เรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเกิดประโยชน์ มีความสุข และยั่งยืน

แต่จากการศึกษาผลการดำเนินงานขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา ปี 2550 ได้พบว่า การดำเนินงานยังไม่มีประสิทธิภาพมากนัก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 50) และจากการติดตามประเมินผลสถานศึกษาพอเพียงในจังหวัดภูเก็ตของสำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 10 พบว่า สถานศึกษาแต่ละแห่งมีความสำเร็จในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน การดำเนินงานยังมีปัญหาอุปสรรค ขาดความต่อเนื่อง (สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 10, 2555 : 36 - 39)

เพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพและความยั่งยืนในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ซึ่งอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อนำผลที่ได้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ตไปสู่สถานศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อนำไปปลูกฝังให้นักเรียนนำหลักคิดจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองและครอบครัวต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต
2. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต จำนวน 49 แห่ง รวมทั้งสิ้น 1,082 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2557 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ซึ่งผู้วิจัยได้คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ในการใช้คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (พิสนุ พงศ์ศรี, 2550 : 112) แทนค่าตามสูตร ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 292 คน โดยใช้การสุ่มด้วยวิธีจับสลากจากประชากรทั้งหมด 1,082 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ด้านคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านบรรยากาศภายในสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และด้านขวัญกำลังใจของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ด้านการ

บริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการสร้างแบบ สอบถาม

2. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจแก้ไขเนื้อหาและความถูกต้องของแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนและความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC : Index of Item Objective Congruence) ซึ่งได้ค่า $IOC = 0.75 - 1.00$ และขอแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น(Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค(Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งแบบสอบถามตอนที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.975 ส่วนแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.989

6. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วไปดำเนินการจัดทำแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการ ดังนี้

1. นำหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ส่งแบบสอบถามไปให้ผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และกำหนดนัดหมายวันรับข้อมูลกลับ ประมาณ 2 สัปดาห์

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความสมบูรณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS for Windows) มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่(Frequency) และการหาค่าร้อยละ(Percentage)

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดย หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งรายด้านและรายข้อ

3. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficient) โดยนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2553 : 316) แล้วแปลความหมายดังนี้ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71 - 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูง ค่า 0.31 - 0.70 มีความสัมพันธ์กันปานกลาง ค่า 0.01 - 0.30 มีความสัมพันธ์กันต่ำ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

4. วิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ(Multiple Correlation

Coefficient) และได้มีการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ระดับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ปรากฏดังตาราง 1

ข้อที่	การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	SD	ความหมาย
1	ด้านการบริหารการจัดการสถานศึกษา	4.12	0.58	มาก
2	ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	3.98	0.58	มาก
3	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.04	0.56	มาก
4	ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	4.05	0.59	มาก
5	ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ	4.09	0.55	มาก
	โดยภาพรวม	4.06	0.53	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ตโดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, $SD = 0.53$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการบริหารการจัดการสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.58$) รองลงมา คือ ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.09$, $SD = 0.55$) ส่วนด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.98$, $SD = 0.58$)

2. ระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ปรากฏดังตาราง 2

ข้อที่	สภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	SD	ความหมาย
1	ด้านคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา	4.15	0.49	มาก
2	ด้านบรรยากาศภายในสถานศึกษา	4.11	0.57	มาก
3	ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	4.22	0.60	มาก
4	ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน	4.02	0.60	มาก
5	ด้านขวัญกำลังใจของครูและบุคลากรในสถานศึกษา	4.11	0.57	มาก
	โดยภาพรวม	4.12	0.51	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต โดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.51$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.60$) รองลงมา คือ ด้านคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.15$, $SD = 0.49$) ส่วนด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.02$, $SD = 0.60$)

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ปรากฏดังตาราง 3

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือก ตามลำดับการเข้าสมการ	B	Std. Error	Beta	t
1. ด้านขวัญกำลังใจของครูและบุคลากร ในสถานศึกษา (X_5)	.384	.052	.417	7.430**
2. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน (X_4)	.261	.044	.298	5.866**
3. ด้านคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา (X_1)	.245	.055	.230	4.439**
ค่าคงที่ (Constant)	.413			
R Square = .745 Adjusted R Square = .741 Std. Error of the Estimate = .268				

**p < .01

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยทั้ง 3 ด้านส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ด้านขวัญกำลังใจของครูและบุคลากรในสถานศึกษา (X_5) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน (X_4) และด้านคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา (X_1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) เท่ากับ 0.745 และมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.741 แสดงว่าปัจจัยทั้ง 3 ด้าน สามารถทำนายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ได้ร้อยละ 74.50

จากผลการวิเคราะห์ในตาราง 3 สามารถนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระในรูปของคะแนนดิบ (B) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Beta) เขียนเป็นสมการทำนายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ได้ดังนี้

สมการความถดถอยเชิงพหุ

$$Y = 0.413 + 0.384(X_5) + 0.261(X_4) + 0.245(X_1)$$
 หรือ สมการความถดถอยเชิงพหุมาตรฐาน

$$Z_Y = 0.417(X_5) + 0.298(X_4) + 0.230(X_1)$$

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างสมการถดถอยพหุคูณ เพื่อทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ตสามารถร่วมกันทำนายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาได้ 3 ปัจจัย โดยมีอำนาจการทำนาย 74.50% ($R^2 = .745$) ได้แก่ 1) ด้านขวัญกำลังใจของครูและบุคลากรในสถานศึกษา 2) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และ 3) ด้านคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ผู้วิจัยได้กล่าวถึงประเด็นสำคัญและสรุปผลได้ดังนี้

1. ระดับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ตโดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการบริหารการจัดการสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่วนด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับนโยบาย และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน จนบังเกิดผลลัพธ์และภาพความสำเร็จของสถานศึกษาขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะพอเพียง บุคลากรและผู้เรียนดำเนินชีวิตเป็นแบบอย่างที่ดี ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการส่งเสริมบุคลากรให้ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มีแผนงาน/โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่าง

พอเพียง มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่ดี มีหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยมีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีการนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผล และนำผลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สัญญา จารุจินดา (2551 : 57 - 61) ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า โรงเรียนได้มีการกำหนดนโยบายสำคัญในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียน จึงทำให้ด้านการบริหารการจัดการสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทรทิพย์ เจริญพงษ์ (2553 : 97 - 100) ที่ได้ศึกษาการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนรัชมังคลาภิเษก และ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการวางแผนในการดำเนินงานของโรงเรียน โดยมีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ จนทำให้ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี สอดคล้องกับ ปิยะพร พูลเพิ่ม (2551 : 56 - 57) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนผาขาววิทย์ (โรงเรียนนาร่อง) อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา และพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ การที่โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนให้ครูและบุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานในเรื่องการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สเต็ดแมน (Stedman, 1987 : 412 - 423) ที่ได้ศึกษาถึงความสำเร็จของโรงเรียน และพบว่า ความสำเร็จของโรงเรียน คือ การมีหลักสูตรที่เน้นทางด้านวิชาการมีการพัฒนาครูอย่างมีประสิทธิภาพ การมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย จัดการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับชีวิตจริง

2. ระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาใน

แต่ละด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านขวัญกำลังใจของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ด้านบรรยากาศภายในสถานศึกษา ส่วนด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความเป็นธรรม ครูและบุคลากรมีขวัญกำลังใจ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา ส่วนด้านคุณภาพงานวิชาการสถานศึกษาอาจจะมีหลักสูตรมุ่งเน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเด็กให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข และเป็นที่ยอมรับของชุมชน มีการจัดบรรยากาศภายในสถานศึกษา ส่งเสริมครู มีการดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด เอาใจใส่ด้านการเรียนการสอน มีการพูดที่จาสุภาพ แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชน ทำให้ชุมชนมีความรัก ความผูกพันและศรัทธาต่อสถานศึกษา และให้การสนับสนุนสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อูมาพร สันตจิตร์ (2552 : 65) ที่ได้ศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย ในจังหวัดนครศรีธรรมราช และพบว่า ปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ พฤติกรรมความเป็นผู้นำ วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและวัฒนธรรมสถานศึกษาเป็นสำคัญ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิโรจน์ เวียงจันทร์ (2549 : 44 - 46) ได้ศึกษาปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ประสบผลสำเร็จเป็นโรงเรียนรับรางวัลพระราชทาน และพบว่า ปัจจัยที่สำคัญคือ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ โรงเรียนมีหลักสูตรที่กำหนดเนื้อหาสาระประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อผู้เรียน การมีส่วนร่วมของชุมชน ให้ชุมชนชื่นชมผลงานของโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ออสตินและเรนโนลด์ (Austin and Reynolds, 1990 : 165 - 173) ที่ได้ศึกษาวิจัยและมีการรายงานว่า การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลจะต้องมีลักษณะที่แสดงถึงความสำเร็จ คือความเป็นเลิศทางวิชาการที่ได้รับการยอมรับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แซมมอนส์, ฮิลแมนและมอร์ติเมอร์ (Sammons, Hillman and Mortimore, 1995) ที่ได้ศึกษาวิจัยและพัฒนา

องค์ประกอบที่ส่งผลถึงความสำเร็จของโรงเรียนว่ามีปัจจัยสำคัญ คือมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ฉลาด จันทรสสมบัติ (2553 : 176 - 177) ที่ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรมตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจแก้ไขปัญหา และการประเมินผลร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากวีนี พบว่า ปัจจัยด้านขวัญกำลังใจของครูและบุคลากรในสถานศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และด้านคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่าปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งปัจจัย ที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากวีนี โดยสามารถทำนายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ร้อยละ 74.50 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

สถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากร เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา มีการอำนวยความสะดวกในเรื่องการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ได้รับก้าวหน้าด้านในอาชีพ จนทำให้ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจและมีขวัญกำลังใจ นอกจากนี้สถานศึกษาอาจมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและชุมชน มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา มีการพัฒนางานวิชาการสอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง จนทำให้สถานศึกษาเป็นที่ยอมรับของชุมชน ซึ่งปัจจัยทั้งหมดนี้ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เต็มดวง จามัง (2550 : 117 - 120) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพ ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน คือการที่ให้คณะครูมีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน มีการ

กระจายอำนาจและมอบอำนาจให้บุคลากรตามสายงาน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของอาคม วัตโธสง (2547 : 122) ที่ได้นำเสนอวิธีที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครู คือการเสริมสร้างให้บุคลากรมีความสามัคคี มีความภูมิใจ มีความก้าวหน้า ในอาชีพ สอดคล้องกับแนวคิดของ สาโรจน์ เทียนใส (2552 : 11) ที่ได้กล่าวว่า งานวิชาการ เป็นงานหลักของโรงเรียน กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นและก่อให้เกิดการเรียนรู้ เกิดพัฒนาการของนักเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับแนวคิดของ เกสณี ชิวปรีชา (2540 : 10) ที่สรุปไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการจัดการศึกษาทุกระดับ เพราะงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา และผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพ จะเป็นดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการจัดการศึกษาของหน่วยงานนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

ส่วนด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและด้านบรรยากาศภายในสถานศึกษาอาจจะส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ในระดับที่ต่ำลงมา ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าเมื่อครูขวัญกำลังใจดี มีผู้ปกครองและชุมชน ให้การสนับสนุน และคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นที่ยอมรับของสังคมแล้ว ทำให้องค์กรภายในสถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างเป็นระบบหรือมีการทำงานอย่างเป็นระบบแบบแผนดังนั้นไม่ว่าใครจะเข้ามาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือบรรยากาศภายในสถานศึกษาการดำเนินงานของสถานศึกษาก็เป็นไปตามกลไก อย่างราบรื่น

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในเชิงพัฒนา

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ระดับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต มีการ

ปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนจะมีการขับเคลื่อนอยู่ในระดับต่ำสุด เพราะฉะนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีบทบาทในการเข้าไปช่วยเหลือสถานศึกษาในเรื่องหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารและฝ่ายวิชาการ ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และนำผลที่ได้จากการนิเทศไปร่วมกันวางแผนปรับปรุงและพัฒนางานต่อไป

1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เรียงตามลำดับความสำคัญคือ ด้านขวัญกำลังใจของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และด้านคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนในด้านดังกล่าวเพิ่มขึ้น เช่นการกำหนดแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา แนวทางในการสร้างขวัญกำลังใจ การสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการดูแลบุตรหลาน และการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้เอื้อต่อประสิทธิภาพของการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาสภาพปัญหาการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา และแนวทางการพัฒนาเครือข่ายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

เกล็นนี ชิวปริชา. (2540). การศึกษาการดำเนินงานทางวิชาการในสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จันทร์ทิพย์ เจียมพงษ์. (2553). **การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนรัชมังคลาภิเษก**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- ฉลาด จันทร์สมบัติ. (2553). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น**. วารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน พ.ศ.2553.
- เต็มดวง จำนง. (2550). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- บริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 10, สำนัก. (2555). **รายงานการติดตามประเมินผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” ประจำปีงบประมาณ 2555**. ภูเก็ต : สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 10.
- ปริญานุษ พิบูลสรวุฑ. (2555). **วิกฤตเศรษฐกิจ 2550 กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ปิยะพร พูลเพิ่ม. (2551). **ปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนฝายกวางวิทยา(โรงเรียนนาร่อง) อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา**. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พิสณู ฟองศรี. (2550). **วิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : บริษัท พรอพเพอร์ตี้พริ้น จำกัด.

- วิโรจน์ เวียงจันทร์. (2549). **ปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ประสบผลสำเร็จเป็นโรงเรียนรับรางวัลพระราชทาน**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2550). **ผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ปีงบประมาณ 2550**. ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สัญญา จารุจินดา. (2551). **แนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอชุมยวง จังหวัดแม่ฮ่องสอน**. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สาโรจน์ เทียนไธ. (2552). **การศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ ในโครงการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาคม วัดโสมง. (2547). **หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา**. ภารกิจการผลิตเอกสารและตำรา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อุมาพร สันตจิตร์. (2552). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเอกชน ระดับปฐมวัย ในจังหวัดนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

Austin, G.E. & Reynolds, D. (1990). **Managing for improved school effectiveness: An international survey.** New York : School Organization.

Stedman, L.C. (1987). **The Effective Schools Formula Still Needs Changing: A Reply to Brookover.** Phi Delta Kappan, 69(6), 439 - 442.

Sammons, p., Hillman, J., Mortimore, P.(1995). **Key Characteristics of Effective Schools : a Review of School Effectiveness Research.**London: OFSTED.

อิทธิพลเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ตของผู้บริโภค

The Influence of Online Social Network on the Decisions to Purchase Housing Estate in Phuket

พิมพ์ผกานต์ ปานจันทร์¹, เอก ชูณหัชชราชัย²

Pimyakarn parchan , Ake Choonhachatrachai

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในจังหวัดภูเก็ตที่มีต่อการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ 2) เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้บริโภคในจังหวัดภูเก็ตที่มีอิทธิพลต่อการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ 3) เพื่อศึกษารูปแบบคุณลักษณะของเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ต 4) เพื่อผู้ประกอบการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ได้นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาธุรกิจวิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยศึกษาอิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรร กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ ประชากรทั้ง 3 อำเภอของจังหวัดภูเก็ต ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอกลาง และ อำเภอกะทู้ จำนวนรวมทั้งสิ้น 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม (Questionnaires) จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.5 มีอายุระหว่าง 25 -35 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 73 การศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 59.5 อาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 62.7 มีรายได้ 20,001-30,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 31 ด้านพฤติกรรมการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด

² อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อค้นหาข้อมูล/เป็นแหล่งความรู้ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 22 ใช้บริการในช่วงเวลา 18.00-21.00 น. คิดเป็นร้อยละ 40.3 ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในแต่ละครั้งมีระยะเวลา 30 นาที - 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 65.5 ความถี่ที่ใช้คือ 7 วัน ต่อสัปดาห์ (ใช้ทุกวัน) คิดเป็นร้อยละ 64.3 อุปกรณ์ที่ใช้ใช้งานคือ โทรศัพท์มือถือ คิดเป็นร้อยละ 78.8 สถานที่ใช้งาน ที่บ้าน / ที่พักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 81.8 ด้านปัจจัยด้านคุณลักษณะเครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของเครือข่ายออนไลน์ในภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.26$) ด้านอิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรร พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นความเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรร โดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.97$)

คำสำคัญ : เครือข่ายสังคมออนไลน์, บ้านจัดสรร, คุณลักษณะ, อิทธิพล, การตัดสินใจซื้อ

Abstract

This research aimed at 1) to study consumer behavior in Phuket are use online social networks 2) to study individual factor of consumers in Phuket to influence to use of online social networks. 3) to study the online social networks aspects that influence the decision to buy housing estate in Phuket 4) for real estate developer to use information to take advantage of business development.

The methodology is Quantitative Research. The sampling is consumers who live in 3 district of Phuket – Talang District, Katu district and

Muang district. The sample size is 400 which will be Non-probability sampling by Quota sampling method.

The research found that : The majority were married female age 25-35 years old, with bachelor's degree, they are work as employees with income 20,001-30,000 Bath per month. They are use online social network for searching information in the time 18.00 -21.00 with spend 30 mins – 1 hrs.per one time and access online social networks every day at home or resident via smart phone. Most of sample are highly agreed with online social networks aspects with the mean score at 4.26 and agreed with the influence of online Social network on the decisions to purchase housing estate with mean score 3.97

Keyword : Online Social Network, Housing Estate, Aspects, Influence, Decisions to Purchase

บทนำ

ปัจจุบันวิถีชีวิตประจำวันของคนในสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้น ทำให้การเข้าถึงโลกอินเทอร์เน็ตสะดวกสบายและง่ายขึ้น เกิดการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ส่งต่อข้อมูล รูปภาพ วิดีโอ ที่ชื่นชอบให้แก่กันผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือที่เรียกว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งเทคโนโลยีของสื่อสังคมออนไลน์นี้นับได้ว่าเป็นนวัตกรรมที่มีผลต่อชีวิตประจำวันเนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ผู้ใช้นิยมใช้ติดต่อสื่อสาร ทั้งทางด้านการทำงาน การเรียนรู้ การท่องเที่ยว การพาณิชย์ และการสืบค้นข้อมูลที่น่าสนใจได้อย่างรวดเร็ว (นิชากร พันธกิจ, 2559:9)

ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยียังส่งผลให้พฤติกรรมการซื้อขายสินค้าของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป กล่าวได้ว่าในปัจจุบัน การซื้อขายในรูปแบบ Social

Commerce หรือการค้าผ่าน Social เป็นที่นิยมและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของศูนย์วิจัยกสิกรไทยที่พบว่า Online Shopping กลายเป็นช่องทางการซื้อขายสินค้าและบริการที่ได้รับความนิยมมากขึ้น เป็นผลจากพฤติกรรมของคนไทยที่นิยมใช้อินเทอร์เน็ตในแต่ละวัน เพื่อเข้าถึง Social Media เป็นอันดับแรก พฤติกรรมการซื้อสินค้าและบริการผ่านช่องทางออนไลน์ของผู้บริโภค โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน สัญญาดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงภาพรวมตลาด Online Shopping ของไทยที่มีโอกาสเติบโตสูง และมีแนวโน้มการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น

ในขณะเดียวกันวิธีการทำธุรกิจของผู้ประกอบการก็ได้ปรับตัวให้เข้ากับวิถีสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการตลาดบนสังคมออนไลน์ที่ได้เข้ามามีบทบาทต่อธุรกิจเพิ่มมากขึ้นในยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้บริโภคเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้ประกอบธุรกิจได้ง่ายขึ้น การนำเสนอข้อมูลข่าวสารของผู้ประกอบธุรกิจหรือการโฆษณาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์นับว่าเป็นช่องทางทางการตลาดที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมธุรกิจให้เป็นที่รู้จัก และสามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารของสินค้าให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายได้ นำไปสู่การเพิ่มยอดขายให้แก่ธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับสื่อสังคม (Social Media) ประเภท เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค (ศุภมาส ศิริอักษร, 2557:38) ธุรกิจสังหาริมทรัพย์ก็เช่นเดียวกัน สื่อต่างๆบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เข้ามาเป็นช่องทางการตลาด ที่ผู้ประกอบการสามารถใช้ประโยชน์ในการสื่อสารกับผู้บริโภคได้ โดยการใช้สังคมออนไลน์เป็นช่องทางในการเชื่อมโยงข้อมูล จากธุรกิจไปถึงผู้บริโภค ได้อย่างรวดเร็วทันสมัย และประหยัดงบประมาณ

ธุรกิจสังหาริมทรัพย์ของจังหวัดภูเก็ต นับได้ว่าเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีการเติบโตและแข่งขันในด้านธุรกิจสังหาริมทรัพย์ค่อนข้างสูง เนื่องจากเป็นเมืองธุรกิจและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของประเทศ มีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนหนาแน่นเมื่อเทียบกับขนาดของพื้นที่ โดยประชากรที่อาศัยอยู่ มีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติและมีแนวโน้มเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งที่ย้ายมาตั้งถิ่นฐานแบบถาวรและเข้ามา

ประกอบอาชีพ ทำให้ความต้องการที่อยู่อาศัยเพิ่มมากขึ้น ธุรกิจสังหาริมทรัพย์จึงมีแนวโน้มเติบโตขึ้นและมีการแข่งขันสูงจากภาคธุรกิจ

ตารางที่ 1 การเพิ่มจำนวนประชากรของจังหวัดภูเก็ต ปี พ.ศ.2555-2558

ข้อมูลประชากรจังหวัดภูเก็ตสำรวจ ณ เดือน ธันวาคม				
ปี พ.ศ.	2555	2556	2557	2558
จำนวนประชากร	360,905	369,522	378,364	386,605
ลักษณะข้อมูลประชากร (สำรวจ ณ เดือนธันวาคมของทุกปี)				
1	ผู้ที่มีสัญชาติไทย และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน			
2	ผู้ที่ไม่ได้สัญชาติไทย และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน			
3	ผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลาง (ทะเบียนซึ่งผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดให้)			
	จัดทำขึ้นสำหรับลงรายการบุคคลที่ไม่อาจมีชื่อในทะเบียนบ้าน)			
4	ผู้ที่อยู่ระหว่างการย้าย (ผู้ที่ย้ายออกแต่ยังไม่ได้ย้ายเข้า)			

ที่มา ระบบสถิติทางการทะเบียน

สืบค้นจาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age.php

จากตารางที่ 1 แสดงถึงข้อมูลจากระบบสถิติทางการทะเบียนของจังหวัดภูเก็ต พบว่ามีจำนวนประชากรเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ผลการสำรวจของสำนักงานสถิติจังหวัดภูเก็ตปี พ.ศ. 2558 ยังพบว่านอกจากประชากรในทะเบียนราษฎรแล้ว จังหวัดภูเก็ตยังมีประชากรอีกกลุ่มหนึ่งที่เรียกว่าประชากรแฝงที่เข้ามาประกอบธุรกิจ ทำงาน และอยู่อาศัยที่ไม่ได้ย้ายรายชื่อเข้ามาในระบบเป็นจำนวน 135,043 คน (ผลสำรวจปี 2558) โดยจำแนกได้ดังนี้

- กลุ่มที่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนจังหวัดอื่น ยังไม่ย้ายเข้า จำนวน 106,595 คน
- ชาวต่างชาติที่เข้ามาประกอบอาชีพ และพักอาศัย จำนวน 28,191 คน
- ไม่ทราบแหล่งที่มา จำนวน 257 คน

นอกจากนี้ยังมีแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงาน ทั้งที่เข้ามาแบบถูกกฎหมาย ได้รับอนุญาตให้ทำงาน โดยมีจำนวน 65,430 คน และที่เข้ามาแบบผิดกฎหมายที่ได้รับการผ่อนผันให้ทำงาน จำนวน 23,055 คน รวมทั้งสิ้น 88,485 คน (กระทรวงแรงงาน, 2559:เว็บไซต์) กล่าวได้ว่า ประชากรของจังหวัดภูเก็ต มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทั้งที่มีรายชื่อในทะเบียนราษฎรและกลุ่มประชากรแฝง

เพื่อให้ได้รับทราบถึงข้อมูลของผู้บริโภคในจังหวัดภูเก็ตที่มีต่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ทั้งในด้านคุณลักษณะของเครือข่ายสังคมออนไลน์ และอิทธิพลที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาในเรื่องอิทธิพลเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ตของผู้บริโภค โดยหวังว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะมีประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ทั้งในจังหวัดภูเก็ตและจังหวัดอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการตลาดบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อให้เข้าถึงพฤติกรรมผู้บริโภคและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายให้ได้มากที่สุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในจังหวัดภูเก็ตที่มีต่อการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์
2. เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้บริโภคในจังหวัดภูเก็ตที่มีอิทธิพลต่อการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์
3. เพื่อศึกษารูปแบบคุณลักษณะของเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ต
4. เพื่อผู้ประกอบการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ได้นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาธุรกิจ

วิธีการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ มุ่งศึกษาอิทธิพลเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ตของผู้บริโภค เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Study) โดยใช้การวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) เพื่อค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่กำหนดขึ้น ซึ่งกระทำโดยการระบุปัญหาสำหรับการศึกษา การกำหนดวัตถุประสงค์และการตั้งสมมุติฐานเพื่อทดสอบ ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประกอบการศึกษา ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา มีดังต่อไปนี้ ตัวแปรอิสระ คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการใช้ ความถี่ในการใช้ ช่วงเวลาที่ใช้ ระยะเวลาในการใช้แต่ละครั้ง อุปกรณ์ที่ใช้ และ สถานที่ที่ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ด้านคุณลักษณะของเครือข่ายสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย ข้อมูลประเภทข่าวสาร/ข้อความ การนำเสนอผ่านวิดีโอ/ภาพเคลื่อนไหว การใช้รูปภาพสื่อความหมาย การแจ้งเรื่องราวและให้ข้อมูลกิจกรรม และ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสดงความคิดเห็น ตัวแปรตาม การตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ต

ขอบเขตด้านประชากรการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ประชากรที่ซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งอาศัยอยู่ในทั้ง 3 อำเภอของจังหวัดภูเก็ต คือ อำเภอเมือง อำเภอกะทู้ และ อำเภอถลาง ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน จึงใช้สูตร Taro Yamane กำหนดความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย โดยเลือกใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างใน 3 อำเภอของจังหวัดภูเก็ต ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอถลาง และ อำเภอกะทู้ โดยเก็บอำเภอละ 135 ชุด

ขอบเขตด้านระยะเวลาการวิจัย ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ.2559 ถึง ธันวาคม พ.ศ.2559 โดยมีระยะเวลารวม

ประมาณ 6 เดือน และเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจาก ตำรา เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อรวบรวมข้อมูล และรายละเอียดต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ แบบสอบถาม โดยให้เนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. นำข้อมูลมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ทุกด้าน โดยเขียนข้อความคำถามต่างๆ ให้สอดคล้องกับหัวข้อและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องพร้อมทั้งแนะนำและแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) และนำค่าของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence) โดยจะคัดเลือกคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ขึ้นไป และหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไข แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา

5. แก้ไขและปรับปรุงแบบสอบถามที่ได้และให้กรรมการตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อที่จะนำไปเก็บข้อมูล

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลอง (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุดจากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งจะคัดเลือกคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ขึ้นไป โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการ

แก้ไขทุกข้อคำถามในแบบสอบถามกับผู้เชี่ยวชาญจนได้ ค่า IOC เท่ากับ 1.0 ในทุกข้อคำถาม

7. ปรับปรุงแบบสอบถาม แล้วสำเนาแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วจำนวน 400 ชุดไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ.2559 ถึง เดือนกันยายน พ.ศ.2559 โดยการแจกแบบสอบถาม เมื่อได้ข้อมูลครบจำนวนแล้ว จึงเก็บรวบรวมแบบสอบถามเพื่อนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำมาวิเคราะห์ตามหลักสถิติ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์

2. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์แล้วมาลงรหัส(Coding) เพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยวิธีทางสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการใช้ ความถี่ในการใช้ ช่วงเวลาที่ใช้ ระยะเวลาในการใช้แต่ละครั้ง อุปกรณ์ที่ใช้งาน และ สถานที่ที่ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ใช้วิธีการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) โดยแสดงผลเป็นร้อยละ (Percentage) และใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลประเภทข่าวสาร/ข้อความ การนำเสนอผ่านวิดีโอ/ภาพเคลื่อนไหว การใช้รูปภาพสื่อความหมาย การแจ้งเรื่องราวและให้ข้อมูลกิจกรรม และ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสดงความคิดเห็น และ อิทธิพลเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ต

การเปรียบเทียบปัจจัยอิทธิพลเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ตตามตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล และ ปัจจัยด้านพฤติกรรม การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์นี้ใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยด้วย ค่า t-test ใช้ในการทดสอบการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระที่มีการแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม ค่า f-test ใช้ในการทดสอบความเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มีการแบ่งกลุ่มมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป การอธิบายผลการวิจัยของลักษณะแบบสอบถามที่ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภท อันตรภาคชั้น (Interval Scale) การทดสอบสมมติฐานคุณลักษณะของเครือข่ายสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์กับอิทธิพลเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ตโดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 25-35 ปี สถานภาพสมรส การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน / รัฐวิสาหกิจ และ รายได้ 20,001 - 30,000 บาท

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อหาข้อมูล / เป็นแหล่งความรู้ ช่วงเวลาใช้บริการ 18.00-21.00 น. ระยะเวลาในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในแต่ละครั้งมีระยะเวลา 30 นาที - 1 ชั่วโมง ความถี่ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์คือ 7 วัน / สัปดาห์ (ใช้ทุกวัน) อุปกรณ์ที่ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ โทรศัพท์มือถือ และ สถานที่ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่บ้าน / ที่พักอาศัย

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของเครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของเครือข่ายออนไลน์ ในภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.26$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 4 ข้อ ตามลำดับ ได้แก่ ด้านการใช้รูปภาพสื่อความหมายมากที่สุด ($\bar{x} = 4.31$) ด้านการนำเสนอผ่านวิดีโอ/ภาพเคลื่อนไหว ($\bar{x} = 4.30$) ด้านข้อมูลประเภทข่าวสาร/ข้อความ ($\bar{x} = 4.28$) ด้านการแจ้งเรื่องราวและให้ข้อมูลกิจกรรม ($\bar{x} = 4.22$) และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย 1 ข้อ ได้แก่ ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสดงความคิดเห็น ($\bar{x} = 4.20$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของเครือข่ายสังคมออนไลน์

คุณลักษณะของเครือข่ายสังคมออนไลน์	$\bar{x}$	S.D.	ผลสรุป
1. ด้านข้อมูลประเภทข่าวสาร/ข้อความ	4.28	0.57	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. ด้านการนำเสนอผ่านวิดีโอ/ภาพเคลื่อนไหว	4.30	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. ด้านการใช้รูปภาพสื่อความหมาย	4.31	0.56	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4. ด้านการแจ้งเรื่องราวและให้ข้อมูลกิจกรรม	4.22	0.62	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5. ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสดงความคิดเห็น	4.20	0.48	เห็นด้วย
รวม	4.26	0.56	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการตัดสินใจซื้อ

บ้านจัดสรร โดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.97$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยทุกข้อ ได้แก่ด้านอิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์ ($\bar{x} = 4.01$) และด้านการสนับสนุนการตัดสินใจซื้อ ($\bar{x} = 3.94$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นอิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรร โดยรวม

ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรร โดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.97$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยทุกข้อ ได้แก่ด้านอิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์ ($\bar{x} = 4.01$) และด้านการสนับสนุนการตัดสินใจซื้อ ($\bar{x} = 3.94$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นอิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรร โดยรวม

อิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรร	$\bar{x}$	S.D.	ผลสรุป
1. ด้านอิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์	4.01	0.56	เห็นด้วย
2. ด้านการสนับสนุนการตัดสินใจซื้อ	3.94	0.57	เห็นด้วย
รวม	3.97	0.56	เห็นด้วย

ส่วนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้ไว้ดังนี้
สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ต

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านคุณลักษณะเครือข่ายสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ต

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ต

ผลการทดสอบได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ตพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพที่แตกต่างกันมีผลต่ออิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรของผู้บริโภคต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่ออิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรของผู้บริโภคไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ทดสอบความสัมพันธ์ปัจจัยส่วนบุคคลกับอิทธิพลของเครือข่ายสังคม

ปัจจัยส่วนบุคคล	อิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์
	Sig.
เพศ	.130
อายุ	.198
สถานภาพ	.037*
ระดับการศึกษา	.074
อาชีพ	.734
รายได้	.383

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านคุณลักษณะเครือข่ายสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ตพบว่า การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะเครือข่ายสังคมออนไลน์กับการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ต แยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการแจ้งเรื่องราวและให้ข้อมูลกิจกรรมมี

ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ต มากที่สุดโดยจัดในระดับต่ำ ($r = .323^{**}$) รองลงมาคือ ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสดงความคิดเห็นมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r = .261^{**}$) ด้านการใช้รูปภาพสื่อความหมายมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r = .240^{**}$) ด้านการนำเสนอผ่านวิดีโอ/ภาพเคลื่อนไหวมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r = .194^{**}$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ตน้อยที่สุดคือด้านข้อมูลประเภทข่าวสาร/ข้อความโดยค่าความสัมพันธ์จัดอยู่ในระดับต่ำ ($r = .188^{**}$) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ทดสอบความสัมพันธ์ปัจจัยส่วนบุคคลกับอิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรของผู้บริโภค

ปัจจัยด้านคุณลักษณะเครือข่ายสังคมออนไลน์	อิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์	
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.
ด้านข้อมูลประเภทข่าวสาร/ข้อความ	.188**	.000
ด้านการนำเสนอผ่านวิดีโอ/ภาพเคลื่อนไหว	.194**	.000
ด้านการใช้รูปภาพสื่อความหมาย	.240**	.000
ด้านการแจ้งเรื่องราวและให้ข้อมูลกิจกรรม	.323**	.000
ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสดงความคิดเห็น	.261**	.000

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ตพบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ด้านวัตถุประสงค์ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ด้านความถี่ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ด้านช่วงเวลาที่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ด้านระยะเวลาในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แต่ละครั้ง ด้านอุปกรณ์ที่ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ และ ด้านสถานที่ที่ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่แตกต่างกัน

มีผลต่ออิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรของผู้บริโภค ไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ทดสอบความสัมพันธ์ปัจจัยส่วนบุคคลกับอิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรของผู้บริโภค

ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์	อิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์
	Sig.
ด้านวัตถุประสงค์ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์	.471
ด้านความถี่ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์	.329
ด้านช่วงเวลาที่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์	.374
ด้านระยะเวลาในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แต่ละครั้ง	.339
ด้านอุปกรณ์ที่ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์	.316
ด้านสถานที่ที่ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์	.918

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยในงานวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีวัตถุประสงค์ในการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อหาข้อมูลหรือเป็นแหล่งความรู้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภัทราวรรณ ศรีพวย (2556) ที่ศึกษาในเรื่องปัจจัยเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคไทย: กรณีศึกษา Facebook พบว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อค้นหาข้อมูลและเป็นแหล่งความรู้ และยังสอดคล้องกันในเรื่อง ช่วงเวลาที่ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุด คือ ช่วงเวลา 18.01-21.00 น. เพราะเป็นเวลากลางเลิก

งาน นอกจากนี้พบว่าสถานที่ที่ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุดคือ ที่บ้าน/ที่พักอาศัย และเวลาที่ใช้งานมากที่สุดคือ 30 นาที-1 ชั่วโมง มีการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ 7 วันต่อสัปดาห์(ทุกวัน) และอุปกรณ์ที่ใช้งานมากที่สุดคือโทรศัพท์มือถือ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ศุภศิลป์ กุลจิตต์เจื่องวงศ์ (2557) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและการเปิดรับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยนานาชาติสแตมฟอร์ด กรณีศึกษา: เพชบุรี พบว่า อุปกรณ์ที่นักศึกษาใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ประเภท เพชบุรีมากที่สุดคือ โทรศัพท์มือถืออัจฉริยะ เพราะว่าทำให้กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าถึง เพชบุรีได้ทุกที่ที่เวลาตามที่ต้องการแต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชรีรี แผ่นทอง (2555) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์บน facebook ของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าวัตถุประสงค์ของกลุ่มตัวอย่างในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อหาเพื่อนใหม่/เก่า ระยะเวลาที่ใช้งานอยู่ในช่วงเวลา 20:01-24.00 น. แต่ยังไม่สอดคล้องกันในด้านสถานที่ที่ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุดคือ ที่บ้าน/ที่พักอาศัย

สรุปได้ว่า ระยะเวลาหลังเลิกงานของผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการประชาสัมพันธ์สื่อในเครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุด เนื่องจากเป็นเวลาที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่เลิกงานกลับบ้านหรือที่พักอาศัยและสามารถใช้เวลาส่วนตัวได้เต็มที่โดยเฉพาะเวลาที่จะค้นหาข้อมูลที่น่าสนใจจากเครือข่ายสังคมออนไลน์ และควรมีการออกแบบสื่อหรือกิจกรรมประชาสัมพันธ์ที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและมีประสิทธิภาพจากโทรศัพท์มือถือซึ่งนับว่าเป็นอุปกรณ์ที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ตเป็นกลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 20,001-30,000 บาท มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ทำงานบริษัทเอกชนหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ สถานภาพสมรส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุพล พงษ์วิทย์พานู (2554) ที่ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียม พบว่า ผู้บริโภคที่ตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ประเภท

คอนโดมิเนียมที่มีอิทธิพลจากสื่อออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นผู้บริโภคที่มีรายได้ในระดับปานกลางและมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี อีกทั้งยังมีสถานภาพสมรส และทำงานในบริษัทเอกชน จึงทำให้มีความสามารถในการเข้าถึงระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เป็นแหล่งข้อมูลด้านอสังหาริมทรัพย์ได้ดีและสอดคล้องกับ วิทยารณมโนปราโมทย์ (2556) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสังคมออนไลน์(อินสตาแกรม) ของประชากรในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง การศึกษาระดับปริญญาตรี ทำงานบริษัทเอกชน

3. ด้านคุณลักษณะเครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่า กิจกรรมที่ผู้ประกอบการบ้านจัดสรรได้ประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ในด้านต่างๆ เป็นประโยชน์และสามารถดึงดูดใจผู้บริโภคได้ ทั้งในด้านข้อมูลประเภทข่าวสาร/ข้อความ การนำเสนอผ่านวิดีโอ/ภาพเคลื่อนไหว การใช้รูปภาพสื่อความหมาย การแจ้งเรื่องราวและให้ข้อมูลกิจกรรม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสดงความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Kotler and Keller (2012) ที่กล่าวว่า ผู้บริโภคจะแสดงพฤติกรรมเพราะมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งกระตุ้น ที่ทำให้เกิดความต้องการ สิ่งกระตุ้นผ่านเข้ามาในความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อ ซึ่งเปรียบเสมือนกล่องคำที่ผู้ซื้อหรือผู้ขายไม่สามารถคาดคะเนได้ ความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อจะได้รับอิทธิพลจากลักษณะต่างๆของผู้ซื้อซึ่งนำไปสู่การตอบสนองของผู้ซื้อหรือการตัดสินใจของผู้ซื้อ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีของ ภิเชก ชัยนิรันดร์ (2553) ที่กล่าวไว้ว่าคุณลักษณะของเครือข่ายสังคมออนไลน์ สามารถนำมาเป็นเครื่องมือการตลาดได้ เช่น Wall เป็นเสมือนบอร์ดสำหรับให้กิจการหรือ Fan เข้ามาโพสต์ข้อความต่างๆ ได้ ทั้งนี้สามารถใช้ในการประชาสัมพันธ์ แจ้งข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการพูดคุยกันเพราะมีส่วนของการแสดงความคิดเห็น โดยผ่านคำสั่ง Like ได้ หากต้องการแบ่งปันข่าวสารดังกล่าวให้เพื่อนๆ ก็ใช้คำสั่ง Share ซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการบอกต่อ

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของเครือข่ายสังคมออนไลน์มีประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจในการทำการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ทั้งด้านข้อมูลประเภทข่าวสาร/ข้อความ การนำเสนอสื่อผ่านวิดีโอ/ภาพเคลื่อนไหว การใช้รูปภาพสื่อความหมาย การแจ้ง

เรื่องราวและให้ข้อมูลกิจกรรม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสดงความคิดเห็น เนื่องจาก การให้ข้อมูลและการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสินค้าและบริการของผู้ประกอบการที่ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์นั้น สามารถกระตุ้น สร้างแรงจูงใจให้ผู้บริโภค เกิดความสนใจในตัวสินค้าหรือบริการนั้นๆได้และอาจนำไปสู่การตัดสินใจซื้อ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษานี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้มีรายได้อยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท ทำานองค์กรเอกชน/รัฐวิสาหกิจ และมีอายุระหว่าง 25-35 ปี ถือได้ว่าเป็นกลุ่มชนชั้นกลาง เป็นคนรุ่นใหม่ ในวัยทำงาน เรียกได้ว่าเป็นคนในยุค Gen Y และเป็นกลุ่มคนที่เข้าถึงเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้มากที่สุด การประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการตลาดควรเน้นช่วงเวลาหลังเลิกงาน คือช่วงเวลา 18.01 น –21.00 น. นอกจากนี้ในด้านปัจจัยส่วนบุคคลยังพบว่า สถานภาพสมรสที่แตกต่างกันยังส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านหรือที่อยู่อาศัย ดังนั้นผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ หรือมีการทำการตลาดแบบเจาะจงกับกลุ่มเป้าหมายที่มีครอบครัวหรือโสดอย่างแตกต่างกัน หรือการนำเอาความต้องการที่อยู่อาศัยแบบครอบครัวและแบบพักอาศัยแบบเดี่ยว ที่มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน ไปประยุกต์ใช้กับสื่อโฆษณาเพื่อให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

2. การออกแบบสื่อที่จะเผยแพร่บนสังคมออนไลน์ ควรใช้รูปภาพจริงของตัวสินค้าหรือบริการเป็นส่วนประกอบด้วย กรณีเป็นไฟล์ภาพเคลื่อนไหวหรือวิดีโอ ไม่ควรมีเวลาเล่นที่นานเกินไปเพราะจะลดความน่าสนใจของสื่อลงได้ ควรออกแบบสื่อให้เข้าใจง่าย กระชับ ทั้งในด้านรูปภาพและเวลาที่น่าเสนอ

3. การเปิดโอกาสให้ผู้บริโภคสามารถแสดงความคิดเห็นผ่านกระทู้สนทนา และการโต้ตอบที่รวดเร็ว รวมทั้งการโพสต์ข่าวสารกิจกรรมช่วยเหลือสังคมของผู้ประกอบการช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือ และส่งเสริมภาพลักษณ์ของกิจการ กิจการควรให้ความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการทำการตลาดออนไลน์ในด้านอื่นๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคภายหลังจากได้รับสื่อผ่านทางสังคมออนไลน์กับสิ่งที่ได้รับเมื่อตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการจริงหรือ ภายหลังจากการได้เข้าชมสินค้าจริง
2. ควรมีการศึกษาหัวข้อเกี่ยวกับการรับรู้หรือเข้าถึงเครือข่ายสังคมออนไลน์กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันออกไปอย่างสิ้นเชิงกับการวิจัยในครั้งนี้ เช่น กลุ่ม ผู้มีรายได้้น้อยมาก หรือ กลุ่ม ที่มีรายได้สูงมาก เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาในหัวข้อ คุณลักษณะของเครือข่ายสังคมออนไลน์ในเชิงลึก ว่าคุณลักษณะด้านใด อย่างไร ที่กระตุ้น ดึงดูดใจผู้บริโภค บนเครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุด เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการทำการตลาดบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ให้เข้าถึงผู้บริโภคได้มากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงแรงงาน.(2559).จำนวนแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตคงเหลือ
.[online]. Available: <http://www.mol.go.th/sites/phuket/mo.go.th/files/aerngaantaangdaaw.docx>. [2560 มีนาคม 5]
จตุพล พงษ์วิทย์ภานุ.(2554).อิทธิพลของเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียม.ภาคินพนธ์ มหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัทราวรรณ ศรีพวย.(2556).ปัจจัยเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคไทย:กรณีศึกษา Facebook.
วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ภิเชก ชัยนิรันดร์.(2553).การตลาดแนวใหม่ผ่าน Social Media.กรุงเทพมหานคร:ซี
เอ็ดยูเคชั่น.

นิชากร พันธุ์คง.(2558).การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการแนะนำ
กลุ่มความสนใจทางสังคมออนไลน์โดยใช้เนื้อหาและรูปแบบการ
ปฏิสัมพันธ์.วิทยานิพนธ์ ดุษฎีบัณฑิต,มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ.

นุชรีย์ แผ่นทอง.(2555).ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้บริการเครือข่าย
สังคมออนไลน์บน Facebookของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ระบบสถิติทางการทะเบียน.สถิติประชากรและบ้าน-จำนวนประชากรแยกราย
อายุ.[online].Avaiable:

http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age.php [2559,ธันวาคม 1]

ศุภมาส ศิริอักษร.(2557).อิทธิพลของสื่อโฆษณาบนSocial Media ที่มีผลกระทบ
ต่อกระบวนการตอบสนองของพฤติกรรมผู้บริโภค.การวิจัยโครงเฉพาะ
เรื่อง.บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

ศุภศิลป์ กุลจิตต์เจือวงศ์.(2557).พฤติกรรมการเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความ
พึงพอใจในการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตดฟอร์ด กรณีศึกษาเฟสบุ๊ก.งานวิจัย.
คณะศิลปศาสตร์,มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตดฟอร์ด.

ศุณยวิจักกสิกรไทย.(2559).การลงทุนบรอดแบนด์ใยแก้วนำแสง ในช่วงปี'59-61
หนุนมูลค่าตลาดพัฒนาโครงข่ายเฉียด 2 แสนล้านบาท.
[online].Avaiable: <https://www.kasikornresearch.com> [2559,กรกฎาคม
17]

Kotler, P., & Keller, K. L. (2012), *Marketing Management*, Global Edition
14e,London: Pearson Education Limited 2012

ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภคในจังหวัดสงขลา

Factors Influencing the Purchasing Decision of Life Insurance in Songkhla

มนีรัตน์ รัตนพันธ์¹Maneerat Rattanaphan¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภคในจังหวัดสงขลา และเปรียบเทียบระดับความสำคัญของปัจจัยในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิต จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณ สัมภาษณ์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรในจังหวัดสงขลาที่เคยซื้อประกันชีวิต โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 400 ชุด การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานของการวิจัยด้วยการหาค่า Dependent t-test และ one way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี สถานภาพสมรส ไม่มีบุตร ไม่มีผู้อยู่ในอุปการะ การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท และรายได้ต่อเดือน 15,001-30,000 บาท ระดับความสำคัญของปัจจัยในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภคในจังหวัดสงขลาภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านเบี้ยประกันภัย ด้านตัวแทนประกันชีวิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของบริษัท ด้านรูปแบบกรมธรรม์ ด้านช่องทางการซื้อประกันชีวิต ด้านสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบพบว่า อายุต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตในภาพรวมแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่²Assistant Professor., Business Administration, Hatyai University

คำสำคัญ : ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อ ประกันชีวิต สงขลา

Abstract

The purposes of this research were to study level of factor affecting the decision of consumer to Life Insurance in Songkhla and compare level of factor affecting the decision of consumer to Life Insurance with personal factors. This research is *quantitative* research. The data were collected by questionnaire from 400 respondents in Songkhla Data analyzed by Statistical Package for Social Science program and used are percentage, mean, standard deviation, dependent t-test and one way ANOVA. The results showed that most respondents were female, aged between 31-40 years, married, childless, without dependent and bachelor degree. A majority of them were owner business/merchant with an average monthly income between 15,001- 30,000 Baht and monthly expenses less than 15,000 Baht. The level of overall factor affecting the decision of consumer to Life Insurance in Songkhla was at a high level. The insurance premium factor and life insurance personal selling factor were the highest mean. The corporate image factor, insurance policy factor, channel factor and additional benefits were at a high level. However, difference ages were statistically different in factor affecting the decision of consumer to Life Insurance at level of significance .05

Keywords: Factors Influencing the Purchasing Decision, Life Insurance, Songkhla

บทนำ

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความต้องการที่ไม่มีวันสิ้นสุด เมื่อความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้วก็ยังมีความต้องการต่อไป Maslow (Maslow, Abraham, 1970) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นแห่งความต้องการจำเป็นของมนุษย์ไว้ 5 ขั้น และขั้นหนึ่งของความต้องการนั้นคือความปลอดภัย ซึ่งเป็นความต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจากอันตรายทั้งต่อร่างกายและจิตใจ รวมไปถึงความมั่นคง การปกป้องคุ้มครอง ความปลอดภัยในสุขภาพ ชีวิตและการงาน (Holloway, J. Christopher, 2002: 65) แต่จะมีสักกี่คนที่จะไม่เผชิญกับโรคภัยไข้เจ็บ หรืออุบัติเหตุต่างๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นกับคนทุกคนหรือคนในครอบครัว โดยไม่สามารถรับรู้ได้ล่วงหน้า สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และการพัฒนาของเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว นั้น ส่งผลให้ไม่สามารถคาดเดาเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับการดำรงชีวิตในอนาคตได้ เช่น การเจ็บป่วย อุบัติเหตุ พุพพลภาพ การสูญเสียรายได้ และเสียชีวิต ประกันภัยจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน และถือเป็นเครื่องมือทางการเงินที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างความมั่นคงให้กับระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้รายงานผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ไตรมาสที่ 4 ปี 2559 ร้อยละ 3.2 ปรับตัวดีขึ้นจากการขยายตัวร้อยละ 2.9 ในปี 2558 และแนวโน้มการขยายตัวของ GDP ปี 2560 ร้อยละ 3.0-4.0 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) สำหรับธุรกิจประกันชีวิตไทยในปี 2558 แม้ว่าการบริโภคของภาคเอกชนจะชะลอตัวจากปัญหานี้ภาคครัวเรือน และราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ รวมถึงการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก แต่จากการที่ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการทำประกันภัย/ประกันชีวิตมากขึ้น รวมทั้งภาคธุรกิจได้แข่งขันกันพัฒนาและเสนอขายผลิตภัณฑ์ประกันชีวิต และช่องทางการขายที่ง่ายและหลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และได้รับการสนับสนุนส่งเสริมธุรกิจประกันชีวิตจากภาครัฐ ทำให้ธุรกิจประกันชีวิตไทยยังคงมีอัตราการเติบโตอยู่ในเกณฑ์ที่ดี โดยมีเบี้ยประกันภัยรับรวม ณ สิ้นปี 2558 รวมทั้งสิ้น

537,509.6 ล้านบาท คิดเป็นอัตราเติบโตถึงร้อยละ 6.7 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา สำหรับปี 2559 เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มขยายตัวในอัตราเร่งขึ้นมาอยู่ที่ ร้อยละ 3.7 โดยได้รับแรงสนับสนุนจากมาตรการของภาครัฐ อาทิ โครงการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวพระราชรัฐ การลงทุนของภาครัฐที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจากโครงการลงทุนยกระดับโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ด้านการคมนาคมขนส่ง และราคาพลังงานที่ยังมีแนวโน้มอยู่ในระดับต่ำ ส่งผลให้แรงกดดันด้านต้นทุนลดลง ซึ่งสนับสนุนอำนาจซื้อของประชาชนและภาคธุรกิจ และในปี 2559 คาดว่าเป็ยประกันภัยรับรวมจะขยายตัวได้มากกว่าปี 2558 โดยมีอัตราการเติบโตอยู่ที่ประมาณร้อยละ 9 เป็ยประกันภัยรับรวมประมาณ 585,700 ล้านบาท ทั้งนี้ได้รับปัจจัยสนับสนุนจากภาวะเศรษฐกิจที่มีแรงขับเคลื่อนจากการใช้จ่ายของภาครัฐ และจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจแบบเร่งด่วน อาจส่งผลให้กับผู้บริโภคมีกำลังซื้อประกันชีวิตมากขึ้น (สมาคมประกันชีวิตไทย, 2559)

ส่วนประสมการตลาดเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค และประกอบด้วยทุกสิ่งทุกอย่างที่กิจการใช้เพื่อให้มีอิทธิพลในการโน้มน้าวความต้องการผลิตภัณฑ์ของกิจการ (Kotler, Philip, 2003) โดยจากการศึกษาของ อุดมมาน สะบีบุรราห์มาน และคณะ (2556) ได้พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกทำประกันชีวิตกับบริษัทกรุงไทย แอชชา จำกัด(มหาชน) ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ให้ความสำคัญกับด้านผลิตภัณฑ์ (รูปแบบกรมธรรม์) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านชื่อเสียงความมั่นคง ด้านการให้บริการของตัวแทน และด้านวิธีการชำระเบี้ยประกัน มีระดับการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก อีกทั้งงานวิจัยด้านการประกันภัยในพื้นที่จังหวัดสงขลายังมีน้อย จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภคในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตเพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันชีวิต กำหนดราคา ปรับช่องทางการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาดให้มีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่การสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภคในจังหวัดสงขลา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความสำคัญของปัจจัยในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิต จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับความสำคัญของปัจจัยในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตแตกต่างกัน

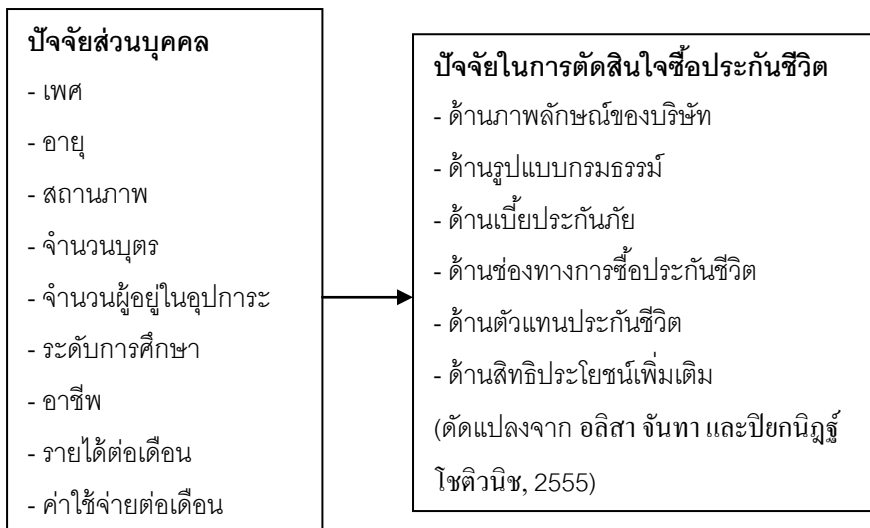
ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

ตัวแปรที่ศึกษา แบ่งเป็น

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนบุตร จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และค่าใช้จ่ายต่อเดือน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านภาพลักษณ์ของบริษัท ด้านรูปแบบกรมธรรม์ ด้านเบี้ยประกันภัย ด้านช่องทางการซื้อประกันชีวิต ด้านตัวแทนประกันชีวิต และด้านสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรในจังหวัดสงขลาที่เคยซื้อประกันชีวิต ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน กลุ่มตัวอย่าง (Cochran, 1977:428) ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 ตัวอย่าง และผู้วิจัยเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 ตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ เลือกเฉพาะประชากรในจังหวัดสงขลาที่เคยซื้อประกันชีวิต ณ โรงพยาบาล สถาน ที่ราชการ สถานประกอบการ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กรอกคำตอบในแบบสอบถามด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามชนิดคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 9 ข้อคำถามได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนบุตร จำนวนผู้ที่อยู่ในอุปการะ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และค่าใช้จ่ายต่อเดือน เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะตรวจสอบรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิต ประกอบด้วยปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของบริษัท จำนวน 6 ข้อ ปัจจัยด้านรูปแบบกรรมสิทธิ์ จำนวน 4 ข้อ ปัจจัยด้านเบี้ยประกันภัย จำนวน 5 ข้อ ปัจจัยด้านช่องทางการซื้อประกันชีวิต จำนวน 5 ข้อ ปัจจัยด้านตัวแทนประกันชีวิต จำนวน 5 ข้อ ปัจจัยด้านสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม จำนวน 5 ข้อ เป็นข้อคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า Likert scale กำหนดระดับความสำคัญเป็น 5 ระดับ โดยแปลความหมายของระดับความสำคัญ คือระดับ 5 หมายถึงมีความสำคัญมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึงมีความสำคัญมาก ระดับ 3 หมายถึงมีความสำคัญปานกลาง ระดับ 2 หมายถึงมีความสำคัญน้อย และระดับ 1 หมายถึงมีความสำคัญน้อยที่สุด (Sekaran & Bougie, 2010:152)

การสร้างแบบสอบถามและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จัดทำร่างแบบสอบถามให้มีความสอดคล้องกับนิยามของตัวแปรและวัตถุประสงค์การวิจัย หลังจากนั้นสร้างแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC) มากกว่าหรือเท่ากับ .60 แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองเก็บข้อมูลกับผู้ที่เคยซื้อประกันชีวิตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด เพื่อทดสอบความเชื่อมั่น(Reliability) วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยวิธีการหาความคงที่ภายใน (Internal Consistency) ซึ่งพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.953 ทำให้ทราบว่าการสร้างแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือมาก (Sekaran & Bougie, 2010: 325) แล้วทำการสร้างแบบสอบถามฉบับจริงสำหรับเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในงานสถิติเพื่อการวิจัย หาค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างด้วยค่าร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ระดับความสำคัญของการวิจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิต ด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิต คือ ค่าทดสอบที (t-test) และค่าทดสอบเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภคในจังหวัดสงขลา สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 63.25) มีอายุ 31-40 ปี (ร้อยละ 36.50) มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 51.50) รองลงมาโสด (ร้อยละ 37.25) มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 71.75) มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย (ร้อยละ 33.50) รองลงมารับราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 25.25) พนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 25.25) มีรายได้ต่อเดือน 15,001-30,000 บาท (ร้อยละ 28.50) ไม่มีบุตร (ร้อยละ 46.00) รองลงมามีบุตร 1 คน (ร้อยละ 31.75) จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ 1 คน (ร้อยละ 28.75) มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท (ร้อยละ 38.50) และมีรายได้ต่อเดือน 15,001-30,000 บาท (ร้อยละ 31.00) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ			ระดับการศึกษา		
ชาย	147	36.75	ต่ำกว่าปริญญาตรี	53	13.25
หญิง	253	63.25	ปริญญาตรี	287	71.75
รวม	400	100.00	สูงกว่าปริญญาตรี	60	15.00
			รวม	400	100.00
อายุ (ปี)			อาชีพ		
20-30	129	32.25	นักเรียน/นักศึกษา	38	9.50
31-40	146	36.50	แม่บ้าน/พ่อบ้าน	26	6.50
41-50	67	16.75	พนักงานบริษัทเอกชน	101	25.25
≥ 51	58	14.50	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	101	5.25
รวม	400	100.00	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	134	3.50
			รวม	400	100.00
ค่าใช้จ่ายต่อเดือน			รายได้ต่อเดือน		
< 15,000 บาท	154	38.50	< 15,000 บาท	38	.50
15,000-30,000 บาท	124	31.00	15,000-30,000 บาท	114	8.50
30,001-45,000 บาท	67	16.75	30,001-45,000 บาท	87	1.75
45,001-60,000 บาท	30	7.50	45,001-60,000 บาท	66	6.50
60,001-75,000 บาท	12	3.00	60,001-75,000 บาท	47	1.75
> 75,000 บาท	13	3.25	> 75,000 บาท	48	2.00
รวม	400	100.00	รวม	400	100.00
บุตร			จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ		
ไม่มี	184	46.00	ไม่มี	119	9.75
1 คน	127	31.75	1 คน	115	8.75
2 คน	69	14.75	2 คน	110	7.50
≥ 3 คน	30	7.50	≥ 3 คน	56	4.00
รวม	400	100.00	รวม	400	100.00
สถานภาพ					
โสด	149	37.25			
สมรส	206	51.50			
หม้าย/หย่า	45	11.25			
ร้าง/แยกกันอยู่					
รวม	400	100.00			

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภคในจังหวัดสงขลาพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อบัญชีที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านตัวแทนประกันชีวิต มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมาปัจจัยด้านเบี้ยประกันภัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) ส่วนปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของบริษัท ($\bar{X} = 4.31$) ด้านรูปแบบกรมธรรม์ ($\bar{X} = 4.12$) ด้านสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม ($\bar{X} = 4.00$) และด้านช่องทางการซื้อประกันชีวิต ($\bar{X} = 3.87$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิตในภาพรวม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อ ประกันชีวิตภาพรวม	ระดับความสำคัญ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านภาพลักษณ์ของบริษัท	4.31	.598	มาก
ด้านรูปแบบกรมธรรม์	4.12	.562	มาก
ด้านเบี้ยประกันภัย	4.53	.598	มากที่สุด
ด้านช่องทางการซื้อประกันชีวิต	3.87	.547	มาก
ด้านตัวแทนประกันชีวิต	4.75	.499	มากที่สุด
ด้านสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม	4.00	.557	มาก
เฉลี่ยรวม	4.26	.380	มาก

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิตรายด้าน มีดังต่อไปนี้

ด้านภาพลักษณ์ของบริษัท กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อบัญชีที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิตด้านภาพลักษณ์ของบริษัทอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} =$

4.31) โดยปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของบริษัทที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากทุกรายการ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากเป็นลำดับแรกคือ บริษัทประกันชีวิตมีความน่าเชื่อถือ ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมาคือ บริษัทประกันชีวิตมีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม ($\bar{X} = 4.42$) บริษัทประกันชีวิตมีความมั่นคงทางการเงินสูง ($\bar{X} = 4.38$) บริษัทประกันชีวิตมีกระบวนการบริการหลังการขายที่ดี ($\bar{X} = 4.30$) โฆษณาของบริษัทประกันชีวิตทำให้ท่านทราบถึงประโยชน์ของการทำประกันชีวิตมากขึ้น ($\bar{X} = 4.27$) และโลโก้ของบริษัทประกันชีวิตมีรูปทรงที่ง่ายต่อการจดจำ ($\bar{X} = 4.01$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิต ด้านภาพลักษณ์ของบริษัท

ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของบริษัท	ระดับความสำคัญ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
บริษัทประกันชีวิตมีความน่าเชื่อถือ	4.47	.608	มาก
บริษัทประกันชีวิตมีความซื่อสัตย์ยุติธรรม	4.42	.623	มาก
บริษัทประกันชีวิตมีความมั่นคงทางการเงินสูง	4.38	.621	มาก
โฆษณาของบริษัทประกันชีวิตทำให้ท่านทราบถึงประโยชน์ของการทำประกันชีวิตมากขึ้น	4.27	.707	มาก
บริษัทประกันชีวิตมีกระบวนการบริการหลังการขายที่ดี	4.30	.699	มาก
โลโก้ของบริษัทประกันชีวิตมีรูปทรงที่ง่ายต่อการจดจำ	4.01	.790	มาก
เฉลี่ยรวม	4.31	.598	มาก

ด้านรูปแบบกรรมธรรม์ กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อบัณฑิตที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิตด้านรูปแบบกรรมธรรม์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) โดยลำดับความสำคัญของบัณฑิตด้านรูปแบบกรรมธรรม์ที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากเป็นลำดับแรกคือ กรรมธรรม์ที่มีความคุ้มครองและระยะเวลาผูกพันที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมาคือ กรรมธรรม์ให้เลือกหลากหลายแบบ และกรรมธรรม์ที่รองรับกลุ่มผู้สูงอายุเป็นพิเศษอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) และกรรมธรรม์ที่รองรับกลุ่มเด็กเป็นพิเศษ ($\bar{X} = 4.11$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบัณฑิตที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิต ด้านรูปแบบกรรมธรรม์

บัณฑิตด้านรูปแบบกรรมธรรม์	ระดับความสำคัญ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
กรรมธรรม์ที่มีความคุ้มครองและระยะเวลาผูกพันที่เหมาะสม	4.13	.576	มาก
กรรมธรรม์ให้เลือกหลากหลายแบบ	4.12	.571	มาก
กรรมธรรม์ที่รองรับกลุ่มผู้สูงอายุเป็นพิเศษ	4.12	.594	มาก
กรรมธรรม์ที่รองรับกลุ่มเด็กเป็นพิเศษ	4.11	.622	มาก
เฉลี่ยรวม	4.12	.562	มาก

ด้านเบี้ยประกันภัย กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อบัณฑิตที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิตด้านเบี้ยประกันภัยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) โดยบัณฑิตด้านเบี้ยประกันภัยที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากเป็นลำดับแรกคือ การผ่อนชำระค่าเบี้ยประกันเป็นงวดๆ ($\bar{X} = 4.54$) เบี้ยประกันที่ต่างกันในแต่ละแบบของกรรมธรรม์ประกันชีวิตเช่น แบบสะสมทรัพย์ แบบตลอดชีพ ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมาคือ เบี้ยประกันเบี้ยของสัญญาเพิ่มเติมประเภทต่างๆ เช่น อุบัติเหตุ การรักษาพยาบาล ($\bar{X} = 4.53$) เบี้ยประกันที่เหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง ($\bar{X} = 4.52$) และเบี้ยประกันที่เหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับความคุ้มครอง ($\bar{X} = 4.52$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิต ด้านเบี้ยประกันภัย

ปัจจัยด้านเบี้ยประกันภัย	ระดับความสำคัญ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
เบี้ยประกันที่เหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง	4.52	.625	มากที่สุด
เบี้ยประกันที่เหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับความคุ้มครอง	4.52	.637	มากที่สุด
การผ่อนชำระค่าเบี้ยประกันเป็นงวดๆ	4.54	.604	มากที่สุด
เบี้ยประกันที่ต่างกันในแต่ละแบบของกรมธรรม์	4.54	.604	มากที่สุด
ประกันชีวิตเช่น แบบสะสมทรัพย์ แบบตลอดชีพ			
เบี้ยประกัน เบี้ยของสัญญาเพิ่มเติมประเภทต่างๆ	4.53	.641	มากที่สุด
เช่น อุบัติเหตุ การรักษาพยาบาล			
เฉลี่ยรวม	4.53	.598	มากที่สุด

ด้านช่องทางการซื้อประกันชีวิต กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อบัญชีที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิตด้านช่องทางการซื้อประกันชีวิตอยู่ในระดับมากทุกรายการ ($\bar{X} = 3.87$) โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากเป็นลำดับแรกคือกระบวนการในการชำระเงินที่สะดวก ($\bar{X} = 3.90$) ช่องทางออนไลน์/โทรศัพท์ทำให้ง่ายต่อการซื้อประกัน ($\bar{X} = 3.89$) บริการชำระเงินที่หลากหลาย (ตัวแทน, บัตรเครดิต) ($\bar{X} = 3.88$) สาขาให้บริการจำนวนมาก และสะดวกในการเดินทาง และการติดต่อ ($\bar{X} = 3.85$) และการขายประกันชีวิตผ่านตัวแทนเป็นส่วนใหญ่เมื่อเทียบกับคู่แข่ง ($\bar{X} = 3.85$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิตด้านช่องทางการซื้อประกันชีวิต

ปัจจัยด้านช่องทางการซื้อประกันชีวิต	ระดับความสำคัญ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
สาขาให้บริการจำนวนมาก และสะดวกในการเดินทาง และ การติดต่อ	3.85	.593	มาก
การขายประกันชีวิตผ่านตัวแทนเป็นส่วนใหญ่เมื่อเทียบกับคู่แข่ง	3.85	.580	มาก
กระบวนการในการชำระเงินที่สะดวก	3.90	.590	มาก
บริการชำระเงินที่หลากหลาย (ตัวแทน,บัตรเครดิต)	3.88	.577	มาก
ช่องทางออนไลน์/โทรศัพท์ทำให้ง่ายต่อการซื้อประกัน	3.89	.564	มาก
เฉลี่ยรวม	3.87	.547	มาก

ด้านตัวแทนประกันชีวิต กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อบัญชีที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิตด้านตัวแทนประกันชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากเป็นลำดับแรกคือ ตัวแทนของบริษัทประกันชีวิตมีความรู้เรื่องประกันชีวิตเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.77$) รองลงมาคือ ตัวแทนสามารถเก็บรักษาความลับลูกค้าได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.76$) ตัวแทนของบริษัทประกันชีวิตสามารถเป็นที่ปรึกษาให้แก่ลูกค้า ($\bar{X} = 4.75$) ตัวแทนของบริษัทที่มีความใส่ใจดูแลอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.74$) และตัวแทนมีความน่าเชื่อถือ ($\bar{X} = 4.72$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิต ด้านตัวแทนประกันชีวิต

ปัจจัยด้านตัวแทนประกันชีวิต	ระดับความสำคัญ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ตัวแทนมีความน่าเชื่อถือ	4.72	.545	มากที่สุด
ตัวแทนของบริษัทประกันชีวิตสามารถเป็นที่ปรึกษาให้แก่ลูกค้า	4.75	.525	มากที่สุด
ตัวแทนของบริษัทประกันชีวิตมีความรู้เรื่องประกันชีวิตเป็นอย่างดี	4.77	.495	มากที่สุด
ตัวแทนของบริษัทมีความใส่ใจดูแลอย่างสม่ำเสมอ	4.74	.544	มากที่สุด
ตัวแทนสามารถเก็บรักษาความลับลูกค้าได้เป็นอย่างดี	4.76	.509	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.75	.499	มากที่สุด

ด้านสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิตด้านสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากเป็นลำดับแรกคือ มีสิทธิในการตรวจสอบสุขภาพฟรี ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมาคือ มีการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลการประกันชีวิต เช่น ส่งผ่านทาง SMS ($\bar{X} = 4.01$) มีการแจ้งโปรโมชั่นที่จูงใจลูกค้า และมีของสมนาคุณตามโอกาส ($\bar{X} = 4.01$) สามารถเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของกรมธรรม์ประกันชีวิตได้ตลอด ($\bar{X} = 3.99$) และมีสิทธิในการเลือกรับเงินปันผลจ่ายคืนประจำปีได้หลายวิธี เช่น เช็คนำมาลดเบี้ยประกัน ($\bar{X} = 3.98$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิต ด้านสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม

ปัจจัยด้านสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม	ระดับความสำคัญ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
สามารถเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของกรมธรรม์ประกันชีวิตได้ตลอด	3.99	.566	มาก
มีสิทธิในการเลือกรับเงินปันผลจ่ายคืนประจำปีได้หลายวิธี เช่น เชื้อคนนำมาลดเบี้ยประกัน	3.98	.566	มาก
มีสิทธิในการตรวจสอบสุขภาพฟรี	4.04	.682	มาก
มีการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลการประกันชีวิต เช่น ส่งผ่านทางSMS	4.01	.625	มาก
มีการแจ้งโปรโมชั่นที่จูงใจลูกค้า และมีของสมนาคุณตามโอกาส	4.01	.635	มาก
เฉลี่ยรวม	4.00	.557	มาก

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภคในจังหวัดสงขลาสรุปได้ว่า

3.1 เพศของผู้บริโภคที่แตกต่างกันมีผลต่อปัจจัยในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตในภาพรวมไม่แตกต่างกัน โดยเพศต่างกันมีผลต่อปัจจัยด้านรูปแบบกรมธรรม์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับปัจจัยในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภค ในจังหวัดสงขลา

ตัวแปรปัจจัยในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิต	เพศ				t	Sig
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านภาพลักษณ์ของบริษัท	4.30	.610	4.31	.591	-.256	.798
ด้านรูปแบบกรมธรรม์	4.03	.618	4.17	.521	-2.450	.011*
ด้านเบี้ยประกันภัย	4.50	.627	4.54	.581	-.665	.507
ด้านช่องทางการซื้อประกันชีวิต	3.81	.547	3.91	.545	-1.773	.077
ด้านตัวแทนประกันชีวิต	4.76	.521	4.74	.487	.429	.668
ด้านสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม	3.97	.567	4.02	.551	-.953	.341
ภาพรวมปัจจัยทั้งหมด	4.23	.411	4.28	.360	-1.434	.152

*มีระดับนัยสำคัญที่ .05

3.2 อายุของผู้บริโภคที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยปัจจัยการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตด้านภาพลักษณ์ของบริษัทและด้านเบี้ยประกันภัยมีความแตกต่างกันตามอายุที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 สถานภาพ จำนวนบุตร และระดับการศึกษาของผู้บริโภคที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตในภาพรวมและปัจจัยทุกด้านไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ สถานภาพ จำนวนบุตร และระดับการศึกษา กับปัจจัยในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภคในจังหวัดสงขลา

ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อ ประกันชีวิต	อายุ		สถานภาพ		จำนวนบุตร		ระดับการศึกษา	
	<i>F</i>	<i>sig.</i>	<i>F</i>	<i>sig.</i>	<i>F</i>	<i>sig.</i>	<i>F</i>	<i>sig.</i>
ด้านภาพลักษณ์ของบริษัท	3.686	.012*	.386	.680	.876	.453	.804	.448
ด้านรูปแบบกรมธรรม์	2.220	.085	.333	.717	1.791	.148	1.675	.189
ด้านเบี้ยประกันภัย	3.305	.020*	.116	.891	1.489	.217	.473	.624
ด้านช่องทางการซื้อประกันชีวิต	2.051	.106	.001	.999	2.619	.051	.049	.952
ด้านตัวแทนประกันชีวิต	1.048	.371	.389	.678	.897	.443	1.292	.276
ด้านสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม	1.261	.287	.725	.485	1.703	.166	.072	.930
ภาพรวมปัจจัยทั้งหมด	4.008	.008**	.084	.919	1.639	.180	.333	.717

*มีระดับนัยสำคัญที่ .05 **มีระดับนัยสำคัญที่ .01

3.3 จำนวนผู้อยู่ในอุปการะของผู้บริโภคที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิต ด้านรูปแบบกรมธรรม์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และด้านเบี้ยประกันภัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 รายได้ต่อเดือนของผู้บริโภคที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตด้วยปัจจัยด้านรูปแบบกรมธรรม์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และด้านตัวแทนประกันชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 อาชีพและค่าใช้จ่ายต่อเดือนของผู้บริโภคที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตในภาพรวมและปัจจัยทุกด้านไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลด้านจำนวนผู้อยู่ในอุปการะ รายได้ ต่อเดือน อาชีพและค่าใช้จ่ายต่อเดือนกับปัจจัยในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของ ผู้บริโภคในจังหวัดสงขลา

ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อ ประกันชีวิต	จำนวนผู้อยู่ใน อุปการะ		รายได้ต่อเดือน		อาชีพ		ค่าใช้จ่ายต่อ เดือน	
	<i>F</i>	<i>sig.</i>	<i>F</i>	<i>sig.</i>	<i>F</i>	<i>sig.</i>	<i>F</i>	<i>sig.</i>
ด้านภาพลักษณ์ของบริษัท	.383	.765	.971	.435	1.134	.340	1.354	.241
ด้านรูปแบบกรมธรรม์	2.668	.047*	3.217	.007**	2.068	.084	1.121	.349
ด้านเบี้ยประกันภัย	4.368	.005**	.489	.785	1.095	.358	.890	.488
ด้านช่องทางการซื้อประกันชีวิต	2.060	.105	.358	.877	.440	.780	.174	.972
ด้านตัวแทนประกันชีวิต	.527	.664	2.598	.025*	1.796	.129	.378	.864
ด้านสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม	2.457	.063	.435	.824	1.272	.281	1.456	.203
ภาพรวมปัจจัยทั้งหมด	2.240	.083	1.332	.250	.862	.487	1.004	.415

*มีระดับนัยสำคัญที่ .05 **มีระดับนัยสำคัญที่ .01

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของ ผู้บริโภคในจังหวัดสงขลา และการศึกษาเปรียบเทียบระดับความสำคัญของปัจจัยใน การตัดสินใจซื้อประกันชีวิต จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ ความสำคัญต่อปัจจัยในการเลือกซื้อประกันชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัย ด้านตัวแทนประกันชีวิต มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านเบี้ยประกันภัย ปัจจัย ด้านภาพลักษณ์ของบริษัท ด้านรูปแบบกรมธรรม์ ด้านสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม และด้าน ช่องทางการซื้อประกันชีวิต ตามลำดับ สามารถสรุปและอภิปรายผลแยกตามระดับ ความสำคัญของปัจจัยในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิต ได้ดังนี้

1. ด้านตัวแทนประกันชีวิต โดยปัจจัยด้านตัวแทนประกันชีวิตมีค่าเฉลี่ยระดับ ความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตเป็นอันดับแรกและมีระดับความสำคัญอยู่

ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคส่วนใหญ่ที่เลือกช่องทางการซื้อประกันชีวิตผ่านตัวแทน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพงศธร สุทธิพงษ์ (2552) ที่พบว่าการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการตลาดกับการเลือกประกันชีวิตของผู้บริโภค (เรียงจากมากไปน้อย) คือ ในเรื่องตัวแทนประกันชีวิต ความยืดหยุ่นของกรมธรรม์ การส่งเสริมการตลาด ความเป็นที่รู้จัก และการชำระเงิน ทั้งนี้ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับการศึกษาของอลิสสา จันทา และปิยนันท์ ไซตวินิช (2555) ที่พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตผ่านธนาคารกรุงเทพของลูกค้าในเขตจังหวัดศรีสะเกษลำดับแรกคือ ด้านภาพลักษณ์ของบริษัท รองลงมาคือด้านเบี้ยประกันภัยด้านสิทธิประโยชน์ และด้านตัวแทนประกัน ตามลำดับ

2. ด้านเบี้ยประกันภัย โดยปัจจัยด้านเบี้ยประกันภัยมีค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของณัฐกมล ศานติมงคลวิทย์ และณกมล จันทร์สม (2557) ได้พบว่าปัจจัยการตัดสินใจซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตมาจากปัจจัยด้านราคามากที่สุด

3. ด้านภาพลักษณ์ของบริษัท โดยปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของบริษัท มีค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตอยู่ในระดับมาก ซึ่งบริษัทประกันชีวิตต้องมีความน่าเชื่อถือมาก ด้วยเหตุผลที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่ตัดสินใจซื้อประกันชีวิตเพราะประกันชีวิตเป็นหลักประกันความมั่นคงให้แก่ชีวิต ครอบครัว อีกทั้งระยะเวลาความคุ้มครองของกรมธรรม์มีระยะเวลานาน โดยณัฐกมล ศานติมงคลวิทย์ และณกมล จันทร์สม (2557) ได้พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตกรมธรรม์ประกันชีวิตของผู้บริโภควัยทำงานในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครด้านภาพลักษณ์ของตราสินค้าเกี่ยวกับการเป็นตราสินค้าที่มีความน่าเชื่อถือในการให้บริการมากที่สุด

4. ด้านรูปแบบกรมธรรม์ โดยปัจจัยด้านรูปแบบกรมธรรม์ มีค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตอยู่ในระดับมาก โดยกรมธรรม์ที่มีความคุ้มครองเหมาะสมกับระยะเวลาผูกพัน การมีกรมธรรม์ให้ผู้บริโภคได้เลือกหลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการรองรับกลุ่มผู้สูงอายุหรือเด็กเป็นพิเศษ และกรมธรรม์ที่มีให้เลือกแบบสะสมทรัพย์ แบบตลอดชีพ ถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อประกัน

ชีวิต สอดคล้องกับการศึกษาของอุสมาน ฮะบีบุรเราะห์มาน และคณะ (2556) ที่พบว่า ปัจจัยด้านรูปแบบกรรมธรรม์ มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกทำประกันกับบริษัท กรุงไทย แอ็กซ่า จำกัด(มหาชน) ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมาก ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกทำประกันชีวิตกับบริษัทกรุงไทย แอ็กซ่า จำกัด(มหาชน) ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ สามารถช่วยเรื่องค่ารักษาพยาบาล สร้างหลักประกันให้กับตนเองและครอบครัว และสามารถให้เป็นเงินสำรองฉุกเฉิน

5. ด้านช่องทางการซื้อประกันชีวิต โดยปัจจัยด้านช่องทางการซื้อประกันชีวิต มีค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่นิยมซื้อประกันชีวิตผ่านตัวแทน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณัฐกมล ศานติมงคลวิทย์ และณกมล จันทรสม (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อกรรมธรรม์ประกันชีวิตของผู้บริโภควัยทำงานในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครกล่าวว่า iva ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในด้านช่องทางการจำหน่ายเกี่ยวกับการขายผ่านตัวแทนประกันชีวิตโดยตรง อย่างไรก็ตามผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าผู้บริโภคยังคงให้ความสำคัญกับกระบวนการในการชำระเงินที่สะดวกช่องทางออนไลน์หรือโทรศัพท์ที่ง่ายต่อการซื้อประกัน บริการชำระเงินที่หลากหลาย

6. ด้านสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม โดยปัจจัยด้านสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริโภคให้ความสำคัญต่อการมีสิทธิในการตรวจสอบสุขภาพฟรี การได้รับข้อมูลข่าวสารการประกันชีวิต โปรโมชั่นหรือของสมนาคุณตามโอกาส การสามารถเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของกรรมธรรม์ประกันชีวิตได้ตลอด และเลือกรับเงินปันผลคืนประจำปีได้หลายวิธี สอดคล้องกับผลงานวิจัยของเกรียงไกร ธนากรไพศาล (2555) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อการซื้อกรรมธรรม์ประกันชีวิตผ่านตัวแทนและผ่านธนาคารพาณิชย์พบว่า ลูกค้ามีความพึงพอใจต่อความรวดเร็วในการซื้อกรรมธรรม์ ความสะดวกในการจ่ายเบี้ยกรรมธรรม์ การแจ้งโปรโมชั่นที่จูงใจลูกค้า และมีของสมนาคุณตามโอกาส

และผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภคในจังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

พบว่าอายุต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตในภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิลาวณีย์ พรหมสุวรรณ (2554) ที่พบว่าผู้เอาประกันที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำประกันชีวิตผ่านทาง telemarketing กับ บมจ.ไทยพาณิชย์นิวยอร์กไลฟ์ประกันชีวิตแตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าเพศ จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ และรายได้ต่อเดือนต่างกันมีผลต่อปัจจัยด้านรูปแบบกรมธรรม์แตกต่างกัน อายุและจำนวนผู้อยู่ในอุปการะที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตด้านเบี้ยประกันภัยแตกต่างกัน อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตในภาพรวมและด้านภาพลักษณ์ของบริษัทแตกต่างกัน รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตด้านตัวแทนประกันชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอลิสสา จันทา และปิยนันท์ ไซตวินิช (2555) ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตผ่านธนาคารกรุงไทยของลูกค้าในเขตจังหวัดศรีสะเกษ ทำให้ทราบว่าลูกค้าที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านเบี้ยประกัน ด้านภาพลักษณ์ของบริษัท ด้านตัวแทนประกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงการนำไปใช้ประโยชน์/เชิงนโยบาย กล่าวคือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยควรมีการพัฒนา นโยบาย หรือกรอบงานด้านมาตรฐานการให้บริการของธุรกิจประกันภัยให้มีมาตรฐานทัดเทียมกับนานาชาติ และหน่วยงานภาคเอกชนที่ประกอบธุรกิจการประกันภัยควรพัฒนารูปแบบกรมธรรม์ที่สอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผลการตัดสินใจเลือกซื้อประกันชีวิต และพัฒนาตัวแทนประกันภัยให้มีความน่าเชื่อถือ มีมิตรไมตรีดูแลลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ เพราะความเชื่อมั่นของประชาชนจะส่งผลการซื้อประกันชีวิตมากขึ้น และสามารถสร้างความยั่งยืนให้กับธุรกิจประกันภัยในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป กล่าวคือควรมีการศึกษาพฤติกรรม การซื้อประกันชีวิตและปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภคในจังหวัดอื่นๆ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบ และเชื่อมโยงการบริหารการประกันภัยในแต่ละภูมิภาค และ การศึกษาภาพลักษณ์ของธุรกิจประกันภัย

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงไกร ธนากรไพศาล. (2555). การเปรียบเทียบความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อ การซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตผ่านตัวแทนและผ่านธนาคารพาณิชย์. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วิทยาการประกันภัยและการบริหารความเสี่ยง) คณะสถิติประยุกต์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณัฐกมล ศานติมงคลวิทย์ และ ณกมล จันทร์สม. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตของผู้บริโภควัยทำงานในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร. วารสารการเงินการลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ. 4(2), เม.ย-มิย. 2557: 105-129.
- พงศธร สุทธิพงษ์. (2552). การศึกษาทัศนคติที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกซื้อ ประกันชีวิตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. การศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- วิลาวัณย์ พรหมสุวรรณ. (2554). ทัศนคติและความพึงพอใจโดยรวมต่อการซื้อ กรมธรรม์ผ่านทางเทเลมาร์เก็ตติ้งกับ บมจ.ไทยพาณิชย์นิวยอร์กไลฟ์ ประกันชีวิตของผู้เอาประกันในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ บธ ม.บ.(การตลาด). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ.

สมาคมประกันชีวิตไทย. (2559). **ภาพรวมธุรกิจประกันชีวิตไทยปี 2558 และแนวโน้มธุรกิจประกันชีวิตไทยปี 2559**. [On-line]. Available:

http://www.tlaa.org/2012/enews_info_de.php?present_id=11&presentdetail_id=193#.V7YPivnhDIU. [2559, กุมภาพันธ์ 17]

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **GDP**

ไตรมาสที่สี่ ทั้งปี 2559 และแนวโน้มปี 2560. [On-line]. Available: http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=5165. [2560, กุมภาพันธ์ 20]

อลิสสา จันทา และ ปิยนันท์ ไซตวนิช. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตผ่านธนาคารกรุงไทยของลูกค้าในเขตจังหวัดศรีสะเกษ. **วารสารการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง**. 5(2), ก.ค.-ธ.ค. 2555: 122-129.

อุสมาน ฮะบีบราร์ห์มาน และคณะ. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกทำประกันชีวิตกับบริษัท กรุงไทย แอชชา จำกัด (มหาชน) ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. **ในการประชุมมหาดไทยวิชาการ ครั้งที่ 4**. (น.137-147). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

Cochran, W.G. (1977). **Sampling techniques**. 3rd ed. John Wiley & Sons, Inc. New York.

Holloway, J. Christopher. (2002). **The Business of Tourism**. Harlow: Pearson Education Limited.

Kotler, Philip. (2003). **Marketing Management**. 11th ed. New Jersey. Prentice-Hall.

Maslow, Abraham. (1970). **Motivation and Personality**. New York: Harper and Row.

Sekaran, U. and Bougie, R. (2010). **Research Methods for Business**. 5th ed. UK: John Wiley and Sons.

**การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับ
ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่**

**The Relationship between Transformational Leadership of Administrators and
Organization of Learning in the Opportunity Expansion Schools under Krabi
Primary Educational Service Area Office**

มัลลิกา ใจเย็น, Manlika Jaiyen²,

สมหมาย ปรีชาศิลป์, Somai Prijasilpa³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและหาระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประเมินค่า สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเชื่อมั่น และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร

1วิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต 2559

2นักศึกษาลัทธิครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

3อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลและด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา

2. ระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะด้านแบบแผนความคิดและด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, องค์การแห่งการเรียนรู้

ABSTRACT

This research aims to 1) study the transformational leadership of school administrators in the Opportunity Expansion Schools under Krabi Primary Educational Service Area Office . 2.study the organization of learning in the Opportunity Expansion Schools under Krabi Primary Educational Service Area Office.3) study the relationship between transformational leadership of school administrators to the Organization of Learning School under Krabi Primary Educational Service Area Office in the educational year 2558, consisted of 248 questionnaires used in this study and collected data were percentage, mean ,standard deviation, reliability and a correlation coefficient of Pearson.

The result of the study revealed that :

1. Analysis of the transformational leadership of school administrators under Krabi . Primary Educational Service Area Office found that transformational leadership of school administrators in the Opportunity Expansion Schools under Krabi Primary Educational Service Area Office. overall and specifically performed at a high level.
2. Analysis of the Organization of Learning in the Opportunity Expansion Schools under Krabi Primary Educational Service Area Office, found that the Organization of Learning performed overall and specifically at a high level.
3. Analysis of the relationship between transformational leadership of school administrators to the Organization of Learning in the Opportunity Expansion schools under Krabi Primary Educational Service Area office found that the relationship were in the positive relationship with a high ($r = .760^{**}$) a significant level statistically at 01, which is consistent with the hypothesis.

Keywords: Transformational Leadership, Learning Organization.

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมโลก ที่จะพัฒนาให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และมีการแข่งขันทางการศึกษาสูง คุณภาพของคนจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่สุดในเชิงความได้เปรียบของการพัฒนาประเทศในทุกๆด้าน การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ก่อให้เกิดทั้งโอกาสและข้อจำกัดต่อการดำเนินงานขององค์กร โดยปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความสามารถในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน จึงอยู่ที่ความสามารถใน

การเรียนรู้ของบุคคลในองค์กร หากบุคลากรขององค์กรได้มีการเรียนรู้และมีส่วนร่วม ที่รวดเร็วกว่าย่อมนำองค์กรไปสู่ความสามารถในการเสริมสร้างและการแข่งขันได้ดี เท่านั้น ดังนั้นการศึกษาจึงถือเป็นกระบวนการที่สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้อย่างถ่องแท้ เพราะการศึกษาคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเจริญงอกงามในด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม

การพัฒนาทางการศึกษาผู้นำถือเป็นบุคคลสำคัญในการการขับเคลื่อนการพัฒนาในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการศึกษาภาวะผู้นำที่มีความเหมาะสมกับยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงนี้ แนวคิดทฤษฎีใหม่ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับกันมากในปัจจุบัน คือ แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีภาวะผู้นำแนวใหม่ หรือเป็นกระบวนการทัศน์ใหม่ ไปสู่ภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีการกระจายอำนาจหรือการเสริมสร้างพลังใจ เป็นผู้มีคุณธรรมและมีการกระตุ้นผู้ตามให้มีความเป็นผู้นำด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้จะพิจารณาลักษณะของผู้นำ พฤติกรรม อำนาจ รวมทั้งตัวแปรสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นแนวทางที่กว้างกว่าแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำอื่นๆ นอกจากนี้ ทฤษฎียังมีแง่มุมที่มีความเฉพาะ ซึ่งทำให้การวิจัยและพัฒนาในแนวนี้นี้มีความแตกต่างจากทฤษฎีอื่นๆ และผลการวิจัยเชิงประจักษ์ตลอดจนการฝึกอบรมพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในทุกระดับในองค์กรของประเทศต่างๆ จำนวนมาก พบว่าผู้บริหารหรือผู้นำที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถทำให้ประสิทธิผลของงานและองค์กรสูงขึ้น แม้ว่าสภาพการณ์ขององค์กรจะมีข้อจำกัดต่างๆ เพียงใด ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นที่น่าสนใจของนักวิชาการทางการบริหารทั้งในวงการธุรกิจ อุตสาหกรรม การศึกษา รัฐบาล โรงพยาบาล หน่วยงานที่ไม่หวังผลกำไร และหน่วยงานอื่นๆ (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2545 :2) ทั้งนี้การได้มาซึ่งบุคคลมาพัฒนาองค์กรนั้น ต้องมีการพัฒนาความรู้ทางการศึกษา โดยรัฐให้การศึกษากับประชาชนภายในประเทศอย่างทั่วถึง ฉะนั้นในระบบการศึกษาต่างยอมรับว่าการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการทั้งปวง การที่จะเป็นผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในการ

บริหารจัดการที่ดีนั้น ผู้บริหารควรจะต้องมีความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในตัวด้วย และผู้นำพร้อมที่จะพัฒนาองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 25)

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้าน การเมืองที่ดี พ.ศ.2546 หมวดที่ 3 เรื่องการบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อ ภารกิจของรัฐ มาตรา 11 กำหนดไว้ว่า ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วน ราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูล ข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติ ราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและ พัฒนาความรู้ ความสามารถ ส่วงานวิสัยทัศน์ และ ปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการ ในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และมีการเรียนรู้ร่วมกัน โดยโรงเรียนเป็น องค์การให้บริการที่ผูกพันกับเรื่องของการสอนและการเรียนรู้เป็นหลัก และเป้าหมาย สุดท้าย (Ultimate Goal) ของสถานศึกษาก็คือ การเรียนรู้ของนักเรียน (Student Learning) ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรเป็น “องค์การแห่งการเรียนรู้” มากกว่าองค์การ ประเภทใด ๆ (Hoy & Miskel, 2001 : 12) เพราะองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา จะ เป็นองค์การที่บุคลากรหรือสมาชิกขององค์การต้องพัฒนาตนเอง ปฏิบัติภารกิจในการ พัฒนาโรงเรียน การพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษานั้นเป็น สิ่งที่ทำทลายต่อความรับผิดชอบของผู้บริหาร โดยสิ่งที่ทำทลายที่สำคัญก็คือ การพัฒนา (Development) ทั้งในระดับตัวบุคคลและในระดับองค์การไม่ควรแยกออกจากกัน เพราะทั้ง สองส่วนต่างช่วยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาซึ่งกันและกัน ผู้บริหารจำเป็นจะต้องเป็นทั้ง นักส่งเสริม นักทำทลาย นักสร้างสรรค์ และนักประสานเพื่อความเจริญก้าวหน้าของบุคคล และองค์การ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ซึ่งเป็นองค์การที่มีการ พัฒนาทางด้านวิชาการอยู่ตลอดเวลา ตลอดจนนโยบายต่างๆของกระทรวงศึกษาธิการที่มี การปฏิรูปเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง วิธีการพัฒนาการศึกษา ทั้งนี้ในรอบปีที่ผ่านมา ผู้บริหาร สถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา กระทั่งได้มีการปรับเปลี่ยนและโยกย้ายตามศักยภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยผู้บริหารการศึกษามีการยกประเด็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน การพัฒนาทักษะคุณภาพการเรียนรู้สู่การแข่งขัน และการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องให้มีคุณภาพ และร่วมกันสร้างสรรค์ให้บุคคลเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

จากปัญหาและความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง พัฒนา การบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่
2. เพื่อศึกษาระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

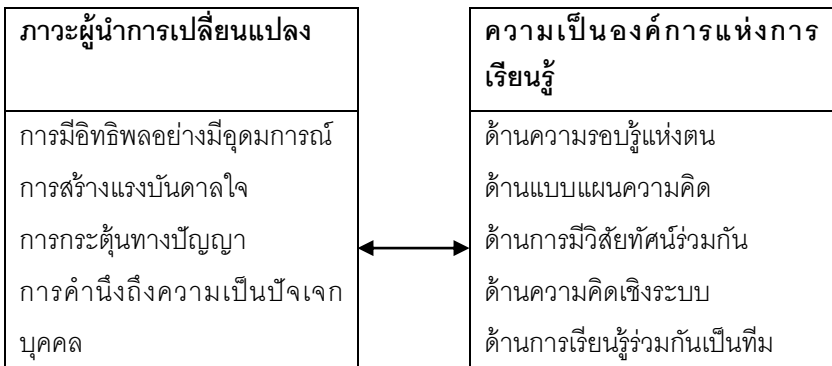
วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ในปีการศึกษา 2559 ซึ่งมีจำนวน 653 คน

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ข้าราชการครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 248 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607-610) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Staratified Random Sampling) ตามอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่ 7 อำเภอ แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากรายชื่อครูแต่ละโรงเรียน (Simple Random Sampling)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาดังแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2559

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) มี 3 ตอนดังนี้คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ มี 4 ข้อประกอบ ได้แก่ 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทางปัญญา และ 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล จำนวน 35 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ มี 5 ข้อประกอบ คือ 1) ความรอบรู้แห่งตน 2) แบบแผนความคิด 3) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 4) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และ 5) ความคิดเชิงระบบ จำนวน 35 ข้อ

แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เมื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่าข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารอยู่ที่ 0.90 โดยข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เป็น 1 คือ ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 19, 21, 22, 23, 24, 26, 29, 30, 31, 32, 33, 34 ส่วนข้อที่มีดัชนีความสอดคล้อง 0.66 คือข้อที่ 2, 8, 9, 10, 18, 20, 25, 27, 28, 35 และด้านองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ที่ 0.86 โดยข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเป็น 1 คือข้อที่ 1, 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 30, 32, 34 ส่วนข้อที่มีดัชนีความสอดคล้อง 0.66 คือข้อที่ 3, 4, 6, 7, 8, 9, 16, 21, 27, 28, 29, 31, 33, 35 และเมื่อนำไปทดลองใช้กับข้าราชการครูโรงเรียนชุมชนบ้านศาลาด่าน โรงเรียนบ้านหลังสอด โรงเรียนบ้านบางเหริ่ง รวมจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าดัชนีความเชื่อมั่น พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของตอนที่ 2 เท่ากับ 0.90 ตอนที่ 3 เท่ากับ 0.88 จึงถือได้ว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีคุณภาพเพียงพอสำหรับการศึกษาในครั้งนี้

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลและด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา

2. ระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะด้านแบบแผนความคิดและด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

สรุปผลและอภิปรายผล

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดย

ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเพราะการเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูปการศึกษาเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาตลอดจนสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมการศึกษาของประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไป ผู้นำจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนตนเองให้เป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง และองค์การก็เช่นเดียวกันต้องมีการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง โดยผู้บริหารจะต้องนำพาองค์กรหรือสถานศึกษาให้อยู่อย่างมั่นคง มีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาอย่างต่อเนื่องนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้บริหารยุคใหม่ ต้องปรับมุมมอง วิธีคิดให้ทันสมัยในการพัฒนาสถานศึกษา เป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการบริหาร นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างมืออาชีพมีทักษะความเป็นผู้นำ โอกาสที่จะประสบความสำเร็จก็สูงขึ้น แต่จำเป็นต้องแสดงบทบาทของผู้นำที่แท้จริงในสถานศึกษานั้นๆ ด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ แอนนา รัตนภักดี (2553 :114) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ทั้งด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านมีประเด็นนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์พบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารกล้าคิดและกล้าตัดสินใจทำสิ่งใหม่ๆ ระบุจุดมุ่งหมายและเป้าหมายการทำงานชัดเจน มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ความเป็นมิตร แสดงความมีน้ำใจ ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นในการทำงาน ทั้งนี้ยังมีมุมมองวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการวางแผนในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผลงานออกมามีประสิทธิภาพ

1.2 การสร้างแรงบันดาลใจ พบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านผู้บริหารมีความกระตือรือร้นที่จะทำงานให้มีความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้และด้าน

ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารให้ขวัญและกำลังใจแก่ครูในการทำงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารเชื่อมั่นว่าครูสามารถปฏิบัติงานจนบรรลุผลสำเร็จได้ โดยบางครั้งผู้บริหารขาดการให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน เช่นการให้โอกาสในการพัฒนาตนเองโดยการศึกษา อบรม สัมมนา นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องมอบหมายงานตามศักยภาพและความสามารถของแต่ละคน เพื่อให้งานออกมามีคุณภาพ ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดของเบสส์ (Bass, 1985 : 96 – 100) ที่กล่าวว่า ผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพจะมีลักษณะเหมือนพ่อพระ (Benevolent Father) ผู้ซึ่งให้ความเป็นมิตร มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม ให้การส่งเสริมลูกน้องโดยการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุนให้การยอมรับและเปิดเผยให้ผู้ตามมั่นใจในสติปัญญาของผู้наเป็นผู้ฟังที่ดี ให้อิสระแก่ลูกน้องและส่งเสริมให้ลูกน้องมีการพัฒนาตนเอง มีความเต็มใจที่จะถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้แก่ลูกน้องของตน เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานทุกคน

1.3 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา พบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการกระตุ้นทางปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูแสดงความคิดเห็นและแสดงแง่คิดต่างๆ เป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้เกิดการริเริ่มทดลองใหม่ๆ ขึ้น ที่เป็นเช่นนั้นเพราะผู้บริหารยังขาดการส่งเสริมให้ครูริเริ่มทดลองใหม่น้อย

1.4 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล พบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารให้เวลาในการสอนงานและให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานแก่ครูแต่ละคนอย่างทั่วถึง และค่าที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าด้านวิชาชีพแก่ครูทุกคน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้คำปรึกษา สอนงาน แนะนำ ช่วยเหลือครู และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกทั้งให้เวลาในการนิเทศช่วยเหลือ สนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานให้ประสบความสำเร็จ จนบางครั้งผู้บริหารมิได้ใส่ใจในเรื่องประโยชน์ของความก้าวหน้าทางวิชาชีพสอดคล้องกับรังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544 : 74) กล่าวว่า ผู้นำ

ที่ให้ความสนใจกับคน จะเน้นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ได้บังคับบัญชา ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความไว้วางใจ ความมั่นใจ การแสดงความเป็นมิตรให้คำแนะนำที่ดีในการทำงานจะเกี่ยวข้องกับผลผลิตขององค์การและสร้างความพึงพอใจในระดับสูง ให้กับสมาชิกพร้อมที่จะสร้างสรรค์ผลงานให้ออกมามีคุณภาพ

2. ผลการศึกษาระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านแบบแผนความคิดมีค่ามากกว่าด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ด้านความคิดเชิงระบบ และด้านความรอบรู้แห่งตน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการบริหารงานของผู้บริหารการศึกษาและสถานศึกษามีวิสัยทัศน์มีการกำหนดแบบแผนการทำงาน และมุมมองในเชิงองค์กรวม และมุมมองเชิงย่อย เพื่อขับเคลื่อนองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสู่การเป็นองค์การที่สามารถแข่งขันในระดับต่างๆได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพงศ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์ (2547 : 174 – 183) วิจัย การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า 1) ตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบหลักที่มีอิทธิพลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดภาคใต้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักคือ องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ การบริหารจัดการความรู้ และเทคโนโลยี ซึ่งทั้ง 5 องค์ประกอบหลักจะต้องปฏิบัติตามตัวแปรที่เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่เป็นองค์ประกอบย่อยทั้งหมด 13 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ 62 ตัว 2) ตัวบ่งชี้รวมความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดภาคใต้ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ที่เป็นองค์ประกอบหลักรวม 5 องค์ประกอบ เรียงลำดับตามน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยได้ดังนี้ การเรียนรู้ การจัดการความรู้ องค์การ ภาวะผู้นำ และเทคโนโลยี 3) ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ชั้นพื้นฐานในจังหวัดภาคใต้กับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้ค่า ไค-สแควร์ ค่าดัชนีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มัธยมศึกษา และโรงเรียนเอกชนมีพฤติกรรมกรรมการบริหารองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ด้านการจัดการความรู้และด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับปานกลางพิจารณาในแต่ละด้านมีประเด็นนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 ด้านความรู้แห่งตน พบว่า ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ด้านความรู้แห่งตน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกระบวนการคิดที่เป็นระบบโดยสามารถเชื่อมโยงในการจัดการภารกิจปฏิบัติงาน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารในแต่ละสถานศึกษามีความพัฒนาตนเองและองค์การอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการปรับเปลี่ยนสภาพทั้งภายในและภายนอกองค์การ มีการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน ประเมิน และปรับปรุงผลงาน ตลอดจนการเชื่อมต่อกับองค์การภายนอก สร้างเครือข่ายการปฏิบัติงาน ตลอดจนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติและติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้

2.2 ด้านแบบแผนความคิด พบว่า ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ด้านแบบแผนความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การฝึกฝนทักษะในการใคร่ครวญและตั้งคำถามที่มองถึงสภาพความเป็นจริง ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารมีวิธีการจัดการให้บุคลากรในโรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และรู้จักปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ให้ทันกับสถานการณ์ ตลอดจนมีการวางแผนเพื่อการพัฒนาในทางที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เรียนรู้อย่าเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของเซ็งเก้ (Senge, 1990 : 25) ที่ได้กล่าวถึงรูปแบบความคิด (Mental Model) คือ แบบแผนทางความคิด ความเชื่อ ทักษะคิด จากการสังสม

ประสบการณ์ กลายเป็นกรอบความคิดที่ทำให้บุคคลนั้น ๆ มีความสามารถในการทำความเข้าใจ วินิจฉัย ตัดสินใจ ในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

2.3 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน พบว่า ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การสนับสนุนวิสัยทัศน์ด้านบวก โดยเน้นการพัฒนาและรักษามาตรฐานเพื่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมุ่งไปสู่ความปรารถนาาร่วมกันของสมาชิกทั่วองค์กร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ พัฒนาวิสัยทัศน์ส่วนบุคคล วิสัยทัศน์ส่วนรวม และสร้างทัศนะของความร่วมมือกันเป็นอย่างดี การหลอมรวมความคิดให้เป็นหนึ่งเดียว คิดในสิ่งที่ดี ตลอดจนการตัดสินใจในการทำงานร่วมกันของบุคคลในองค์การทางการศึกษา เพื่อจะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของเซ็งเก้ (Senge, 1990 : 25) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน(Shared Vision) คือ การสร้างทัศนคติร่วมของคนในองค์กรให้สามารถมองเห็นภาพและมีความต้องการที่จะมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน

2.4 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม พบว่า ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมีการเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน โดยการเผยแพร่ไปในระดับต่างๆ เช่น ระดับชาติ ระดับภาค รวมถึงหน่วยงานต่างๆ และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทุกคนในองค์กรมีโอกาสในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันที่เป็นเช่นนี้ เพราะการพัฒนาองค์การทางการศึกษาส่วนใหญ่มุ่งไปที่การพัฒนาอย่างยั่งยืน มีการทำผลงานทางวิชาการในด้านต่างๆพร้อมทั้งนำผลงานทางวิชาการไปเผยแพร่ในระดับต่างๆเพื่อสร้างการยอมรับให้กับองค์กร และผู้ร่วมงาน โดยจะเห็นได้ว่าปัจจุบัน การศึกษาจะมุ่งไปที่การแข่งขันทำให้บางครั้งสมาชิกในองค์กรมีโอกาสในการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันน้อยมาก

2.5 ด้านความคิดเชิงระบบ พบว่าความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมด้านความคิดเชิงระบบอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สามารถปรับเปลี่ยนสภาวะทางจิตใจและสติปัญญาให้พร้อมกับสภาวะที่เกิดการเปลี่ยนแปลง ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ และสามารถเผชิญกับภาวะวิกฤติและการแข่งขันได้ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะการบริหารในยุคปัจจุบันจะต้องมีการพัฒนาองค์การอยู่ตลอดเวลา และจะต้องพัฒนาเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยมีระดับความสัมพันธ์ในระดับสูง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารแสดงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาสนับสนุนชี้แนะแนวทางการทำงาน ให้ขวัญกำลังใจครูสามารถกระตุ้นและยกระดับแรงจูงใจของครูและบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนิตา ก้องยืนยง (2556 : 65 – 66) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูง ($r = .67$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารด้านการเป็นผู้กระตุ้นการใช้สติปัญญา ด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล ด้านการเป็นผู้มี

บารมี และด้านการเป็นผู้สร้างแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูง

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์แต่ละด้านระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีความสัมพันธ์กับด้านความรอบรู้แห่งตน การมีแบบแผนความคิด การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม การมีความคิดเชิงระบบ ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกและจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างด้านของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับด้านของความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์หรือทัศนคติ ตลอดจนปรับแนวคิด มุมมองของตนเอง ให้มีอุดมการณ์ต่อการพัฒนาองค์กร เพื่อให้องค์กรมีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้และความสามารถ

2. ผลการศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารควรตระหนักถึงการพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรในองค์การและการฝึกอบรมให้มีการปฏิบัติตนทั้งทางด้านทักษะ ความรู้ การปฏิบัติ ตลอดจนสภาพทางจิตใจ ให้มีศักยภาพพร้อมที่จะทำกระทำตนเพื่อการแสวงหาความรู้ เพื่อความก้าวหน้าของบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีในองค์การ เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วยายในองค์กรนั้นๆ นอกจากนี้ให้บุคลากรในองค์การ

สามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อองค์การบนพื้นฐานของความมีเหตุผลร่วมกัน

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก ซึ่งการปฏิบัติตนในเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพราะผู้บริหารบางท่านยังมีการปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวทางของตนเอง คำนี้จึงผู้ร่วมงานหรือบุคลากรในโรงเรียนน้อย จึงส่งผลให้ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เช่นการคิดแก้ไขปัญหาบนพื้นฐานของเหตุผลร่วมกันจึงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงาน เปลี่ยนมุมมองทัศนคติของตนในการส่งเสริมให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และเพื่อให้งานขององค์การประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำรูปแบบอื่นๆ ที่พัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
2. ควรวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2553). **แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

ธนลิตา ก้องยืนยง.(2556). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ
ผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมือง
ชลบุรี. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.**

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). **ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดบุ๊คเซ็นเตอร์.**

รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2550). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุคแห่งการ
เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ :สยามการพิมพ์.**

สุรพงศ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์. (2547). **การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดภาคใต้. ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาดุษฎี
บัณฑิต . กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**

แอนนา รัตนศักดิ์. (2553). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต.อุบลราชธานี :มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.**

Bass, B. M. (1985). **Leadership and Performance Beyond Expectations. New York :
The Free Press.**

Hoy,K. & Miskel, G. (2001). **Education Admintration : Theoretical Frame and
Practice (6th ed). New York : McGraw-Hill.**

Sange, P. M. (1990). **The Fifth Discipline: The Art and Practice of The
Learning Organization. New York : Doubleday.**

ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู¹

Professional Learning Community for Classroom Action Research of
Teachers¹

ศิวกร รัตติโชติ²

องอาจ นัยพัฒน์³, วิไลลักษณ์ ลังกา⁴

SiwakornRattichot²

Ong- Art Naiyapatana³, Wililak Lungka⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาปรากฏการณ์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู โดยสืบเสาะหาความหมาย ลักษณะเงื่อนไข กระบวนการเกิดขึ้น และผลที่ติดตามมาให้อ้างอิงอย่างยั่งยืนในบริบทการศึกษาของไทยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับครูและผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 21 คน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูเกิดขึ้นจากในชุมชนสถานที่ที่ตนประจำอยู่ในสังกัด โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย การวางแผน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการสร้างคลังข้อมูลร่วมกัน เน้นการทำงานเป็นทีม สร้างเครือข่าย และแนวทางการปฏิบัติที่ดี ซึ่งมีลักษณะหลากหลายรูปแบบเริ่มต้นตั้งแต่ลักษณะของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป จนถึงระดับชุมชนกลุ่มห้องเรียน ชุมชนกลุ่มสาระการเรียนรู้ ชุมชนกลุ่มสถานศึกษา และชุมชนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา ทั้งนี้ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

¹ปริญญาณพนธ์ หลักสูตรปรัชญาคุณูปบัณฑิต สาขาวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2559

²นิสิตหลักสูตรปรัชญาคุณูปบัณฑิต สาขาวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

³รองศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

⁴อาจารย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โดยมีเงื่อนไขและกระบวนการเกิดกลายเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน คือ 1. **ปัจจัยนำเข้า** แบ่งออกเป็นเงื่อนไขระดับองค์การ ประกอบด้วย 1)การนำองค์การ 2)การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3)ผู้ให้บริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4)ขนาดของสถานศึกษา 5)วัฒนธรรมองค์กร และ 6)เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เงื่อนไขระดับบุคคล ประกอบด้วย 1)ประสบการณ์ 2)ความรับผิดชอบ 3)ภาวะผู้นำร่วม 4)การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 5)การทำงานเป็นทีม 6)การทำงานแบบร่วมมือ 2. **กระบวนการ** ประกอบด้วย 1)การวางแผน 2)การลงมือปฏิบัติ 3)การกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน 4)การพัฒนาผลการปฏิบัติงาน 5)การประเมินผลการปฏิบัติงาน และ 6)การให้สิ่งจูงใจ และ 3. **ผลที่ติดตามมา** ประกอบด้วย 1)ระดับนักเรียน 2)ระดับครูและบุคลากรทางการศึกษา 3)ระดับสถานศึกษา และ 4)ระดับชุมชน ได้รับประโยชน์จากการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้การสืบทอดให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 1)นโยบาย 2)การกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน และ 3)การให้สิ่งจูงใจ

ABSTRACT

This research was a qualitative study that aimed to investigate the meaning, characteristics, conditions, the process and the results of the professional learning community for classroom action research of teachers to make it remain sustainable in Thailand Education context. An in-depth interview was used to collect the data. The main informants consisted of 21 people from teachers and administrators. The study revealed that the professional learning community for classroom action research of teachers caused by the community where they reside for work. The research also had a determined vision, goals, planning, knowledge sharing, data collection and creating a common data warehouse. It also focuses on teamwork, creating

network and guidelines for best practice characteristics starting from two persons up to classrooms group community, academic community, school community and school network community. It included knowledge sharing, however with conditions and the process of becoming a professional learning community research of classroom teachers. It is composed of three main components which are input, process and output. The Input organizational level elements consisted with 1) The leadership of organization, 2) Strategic planning, 3) Customer and stakeholders 4) Size and structure schools, 5) Cultural organizations and 6) Information technology. For individual input conditions consisted with 1) Experience, 2) Accountability, 3) Shared leadership 4) Knowledge sharing, 5) Teamwork and 6) Collaborative working. The Process elements consisted with 1) Planning, 2) Action. 3) Monitoring of performance 4) Performance Development 5) Performance Evaluation and 6) Motivation and reward. And the results of benefit from professional learning community for classroom action research of teachers consisted with 1) Students, 2) Teachers and professional employee, 3) School and 4) the Community. And the benefits of the classroom action research for sustainability factor is consisted with 1) Policy, 2) Monitoring of performance, and 3) Motivation and reward.

Key words: Professional learning community, Classroom action research, Teacher professional, High school

บทนำ

การพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย และกำหนดเป็นนโยบายหลักหนึ่งของรัฐบาลมาโดยตลอด แต่อย่างไรก็ตาม เป็นที่ตระหนักของทุกคนในสังคมว่าคุณภาพการศึกษายังเป็นปัญหาที่วิกฤตแม้จะเป็นปัจจัยสำคัญ

ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคม และประเทศชาติ ซึ่งปัญหาวิกฤตเกี่ยวกับการศึกษาในปัจจุบันคือ คุณภาพการศึกษาของไทยมีมาตรฐานในระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของอีกหลายประเทศในระดับเดียวกันจากการประเมินสมรรถนะการศึกษาไทยเปรียบเทียบกับนานาชาติของประเทศของ International Institute for Management Development: IMD ในปี 2558 พบว่า สมรรถนะด้านการศึกษาเพื่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยอยู่ในอันดับ 48 ดีขึ้นกว่าปี 2557 ถึง 6 อันดับจาก 61 ประเทศ เป็นรองประเทศเพื่อนบ้านได้แก่ สิงคโปร์ (อันดับ 3) และมาเลเซีย (อันดับ 35) แต่โครงการประเมินนักเรียนระหว่างประเทศ (Program for International student Assessment PISA) ผลคือ ในปี 2558 ประเทศไทยมีอันดับ 55 จาก 70 ประเทศ และแนวโน้มในการศึกษาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ระหว่างประเทศ (Trends in International Mathematics and Science Study-TIMSS) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558) ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำปัญหาคุณภาพการศึกษาดังกล่าวมีเหตุปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งมาจากความบกพร่องและความด้อยคุณภาพของปัจจัยด้านคุณภาพและความเพียงพอของครู (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552: 22) ไม่ว่าจะจะเป็นการผลิตครู หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน การวัดประเมินผล การวิจัยในชั้นเรียน และขาดระบบประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547: 33)

มีหลายประเทศที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพของครูเพื่อให้การจัดการเรียนสอนของครูส่งผลต่อผู้เรียนอย่างเต็มที่ต่อการเปลี่ยนแปลงของในยุคศตวรรษที่ 21 เช่นการพัฒนาวิชาชีพครูแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC- Professional Learning Communities) เกิดขึ้นมาเพื่อช่วยให้ครูมีวิธีสอนให้น้อยลงและมีความหลากหลาย สามารถก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น จากการร่วมกันคิดร่วมกันทำของกลุ่มครูในระดับชั้นเดียวกัน ในสายวิชาเดียวกัน ในสถานศึกษาเดียวกัน ในเขตพื้นที่เดียวกัน หรือแม้แต่ในพื้นที่เหมือนกัน เพื่อช่วยกันค้นหาวิธีการใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมด้วยการปลดปล่อยครูออกจากปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นทางออกของปัญหาที่ให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่าคิดคนเดียว ทำคนเดียว และวิธีการที่

จะทำให้การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เกิดประสบผลสำเร็จได้ดั่งนั้น ครูผู้สอนควรนำเอาการจัดการความรู้ (Knowledge management) มาเป็นพลังในการขยายสิ่งดี ๆ ด้วยการนำเอาแบบปฏิบัติที่ดี (Best Practice) มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในกลุ่ม ก็จะทำให้ได้เรื่องเล่าที่เป็นแบบปฏิบัติเพื่อเป็นตัวอย่างในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ๆ มากมาย และที่สำคัญการรวมกลุ่มของครูที่มีแรงบันดาลใจทุ่มเททำงานสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ของศิษย์นี้เอง จะก่อพลังขับเคลื่อนขบวนการครูเพื่อศิษย์ให้แผ่ขยายองค์ความรู้ออกไปอย่างไม่สิ้นสุด ดังนั้นครูที่มีผลงานสร้างสรรค์ศิษย์ ช่วยเหลือศิษย์ ก็คือครูที่มีความรู้ด้านการจัดการความรู้ และนำความรู้มาแลกเปลี่ยนกันอีกครั้งทั้งวงจริง และวงเสมือน (Virtual) ซึ่งก็คือ ชุมชนนักปฏิบัติ (CoP: Community of Practice) ของครู (วิจารณ์พานิช, 2555) แต่องค์ความรู้เกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครูยังเป็นแนวคิดที่ยังไม่แพร่หลาย มีเฉพาะในกลุ่มสถานศึกษาที่มุ่งปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้ PLC เพื่อพัฒนาวิชาชีพบนฐานงานจริงภายในสถานศึกษาเป็นหลัก จึงได้มีการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากเอกสารทางวิชาการทั้งภายในและต่างประเทศ พบว่า การนำชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC: Professional Learning Community) เข้ามาช่วยในการพัฒนาศักยภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู สามารถทำให้เกิดการทำงานร่วมกันในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูได้ ส่งผลให้เกิดกระบวนการทำงานที่ต่อเนื่องร่วมกันระหว่างกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนและการวิจัยในชั้นเรียนซึ่งต้องทำไปด้วยกัน และถือได้ว่าเป็นวิธีการทำงานที่เป็นประโยชน์และส่งผลที่ดีกับผู้เรียน ดังนั้น ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพถือได้ว่าเป็นกุญแจสำคัญหลักในการดำเนินภายใต้สมมติฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับผู้เรียนและการพัฒนาวิชาชีพครูจากการทำงานร่วมกันในชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Little, 1993) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันหรือการทำงานเป็นทีมในชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ กับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูซึ่งมีขั้นตอนไว้ดังนี้ 1)การร่วมอภิปรายสิ่งที่พบเจอปัญหา ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมจากการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้เพื่อเป็นประโยชน์ในการทำวิจัยของครูเพื่อแก้ไขปัญหา 2)ร่วมกันสังเกตการณ์ดำเนินงานควบคู่ไปกับเสนอแนะในการทำงานที่เป็นประโยชน์ 3)การพัฒนาผลการดำเนินงานและการประเมินผลการทำงาน

ร่วมกันจากผล การทำวิจัยในชั้นเรียนและการจัดการเรียนการสอน 4)หมั่นเรียนรู้วิธีการทำงาน การทำวิจัยในชั้นเรียนการจัดการเรียน การสอนจากผู้ที่มีประสบการณ์ หรือจากคนอื่น ๆ

ทั้งนี้ ในปัจจุบันครูจะมีปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน เช่น ครูไม่มีเวลา เพราะภาระงานที่มากเกินไป รวมถึงครูขาดความรู้ความเข้าใจต้องการความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน จากปัญหาดังกล่าวทำให้ครูขาดความมุ่งมั่นในการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นการนำชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเข้ามาช่วยในการการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูถือได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งในการพัฒนางานวิชาชีพครู ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมในการทำงานขององค์กร ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการทำงานร่วมกันหรือการทำงานเป็นทีมและการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ประสบความสำเร็จ และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่เป็นอุปสรรคไม่ได้ คือ การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร (นพรัตน์ พุนเอย, 2545; วันทนา ชูช่วย, 2533; สนั่น วงษ์ดี, 2539) เพราะเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของงานวิจัยในชั้นเรียนสูงสุดผู้บริหารอาจนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ซึ่งช่วยให้ครูมีโอกาสดำเนินการและกำลังใจมากขึ้น

ดังนั้นในการศึกษาการพัฒนาวิชาชีพครูโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู ยังไม่มี การศึกษาวิจัยเพื่อหาข้อสรุปเชิงทฤษฎี และแนวทางในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู และในบริบทของสถานศึกษาไทย จึงเป็นประเด็นให้ผู้วิจัยเกิดแนวคิดที่ว่า หากได้มีการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ โดยเน้น การเสนอข้อสรุปเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับมุมมองของชุมชนแห่งการเรียนรู้จากคนในปรากฏการณ์ ความหมาย ลักษณะ เจเนอรัลและ กระบวนการเกิดขึ้นรวมถึงการดำรงอยู่ ตลอดจนผลที่ติดตามมาของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และการจัดการเรียนการสอนตลอดจนแนวทางในการพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปรากฏการณ์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู โดยสืบเสาะหาความหมาย ลักษณะ เงื่อนไข กระบวนการเกิดขึ้น ตลอดจนผลที่ติดตามมาเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืนในบริบทการศึกษาของไทย

วิธีการวิจัย

1. **พื้นที่ศึกษาและผู้ให้ข้อมูลหลัก** ดังนี้ 1) พื้นที่ที่ศึกษา คือ สถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best practices) ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ด้วยเทคนิคการเลือกโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (Theoretical sampling) (Creswell, 2007: 64) ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้ 1) เป็นสถานศึกษาที่มีจำนวนของรายงานการวิจัยสูงกว่าสถานศึกษาอื่น 2) เป็นสถานศึกษาที่มีร้อยละของครูที่ทำวิจัยสูงกว่าสถานศึกษาอื่น 3) เป็นสถานศึกษาที่มีนโยบายส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน และ 4) เป็นสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินภายนอกด้านการวิจัยในชั้นเรียนระดับดี และ 2) **ผู้ให้ข้อมูลหลัก** คือ คัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลากหลาย (Maximum variation sampling) และใช้วิธีการสุ่มแบบไม่เป็นสัดส่วน (Unproportional) ของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีประสบการณ์ในการวิจัยในชั้นเรียนแบ่งออกเป็นกลุ่มครูจำนวน 18 คนและผู้บริหาร จำนวน 3 คน รวมจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น 21 คน (Creswell, 2007: 64)

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล** คือ 1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ศึกษาสภาพลักษณะการทำวิจัยในชั้นเรียนและแนวคำถามในการรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัยในชั้นเรียนของครูซึ่งได้สร้างประเด็นคำถามของการสัมภาษณ์ตาม (Creswell, 2011) 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัยจาก

สถานศึกษาและ 3) แบบบันทึกข้อมูลเพื่อใช้ในการบันทึกผลการสังเกต (Observation and Field-note) และการศึกษาเอกสาร (Document analysis)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1) ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ และการวิจัยในชั้นเรียน จากวารสาร หนังสือ ตำราทางวิชาการ เอกสารทางวิชาการ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาหรือมีแนวคิดเกี่ยวข้องกับงานวิจัย และ

2) ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามมาวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แบบวิธีการเปรียบเทียบแบบคงที่ Strauss & Corbin (1998 อ้างถึงใน Creswell, 2007: 66; วิโรจน์ สารรัตน์, 2556: 162-165) มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1)การเปิดรหัส (Open coding) 2)หาแก่นของรหัส (Axial coding) 3)การเลือกรหัส (Selective coding) เพื่อรวบรวมประเภท และความสัมพันธ์ รวมกัน รวมถึงใช้เทคนิค Story line เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ และ 4)พัฒนาทฤษฎี (Development of theory) เพื่อมุ่งพัฒนากรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี ทั้งนี้จะดำเนินการจนกระทั่งข้อมูลที่ต้องการมีความสมบูรณ์ชัดเจน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ATLAS.ti (Student Version) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการศึกษาเชิงลึกตามขั้นตอนดังกล่าว และใช้วิธีบรรยายหรือวิธีพรรณนาเป็นหลักในการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง

5. การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ

เป็นกระบวนการที่ใช้ในการตรวจสอบข้อมูลโดยพิจารณาถึงความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล โดยพิจารณาจากการสนทนาพูดคุยโดยมีหลักฐานประกอบระหว่างการสนทนา ความพอเพียงของข้อมูล ซึ่งข้อมูล ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลก่อนทำการวิเคราะห์ไปให้ผู้ที่ถูกสัมภาษณ์ ตรวจสอบและรับรองความถูกต้องของข้อมูลและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลอีกครั้ง

จากหลายแหล่งที่ได้ทำการเก็บรวบรวมมาเพื่อเป็นการตรวจสอบแนวคิดของผู้วิจัยอีกด้วย ได้แก่ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร จนได้ผลสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงเลือกวิธีการตรวจสอบความเป็นตัวแทนของข้อมูล (Representativeness) โดยนำบทสรุปที่ได้ย้อนกลับไปตรวจสอบเปรียบเทียบกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอีกครั้งและใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) อีกครั้งเพื่อยืนยันว่าบทสรุปของผู้วิจัยมีความน่าเชื่อถือ

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาระยะที่ 1 โดยการใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาภาคสนาม ศึกษาประเด็นเกี่ยวกับความหมาย ลักษณะ เงื่อนไข ตัวแปร ปัจจัยและกระบวนการเกิดกลายเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูในสถานศึกษา ซึ่งมีการสืบทอดให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืนสรุปได้ดังนี้

1. ความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู

ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง ชุมชนทางวิชาการเรียนรู้ โดยเกิดขึ้นจากในชุมชนสถานที่ที่ตนประจำอยู่ในสังกัด ประกอบด้วย ครู ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษารวมตัวกันโดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย การวางแผนที่ชัดเจน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกัน การสร้างคลังข้อมูลความรู้ต่างๆ และสามารถนำข้อมูลจากคลังข้อมูลความรู้ที่สร้างขึ้นนำไปใช้ร่วมกัน เน้นการทำงานเป็นทีม สร้างเครือข่ายในการทำงานทางการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน และการทำวิจัยในชั้นเรียน ดังถ้อยคำให้ความหมายจากทัศนะของครู และผู้บริหาร

“เป็นการรวมกลุ่มของครูด้วยกัน ในกลุ่มสาระเดียวกัน ต่างกลุ่มสาระ ต่างโรงเรียน และสามารถที่สร้างองค์ความรู้ โดยอาจจะมีการแก่นำสักคน และก็หาเครือข่าย และสร้างกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำวิจัยด้วยกัน”

(ครูประจำชั้น)

“ในชุมชนแห่งการเรียนรู้ ก็ไม่ใช่มาพบปะพูดคุยเสวนาไร้สาระ แต่มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

2. ลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู

ลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนมีหลากหลายรูปแบบเริ่มตั้งแต่ลักษณะของบุคคลตั้งแต่ 2 ขึ้นไป แบบเพื่อนช่วยเพื่อน และขยายขนาดไปจนถึงระดับชุมชนกลุ่มห้องเรียน ชุมชนกลุ่มสาระการเรียนรู้ ชุมชนกลุ่มสถานศึกษา และชุมชนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา ทั้งนี้ในแต่ละระดับจะต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม และได้ขยายขอบเขตบริเวณโดยรวมถึงลักษณะชุมชนภายนอกสถานศึกษารายละเอียดดังนี้

2.1 ระดับสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ระดับที่มีการขับเคลื่อนในบริบทของสถานศึกษา แบ่งออกเป็นระดับย่อย ๆ ในส่วนของระดับกลุ่มบุคคล ได้แก่ 1) **ระดับนักเรียน** ได้รับการส่งเสริมและร่วมมือให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น จากครู นักเรียน และชุมชน เกิดกิจกรรมเพื่อแสวงหาคำตอบที่สมเหตุสมผลผ่านการทำงานร่วมกัน เช่น โครงการการศึกษาเฉพาะบุคคล (IS: Individual Study) ซึ่งนักเรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง และ 2) **ระดับผู้ประกอบวิชาชีพ** คือ ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาโดยนำชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเชื่อมโยงกับความรู้ของชุมชน ซึ่งทุกคนในสถานศึกษาร่วมกันพิจารณา พัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขปัญหา นำมาสู่การสนับสนุน การปฏิบัติงานวิชาชีพ เช่น การทำวิจัยในชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน และการบริหารงานของผู้บริหารให้มีคุณภาพ และประสิทธิผลสูงขึ้น

2.2 ระดับการเรียนรู้ของชุมชน ครอบคลุมถึงผู้ปกครอง และสมาชิกชุมชนบริเวณโดยรอบสถานศึกษา ซึ่งบุคลากรกลุ่มนี้ และชุมชนภายนอกมีส่วนร่วมทางการศึกษาโดยให้การดูแล เสนอแนะ รวมทั้งให้การสนับสนุนแก่ครู และผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน

2.3 ระดับกลุ่มเครือข่าย การรวมตัวกันของกลุ่มวิชาชีพจากองค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ที่มุ่งมั่นร่วมกันสร้างชุมชน เครือข่าย ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ นอกเหนือจากภายในสถานศึกษาที่ตนปฏิบัติงานอยู่ และมีกิจกรรมที่ดำเนินการร่วมกัน ภายใต้วัตถุประสงค์ร่วมกันในเครือข่าย

3. เจื่อนไข และกระบวนการเกิดกลายเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู

ผลการศึกษาทำให้เกิดแนวคิดที่ว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนจะต้องมีกระบวนการขับเคลื่อนในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย เจื่อนไข กระบวนการเกิด และผลผลิตที่เกิดขึ้นจากชุมชนแห่ง การเรียนรู้วิชาชีพ เพื่อการวิจัยในชั้นเรียนให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืนรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 เจื่อนไขของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่

3.1.1 เจื่อนไขระดับองค์กร ประกอบด้วย 1) การนำองค์การ (The leadership of Organization) การนำองค์การของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญมาก ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สามารถชี้นำและกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายที่ชัดเจน มีการสื่อสารไปยังบุคลากรให้เกิดการยอมรับ เกิดความร่วมมือ และปฏิบัติงานตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic planning) สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กำหนดมาตรฐาน และตัวชี้วัดผลสำเร็จในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนการบริหารงบประมาณในรูปแบบการจัดตั้งคณะกรรมการ รับผิดชอบ สนับสนุนในการดำเนินงาน การปฏิบัติงาน และการทำวิจัยในชั้นเรียน

3) ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Customer and stakeholders) นักเรียนซึ่งเป็นผู้รับบริการหลัก และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้ปกครอง รวมถึงหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ ที่เข้ามาช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการจัดการเรียนการสอนให้สถานศึกษาและการวิจัยในชั้นเรียนรวมถึงสามารถนำองค์ความรู้ ปัญหา แนวทางการแก้ไขของนักเรียนหรือบุตรหลานได้ตรงตามความต้องการ เกิดความพึงพอใจ 4) ขนาดของสถานศึกษา (Size and structure schools) โครงสร้าง บริบท สภาพและขนาด

ของสถานศึกษาได้มีการแบ่งขนาดตามเกณฑ์ของนักเรียนที่เข้าศึกษาในสถานศึกษา ส่งผลให้การทำงานและปฏิบัติงานในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

5) วัฒนธรรมองค์กร (Cultural organization) แบบแผนการประพฤติ ปฏิบัติ ค่านิยม ความเชื่อที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษาเป็น เวลานาน และได้ถ่ายทอดสู่สมาชิกรุ่นใหม่ กลายเป็นสิ่งที่หลอมรวมพฤติกรรมของ บุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะภายในกลุ่มสาระวิชาซึ่งมีความแตกต่างกันใน รายบุคคลย่อมส่งผลให้มีการทำงานวิจัยในชั้นเรียนที่แตกต่างกันด้วย และ

6) เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (Information technology) แหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ช่วยส่งเสริมในการศึกษา ค้นคว้า เพื่อ พัฒนาการวิจัยในชั้นเรียน โดยมีการรวบรวมเป็นฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน และข้อมูลมีความถูกต้อง ทันสมัย สามารถใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจได้

3.1.2 เงื่อนไขระดับบุคคล ประกอบด้วย 1) ประสบการณ์ (Experience)

ครูส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ในการทำวิจัยในชั้นเรียนซึ่งเป็นการทำงานตาม มาตรฐานวิชาชีพครู ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนควบคู่ไปกับการทำวิจัยใน ชั้นเรียนเป็นรายบุคคล 2) ความรับผิดชอบ (Accountability) บุคลากรต้องมีความ รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน รวมถึงการวิจัยในชั้นเรียนไม่ถือว่าเป็นภาระในการทำงาน เพิ่ม มีการกำหนดและทำข้อตกลงหรือบรรทัดฐานในการทำงานร่วมกัน มีการรายงาน นำเสนอต่อเพื่อนครู และผู้บริหารในสถานศึกษา มีการติดตามและสะท้อนผล การ ดำเนินงาน 3) ภาวะผู้นำร่วม (Shared leadership) ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ยึด ตนเองเป็นศูนย์กลางให้ความสำคัญกับครูในการสร้างภาวะผู้นำ ต้องเปลี่ยนจากการมี ภาวะผู้นำเพียงน้อยคน เป็นการปลูกฝังภาวะผู้นำในทุกคน แลกเปลี่ยนความเชี่ยวชาญ ในการเรียนรู้และการปรับปรุงผลการปฏิบัติงานโดยไม่ได้รับคำสั่งอย่างเป็นทางการ การ ให้กำลังใจ การประสานความร่วมมือ 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

(Knowledge sharing) ครูและผู้บริหารมีการจัดกลุ่มคนที่มีความคิดหรือความต้องการที่ คล้าย ๆ กันโดยมีการกำหนดปัญหาและนำปัญหาที่เคยพบเจอหรือมีปัญหามิเหมือนกัน มาแก้ไขปัญหาร่วมกันส่งผลให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สม่ำเสมอ โดยประเด็นที่ปรึกษา

ส่วนใหญ่ในเรื่องของการทำวิจัย ประเด็นหัวข้อที่สนใจในการทำวิจัย กระบวนการทำวิจัย เครื่องมือการวิจัย ตลอดจนการทดลองเครื่องมือ และทดลองการวิจัย รวมถึงสถานศึกษายังมีเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ 5) **การทำงานเป็นทีม (Teamwork)** มีความสำคัญมากในการทำงานปัจจุบัน สำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียน จะมีการตั้งคณะทำงานเป็นทีมวิจัยหลักในการดำเนินการ และมีครูประจำชั้นเรียนเป็นผู้ช่วย หรือเพื่อนสนิท จากครูในกลุ่มสาระเดียวกัน ต่างกลุ่มสาระกัน โดยมีมอบหมายอำนาจ การตัดสินใจ การออกแบบและการดำเนินงานกับทีมวิจัยในการดำเนินการ ตลอดจนการร่วมงานกับทางผู้เชี่ยวชาญภายนอกเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของทีมในการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับสถานศึกษา และ 6) **การทำงานแบบร่วมมือ (Collaborative working)** เป็นการร่วมมือกันระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครอง โดยการนำของผู้บริหารในการกำหนดแนวคิด วิธีการต่าง ๆ ตลอดจนการร่วมมือกับชุมชนโดยรอบสถานศึกษาเข้ามามีส่วนในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษาโดยเฉพาะการวิจัยในชั้นเรียน โดยมีการแบ่งอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานตาม บทบาทภารกิจ อำนาจหน้าที่ ประสิทธิภาพ และความเชี่ยวชาญ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

3.2 กระบวนการเกิดกลายเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู

กระบวนการเกิดกลายเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียน และในมุมมองของผู้อยู่ในเหตุการณ์ประกอบด้วย

3.2.1 การวางแผน (Planning) การวางแผนเป็นขั้นตอนแรกในการเกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อ การวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งการดำเนินงานในแต่ละปี การศึกษาได้มาจากการสำรวจความคิดเห็นและความต้องการก่อน ทั้งที่เป็นแบบสอบถาม และการสอบถามโดยตรงจากครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อค้นหาปัญหาที่ครูมีความต้องการหรือมีปัญหาเพื่อให้การปฏิบัติงานสอดคล้องกับเป้าหมายและความสำเร็จในการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน เสนอต่อผู้บริหารและจัดตั้งคณะทำงานเพื่อร่วมกันวางแผนในการดำเนินงานและมีการมอบหมายหน้าที่ชี้แจงแนวทางในการดำเนินให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามแผนเพื่อสร้างความเข้าใจและประสานความร่วมมือ เป็นขั้นตอนที่กระทำต่อเนื่อง

จากขั้นตอนการกำหนดปัญหา รวมถึงการกำหนดเป็นโครงการวิจัย ซึ่งได้มีการประชุมวางแผนในภาพรวม ตลอดจนการกำหนดภูมิหลัง วัตถุประสงค์ การสร้างเครื่องมือร่วมกัน เป็นต้น จนเสร็จกระบวนการงานวิจัย นอกจากนี้ การวางแผนได้มีการกำหนดเป็นตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดให้มีการเขียนตัวชี้วัดรายบุคคล การเขียนแผนการปฏิบัติงาน และการวางแผนพัฒนาผู้เรียนรวมถึงการกำหนดงานวิจัยในชั้นเรียนเป็นตัวชี้วัดรายบุคคล เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานรายบุคคล

3.2.2 การลงมือปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นตอนหลังจากที่มีการวางแผนการเกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนซึ่งดำเนินการตามการวางแผนการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสะท้อนผลย้อนกลับ ได้แก่ 1) **การเก็บรวบรวมข้อมูล (Collection of data)** เป็นขั้นตอนหนึ่งในการดำเนินงานออกแบบเครื่องมือในการจัดเก็บในสถานศึกษามีด้วยกัน 2 รูปแบบ คือการวิจัยในชั้นเรียนระดับบุคคล และการวิจัยในชั้นเรียนระดับสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่แตกต่างจากงานวิจัยในชั้นเรียนระดับบุคคล มีการดำเนินงานในรูปแบบคณะทำงานการวิจัย และจำนวนงานวิจัยในชั้นเรียนสามารถใช้ได้ทั้งในระดับบุคคลและระดับสถานศึกษาซึ่งจะต้องใช้จำนวนครู และบุคลากรทางการศึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) **การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of data)** ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมทำการวิเคราะห์ร่วมกัน ซึ่งมีการตรวจสอบหาคุณภาพต้องเข้าใจมาตรวัดที่ใช้วัด ข้อมูลสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ชนิดของตัวแปร เพื่อวิเคราะห์แล้วนำเสนอ และเป็นข้อมูลภาพรวมของระดับสถานศึกษา ระดับห้องเรียน และระดับตัวบุคคล ซึ่งครูก็สามารถเอาข้อมูลจากภาพรวมไปพัฒนาเป็นงานวิจัยในชั้นเรียนส่วนบุคคล เพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียนในความรับผิดชอบของตนเป็นรายห้องและรายบุคคล และ 3) **การสะท้อนผลย้อนกลับ (Reflection)** กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลของครูประจำชั้นอย่างน้อยห้องละ 2 คน เพื่อตรวจสอบข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลให้มีความถูกต้อง ตลอดจนนำผลที่ผิดพลาดรายงานต่อเพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน และทีมเพื่อทำการเก็บข้อมูลให้มีความถูกต้องแม่นยำและความน่าเชื่อถือได้ ส่งผลให้ข้อมูลย้อนกลับแก่

ผู้เรียนโดยเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียน เกิดการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมให้ถูกต้องเหมาะสม

3.2.3 การกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน (Monitoring of performance) มีการกำกับติดตามในรูปแบบการชี้แนะ และการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) จากประเด็นปัญหา และมอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มสาระซึ่งเป็นกลุ่มย่อยเป็นผู้ติดตามตลอดจนเสร็จการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน มีการกำหนดระยะเวลาตามปฏิทินของสถานศึกษา มีแบบฟอร์มการรายงานว่าดำเนินการถึงขั้นตอนใด พร้อมเอกสารหลักฐาน รวมถึงทางสถานศึกษามีการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อให้แต่ละกลุ่มสาระรายงานผลการดำเนินงาน

3.2.4 การพัฒนาผลการปฏิบัติงาน (Performance Development) กระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาผลการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรในสถานศึกษาในการเรียนรู้จากการทำงาน โดยการลงมือกระทำด้วยตนเองผ่าน การปฏิบัติจริง (Learning by doing) รวมถึงทำให้การเรียนรู้มีความต่อเนื่อง โดยเฉพาะงานวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งได้นำผลที่ได้ไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน มีส่วนช่วยในการพัฒนาตนเอง รวมถึงการจัดฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน (On The Job Training) มีการแนะนำเชิงปฏิบัติในลักษณะตัวต่อตัว หรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ บางครั้งมีการเชิญวิทยากรที่ชำนาญมาช่วยในการชี้แนะในพื้นที่การทำงาน ในช่วงเวลาทำงานปกติเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ แทนการฝึกอบรมเพียงอย่างเดียว เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) เพื่อลดช่องว่างความรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา และส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน

3.2.5 การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Evaluation) สถานศึกษามีการนำผล การปฏิบัติงาน และการวิจัยในชั้นเรียนมาเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล ซึ่งการประเมินผลของงาน ได้มีการพิจารณาจากผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงตั้งแต่การวางแผน การกำหนดตัวชี้วัดรายบุคคล (KPI) ตามเป้าหมาย (Goals) ภายหลังจากที่ผู้ปฏิบัติได้ปฏิบัติจนครบรอบการประเมินแล้ว ก็ทำการประเมินโดยเทียบผลที่ได้จริง ซึ่งจากผลการทำงาน และผลการวิจัยในชั้นเรียนได้นำมาเป็นส่วนหนึ่ง

ของการประเมินผล การทำวิทยฐานะ การเลื่อนเงินเดือน รวมถึงการประกันคุณภาพของสถานศึกษา

3.2.6 การให้สิ่งจูงใจ (Motivation and reward) การนำผลการปฏิบัติงาน ผลจากการทำวิจัยในชั้นเรียน มาพิจารณาให้สิ่งตอบแทนแก่ครูและบุคลากรที่ได้มีการทุ่มเทการทำงาน และได้ผลงานที่ดีเกิดขึ้นแก่สถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาได้ตั้งงบประมาณในการปฏิบัติงานและการทำวิจัยในชั้นเรียน รวมถึงมีการเสริมแรงในการทำงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรศึกษามีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และการทำวิจัยในชั้นเรียนทั้งที่เป็นตัวเงิน และไม่เป็นตัวเงินมาเสริมแรงกัน เช่น การให้คำชม การยกย่อง ประกาศเกียรติคุณ งบประมาณพัฒนาวิชาชีพ

4. มีการสืบทอดชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน

4.1 นโยบาย (Policy) เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน ซึ่งนโยบายของสถานศึกษาถือเป็นแนวทางหรือกรอบที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการดำเนินงานหรือปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายตามความต้องการของสถานศึกษา ถึงแม้ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนไป แต่ถ้ามีการกำหนดนโยบายไว้ชัดเจนเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนก็สามารถดำเนินการต่อไปได้โดยครูได้กล่าวไว้

“อนาคตต่อไปจะใช้รูปแบบนี้อีกไม่ ก็ขึ้นอยู่กับหลาย ๆ ปัจจัย 1) นโยบาย หรือ 2) คณะทำงาน อาจจะมีประเด็นอื่น หรือเรื่องอื่น อาจจะไม่เปลี่ยนเรื่อง แต่ถ้านโยบายยังเหมือนเดิม คณะทำงานที่ทำหัวข้อเดิม สามารถเก็บได้ปีต่อไป”

(ครูประจำชั้น)

4.2 การกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน (Monitoring of performance) การดำเนินกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียน สามารถดำรงอยู่ได้อย่างต่อเนื่องได้ต้องมีกรกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานสม่ำเสมอ เป็นระยะ ๆ เช่น ในรูปแบบของการชี้แนะ การเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ผู้บริหารได้กล่าวว่า

“คิดว่ามีการติดตามงานมาตลอด แต่พอหลัง ๆ พอรู้รูปแบบงานแล้วก็ไม่บ่อยมาก เมื่อครูเริ่มเข้าใจแล้วก็เข้าใจกันแล้วก็เรียนรู้กันมากขึ้น แต่ในช่วงแรกใช้ระยะเวลาพอสมควรเพื่อสร้างความเข้าใจพอสมควร”

(ผู้บริหาร)

4.3 การให้สิ่งจูงใจ (Motivation and reward) ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนจะสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างยั่งยืนการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานโดยการให้สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานที่ได้มี การทุ่มเทการทำงาน และได้ผลงานที่ดีเกิดขึ้นแก่สถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาได้ตั้งงบประมาณในการปฏิบัติงานและ การทำวิจัยในชั้นเรียน รวมถึงมีการเสริมแรงในการทำงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรศึกษามีขวัญและกำลังใจใน การปฏิบัติงาน และการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งครูได้ให้ความคิดเห็นไว้

“ การกำหนดระยะเวลาการส่งทำให้ไม่เสร็จทุกคนนะ เหลือ 3 – 4 คนที่ยังไม่เสร็จ ก็มีเวลาตอนนั้น 1 เดือน และเดือนก็ต้องทำให้เสร็จ ซึ่งบางครั้งอาจจะทำไม่ทันก็ได้แต่คุณครูจะเหนื่อยตรงที่ไม่มีเวลา นี่ถ้ารวมกลุ่มกันได้ก็จะดีแต่หรือไม่ทำ ถ้าไม่มีแรงจูงใจ ทำก็อย่างนั้น แต่ถ้าให้แรงจูงใจก็เกิดความกระตือรือร้นในการทำอันนี้ซึ่งน่าจะมีการแรงจูงใจ”

(ครูประจำชั้น)

5. ผลที่ติดตามมาจากชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียน

5.1 ระดับนักเรียน นักเรียนจะได้รับการส่งเสริมและความร่วมมือให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้นจากครู นักเรียน และชุมชน เกิดการทำงานร่วมกัน ระหว่างนักเรียน ครูที่ปรึกษา ครูสอนวิจัย ซึ่งเป็นการทำกิจกรรมเพื่อแสวงหาคำตอบที่เกิดจากการระบุถึงปัญหา ตั้งสมมติฐาน ทดลอง ศึกษา วิเคราะห์ หาคำตอบอย่างสมเหตุสมผลส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น และเป็นการเสริมองค์ความรู้ให้กับนักเรียนจากการลงมือปฏิบัติจริง ที่มุ่งเน้นที่นักเรียนเป็นสำคัญ (Child Center)

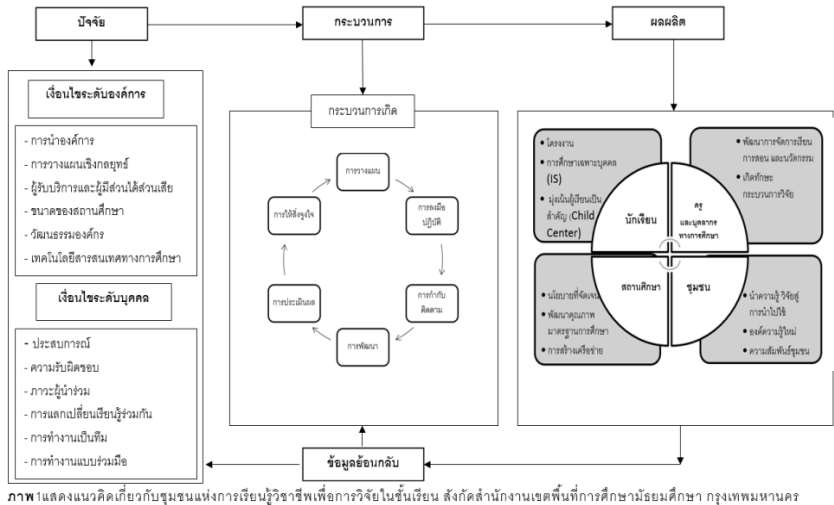
5.2 ระดับครู และบุคลากรทางการศึกษา เกิดการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน เพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามในสิ่งที่ตนถนัด และครูสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการสอน แผนการสอน สื่อการ

สอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละคนได้ ส่งผลให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน รวมถึงเกิดทักษะในการทำวิจัยในตนเอง และเข้าใจระเบียบวิธีการวิจัยเพิ่มมากขึ้น เกิดนวัตกรรม ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน เทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ

5.3 ระดับสถานศึกษา ได้รับข้อมูลสารสนเทศในภาพรวมของหน่วยงาน ภายในสถานศึกษาตั้งแต่ระดับห้องเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และฝ่ายบริหาร ของสถานศึกษา เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนา การวางแผนนโยบายต่าง ๆ ในการ จัดการศึกษาในสถานศึกษา รวมถึงการทำวิจัยในชั้นเรียนร่วมกัน ส่งผลให้สถานศึกษา สามารถ สร้างวัฒนธรรมในการทำงาน และการทำวิจัยในชั้นเรียน ทำให้เกิดการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ลดค่าใช้จ่ายในการจัดฝึกอบรม และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จากปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศใน การบริหารจัดการ การสร้างเครือข่าย

5.4 ระดับชุมชน จากการดำเนินการทำโครงการน หรือ การศึกษาเฉพาะ บุคคล (IS: Individual study) ของผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา เกิดความ เข้าใจในสภาพ ปัญหาของชุมชนโดยรอบสถานศึกษา และสามารถหาแนวทางการ แก้ไขปัญหาได้ เป็นองค์ความรู้ที่ให้ประโยชน์กับชุมชนภายนอกสถานศึกษานำไป ประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาของชุมชน และการทำงานแบบมีส่วนร่วมสร้างสัมพันธ์ ชุมชนที่ดีต่อไป

จากผลการศึกษา ทำให้เกิดแนวคิดที่ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการ วิจัยในชั้นเรียนจะต้องมีกระบวนการขับเคลื่อนในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไข กระบวนการเกิด ผลที่เกิดขึ้นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัย ในชั้นเรียน ตลอดจนจนสามารถทำให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียน ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร แสดงได้ดังภาพ1

ภาพ 1

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิจัย ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลที่ติดตามมา ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย ๆ คือ 1. **ปัจจัยนำเข้า** แบ่งออกเป็นระดับองค์กร ประกอบด้วย 1) การนำองค์การ 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) ขนาดของสถานศึกษา 5) วัฒนธรรมองค์กร และ 6) เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และเงื่อนไขระดับบุคคล ประกอบด้วย 1) ประสิทธิภาพ 2) ความรับผิดชอบ 3) ภาวะผู้นำร่วม 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 5) การทำงานเป็นทีม 6) การทำงานแบบมีร่วมมือ 2. **กระบวนการ** ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การลงมือปฏิบัติ 3) การกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน 4) การพัฒนาผลการปฏิบัติงาน 5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน และ 6) การให้สิ่งจูงใจ และ 3. **ผลที่ติดตามมา** ประกอบด้วย 1) ระดับนักเรียน 2) ระดับครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ระดับสถานศึกษา และ 4) ระดับชุมชน ได้รับประโยชน์จากการวิจัยในชั้นเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม (2553) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักเทียบสำหรับการสร้างชุมชนการ

เรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน พบว่า องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ แบ่งเป็น 1) องค์ประกอบด้านปัจจัย ประกอบด้วย ทักษะทางวิชาการและกลไกการเรียนรู้ และโครงสร้างและสิ่งสนับสนุน 2) องค์ประกอบด้านกระบวนการ ประกอบด้วย การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน, การปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน, การร่วมมือร่วมพลัง, การเปิดรับการชี้แนะในการปฏิบัติงานและการสนทนาที่มุ่งสะท้อนการปฏิบัติงาน 3) องค์ประกอบผลลัพธ์ ประกอบด้วย ผลการปฏิบัติงานที่คาดหวัง และการเป็นสมาชิกและเครือข่าย รวมถึงจากผลการทดลองกรณีศึกษา มีผลการปฏิบัติในแต่ละตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพอยู่ในระดับเท่ากับมาตรฐานทั่วไป และส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับสูง

ทั้งนี้การสืบทอดให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 1) การกำหนดนโยบาย 2) การกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน และ 3) การให้สิ่งจูงใจ ถือเป็นแนวทางที่ดี มีความเหมาะสมกับสถานการณ์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 21 และยังคงมีความเหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษามัธยมศึกษาของไทย และเงื่อนไขดังกล่าวมีส่วนผลักดันให้มีกระบวนการเกิดขึ้นของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนเป็นวงจรการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การลงมือปฏิบัติ 3) การกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน 4) การพัฒนาผลการปฏิบัติงาน 5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน และ 6) การให้สิ่งจูงใจซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวนิตย์ เจริญชัย และคณะ (2555) ได้ศึกษาการเรียนรู้การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ทำงานวิจัยได้อยู่ในคุณภาพระดับดี และมีความคิดเห็นว่าการใช้วิธีการพูดคุย ปรีกษาหารือโดยผ่านการพูดโดยตรงและผ่านการโทรศัพท์ทั้งกับอาจารย์นิเทศ ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาด้วยกันเอง และได้ใช้ความรู้ไปพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองอยู่ในระดับมาก ส่วนกิจกรรมทั้ง 3 ขั้นตอน ได้ใช้วิธีการเลือกปัญหาเพื่อการทำวิจัยร่วม การสร้างความชัดเจนของปัญหาร่วมกัน การศึกษาหาความรู้เพื่อหาวิธีการพัฒนาผู้เรียนตามปัญหาการวิจัยที่กำหนดไว้ การนำความรู้ที่ได้ศึกษามาเป็นแนวคิด/ฐานเพื่อการวิจัย การวางแผน

แผนพัฒนาผู้เรียนเพื่อนำไปปฏิบัติการวิจัยร่วมกัน วิธีการให้คำปรึกษาระหว่างการวิจัย การวางแผนพัฒนาผู้เรียนเพื่อนำไปปฏิบัติการวิจัยร่วมกัน วิธีการให้คำปรึกษาระหว่างการปฏิบัติตามแผน

สุดท้ายผลที่ติดตามมา ประกอบด้วย 1)ระดับนักเรียน 2)ระดับครูและบุคลากรทางการศึกษา 3)ระดับสถานศึกษา และ 4)ระดับชุมชน ได้รับประโยชน์จากชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง เพราะสถานศึกษามัธยมศึกษาโดยทั่วไปจะมีความพร้อมสูง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถและมีความศักยภาพในการปฏิบัติงานสูง สถานศึกษามีทรัพยากรเพียงพอที่จะปฏิบัติให้สำเร็จได้ นอกจากนี้ยังมีกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน องค์ประกอบส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งเครือข่ายทางการศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพอันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นมืออาชีพ พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และการทำวิจัยในชั้นเรียนส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนเป็นคนดีและคนเก่ง และสามารถเกิดทักษะในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ด้านปัจจัย สถานศึกษาควรจัดโครงสร้างองค์การในรูปแบบร่วมกันทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกันให้มีความเหมาะสม เน้นความรับผิดชอบต่อการงาน และปฏิบัติงานตามกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง มีการวางแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนซึ่งต้องมีการกำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงานประจำปี และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา รวมถึงให้

ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษาให้สามารถค้นหาข้อมูลที่จำเป็นได้ง่าย รวดเร็ว ทั้งนี้มีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ด้านกระบวนการ ผู้บริหารควรมีการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน รวมถึงการวิจัยในชั้นเรียนตามรอบระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงมีการกำหนดเป็นตัวชี้วัดเป็นรายบุคคล และเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการวางแผน และขับเคลื่อนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ด้านผลลัพธ์ สถานศึกษาควรมีครูที่มีความเชี่ยวชาญที่สนับสนุนการเรียนรู้ให้แก่เพื่อนครู รวมถึงความร่วมมือทางผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และนำแนวทางชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียน ไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเพื่อกำหนดตัวชี้วัดแนวทางของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนที่มีประสิทธิผล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ควรมีการวิจัยในข้อมูลหลายระดับและมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหลายตัวแปร ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนสอน การวิจัยในชั้นเรียน ในระบบโรงเรียน ซึ่งโครงสร้างของระบบการศึกษามีการจัดเป็นหน่วยซ้อนกันเป็นลำดับชั้นลดหลั่นสอดแทรก (Hierarchy) หรือเป็นแบบหลายระดับ (Multilevel) ทั้งหน่วยงานสอดคล้องกับความเป็นพหุระดับหรือระดับชั้นลดหลั่นสอดแทรกของข้อมูลทางการศึกษาและวิธีการทางสถิติจากสภาพปัญหา รูปแบบและลักษณะโครงสร้างขององค์การทางการศึกษา

3. ควรทำการวิจัยข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามแนวทางชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม. (2553). **การพัฒนาหลักเทียบสำหรับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. สาขา การวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยา การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวรรตน์ พุนโย. (2545). **รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณภาพงานวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัย การศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันทนา ชูช่วย. (2533). **การทำวิจัยในโรงเรียนของครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญการศึกษา กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มูลนิธิสดศรี- สฤษดิ์วงศ์.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). **การวิจัยทางการบริหารการศึกษา แนวคิดและกรณีศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ หจก.ทิพย์วิสุทธิ.
- สนั่น วงษ์ดี (2539). **การพัฒนาโมเดลบูรณาการเชิงสาเหตุที่มีต่อความมุ่งมั่นในการทำวิจัย ของครูระดับประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา บัณฑิต สาขาวิจัยทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2547). **นครแห่งการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **สรุปผลการดำเนินงาน 9 ปี ของการปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2542-2551)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2558). **สมรรถนะการศึกษา
ไทยในเวทีสากล พ.ศ.2558 (IMD 2015)**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
เสาวนิตย์ เจริญชัย และคณะ. (2555). **การเรียนรู้การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
ของ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยชุมชนแห่งการเรียนรู้** เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Creswell J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing
among five approaches*. (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Creswell J. W., & Plano Clark, V. L. (2011). *Design and conducting mixed
methods research*. (2nd ed.). California, CA: Sage.

DuFour, R., Eaker, R., & DuFour, R. (2008). *Revisiting professional learning
communities at work: new insights for improving
school*. Bloomington, IN: National Education Service.

Little J. W. (1993). *Teachers' professional development in a climate of
educational reform*. [On-line].
Available: <http://epa.sagepub.com/content/15/2/129.short> [2016,
November 10]

Hord, Shirley M. (2010). *Guiding professional learning communities:
inspiration, challenge, surprise, and meaning*. Thousand Oaks:
Corwin Press.

การใช้บันทึกแบบสนทนาเพื่อพัฒนาความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ ของผู้เรียน

Using Dialogue Journals to Enhance Students' Writing Ability

สุนัยรัตน์ อินทนิล*

ธัญภา พลานุกุลวงศ์**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาผลกระทบของการใช้การเขียนบันทึกแบบสนทนาที่มีต่อการพัฒนาความสามารถในการเขียนของผู้เรียนทั้งทางด้านความคล่องแคล่วและความถูกต้อง ตลอดจนทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อการเขียนบันทึกแบบสนทนา กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยชั้นปี 1 จำนวน 45 คนในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดภูเก็ต กลุ่มตัวอย่างเขียนบันทึกแบบสนทนาเป็นระยะเวลา 15 สัปดาห์ โดยมีการแลกเปลี่ยนบันทึกแบบสนทนาทั้งระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียนและกับครูผู้สอน ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มาจากผลคะแนนของกลุ่มตัวอย่างจากแบบทดสอบการเขียนทั้งก่อนและหลังการใช้การเขียนบันทึกแบบสนทนา ตลอดจนการตอบแบบสอบถามทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการเขียนบันทึกแบบสนทนา แบบสอบถามความวิตกกังวลในการเขียนและความเต็มใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางการเขียนโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเชิงบวกต่อการเขียนบันทึกแบบสนทนา นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่าความวิตกกังวลในการเขียนภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างลดลง

* Master of Arts Program in Teaching English as an International English Language, Faculty of Liberal Arts Prince of Songkla University, Thailand

** Assoc. Prof. Dr. Department of Languages and Linguistics, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Thailand

ขณะที่ความเต็มใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หลังจากการใช้การเขียนบันทึกแบบสนทนา บทความนี้มุ่งนำเสนอประโยชน์ในการใช้การเขียนบันทึกแบบสนทนาเพื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อส่งเสริมการเรียนการเรียนโดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในบริบทการศึกษาของประเทศไทย

คำสำคัญ: การเขียนบันทึกแบบสนทนา, ความสามารถทางการเขียน, ความคล่องแคล่ว และความถูกต้องทางการเขียน, ทักษะคิดที่มีต่อการเขียนบันทึกแบบสนทนา

ABSTRACT

This study investigated the impact of using dialogue journals to enhance students' writing ability in terms of fluency and accuracy. The participants were 45 first-year students at a university in Phuket, Thailand. Each participant was required to write a dialogue journal entry once a week for 15 weeks. Participants then exchanged journals with peers and were asked to read and respond to the entries. A pre- and post-writing test and a questionnaire soliciting attitudes toward their use of dialogue journals served as instruments for data collection. The findings indicated a significant difference between the pre- and post-test scores in the participants' overall writing performance ($p < .01$) as well as the participants reported having positive attitudes toward the use of dialogue journals. In addition, the participants were required to complete the two questionnaires of writing apprehension and willingness to communicate before and after the study.

The results showed that the participants' writing apprehension reduced while their willingness to communicate in English increased after the

implementation of dialogue journals. Pedagogical implications for effective EFL writing instruction using dialogue journals are proposed.

Keywords: dialogue journals, EFL writing ability, fluency and accuracy, attitudes toward the implementation of dialogue journals

INTRODUCTION

English is a foreign language in the Thai context where the English language is mainly used in the academic setting and in workplaces (Chuenchaichon, 2015). In recent years, the increasing importance of English has been emphasized due to a need to prepare Thai students for the ASEAN Economic Community (AEC), in which English will be used for communication among ASEAN-members. While all four basic skills of English are essential to convey effective communication, writing is one of the skills Thai people need to acquire. Writing ability can be a predictor of learners' future academic and career success (Weigle, 2005). Yet, it is challenging as it requires learners to acquire specific strategies in order to meet the demands of particular writing contexts (Hyland, 2003). The level of writing difficulty prominently increases in EFL contexts where the language is not commonly used, learners rarely assimilate the necessity of English writing (Foley, 2013) and writing classes are conducted using traditional teacher-centered instruction (Deveney, 2005).

English writing has been found troublesome and has become the most prevailing English language problem that Thai EFL learners encounter (Chuenchaichon, 2015). Writing difficulties in Thailand have been reported by several researchers. According to Pawapatcharaudom (2007), Thai learners view writing as the most challenging skill when compared to the other three

skills (speaking, listening, reading) in English. This is in line with a study by Chaisiri (2010) which pointed out the anxiety-provoking complications Thai university students face when writing compositions. It has been suggested that Thai EFL learners are in need of seeking consultation from the teacher or academic support from their peers so as to lessen their writing difficulties (Pimsarn, 2013; Wilang & Satitdee, 2015).

In the Thai context, EFL writing classes are likely to be conducted through teacher-centered instruction (Deveney, 2005; Dhanarattigannon, 2008). The teacher-centered approach in writing pedagogy has been seen as the main obstacle in EFL education. The drawback of the traditional classroom is clearly visible in Thai EFL students who have become passive and dependent in learning; as a result, they lack the ability of critical and creative thinking (Thamraksa, 2003). It also has resulted in students' limited freedom to express themselves through genuine interaction and their lack of engagement in the classroom (Dueraman, 2012). Suwanarak and Phothongsunan (2008) also pointed out Thai EFL students discerned themselves as unsuccessful English learners although they held positive views regarding benefits from English learning. They also perceived that their English literacy couldn't serve effectively for real-life communication or academic use in higher education after completing several English courses.

Concerns over writing difficulty in EFL contexts have led to a call for an educational shift from teacher-to-student traditional instruction to a student-centered approach in writing classes. This shift can "allow for a depth in the learning process through the students and teachers active participation in the learning process—a participation that allows for an unlimited amount of creativity" (Watanabe, 1999, p. 1). Similarly, Kulprasit and Chiramanee (2012)

suggested that the use of pair-work collaboration and peer-to-peer interaction as a new instrument in establishing this shift to a student-centered approach in Thai EFL teaching and learning context. In spite of a preference for teacher-dominated approaches including conventional corrective feedback in Thailand, the role of learners and teachers are supposed to coexist side by side in EFL classes and both should be promoted as equally valuable to the development of students' performance (Kulprasit & Chiramanee, 2012).

In the past few decades, the use of dialogue journals, an outgrowth of journal writing, has been one of the new writing approaches widely used to enhance English writing classes and promote student-centered pedagogy in EFL contexts. Peyton (1993) defines a written dialogue journal as “a written conversation in which a student and teacher communicate regularly over a semester, school year, or course. Students write as much as they choose and the teacher writes back regularly, responding to students' questions and comments” (p.1). Dialogue journals serve as an on-going written conversation between an individual student and a teacher or other writing partner (Peyton, 2000; Peyton & Reed, 1990). It utilizes the writing process in which students decide the writing topics and the length of their writing while a teacher gives written responses in order to offer insights or initiate new ideas without performing as an evaluator/rater (Peyton, 1986; Peyton, 2000). The main focus of dialogue journal writing is to provide more opportunities and freedom so that learners can explore their interests on a wide selection of topics and in a diversity of writing genres and styles. (Peyton, 1983). It is believed that students learn to adopt grammatical forms and structures by reading the teacher's responses and mimicking them. Dialogue journals can be employed either by having students give and receive immediate responses during class

sessions or out of class (Peyton, 2000). In addition, journal partners can either be a teacher or another learner. The exchanges can also be done between classmates or among learners in other classes (Peyton, 2000). According to Steffensen (1988), the effectiveness of the method is due to diminishing control over students as well as promoting their individuality and ownership in learning. This is consistent with the notion given by Atwell (1987) that the students felt equally respected and supported in both pairings due to the fact that "The writer's need for response can come from a variety of sources" (p. 48).

Studies have confirmed that students can benefit greatly from having a classmate as their writing partner (e.g., Hail & George, 2001). With more relatively equal status, pairings with peers can encourage students to learn how to communicate using their limited English without pressure from evaluation of the teacher (Bromley, 1995). Regarding the efficacy of dialogue journals on students' learning, positive effects have been confirmed in several empirical studies. Benefits of using dialogue journals include improved writing ability (e.g., Liao & Wong, 2010; Rokni & Seifi, 2013), reduced language anxiety (Song, 1997), and the promotion of student-centered classrooms (Crumley, 1998).

The implementation of dialogue journal writing has long proved to be beneficial in assisting students to overcome writing difficulties. While Thai EFL learners experience writing difficulties and often seek teacher support, as shown in numerous research studies (e.g., Bennui, 2008; Chiravate 2011; Kaewcha, 2013), there have been very few studies conducted with Thai learners of English (e.g., Kulprasit & Chiramanee, 2012; Puengpipattrakul, 2014). Therefore, this study aimed to investigate the impact of dialogue

journals on undergraduate students' writing ability through the integration of teacher-to-learner and peer-to-peer social interactions.

PURPOSE OF THE STUDY

The purpose of the study was to investigate the impact of dialogue journals on students' writing ability in terms of fluency and accuracy as well as their attitudes toward the implementation.

LITERATURE REVIEW

Social Interaction

In the implementation of dialogue journals, the notion of exchanging information with a teacher or between learners through written communication is strongly correlated with Vygotsky's assertion on the connection between social interaction and language acquisition (Gallimore & Tharp, 1990 cited in Garmon, 2001). According to Vygotsky (1986, cited in Aimin, 2013), the development derived from the phenomenon which is called the Zone of Proximal Development (ZPD). The Zone of Proximal Development (ZPD) is defined as "the distance between the actual developmental level as determined by independent problem solving and the level of potential development as determined through problem solving under adult guidance or in collaboration with more capable peers" (Vygotsky, 1978, p. 86 as cited in Ohta, 1995). Likewise, language acquisition can be perceived as an outcome of the Zone of Proximal Development (ZPD) when learners interact through social interaction. More opportunities for learners to engage in learner-to-learner or collaborative interaction will increase in the L2 classroom when

teachers increasingly adopt the use of pair and group work in the classroom (Long & Porter, 1985 as cited in Ohta, 1995). Group and pair work offer a channel of communication in order for learners to engage in meaningful and authentic interaction to construct L2 meanings in their own social context (Khaliliaqdam, 2014).

Related Studies in EFL Contexts

Many research studies have shown that dialogue journals have been effective with diverse participants on a wide range of educational settings in ESL/EFL contexts, and have provided positive evidence of benefits on students' learning development in EFL contexts. Specifically in EFL contexts, a study of Liao and Wong (2010) examined the effects of dialogue journal writing in Taiwan. Forty-one participants were asked to write journal entries and the teacher wrote responses by asking questions or giving comments on the content. The findings of the study showed positive evidence of improvement in the participants' writing fluency and significant improvement in the aspects of content, organization and vocabulary. In addition, Foroutan et al. (2013) conducted a comparative study between dialogue journal writing and topic-based writing tasks at a university in Malaysia. The topic-based group received conventional writing instruction and explicit corrective feedback on the participants' writing while the dialogue journal group had dialogue journal writing and received feedback indirectly. The results revealed that the participants in the dialogue journal group outperformed in overall writing performance, particularly in the aspects of content and vocabulary. Most recently, Dabbagh (2017) conducted a six-month study with 84 intermediate Iranian learners. The experimental group was asked to write weekly journals, and then received feedback on its content from the instructor while the control

group experienced conventional instruction. The results indicated significant difference between the experimental and control group, which confirmed the benefits of dialogue journals on the participants' improvement in overall writing performance.

Related Studies in Thai EFL Contexts

Although many studies have been conducted to investigate the implementation of dialogue journals in EFL contexts, very little research has been done in Thai EFL contexts.

One was a study of 27 voluntary Thai first-year undergraduate students by Puengpipattrakul (2014), utilizing dialogue journals as an alternative assessment of the course. The participants were assigned to write four dialogue journal entries on the course-related topics. Then, they received comments and feedback from the teacher. The quantitative findings indicated improvement in the participants' writing performance in terms of fluency after the treatment. Most of the participants agreed that the use of dialogue journals encourage them to communicate in a non-threatening environment.

Kulprasit and Chiramanee (2012) conducted a study of 42 lower secondary students, incorporating peer feedback to enhance journal writing in the EFL writing class. All the participants were undergoing the initial training to learn and practice grammatical rules in the first three weeks. Then, each participants was required to write a journal entry on the weekly basis on the weekly basis for the next 8 weeks. Each was paired with a partner with higher writing proficiency. The partners exchanged journal entries to give corrective feedback on grammatical points. Besides the statistically significant improvement in the students' overall writing performance, their positive attitudes toward both journal writing and peer feedback were shown. It could be concluded that the incorporation of journal writing with peer feedback into

EFL writing instruction facilitates students to foster these new techniques and master writing ability through collaborative learning atmosphere.

Although some significant benefits of using dialogue journals have been shown in both Asian EFL and Thai EFL contexts, the participants in those studies are mostly young learners receiving responses from their teacher or dialogue journals were used as merely an alternative assessment or a supplement to the existing course. Therefore, this study examines the impact of fully incorporating dialogue journals into a Thai EFL classroom through the integration of both teacher-to-student and student-to-student interaction.

RESEARCH QUESTIONS

Do dialogue journals enhance university-level students' writing ability in terms of fluency and accuracy?

Methodology

Population / Participants

The present study was conducted in a university in Phuket. The population consisted of 2,081 first-year undergraduate students in the faculty of Management Sciences in the academic year 2015. The participants, 45 non-English major first-year students who were enrolled in the English preparation course, Foreign Language Development Project 2, were selected using purposive sampling. The study was conducted using dialogue journals within weekly class sessions of the course, which was designated to increase English literacy of students who are beginners of English proficiency, and to boost their confidence in using English. Simultaneously, the participants were

attending regular courses including English for General Communication 1 which were allocated by the university.

Instruments

In order to answer the research questions of the study, four instruments were designed and developed, which included dialogue journal entries, a writing test, journal entries and a questionnaire on students' attitudes toward the implementation of dialogue journals.

1) A writing test

A writing test, used as a pre- and post-test, was developed to assess the participants' writing ability before and after the implementation of dialogue journals. The participants were required to write for one hour on the topic "My ideal vacation plan". The test was independently scored by two experienced teachers utilizing a scoring rubric. The scoring rubric was an analytical scale divided into fluency and accuracy aspects. Scores for each aspect was 6; thus the total score was 12. The scoring rubric was based on the analytical scale devised by John Anderson found in Harris (1968, cited in Hughes, 1989). The agreement between the two raters (a native and a non-native teacher) was measured in order to ensure the inter-rater reliability. The inter-rater reliability between the two raters was strongly correlated ($r = .982, p < .01$).

2) Questionnaire on students' attitudes toward the implementation of dialogue journals

A five-point Likert scale questionnaire aimed to examine the participants' attitudes toward dialogue journals. The questionnaire was adapted from those of Liao and Wong (2010), and Roe and Stallman (1994), consisted of 8 items of attitudes toward the implementation of dialogue journals and 9 items on its effects. The questionnaire was translated into Thai

and piloted with a group of 30 students who were not in the main study. Cronbach's alpha was performed in order to investigate the internal consistency of the items in the questionnaire. The overall Cronbach's alpha was 0.92, suggesting that the questionnaire had high internal consistency.

Data Collection

The study was conducted for 15 weeks in the first semester of the academic year 2016 and the data was collected throughout the semester. The details were as follows.

Week 1: a writing test was administered for an hour to initially investigate the participants' writing ability. The pre-test writing was independently scored by two raters based on scoring rubric devised by John Anderson found in Harris (1968, cited in Hughes, 1989).

Weeks 2-14: The participants engaged in dialogue journal writing throughout 13 weekly sessions. At the beginning of each session, the participants choose a topic of their own interest. The participants were randomly put in pairs and each participant had a new partner every two weeks. The main purpose was to strengthen social interaction within the classroom through the exchanges with different partners as interlocutors. Then, each pair talked about their selected topics before starting their journal writing.

After the participants performed journal writing for 30 minutes, they exchanged their entries with their partners, reading and writing responses in terms of the content of the journal. They were allowed to ask questions or request clarification related to the misunderstanding. Any error correction in terms of grammatical rules or spelling was also acceptable. However, the participants were informed that error correction was not the main focus of

dialogue journal writing. After reading the responses, the owner of the entry wrote back. The exchange process took about 20 minutes. Finally, all the journal entries were collected by the researcher. This activity ran in the weekly classroom session throughout the semester, approximately 13 entries by each participant in 13 weeks.

Each week four journal entries were randomly selected and examined by the researcher. Written responses and comments were given on the content of the entry, not the language points in order to maintain the main feature of dialogue journal writing. The entries were given back to the owners for further replies and exchanges. Additionally, the researcher would choose the most common errors found in these selected entries in order to be presented to the whole class in a mini-teaching in the following week. Each week four new journal entries went through the same procedure described, so all the entries were viewed and responded by the researcher; 4 entries per week.

Week 15: The writing test with the same topic as the pre-test was administered for an hour. The purpose was to examine whether there was any significant difference in the participants' writing ability after the practice of dialogue journal writing. The post-test writing was scored by the same set of raters and with the same scoring rubrics as in the pre-test. Upon the completion of the post-test, the questionnaire was distributed to the participants to examine their attitudes toward the use of dialogue journals.

Data Analysis

1. The scores of the participants' pre- and post-tests were compared by using a paired samples t-test to find out whether there was any significance difference in their writing ability in aspects of fluency and accuracy after the implementation of dialogue journals.

2. In order to examine the participants’ attitudes toward the implementation of dialogue journals, the participants’ responses in the questionnaire were analyzed and determined by mean scores. The mean scores of their responses were interpreted as follows: 4.21 – 5.00 = strongly agree; 3.41 – 4.20 = agree; 2.61 – 3.40 = moderately agree; 1.81 – 2.60 = disagree; 1.00 – 1.80 = strongly disagree.

FINDINGS

1. Participants’ Writing Performance

In order to compare the writing performance of the subjects before and after the use of dialogue journals, the pre- and post-tests were scored using scoring scale. The writing performance was a combination of 2 aspects: fluency and accuracy. Each writing aspect ranged from score 1 to 6 and the total score was 12. The pre- and post-test scores were presented in Table 1 below.

Table 1: Comparison of Writing Scores Before and After the Use of Dialogue Journals

Writing scores	Pre-test		Post-test		Development	t-value
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
Fluency	1.60	0.78	3.84	0.95	2.24	14.44**
Accuracy	1.88	0.88	2.19	0.95	0.30	2.23*
Total scores (12)	3.48	1.55	6.03	1.73	2.54	9.89**

significant at **p < .01, *p < .05

In table 1, the mean score of the participants' pre-test was 3.48 out of 12, (S.D. = 1.55) and that of their post-test was 6.03 (S.D. = 1.73), indicating that the participants did significantly better in the post-test ($t = 9.89$; $p < .01$). Their performance after the implementation of dialogue journals increased significantly (Development = 2.54; $t = 9.89$; $p < .01$). It can be inferred that the implementation of dialogue journals enhanced the participants' overall writing ability.

Concerning fluency and accuracy, the analysis of the participants' writing scores in the pre- and post-tests also showed significantly better performance in these two aspects. In terms of fluency, the mean score of the participants in the pre-test was 1.60 out of 6 (S.D. = 0.78) and that in the post-test was 3.84 (S.D. = 0.95). The development of score was 2.24, indicating that their writing fluency significantly improved ($t = 14.44$; $p < .01$). In terms of accuracy, the pre-test score was 1.88 out of 6 (S.D. = 0.88) and the post-test score was 2.19 (S.D. = 0.95). The post-test score was 0.30 significantly higher than the pre-test score ($t = 2.23$; $p < 0.05$). In other words, the participants scored higher in terms of writing accuracy after the treatment.

2. Participants' Attitudes toward the Use of Dialogue Journals

In order to examine the participants' attitudes toward the use of dialogue journals, their responses to each item in the Likert-scaled questionnaire (1 = strongly disagree to 5 = strongly agree) are reported in Table 4.

Table 2: The Participants' Attitudes toward the Use of Dialogue Journals

Statement	Mean	S.D.	Level of agreement
1. I like it when my friend reads and responds to my journal.	4.38	.777	Strongly agree
2. I can choose my own writing topic.	4.31	.701	Strongly agree
3. I enjoy reading my own English writing.	4.29	.626	Strongly agree
4. I like it when my teacher reads and responds to my writing.	4.27	.654	Strongly agree
5. I feel closer to my teacher by reading his/her comments.	4.27	.654	Strongly agree
6. I can express my ideas freely and share my opinions.	4.24	.773	Strongly agree
7. I feel more confident in writing.	4.13	.588	Agree

Table 2 illustrates the mean scores of the participants' attitudes towards dialogue journals after 15 weeks of practicing dialogue journals. The mean scores ranged from 3.27 to 4.38. The participants' responses to most of the items were positive. The total mean score of all items was 3.97, which could be interpreted that the participants held positive attitudes toward the implementation of dialogue journals and showed their agreement on its benefits.

The highest mean scores of agreement came from 6 out of 17 items (4.21 – 5.00 = strongly agree). Specifically, the participants' responses were highly positive to the exchange of dialogue journals with their peers (item 1, □ = 4.38). In addition to pair-work and collaboration with their peers, the participants strongly agreed to the importance of responses given by the teacher (item 4, □ = 4.27), and that dialogue journals strengthened their

relationship with the teacher (item 5, $\bar{x} = 4.27$). Their highly positive attitudes toward the writing activity and a strong preference for dialogue journals mainly derived from freedom to decide and choose topics based on their own interests (item 2, $\bar{x} = 4.31$). The participants perceived that their own journal entries were more satisfactory to reread (item 3, $\bar{x} = 4.29$). The participants also showed strongly agreement on benefits of dialogue journals in providing them with more opportunities to express their ideas and share their own experiences in writing (item 6, $\bar{x} = 4.24$).

The participants held positive attitudes toward dialogue journals (3.41 – 4.20 = agree) in 9 out of 17 items. The participants felt more confident in writing (item 7, $\bar{x} = 4.13$); thus perceived that they improved their writing skill (item 8, $\bar{x} = 4.09$) and were able to write more fluently (item 11, $\bar{x} = 3.96$) after practicing dialogue journals. Dialogue journals did not only provide them with more freedom in writing but also their ideas were respected and valued (item 9, $\bar{x} = 4.00$; item 12, $\bar{x} = 3.93$). The participants also agreed that English writing tasks became more enjoyable (item 14, $\bar{x} = 3.69$; item 15, $\bar{x} = 3.58$), and they developed better relationship with their peers (item 10, $\bar{x} = 3.98$). Finally, they felt less anxious in writing dialogue journals because their journal entries were not marked (item 13, $\bar{x} = 3.76$).

The participants' moderately positive attitudes (2.61 – 3.40 = moderately agree) were reflected in their moderate agreement to two items of their concerns over writing quality (item 16, $\bar{x} = 3.38$) and grammatical accuracy (item 17, $\bar{x} = 3.27$). It can be inferred that while most of the participants exhibited more confidence and less fear in meaning-focused dialogue journal practice, they did not abandon the importance of improving their writing accuracy and producing fewer grammatical errors.

SUMMARY AND DISCUSSION

This research study aimed to investigate the impact of using dialogue journals on students' writing ability in terms of fluency and accuracy as well as to examine their attitudes' toward the implementation of dialogue journals. The main findings based on the two research questions can be summarized as follows.

1. The results have demonstrated a significant improvement of the participants' overall writing ability in terms of fluency and accuracy after the use of dialogue journals.

Analysis of the participants' writing performance scores revealed significant improvement in terms of writing fluency; they scored significantly higher in the post-test. The findings support those of Liao and Chen (2010) as well as Rokni and Seifi (2013) who confirmed a similar impact of using dialogue journals on EFL learners' writing fluency. Rokni and Seifi pointed out that the students tended to write more fluently without interruption because they experienced less fear of having others read their writing and gain more confidence from not being evaluated. In addition, dialogue journal writing succeeded in providing more freedom and encouraging the participants to generate more ideas and reflect themselves in meaningful writing. In other words, fluency is the first priority in writing development as long as communication can deliver its contents and meaning effectively.

The development of the participants' writing accuracy also seemed to be evident. The participants' writing accuracy score increased significantly in the post-test. Thus, it may be possible to say that the use of dialogue journals helped increase the subjects' writing performance in both fluency and accuracy.

Interestingly, in spite of the fact that the participants were told to mainly focus on meaning rather than form while writing in dialogue journals, they learned to write more grammatically correct clauses and sentences throughout the implementation of dialogue journals. This might be the result of continuous practice of writing and formal instruction on common grammatical errors. It should be pointed out that, in addition to practicing dialogue journals, certain common grammatical points were selected from the journal entries by the researcher and presented to the participants in a subsequent week. This might have helped the participants learn more grammatical patterns and structures; thus they produced fewer grammatical errors. The significant gain of accuracy score in the post-test demonstrated that the participants learned to adopt some certain grammatical rules and structural patterns. Previous studies reported that once dialogue journal writing keeps on and learners steadily progress their writing fluency, their grammatical errors will continue to decrease (Crumley, 1998)

2. The results revealed that the participants' attitudes toward the implementation of dialogue journals were positive. The participants showed agreement to the implementation and a strong preference for dialogue journals.

The highly positive attitudes were evident in the items regarding the exchanges of dialogue journals both with their peers and the teacher, indicating that the students' highly positive attitude toward social interaction with their peers and the teacher. This integration of teacher-to-student with peer-to-peer interaction in dialogue journals demonstrated that the role of teachers and peers was equally crucial to students' development.

The findings of the present study support those of Anderson et al. (2011) and Dressler and Tweedie (2016) that students put more efforts into their own learning when a solid relationship with a teacher is formed through their exchange of dialogue journals. Dressler and Tweedie also discovered that the use of dialogue journals accelerated and stabilized the relationship between an instructor and students even during shorter periods of time. Regarding peer-to-peer interaction, the findings of the study was consistent with Vacca and Vacca's (1993) as well as Atwell (1987)'s notions that learners need opportunities to confer with peers and writing skills requires responses from a variety of sources. Peer-to-peer interaction among a diversity of learners has been found to be an important tool of instruction in EFL writing classes. While aiming to maintain students' individuality, the implementation of dialogue journals can effectively promote collaborative learning rather than competition within the classroom (Spada & Lightbown, 2008). These findings of the study are in line with previous studies (Dressler & Tweedie, 2016; Foroutan et al., 2013; Mirhosseini, 2009), which reported that most students expressed positive attitudes toward dialogue journal writing as well as the writing course and preferred dialogue journals over other writing tasks.

PEDAGOGICAL IMPLICATIONS

1. Based on the study's main findings, the use of dialogue journals had significant impact on the participants' overall writing ability and they possessed positive attitudes toward the implementation. Pedagogical implications for effective EFL writing instruction can be proposed. The findings of the present study have supported the notion that dialogue journals can be incorporated into EFL university-level classes, even when learners are at very

beginning levels of writing fluency and have little previous experience in writing. Mirhosseini (2009) confirmed that dialogue journals can be “employed at almost all proficiency levels and in all educational contexts” (p.43).

One noteworthy aspect of dialogue journal writing is that its implementation can completely turn the traditional classroom completely into a learner-centered activity (Morini, 1994). As opposed to traditional classroom context, dialogue journals allow teachers to better understand their learners' ZPD and to provide more individually tailored input to each learner's need (Chisea & Bailey, 2015). Therefore, social interaction through dialogue journals reflects implications which would encourage students' development of their interactional ability and ownership in learning. This can potentially establish a shift from traditional teacher-centered setting into learner-centered learning where students will no longer be passive learners and be able to find their own ways of controlling the learning process.

2. The participants in the present study held positive attitudes toward the implementation of dialogue journals; indeed, they were enthusiastic about selecting writing topics based on their own interest and expressing their own ideas freely. As a result, the participants exhibited more confidence in writing and no concerns over marking. This reflects a pedagogical implication that instructors can initiate dialogue journals as the basis for all writing activities inside EFL classes. The implementation can also assist EFL learners in gaining more familiarity and engagement in writing in the most non-threatening, anxiety-free and enjoyable manner which is long lost in traditional classroom context. In particular, some participants were found to select more challenging or social-interest topics for their journal writing in the latter weeks (e.g., facebook addiction, advice to tourists in Phuket, traffic problems). At the same

time, some used dialogue journal writing as a channel to reflect their own learning or more personal issues. (e.g., ways to improve my English).

LIMITATIONS AND RECOMMENDATIONS FOR FURTHER STUDIES

The present study makes an important contribution to the EFL writing context. The study was one of very few studies conducted to enhance writing ability by employing dialogue journals and the integration of teacher-to-student and student-to-student interaction. However, this study is limited in some aspects. In relation to the limitations of the study, some recommendations for further studies include

1. 45 participants in the present study were selected using purposive sampling and a control group was not included in the research design, which limits the generalizability of the results. Further investigation between an experiment and a control group is needed in order to determine the true impact of using dialogue journals and to isolate other feasible factors affecting the outcomes of the intervention.

2. The implementation of dialogue journal writing typically has its focus on fluency rather than accuracy. Participants were asked to focus on content, not grammar and the partners were asked to comment on contents, not forms. Further research should be carried out to investigate the impact of using dialogue journals on both writing fluency and accuracy. In future research, dialogue journals partners can possibly be asked not only to read journal entries and give responses on the contents but also to give feedback on grammatical points to see whether this can help students develop their accuracy as effectively as their fluency.

3. In the present study, the implementation of dialogue journals was conducted within the weekly classroom sessions. In order to strengthen and broaden social interaction through the use of dialogue journals and maximize its benefits, further studies should be conducted to determine the impact of dialogue journals that are written and exchanged outside the classroom. Chiesa and Bailey (2015) emphasized that dialogue journals can function effectively as “out-of-class resources in making the communication between the teacher and the learners systematically dialogic” (p. 20)

REFERENCES

- Anderson, D. H., Nelson, J. A. P., Richardson, M., Webb, N., & Young, E. L. (2011). Using dialogue journals to strengthen the student-teacher relationship: A comparative case study. **College Student Journal**, 45(2), 269.
- Aimin, L. (2013). The study of second language acquisition under sociocultural theory. **American journal of educational research**, 1(5), 162-167.
- Atwell, N. (1987). **In the Middle: Writing, reading and learning with adolescents**. Portsmouth, NH: Heinemann.
- Bennui, P. (2008). A study of L1 interference in the writing of Thai EFL students. **Malaysian Journal of ELT Research**, 4, 72-102.
- Bromley, K. (1995). Buddy journals for ESL and native-English-speaking students. **TESOL Journal**, 4(3), 7-11.
- Kulprasit, W., & Chiramane, T. (2012). Boosting EFL students' positive attitudes toward writing in English: the role of journal writing with peer feedback. **ABAC Journal**, Vol. 32 No. 3. Assumption University.

- Chaisiri, T. (2010). Implementing a genre pedagogy to the teaching of writing in a university context in Thailand. **Language Education in Asia**, 1, 181-199.
- Chiesa, D. L., & Bailey, K. M. (2015). Dialogue Journals. *Language Learning Beyond the Classroom*, 53.
- Chiravate, B. (2011). The role of narrative structure in the acquisition of English tense aspect morphology by Thai learners. **Journal of Pan-Pacific Association of Applied Linguistics**, 15(2), 27-43.
- Chuenchaichon, Y. (2015). A review of EFL writing research studies in Thailand In the past 10 years. **Journal of Humanities**, Naresuan University.
- Crumley, H. (1998). Dialogue journals as a tool in the introduction of a more student centered approach in the ESL classroom. **Paper presented at the conference on language for specific purposes**, Varna Medical University, Varna, Bulgaria.
- Dabbagh, A. (2017). The effect of dialogue journal writing on EFL learners' descriptive writing performance: a quantitative study. **International Journal of Applied Linguistics and English Literature**, 6(3), 71-80.
- Denne-Bolton, S. (2013). The dialogue journal: A tool for building better writers. **English Teaching Forum**, 51(2), 2-11.
- Deveney, B. (2005). An investigation into aspects of Thai culture and its impact on Thai students in an international school in Thailand. **Journal of Research in International Education**, 4(2), 153-171.
- Dhanarattigannon, J. (2008). Thai college students' response to non-traditional writing instruction in a Thai university. **PhD dissertation**, University of Florida.

- Dressler, R., & Tweedie, M. G. (2016). Dialogue journals in short-term study abroad: "Today I Wrote My Mind". *TESOL Journal*, 7(4), 939-967.
- Dueraman, B. (2012). Teaching EFL Writing: Understanding and re-thinking the Thai experience. *Journal of Alternative Perspectives in Social Sciences*, 4(1), 255-275.
- Foley, J. A. (2013). Developing academic writing in a business-oriented university. *Indonesian Journal of Applied Linguistics*, 2(2), 168-186.
- Foroutan, M., Noordin, N., Hamzah, M., & Gani, S. (2013). How can dialogue journal writing improve learners' writing performance in the English as a second language context. *IOSR Journal of Humanities and Social Science*, 7(2), 35-42.
- Garmon, M. A. (2001). The benefits of dialogue journals: What prospective teachers say. *Teacher Education Quarterly*, 28(4), 37-50.
- Ghahremani-Ghajar, S., & Mirhosseini, S.A. (2005). English class or speaking about everything class? Dialogue journal writing as a critical EFL literacy practice in an Iranian high school. *Language, Culture and Curriculum*, 18(3), 286-299.
- Hail, C., George, S., & Hail, J. (2013). Moving beyond journaling to dialogues in writing. *Critical Questions in Education*, 4(1), 42-51.
- Hughes, A. (1989). *Testing for Language Teachers*. Cambridge and New York: Cambridge University Press
- Hyland, K. (2003). *Second Language Writing*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Jahin, J. H. (2012). The Effect of Peer Reviewing on Writing Apprehension and Essay Writing Ability of Prospective EFL Teachers. *Australian Journal of Teacher Education*, 37(11), n11.

- Kaewcha, N. (2013). Problems with coherence in writing in the Thai context. **Manutsat Paritat: Journal of Humanities**, 31(2), 29-40.
- Khaliliaqdam, S. (2014). ZPD, scaffolding and basic speech development in EFL context. **Procedia-Social and Behavioral Sciences**, 98, 891-897.
- Komin, S. (1990). **The Psychology of Thai People**. Bangkok Research Institute of Development Administration.
- Liao, M. T., & Wong, C. T. (2010). Effects of dialogue journals on L2 students' writing fluency, reflections, anxiety, and motivation. **Reflections on English Language Teaching**, 9(2), 139-170.
- Linnell, K. M. (2010). Using dialogue journals to focus on form. **Journal of Adult Education**, 39(1), 23.
- Mirhosseini, S. A. (2009). For Our Learn of English: Dialogue Journal Writing in EFL Education.
- Morini, E. (1995). Student-teacher dialogue journals as a tool for developing interactional ability. **Tesi di Laurea in Lingua Inglese**.
- Ohta, A. S. (1995). Applying sociocultural theory to an analysis of learner discourse: Learner-learner collaborative interaction in the zone of proximal development. **Issues in applied linguistics**, 6(2), 93-121.
- Pawapatcharaudom, R. (2007). An investigation of Thai students' English language problems and their learning strategies in the international program at Mahidol University. **Case study, English for Business and Industry**, King Mongkut's Institute of Technology North Bangkok.
- Peyton J.K. (2000). **Dialogue journals: Interactive writing to develop language and literacy**. ESL Resources: Digests. National Center for ESL Literacy Education.

- Peyton, J.K., & Reed, L. (1990). **Dialogue journal writing with nonnative English speakers: A handbook for teachers**. Alexandria, VA: Teachers of English to Speakers of Other Languages.
- Pimsarn, P. (2013). EFL students' writing apprehension. **International Journal of Arts & Sciences**, 6(4), 99.
- Puengpipattrakul, W. (2014). L2 learner's-instructor's win-win tactics through alternative assessment of writing. **NIDA Development Journal**, 54(4), 1-16.
- Roe, M. F., & Stallman, A. C. (1994). A comparative study of dialogue and response journals. **Teaching and Teacher Education**, 10(6), 579-588.
- Rokni, S. J. A., & Seifi, A. (2013). The effect of dialog journal writing on EFL learners' grammar knowledge. **Journal of Language and Linguistic Studies**, 9(2), pp-57.
- Spada, N., & Lightbown, P. M. (2008). Form focused instruction: Isolated or integrated?. **TESOL Quarterly**, 42 (2), 181-207.
- Steffensen, M. S. (1988). The dialogue journal: A method of improving cross-cultural reading comprehension. **Reading in a Foreign Language**, 5(1), 193-203.
- Suwanarak, K., & Phothongsunan, S. (2008). Attributions of high achieving Thai university students perceiving themselves as failures in English usage. In 8th annual SEAAIR conference on institutional capacity building toward higher education competitive advantage. **STIE Perbanas Surabaya**, 4(6).
- Thamraksa, C. (2003). Student-centered learning: Demystifying the myth. **Studies in Language and Language Teaching**, 12, 59-70. Trent, J.

- (2009). Enhancing oral participation across the curriculum: Some lessons from the EAP classroom. *Asian EFL Journal*, 11(1), 256-270.
- Vacca, R.T., & Vacca, J.L. (1993). *Content Area Reading* (4th ed.). GlenviewDL: Scott Foresman.
- Watanabe, Y. (1999). Second language literacy through student-centered learning. *The Internet TESL Journal*, 5(2).
- Weigle, S. C. (2005). Second language writing expertise. In expertise in second language.
- Wilste, Eric M. (2006). Using Writing to predict Students' Choice of Majors. *Journalism & Mass Communication Educator*. Summer: 179-194.

บุพปัจจัยของความภักดีของผู้รับบริการต่อโรงพยาบาลเอกชนในเขต กรุงเทพมหานคร

The Antecedents of Customers Loyalty towards Private Hospitals in Bangkok

อรณัญฐ์ นครศรี¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะส่วนบุคคล คุณภาพบริการ ภาพลักษณ์ของโรงพยาบาลเอกชน และคุณภาพความสัมพันธ์ ที่มีต่อ ความภักดีของผู้รับบริการโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยระเบียบวิธี วิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากผู้รับบริการโรงพยาบาล เอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 675 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการ วิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปลิสเรล (LISREL)

จากการวิจัยพบว่าคุณลักษณะส่วนบุคคล คุณภาพบริการ ภาพลักษณ์ของ โรงพยาบาลเอกชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อความภักดีของ ผู้รับบริการโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ยกเว้นคุณภาพความสัมพันธ์ที่ ส่งผลทางตรงเท่านั้น ดังนั้นผู้บริหารโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ควรให้ ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพบริการ การสร้างความน่าเชื่อถือในบริการและตรา สินค้า เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความเชื่อถือ ยอมรับ และกลับมาใช้บริการซ้ำ จนกระทั่ง แปรเปลี่ยนสัมพันธ์ภาพไปสู่ความภักดีในระยะยาวต่อไป

คำสำคัญ: บุพปัจจัย, ความภักดีของผู้รับบริการ, โรงพยาบาลเอกชน, กรุงเทพมหานคร

Abstract

The purposes of this research are to investigate that demographic, service quality, private hospital image, relationship quality affected the customer loyalty of the private hospital as well as to study the direct and indirect influence of the antecedents. This is a quantitative research method technique. The sample group included 675 samples from the private hospital in Bangkok.

The finding revealed that demographic, service quality and private hospital image are influenced from the direct and indirect influence of the customer loyalty of the private hospital in Bangkok. Exclusively relationship quality is only direct influence of the antecedents. Therefore, hospital executives in Bangkok must emphasize on service quality development, credibility and product branding to make patients believe, accept and revisit their hospital. Then they can change relationship into long-term loyalty.

Keyword : Antecedents, customer loyalty, private hospitals, Bangkok

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ธุรกิจบริการด้านสุขภาพเป็นธุรกิจที่มีอัตราการขยายตัวสูง ซึ่งเป็นผลจากที่รัฐบาลไทยมีแนวนโยบายในการพัฒนาประเทศไทยสู่การเป็นศูนย์กลางการแพทย์แห่งเอเชีย (medical hub of Asia) และมีการผลักดันยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง ตลอดช่วงหลายปีที่ผ่านมา จึงทำให้มีชาวต่างชาติเข้ามาใช้บริการทางการแพทย์เพิ่มขึ้น ส่งผลให้อุปสงค์การบริการในโรงพยาบาลเอกชนเพิ่มขึ้น สร้างรายได้ให้กับภาคธุรกิจ และเศรษฐกิจมวลรวมของประเทศอย่างต่อเนื่อง (Wibulpolprasert & Pengpaibon, 2003: 7)

ธุรกิจบริการด้านสุขภาพ โดยเฉพาะโรงพยาบาลเอกชนจึงมีแนวโน้มที่จะมีการแข่งขันในการให้บริการมากขึ้น โรงพยาบาลเอกชนหลายแห่งได้เร่งขยายเครือข่ายสาขา ทั้งในรูปของการซื้อกิจการ การควบรวมกิจการ และการสร้างโรงพยาบาลแห่งใหม่ ตลอดจนการเปิดศูนย์บริการเฉพาะทาง เพื่อดึงดูดผู้รับบริการทั้งชาวไทยและต่างชาติ พร้อมทั้งการสร้างที่น่าเชื่อถือ และเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้รับบริการด้วยการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ภาพลักษณ์ในช่องทางต่างๆ มากยิ่งขึ้น ทั้งในเรื่องความเชี่ยวชาญในการให้บริการ และการรักษาโรคเฉพาะทาง (Satsanguan, Fongsuwan, Trimetsoontorn, 2015: 68-69)

ในปี พ.ศ. 2558 มีโรงพยาบาลเอกชนและสถานพยาบาลเอกชนทั่วประเทศทั้งสิ้น 321 แห่ง ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลมากถึงร้อยละ 56.1 เนื่องจากเป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการปกครองของประเทศ มีประชากรที่มีฐานะปานกลางถึงสูงอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นกลุ่มผู้รับบริการเป้าหมายสำคัญของโรงพยาบาลเอกชน ในขณะที่โรงพยาบาลเอกชนที่อยู่ต่างจังหวัดส่วนใหญ่มักเป็นโรงพยาบาลเอกชนขนาดกลาง และขนาดเล็ก (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2558) จึงทำให้โรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพและปริมณฑลมีการแข่งขันสูง ต้องมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน โดยจะต้องมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อความภักดีของผู้รับบริการ ตามกระบวนการทัศนทางการตลาด และการแข่งขันเสรีที่เกิดขึ้น (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2553)

ดังนั้นการวิจัยนี้ จึงต้องการขยายขอบเขตการศึกษาเกี่ยวกับบุพปัจจัยของความภักดีของผู้รับบริการ ซึ่งประกอบด้วย คุณลักษณะส่วนบุคคล คุณภาพบริการ ภาพลักษณ์ของโรงพยาบาลเอกชน และคุณภาพความสัมพันธ์ ซึ่งวัดออกมาในรูปของแบบจำลองความภักดีของผู้รับบริการโรงพยาบาลเอกชน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่ธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ตลอดจนคลินิกพิเศษของโรงพยาบาลรัฐที่ออกนอกกรอบเพื่อหารายได้พิเศษเนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ จะสามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับ ความคาดหวัง การรับรู้ และพฤติกรรมของผู้รับบริการดังกล่าวไปใช้ประกอบการดำเนินกลยุทธ์ เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความภักดี สามารถรักษาผู้รับบริการให้อยู่กับกิจการได้ใน

ระยะยาว และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะส่วนบุคคล คุณภาพบริการ ภาพลักษณ์ของโรงพยาบาลเอกชน และคุณภาพความสัมพันธ์ที่มีต่อความภักดีของผู้รับบริการโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย

การศึกษานี้ได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความภักดีของผู้รับบริการและบุพปัจจัยของความภักดีของผู้รับบริการต่อโรงพยาบาลเอกชน ดังนี้

คุณลักษณะส่วนบุคคล (demographic) เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค (Emmert & Schelesinger, 2017: 933-938) ซึ่งประกอบด้วย ระดับการศึกษา (education) สถานภาพสมรส (status) และระยะเวลาที่ใช้บริการโรงพยาบาลเอกชน (experience) จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลให้พฤติกรรมของผู้บริโภคต่างกัน และส่งผลต่อความภักดีของลูกค้า (อดุลย์ จาตุรงค์กุล และดลยา จาตุรงค์กุล, 2550: 32-34)

คุณภาพบริการ (service quality) คือ ภาพรวมของทัศนคติในเชิงบวกต่อการบริการ ซึ่งในบริบทของโรงพยาบาลเอกชนนั้นจะประกอบด้วย 1) ความเป็นรูปธรรมของการบริการ (tangible) สิ่งที่คุณรับบริการสามารถจับต้องได้ ได้แก่ สิ่งก่อสร้าง เครื่องมือแพทย์ และสิ่งอำนวยความสะดวก 2) การตอบสนองต่อผู้รับบริการ (responsiveness) เข้าถึงบริการได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ไม่ต้องรอนาน 3) ความมั่นใจต่อผู้ให้บริการ (assurance) แพทย์ บุคลากรทางการแพทย์ รวมถึงฝ่ายสนับสนุนที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการให้บริการ และ 4) ความเอาใจใส่ต่อผู้รับบริการ

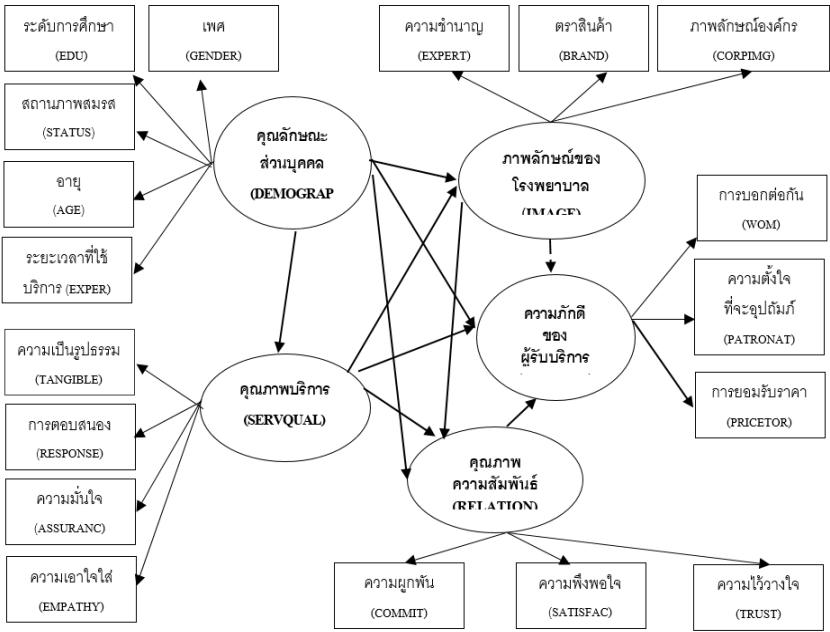
(empathy) จากความสามารถในการดูแล ความเชื่ออาทร ห่วงใย และเอาใจใส่ต่อผู้รับบริการ (Kumaraswamy, 2012: 141-150)

ภาพลักษณ์ของโรงพยาบาลเอกชน (private hospital image) เป็นองค์รวมของความเชื่อ ความคิด และความประทับใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เกิดเป็นภาพลักษณ์ที่ติดอยู่ในใจของผู้รับบริการ ดังนั้น ภาพลักษณ์จึงมีความสัมพันธ์กับคุณภาพบริการ (Kotler & Keller, 2006: 32-38) ซึ่งภาพลักษณ์โรงพยาบาลเอกชน มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความชำนาญ (expertise) ประสบการณ์ในการรักษาของแพทย์ ความเป็นมืออาชีพในอุตสาหกรรมการให้บริการทางการแพทย์ 2) ตราสินค้า (brand image) ทศณคติตลอดจนการตระหนักในชื่อของตราสินค้า (Wu, 2011: 4873-4882) และ 3) ภาพลักษณ์องค์กร (corporate image) เฉพาะภาพของตัวสถาบัน ไม่รวมถึงสินค้าหรือบริการ (Hsieh & Li, 2008: 26-32)

คุณภาพความสัมพันธ์ (relationship) เนื่องจากการบริการเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ ดังนั้นผู้ให้บริการจึงต้องสร้างความสัมพันธ์อันดี เพื่อลดความเสี่ยงในใจของผู้รับบริการ (Kotler & Keller, 2006) ได้แก่ 1) ความผูกพัน (commitment) ความภาคภูมิใจ ความห่วงใย และผูกพันกับโรงพยาบาล (Islam, Ahmed & Tarique, 2016: 108-223) 2) ความพึงพอใจ (satisfaction) ระดับของความรู้สึกจากการที่ใช้บริการในแต่ละครั้งรวมกันตลอดระยะเวลาที่ได้ใช้บริการ เปรียบเทียบกับความคาดหวังของผู้รับบริการ และ 3) ความไว้วางใจ (trust) เชื่อมั่นว่าผู้ให้บริการมีความซื่อสัตย์ จริงใจ รักษาคำพูด และมีความชำนาญในการให้บริการ จนเกิดความน่าเชื่อถือไว้วางใจ และทำให้ผู้รับบริการคงอยู่กับกิจการนั้น (Maurer, et al., 2016)

ความภักดีของผู้รับบริการ (customer loyalty) มีความสำคัญกับธุรกิจบริการสุขภาพ ผู้รับบริการที่มีความภักดีจะยอมรับความเสี่ยงจากการบริการได้มากกว่า และความมีตั้งใจที่จะอุปถัมภ์ (patronage intention) แม้ว่าราคาจะสูงกว่าผู้ให้บริการรายอื่น (price tolerance) รวมถึงการบอกเล่าในแง่ดี (words of mouth) (Zarei, Daneshkohan, Khabiri & Arab, 2015)

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับบุพปัจจัยของความภักดีของผู้รับบริการ
ต่อโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร นำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดของการ
วิจัย ดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 ความภักดีของผู้รับบริการขึ้นอยู่กับ (ก) คุณภาพความสัมพันธ์ (ข) ภาพลักษณ์ของโรงพยาบาลเอกชน (ค) คุณภาพบริการ และ (ง) คุณลักษณะส่วนบุคคล

$$\text{LOYALTY} = \beta_1 \text{RELATION} + \beta_2 \text{IMAGE} + \beta_3 \text{SERVQUAL} + \beta_4 \text{DEMOGRAP} \dots\dots\dots(1)$$

สมมติฐานข้อที่ 2 คุณภาพความสัมพันธ์ขึ้นอยู่กับ (ก) ภาพลักษณ์ของโรงพยาบาลเอกชน (ข) คุณภาพบริการ และ (ค) คุณลักษณะส่วนบุคคล

$$\text{RELATION} = \beta_5 \text{IMAGE} + \beta_6 \text{SERVQUAL} + \beta_7 \text{DEMOGRAP} \dots\dots\dots(2)$$

สมมติฐานข้อที่ 3 ภาพลักษณ์ของโรงพยาบาลเอกชนขึ้นอยู่กับ (ก) คุณภาพบริการ และ (ข) คุณลักษณะส่วนบุคคล

$$\text{IMAGE} = \beta_8 \text{SERVQUAL} + \beta_9 \text{DEMOGRAP} \dots\dots\dots(3)$$

สมมติฐานข้อที่ 4 คุณภาพบริการขึ้นอยู่กับ คุณลักษณะส่วนบุคคล

$$\text{SERVQUAL} = \beta_{10} (\text{DEMOGRAP}) \dots\dots\dots(4)$$

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวทางการวิจัยเชิงปริมาณ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2555) เพื่อที่จะให้ได้ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้รับบริการที่เคยใช้บริการโรงพยาบาลเอกชน ประเภททั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการสุ่ม เพื่อสำรวจว่าผู้รับบริการที่เคยใช้บริการโรงพยาบาลเอกชน ประเภททั่วไปที่มีพื้นที่ให้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมการใช้บริการโรงพยาบาลเอกชนอย่างไร และมีบุพปัจจัยใดบ้างที่กำหนดความภักดีของผู้รับบริการกลุ่มนี้ต่อโรงพยาบาลเอกชน

ทั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยจะเริ่มจากการกำหนดขนาดตัวอย่างที่ต้องการจะเก็บรวบรวม เพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยเลือกเทคนิคการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (structural equation modeling, SEM) ซึ่งมีหลักเกณฑ์พื้นฐานว่าควรมีจำนวนตัวอย่าง (sample) ไม่ต่ำกว่า 25 เท่าของตัวแปรประจักษ์ (Grace, 2008 ; MacCallum, Lee & Browne, 2010) ในการศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรประจักษ์จำนวนเป็น 27 ตัวแปร ดังนั้นตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับเทคนิคการวิเคราะห์นี้ต้องไม่ต่ำกว่า 675 ชุด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์พื้นฐานการวิเคราะห์โดยใช้สมการเชิงโครงสร้าง ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างที่ 675 ตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จากลูกค้าที่เคยใช้บริการโรงพยาบาลเอกชนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ในสัดส่วนเท่าๆกัน

การสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ จะใช้การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามจากประชากรเป้าหมาย แต่เนื่องจากประชากรเป้าหมายมีจำนวนมาก ดังนั้นผู้วิจัยจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นตัวแทนในการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการ

สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยแบ่งโรงพยาบาลเอกชนประเภททั่วไป ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) โรงพยาบาลขนาดเล็ก คือ โรงพยาบาลเอกชนที่มีอัตราครองเตียง ต่ำกว่า 100 เตียง 2) โรงพยาบาลขนาดกลาง คือ โรงพยาบาลเอกชนที่มีอัตราครองเตียง ระหว่าง 101 - 250 เตียง และ 3) โรงพยาบาลขนาดใหญ่ คือ โรงพยาบาลเอกชนที่มีอัตราครองเตียง มากกว่า 250 เตียงขึ้นไป โดยมีสัดส่วนแตกต่างกันตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สัดส่วนของโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร และขนาดตัวอย่าง

รายการ	จำนวน (แห่ง)	จำนวนตัวอย่าง	
		อัตราส่วนร้อยละ	(ราย)
โรงพยาบาลเอกชนขนาดเล็ก	19	29.4	199
โรงพยาบาลเอกชนขนาดกลาง	34	50.0	337
โรงพยาบาลเอกชนขนาดใหญ่	15	20.6	139
รวม	68	100.0	675

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2555

จากตารางที่ 4.1 แสดงถึงสัดส่วนของโรงพยาบาลเอกชนประเภททั่วไปที่เปิดให้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 68 แห่ง ผู้วิจัยจึงกำหนดสัดส่วนของผู้รับบริการที่มาใช้บริการโรงพยาบาลเอกชนตามสัดส่วนของจำนวนโรงพยาบาลเอกชนในแต่ละขนาด เมื่อเทียบกับขนาดตัวอย่างที่ต้องการ จำนวน 675 ราย ตามเกณฑ์ของสถิติที่จะนำมาใช้วิเคราะห์ ดังกล่าวมาแล้ว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งได้จากการสำรวจด้วยการใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์และพัฒนา จากงานวิจัยที่ผ่านมา โดยได้ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา บทความ และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพบริการ ภาพลักษณ์ของโรงพยาบาลเอกชน คุณภาพความสัมพันธ์ และความ

ภาคีของผู้รับบริการโรงพยาบาลเอกชน เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิด และกำหนดเป็น สมมติฐานของงานวิจัยนี้ ตลอดจนนำไปใช้ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวม ข้อมูลในการทำวิจัยโดยมีขั้นตอนดังนี้

1) นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วไปปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและ คณาจารย์ ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จากนั้นจึงนำเสนออีกครั้งผ่านเกณฑ์ทุกข้อ คำถาม

2) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ทำการ ตรวจสอบความตรงทางด้านเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่าสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา (IOC: Index of item objective congruence) และปรับแก้ไขข้อคำถามและนำเสนอจนแบบสอบถามทุกข้อได้ค่าความ เทียบตรงทุกข้อคำถาม โดยมีค่าเท่ากับ 0.8 ซึ่งถือว่ามีความถูกต้องเชิงเนื้อหาสูง (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2555)

3) ภายหลังจากการพัฒนา และปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของ อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปทดสอบ (try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำเอาคำตอบมาวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาว่าผู้ตอบมีความเข้าใจกับข้อคำถาม และการตอบแบบสอบถามหรือไม่ จากนั้นทำการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ (reliability analysis) ของแบบสอบถามซึ่งเป็น การวัดความสามารถของมาตรวัดที่ให้ผลที่สอดคล้องกัน (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2555) โดยผู้วิจัยจะวัดความน่าเชื่อถือของมาตรวัด โดยใช้วิธีการวัดความสอดคล้อง ภายใน (internal consistency method) ของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยแบบสอบถามที่ได้มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .767 - .854 ถือว่ามีความเชื่อถือได้ในระดับสูง (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2542)

การรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภาคีของผู้รับบริการ โรงพยาบาลเอกชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 675 ราย ระหว่างเดือน มิถุนายน – สิงหาคม พ.ศ. 2560 รวม 3 เดือน มีขั้นตอนดังนี้

1) การเก็บข้อมูลจะเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์เพียงพอไปทดสอบให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยอ่านอธิบายแบบสอบถามให้ผู้ตอบเข้าใจ และสอบถามด้วยพนักงานสำรวจ แล้วนำมาวิเคราะห์ ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2) วิธีการเก็บข้อมูลผู้วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเดินทางไปเก็บด้วยตนเอง ร่วมกับพนักงานสำรวจข้อมูลที่ได้ผ่านการอบรม และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่จะทำการศึกษา โดยผู้วิจัย และพนักงานสำรวจจะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล นอกจากนี้จะขอเบอร์โทรศัพท์จากผู้ตอบแบบสอบถาม ทุกคนไว้ และขออนุญาตสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมผ่านทางโทรศัพท์ ในกรณีที่จำเป็นต้องขอข้อมูลเพิ่มเติมภายหลัง

3) วิธีดำเนินการกับข้อมูล ข้อมูลที่เก็บมาได้จะต้องผ่านระบบการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1) สถิติพรรณนา (descriptive statistics) ของตัวแปรในการวิจัย อัตราส่วนร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุดค่า ค่าสูงสุด และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ของมาตรวัด

2) สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) ในการทดสอบสมมติฐาน (hypothesis testing) ด้วยการวิเคราะห์สมการความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ สถิติทดสอบไคสแควร์, GFI, AGFI, CFI และ RMSEA

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับบริการโรงพยาบาลเอกชนที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และเป็น

ผู้ที่สมรสแล้วและอยู่ด้วยกัน อายุประมาณ 31 ปี และมีประสบการณ์ในการใช้บริการโรงพยาบาลเอกชนมาแล้วประมาณ 8 ปี

ตารางที่ 5.1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (N = 675)

คุณสมบัติ	อัตราส่วนร้อยละ	ค่าความถี่
เพศ		
หญิง	56.90	384
ชาย	43.10	291
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	8.30	56
ปริญญาตรี	51.56	348
ปริญญาโท	39.26	265
ปริญญาเอก	0.88	6
สถานภาพสมรส		
สมรสและอยู่ด้วยกัน	61.93	418
โสด	33.93	229

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)						
คุณสมบัติ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าความเบ้	ค่าความโด่ง
อายุ (ปี)	30.70	7.96	60	18	1.16	1.06
ระยะเวลาที่ใช้บริการโรงพยาบาลเอกชน (ปี)	7.45	6.97	36	1	1.66	2.77

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรเป้าหมายกลุ่มนี้ ด้วยการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม ซึ่งผ่านการวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ โดยค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ของมาตรวัดโดยภาพรวม อยู่ระหว่าง .767 - .854 ถือว่ามีความเชื่อถือได้ในระดับสูง

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ปัจจัย แล้วนำค่าของน้ำหนักปัจจัยที่คำนวณได้มาถ่วงน้ำหนัก เพื่อให้ตัวแปรที่สร้างขึ้นมานั้นมีความถูกต้องในการสร้าง (construct validity) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ กรรณิการ์ สุขเกษม ไศภิต ผ่องเสรี และ ธนอมรัตน์ ประสิทธิ์เมตต์, 2551) จากนั้นจึงวิเคราะห์ความเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรในการศึกษา ดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 สถิติพรรณนาของตัวแปรในการวิจัย และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้

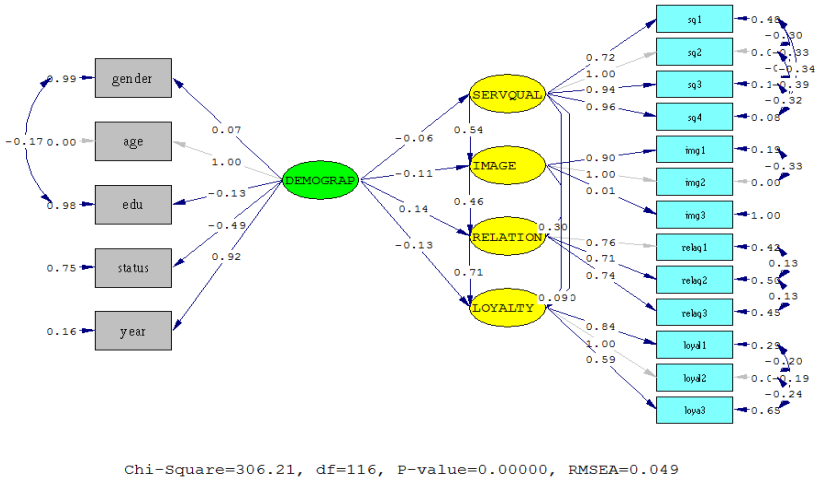
ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าความเบ้	ค่าความโด่ง	ความเชื่อถือได้ของมาตรวัด
คุณภาพบริการ							
- ความเป็นรูปธรรมของการบริการ	7.35	1.12	9.03	2.26	-.696	.531	.790
- การตอบสนองต่อผู้รับบริการ	11.87	1.81	16.66	4.85	-.221	.569	.780
- ความมั่นใจต่อผู้ให้บริการ	12.13	1.87	16.93	6.79	-.052	-.033	.783
- ความเอาใจใส่ต่อผู้รับบริการ	12.90	2.04	17.96	7.05	-.213	.152	.780
ภาพลักษณ์ของโรงพยาบาลเอกชน							
- ความชำนาญ	17.77	2.23	24.53	10.91	-.009	.398	.776
- ราคาสินค้า	28.26	4.11	40.33	15.81	-.236	.123	.760
- ภาพลักษณ์องค์กร	11.66	2.40	27.98	6.01	-.113	-.200	.854
คุณภาพความสัมพันธ์							
- ความผูกพัน	14.67	3.08	22.78	4.56	-.087	.551	.767
- ความพึงพอใจ	10.11	1.90	14.61	5.03	-.068	-.044	.775
- ความไว้วางใจ	16.18	2.84	23.12	4.62	-.158	.502	.768
ความภักดีของผู้รับบริการ							
- การบอกต่อกัน	12.42	2.06	16.95	7.30	-.236	-.103	.781
- ความตั้งใจที่จะอุปถัมภ์	11.90	2.43	18.94	5.09	-.080	.429	.770
- การยอมรับราคา	31.05	5.34	40.64	18.58	-.343	-.630	.805

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 5.2 พบว่าคุณภาพบริการนั้น ทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยในระดับสูง โดยความเอาใจใส่ต่อผู้รับบริการมีค่าคะแนนสูงสุด รองลงมาคือ ความมั่นใจต่อผู้ให้บริการ และการตอบสนองต่อผู้รับบริการ ตามลำดับ ส่วน

ด้านภาพลักษณ์ของโรงพยาบาลเอกชนนั้น ผู้รับบริการโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ต่างมองภาพลักษณ์ของโรงพยาบาลเอกชนในด้านความชำนาญในระดับปานกลาง คือ ู้ว่ามีความเชี่ยวชาญ ความชำนาญการในการรักษา และเข้าใจวิธีการปฏิบัติในระดับหนึ่ง แต่มองภาพลักษณ์ของโรงพยาบาลเอกชนด้านตราสินค้า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ ตราสินค้าของโรงพยาบาลเอกชนที่ใช้บริการอยู่นั้นเป็นที่รู้จัก และตระหนักรู้ตลอดเวลา ในขณะที่ภาพลักษณ์ขององค์กร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง มุมมองคุณภาพความสัมพันธ์พบว่า ความไว้วางใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ส่วนความพึงพอใจ และความผูกพันนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

ในขณะที่มุมมองความภักดีของผู้รับบริการนั้น พบว่าการบอกต่อกัน และการยอมรับราคา ล้วนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงทั้งสิ้น แต่ความตั้งใจที่จะอุปถัมภ์อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากการอธิบายถึงสภาพทั่วไปของตัวแปรแล้ว ผู้วิจัยยังได้ตรวจสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัดทุกตัวแปรประจักษ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ พบว่าตัวแปรประจักษ์ทุกตัวมีความเชื่อถือได้ของมาตรวัดในระดับสูง และเมื่อพิจารณาการกระจายของข้อมูลจากค่าความเบ้ และค่าความโด่ง พบว่าตัวแปรประจักษ์ส่วนใหญ่ มีสภาพการกระจายของข้อมูลใกล้เคียงกับการกระจายแบบปกติ จึงเป็นไปตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (structural equation modeling, SEM) นำมาใช้เป็นเทคนิคการวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ โดยทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปไลสเรล (linear structure relationship, LISREL) และทำการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยเทคนิควิธีค่าความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood, ML)

ข้อค้นพบ: ผลการวิเคราะห์ปัจจัย (ตัวแปร) ที่มีอิทธิพลต่อความภักดีของผู้รับบริการโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยได้ผลการวิเคราะห์ ดังภาพที่ 5.1

ภาพที่ 5.1 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโดยรวม
จากผลการวิเคราะห์ตามภาพที่ 5.1 ผู้วิจัยจึงได้นำมาเปรียบเทียบกับค่าของตัวชี้วัดการเข้า
ได้ดีกับข้อมูล ดังตารางที่ 5.3 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ ,2551)

ตารางที่ 5.3 ตัวชี้วัดการเข้าได้ดีกับข้อมูล

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ของอัตราเข้าได้ดีกับข้อมูล	ภายหลังปรับปรุงแบบจำลอง	ผลการพิจารณา
RMSEA	เท่ากับหรือต่ำกว่า 0.05	0.049	ผ่านเกณฑ์
standardized RMR	เท่ากับหรือต่ำกว่า 0.05	0.04	ผ่านเกณฑ์
GFI	มีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป	0.95	ผ่านเกณฑ์
AGFI	มีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป	0.93	ผ่านเกณฑ์
CFI	มีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป	0.98	ผ่านเกณฑ์
PGFI	มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป	0.65	ผ่านเกณฑ์
CN	ขนาดไม่ต่ำกว่า 200	344.76	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 5.3 จะเห็นว่า ตัวชี้วัดการเข้าได้ดีกับข้อมูลทุกตัวผ่านเกณฑ์ที่ของอัตราเข้าได้ดีกับข้อมูลตามที่นักวิชาการที่พัฒนาเกณฑ์เหล่านี้ได้กำหนดไว้ทั้งสิ้น แสดงว่าข้อมูลเชิงประจักษ์กับแบบจำลองเข้ากันได้ดี (good fit) โดยตัวแปรประจักษ์ซึ่งเป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝงในแบบจำลอง มีน้ำหนักความสำคัญที่แตกต่างกัน

ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะเสนอผลจากการวิเคราะห์แบบจำลอง เพื่อแสดงถึงอิทธิพลของตัวแปรแฝง ซึ่งส่งผลทางตรง และทางอ้อมต่อความภักดีของลูกค้าได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (ภาพที่ 5.1) มาเสนอค่าอิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และผลรวมของตัวแปรแฝงทุกตัว เพื่อแสดงอิทธิพลของบุพปัจจัยของความภักดีของลูกค้า ดังตารางที่ 5.4

ตารางที่ 5.4 ผลรวมอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมที่มีต่อปัจจัยความภักดีของผู้รับบริการ

อิทธิพลของตัวแปร	ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผล		
	ทางตรง	ทางอ้อม	ผลรวม
ภาพลักษณ์ของโรงพยาบาล	0.09	0.33	0.42
เอกซน			
คุณภาพความสัมพันธ์	0.71	0.00	0.71
คุณภาพบริการ	0.13	0.44	0.57
คุณลักษณะส่วนบุคคล	-0.04	0.06	0.02

เมื่อพิจารณารายละเอียด โดยการแจกแจงเป็นอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม ดังตารางที่ 5.4 พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล คุณภาพบริการ ภาพลักษณ์ของโรงพยาบาลเอกซน คุณภาพความสัมพันธ์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความภักดีของผู้รับบริการ สอดคล้องกับสมมติฐานวิจัยที่กำหนดไว้ทั้งหมด โดยคุณภาพความสัมพันธ์มีอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลรวมต่อการเปลี่ยนแปลงในระดับ

ความภักดีของผู้รับบริการโรงพยาบาลเอกชนมากที่สุด รองลงมาคือ คุณภาพบริการ
ภาพลักษณ์ของโรงพยาบาลเอกชน และคุณลักษณะส่วนบุคคล ตามลำดับ

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การที่ความภักดีของผู้รับบริการโรงพยาบาลเอกชน ได้รับอิทธิพลจาก
คุณภาพความสัมพันธ์มากที่สุด (Kotler & Keller, 2006) สะท้อนให้เห็นว่าสัมพันธภาพ
ระหว่างโรงพยาบาลเอกชนกับผู้รับบริการที่มีความพึงพอใจจะเกิดความไว้วางใจ และ
ใช้บริการซ้ำ (Maurer, et al., 2016) จนเกิดความผูกพัน (Islam, Ahmed & Tarique,
2016) และยินดีที่จะใช้บริการต่อไป (Argan, 2016: 191)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลรองลงมาคือ คุณภาพบริการ โรงพยาบาลเอกชนควรให้
ความสำคัญกับคุณภาพบริการ เพราะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้รับบริการ
โรงพยาบาลเอกชนทั้งทางตรงและทางอ้อม (Kumaraswamy, 2012)

นอกจากนั้น การมีภาพลักษณ์ที่ดีก็เป็นปัจจัยที่ไม่ควรมองข้าม เพราะจะ
เป็นเครื่องสะท้อนถึงการยอมรับเชื่อถือในตราสินค้า (Kotler & Keller, 2006) และช่วย
เพิ่มขีดความสามารถของโรงพยาบาลเอกชนได้อีกทางหนึ่ง (Mosadeghrad, 2014:
210)

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1) คุณภาพบริการมีผลต่อความภักดีของผู้รับบริการโรงพยาบาลเอกชน
ดังนั้นผู้บริหารควรมุ่งพัฒนาการบริการ ทั้งด้านความน่าเชื่อถือ การเข้าถึงบริการได้
รวดเร็ว และทันทั่วถึง (Aagja, & Garg, 2010) รวมถึงมุ่งเน้นการเอาใจใส่และดูแล
ผู้รับบริการเกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อการบริการของโรงพยาบาลเอกชน ผู้บริหาร
โรงพยาบาลเอกชนจะต้องสร้างมาตรการ และแนวทางในการรักษาคุณภาพบริการให้
ได้ตามมาตรฐานสากล เพื่อเสริมคุณภาพบริการ สร้างความพึงพอใจ และความภักดีของ
ผู้รับบริการ (Zaim, Bayyurt & Zaim, 2010: 51-52)

2) ภาพลักษณ์ของโรงพยาบาลเอกชน มีผลต่อความภักดีของผู้รับบริการ โรงพยาบาลเอกชน กล่าวคือ โรงพยาบาลเอกชนใดที่มีการบริหารจัดการที่ดี โปร่งใส ในทางการเงินสามารถตรวจสอบได้ (Pia, 2010) อีกทั้งการมีความรับผิดชอบต่อสังคม ถือได้ว่ามีส่วนสำคัญต่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาของผู้มาใช้บริการ (Wu, 2011: 4873)

นอกจากนั้น การมุ่งมั่นพัฒนาเพื่อเป็นผู้นำด้านนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการแพทย์ถือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะผู้รับบริการของโรงพยาบาลเอกชนนั้นมุ่งเน้น นวัตกรรมการรักษา และเทคนิควิธีการทางการแพทย์ที่ทันสมัย ที่รองรับการเกิดโรคอุบัติใหม่ โรงพยาบาลเอกชนจึงต้องคำนึงถึงการเติบโต และความพร้อมที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการแพทย์ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ความเจ็บป่วยในปัจจุบัน (Cham, Lim, Aik & Tay, 2016: 412) จากข้อสังเกตค่าเฉลี่ยภาพลักษณ์ของโรงพยาบาลเอกชนในด้านความชำนาญอยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจเป็นเพราะแพทย์ที่มีชื่อเสียงจากโรงพยาบาลรัฐบาล จะมาออกตรวจเป็นช่วงเวลาซึ่งอาจมีไม่ครบทุกช่วงเวลา

ในประเด็นสุดท้ายคือ การสร้างตราสินค้าให้เป็นที่ยอมรับ และปรากฏอยู่ในใจของผู้รับบริการ เพื่อผูกมัดผู้รับบริการไว้กับตราสินค้า จะส่งผลให้คนใกล้ชิดเกิดการตระหนักรู้ถึงคุณค่าของตราสินค้า เกิดความเชื่อถือไว้วางใจ (Abdelfattah, et al, 2015: 39-40) และเพื่อการต่อยอดตราสินค้า ซึ่งประเด็นนี้สามารถช่วยปิดช่องว่างเรื่องความชำนาญได้ เนื่องจากบุคลากรทางการแพทย์ เป็นบุคลากรที่ขาดแคลน การสรรหาแพทย์ที่มีชื่อเสียงนั้นจึงทำได้ยากกว่า การที่ผู้บริหารโรงพยาบาลเอกชนจะจัดตั้งหน่วยงานที่สนับสนุนการสื่อสาร และดูแลภาพลักษณ์องค์กรให้เป็นเชิงบวกอย่างต่อเนื่อง (Satsanguan, Fongsuwan, Trimetsoontorn, 2015) เพราะการรับรู้ด้านภาพลักษณ์องค์กรที่ดี จะทำให้ผู้รับบริการเกิดความมั่นใจมากขึ้น และจะช่วยสะท้อนภาพรวมด้านภาพลักษณ์ของโรงพยาบาลเอกชนได้เช่นกัน แต่ในทางกลับกันในประเด็นเรื่องความเชี่ยวชาญของแพทย์คลินิกพิเศษของโรงพยาบาลรัฐจะได้เปรียบในเรื่องนี้ จึง

ควรเร่งสร้างภาพลักษณ์ให้ประชาชนรับรู้ในด้านคุณภาพบริการ เพื่อจัดจุดอ่อนด้านการรอคอยในโรงพยาบาลรัฐ

3) คุณภาพความสัมพันธ์มีผลต่อความภักดีของผู้รับบริการโรงพยาบาลเอกชน ดังนั้นการทำให้ผู้รับบริการเกิดความเชื่อมั่น และไว้วางใจในบริการ (Kotler & Keller, 2016) ด้วยการตอบสนองความต้องการด้านการแพทย์ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของผู้รับบริการจะทำให้เกิดความพึงพอใจ และเกิดเป็นความผูกพัน ที่ทำให้ต้องการกลับมาใช้บริการอื่นในครั้งต่อไป (Pai & Chary, 2013: 308)

4) ความภักดีของผู้รับบริการโรงพยาบาลเอกชน ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะส่วนบุคคล (Khanchitpol & Johnson, 2013: 48) ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสนใจกับการแบ่งกลุ่มผู้รับบริการ เพื่อกำหนดรูปแบบการบริการให้สอดคล้องกับผู้รับบริการในแต่ละกลุ่ม แยกตามลักษณะส่วนบุคคล (Astuti & Nagase, 2016: 39-40) เช่น ผู้รับบริการที่เป็นผู้ชาย กับ ผู้หญิง อาจจะมีการตอบสนองต่อการรับบริการที่แตกต่างกัน จึงมีความภักดีที่แตกต่างกัน เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ บริษัท ฟาร์มาทอป จำกัด ที่สนับสนุนงบประมาณในการวิจัย ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการนำเสนองานวิชาการวิจัยนี้ ณ โรงแรม Holiday Inn London – Wembley กรุงลอนดอนประเทศอังกฤษ จัดโดย World Academy of Science, Engineering and Technology: WASET และขอขอบคุณคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ที่สนับสนุนการเก็บข้อมูลวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (2553). การศึกษาสถานภาพและความสามารถในการแข่งขัน
ของธุรกิจโรงพยาบาลในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 5 ต.ค. 2559, จาก
<http://www.caii-thailand.com>

กัลยา วานิชย์บัญชา (2542). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติเพื่อการตัดสินใจ.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2558). สืบค้นเมื่อ 20 ม.ค. 60, จาก
<http://osthailand.nic.go.th>

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2555). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**.
กรุงเทพมหานคร: เฟื่องฟ้าพรินติ้ง.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ กรรณิการ์ สุขเกษม ไศภิต ผ่องเสรี และณอมรัตน์ ประสิทธิ์
เมตต์ (2551). **แบบจำลองสมการโครงสร้างการใช้โปรแกรม LISREL,
PRELIS และ SIMPLIS**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.

อดุล จาตุรงค์กุล และดลยา จาตุรงค์กุล (2550). **พฤติกรรมผู้บริโภค**
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หน้า 32 - 34

Aagja, J. P., & Garg, R. (2010). Measuring perceived service quality for public
hospitals in the Indian context. **International Journal of
Pharmaceutical and Healthcare Marketing**, 4(1): 60-83.

Abdelfattah, Fadi Abdelmunim; Rahman, Muhammad Sabbir; Osman,
Mohamad (2015). Assessing the Antecedents of Customer Loyalty
on Healthcare Insurance Products: Service Quality; Perceived Value
Embedded Model. **Journal of Industrial Engineering and
Management**; 8(5): 39-40.

- Argan N. (2016) Investigating word-of-mouth (WOM) factors influencing patients' Physician choice and satisfaction **International Journal of Medical Research & Health Sciences**, 5(1): 191.
- Astuti, Herni Justiana and Nagase, Keisuke (2014). Patient Loyalty to Healthcare Organizations: Relationship Marketing and Satisfaction **International Journal of Management and Marketing Research**, 7(2): 39-40
- Cham T.H., Lim Y.M., Aik N.C , Tay A.G.M. (2016) "Antecedents of hospital brand image and the relationships with medical tourists' behavioral intention", **International Journal of Pharmaceutical and Healthcare Marketing**, 10(4): 412-431
- Emmert, M. and Schlesinger, M. (2017), Hospital Quality Reporting in the United States: Does Report Card Design and Incorporation of Patient Narrative Comments Affect Hospital Choice?. **Health Serv Res**, 52: 933–938.
- Grace, J. B. (2008). Structural Equation Modeling for Observational Studies. **Journal of Wildlife Management**, 72(1): 14-22.
- Hsieh, A.-T., & Li, C.-K. (2008). The moderating effect of brand image on public relations perception and customer loyalty. **Marketing Intelligence & Planning**, 26(1): 26-32.
- Islam R, Ahmed S, Tarique KM. (2016). Prioritisation of service quality dimensions for healthcare sector. **Int J Med Eng Informat.**; 8(2): 108-113.
- Jana Kay Slater, Marc T. Braverman, Thomas Meath. (2017). Patient satisfaction with a hospital's arts-enhanced environment as a

predictor of the likelihood of recommending the hospital. **Arts & Health**, 9(2): 97-99.

Khanchitpol, Y., & Johnson, W. C. (2013). Out-patient Service Quality Perceptions in Private Thai Hospitals. **International Journal of Business and Social Science**, 4(2): 46-50.

Kotler, P. and Keller, K. (2016). **Marketing management**. 15th ed. Harlow: Pearson, 32-38.

Kumaraswamy, S. (2012). Service Quality in Health Care Centres: An Empirical Study. **International Journal of Business and Social Science**, 3(16): 141-150.

MacCallum RC, Lee T, Browne MW. (2010). The issue of isopower in power analysis for tests of structural equation models. **Structural Equation Modeling**; 17: 23–41.

Mosadeghrad, A. M. (2014). Factors Affecting Medical Service Quality. **Iranian Journal Public Health**. 43(2): 210-212

Pai, Y, P., & Chary, S. T. (2013). Dimensions of hospital service quality: a critical review, perspective of patients from global studies. **International Journal of Health Care Quality Assurance**, 26(4): 308-310.

Satsanguan, L., Fongsuwan, W., & Trimetsoontorn, J (2015). Structural equation modelling

กลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า¹

Classroom Management Strategy of Elementary Teacher in The Next Decade

อำไพวิทย์ จุงพิพัฒน์²

Amphaiwit Chungphiwat²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาและพัฒนากลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ได้สภาพการจัดการชั้นเรียนปัจจุบันและกรอบประเด็นกลยุทธ์ จากนั้นได้ใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ในการสร้างกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน วิเคราะห์สังเคราะห์เนื้อหาการสัมภาษณ์และสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 20 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล 2 รอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้าที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มี 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กลยุทธ์การจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 2) กลยุทธ์การจัดการสิ่งแวดล้อมทางจิตภาพเพื่อเสริมแรงนักเรียน 3) กลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำแก่ครู 4) กลยุทธ์การดำเนินการตามกระบวนการเพื่อการจัดการชั้นเรียนบรรลุเป้าหมาย 5) กลยุทธ์การ

¹ วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการะดับนํ้าการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2560.

² นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี หลักสูตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการะดับนํ้าการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2560.

ตอบสนองนโยบายการจัดการชั้นเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ : การจัดการชั้นเรียน ; คุรุประถมศึกษา ; ทศวรรษหน้า

Abstract

The objectives of this research were to study classroom management and developed classroom management strategy of elementary teacher in the next decade. This research collected data through books, journals and researches. The data were included in-depth interview about classroom management of elementary teacher in the present for the framework strategy. The Ethnographic Delphi Future Research (EDFR) was used to create classroom management strategy of elementary teacher in the next decade. Six experts were interviewed for this research. The contents from the interview were analyzed and synthesized for creating a five scales questionnaire which was twice approved by twenty professionals in this field. The results were analyzed and represented in terms of Median, Mode and Inter quartile Range.

The research found that 5 strategies items of classroom management in the next decade was appropriated and possible. The strategies were as follows : 1) The physical environment strategy to conducive learning. 2) The mental environmental strategy for students reinforce. 3) Strengthen leadership strategy to teacher. 4) Classroom management process strategy to achieve the goals. 5) Responsible classroom management policy strategy of the Ministry of

Education, Office of The Basic Education Commision and Related Department..

Keywords ; Classroom Management ; Elementary Teacher ; The Next Decade.

บทนำ

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน ไม่ว่าจะยุคสมัยใดประเทศจะพัฒนาให้ก้าวหน้าไปได้อย่างรวดเร็วและดีมากขึ้นเพียงโดยมขึ้นกับปัจจัยสำคัญหลายประการ แต่บรรดาปัจจัยที่สำคัญเหล่านั้นเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป คือทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อประเทศและประชากรในอนาคตอยู่อย่างมีคุณภาพ การศึกษาเมื่อสิบหรือยี่สิบปีที่แล้วไม่เหมือนกับในปัจจุบันและอนาคตจะต้องเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน ครูต้องมีกลยุทธ์ในการจัดการชั้นเรียน และการจัดการเรียนการสอนอย่างไรให้เหมาะกับอนาคต เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 11 สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังต้องเผชิญกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ผันผวน ซับซ้อนและคาดการณ์ผลกระทบได้ยาก แม้ว่าในภาพรวมสังคมไทยมีภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้น และมีภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่งแตกต่างกันไปทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน และสังคม แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ.2555) ประกอบกับระบบเศรษฐกิจโลกในทศวรรษหน้า ได้เปลี่ยนแปลงวงการธุรกิจและการทำงาน เทคโนโลยีเข้ามาแทนการทำงานแบบซ้ำซาก ผู้ที่สามารถปรับตัวสร้างประโยชน์ให้องค์กร ผลิตภัณฑ์ และกระบวนการทำงาน ด้วยการใช้ทักษะด้านการสื่อสาร การแก้ไขปัญหา และการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อปรับเปลี่ยนการทำงานและมีผลงานตามความคาดหวังขององค์กร ก็ได้รับผลตอบแทนจากเศรษฐกิจที่ก้าวหน้า การศึกษา

จะเป็นสิ่งที่พัฒนาทักษะด้านต่างๆและกระบวนการคิดเหล่านั้น ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและใช้กลยุทธ์ในการจัดการชั้นเรียนซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่ต้องทำเพื่อสร้างบรรยากาศและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ (วรพจน์ วงศ์การรุ่งเรือง และอธิป จิตตฤกษ์ ,(ผู้แปล) .2554)

เมื่อ 7 ธันวาคม 2559 สำนักข่าวบีบีซี รายงาน องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาระหว่างประเทศ (OECD) เปิดเผยผลโครงการประเมินนักเรียนระดับนานาชาติ (ซึ่งเป็นชื่อย่อ ของ Programme for International Student Assessment) โดยได้ทดสอบทักษะด้านการอ่าน รวมทั้งความรู้ในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนต่างชาติ ในกว่า 70 ประเทศ ทั้งทวีปเอเชีย ยุโรป ออสเตรเลีย อเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ ซึ่งอยู่ในวัย 15 ปี ปรากฏว่า นักเรียนชาวสิงคโปร์ สามารถคว้าแชมป์ ครองอันดับ 1 ของการทดสอบทั้ง 3 วิชาขณะที่เด็กนักเรียนไทยอยู่อันดับ 50 กว่า จาก 70 อันดับ ซึ่งสาเหตุที่สิงคโปร์ประสบความสำเร็จด้านการศึกษา เป็นเพราะทุ่มเทต่อการพัฒนาครูอย่างไม่มีหยุด และยังคงคัดเลือกแต่นักเรียนเรียนเก่งขึ้นหวัะหิมาเรียนครู(ไทยรัฐออนไลน์.2559) นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการกล่าวว่าที่ถามว่าพอใจหรือไม่กับผลคะแนนที่ออกมา ต้องบอกว่าไม่พอใจ เพราะคะแนนโดยรวมทั้งระบบไม่ดี แต่ผลคะแนน PISA สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างโรงเรียนที่มีความพร้อมกับโรงเรียนที่ด้อยโอกาส คงไม่ต้องแก้ไขเรื่องหลักสูตร เพราะที่ผ่านมาใช้หลักสูตรเดียวกันทั่วประเทศ โดยโรงเรียนที่มีความพร้อมก็จะทำคะแนนได้ดี แต่ที่ต้องปรับแก้คือความเหลื่อมล้ำทั้งเรื่องทรัพยากรและครูผู้สอน (มติชนออนไลน์.2559)

เห็นได้ว่าประเทศไทยยังต้องพัฒนาด้านการศึกษามากในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ครูต้องมีกลยุทธ์ในการจัดการชั้นเรียน และจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ได้คิดลงมือทำกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ตื่นตัว ตื่นใจ หรือมีใจจดจ่อผูกพันกับสิ่งที่ทำ มิใช่เพียง ทำไปให้เสร็จภารกิจเท่านั้น ดังนั้นการที่ครูจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่าง “active” คือช่วยให้นักเรียนรู้สึกมีความกระตือรือร้นตื่นตัว มีความจดจ่อ

ผูกพันกับสิ่งที่ทำ เพื่อก่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อมุ่งพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างแท้จริงดังนั้นการจัดการชั้นเรียนตลอดจนการสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจึงเป็นสิ่งที่ครูมืออาชีพต้องให้ความสำคัญและสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ศศิธร ชันติธรางกูร.2551) ซึ่งสอดคล้องกับDuke.(2001) การจัดการชั้นเรียนมีความสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา จะต้องให้ความสนใจ และมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ ที่จะต้องส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับบริหารจัดการชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอน ถือว่าเป็นภารกิจสำคัญและเป็นสิ่งที่ครูในปัจจุบันต้องสามารถดำเนินการให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักวิชาการหลายท่านได้มีการศึกษาวิจัยถึงปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นกับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งปัญหาการศึกษาไม่มีคุณภาพส่วนหนึ่งเกิดจากขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการชั้นเรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2552) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและผลการวิจัยของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาที่ศึกษาแนวทางเพื่อพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ โดยให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำของครู (teacher leadership) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการชั้นเรียน Strodl.(1992) กล่าวถึงการมีภาวะผู้นำ ของครูที่แสดงให้เห็นว่าครูที่มีความสามารถในการใช้ภาวะผู้นำในชั้นเรียนนั้น ประกอบไปด้วยการมีภาวะผู้นำแบบไม่เป็นทางการที่แฝงอยู่และมีความสามารถในการระบุลักษณะของปัญหาและข้อขัดแย้ง อีกทั้งยังได้รับการเสริมพลังอำนาจเพื่อแก้ปัญหา Fuhrman.(1999) กล่าวถึงภาวะผู้นำของครูว่าประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญที่มีความมุ่งมั่นและพัฒนาตนเองไปสู่ครูมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนช่วยเหลือครูคนอื่นให้สามารถพัฒนาไปสู่ครูมืออาชีพด้วย ส่วน Pellicer and Anderson.(1995) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของภาวะผู้นำของครูใน 2 ประเด็น คือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกี่ยวกับการเรียนการสอนและนำไปสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียน โดยก่อให้เกิดผลต่อการปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นผู้นำทางการเรียนการสอน กล่าวคือความเป็นผู้นำด้านการเรียนการสอนมิได้ถูกกำหนดจากฝ่ายบริหาร แต่เกิดจากตัวของครูเองภายใต้การสนับสนุนของโรงเรียน และ

ครูสภา.(2549) เขียนไว้ว่า การจัดการชั้นเรียนของครูประกอบด้วย สาระความรู้ คือครูต้องรู้ทฤษฎีและหลักการบริหารจัดการ มีภาวะผู้นำทางการศึกษา การคิดอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้วัฒนธรรมองค์กร มนุษยสัมพันธ์ในองค์กร การติดต่อสื่อสารในองค์กร การจัดการชั้นเรียน การประกันคุณภาพการศึกษา การทำงานเป็นทีม การจัดทำโครงการทางวิชาการ การจัดโครงการฝึกอาชีพ การจัดโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ และการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน

เห็นได้ว่าการจัดการชั้นเรียนมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ครูต้องหากกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดการชั้นเรียน เป็นการ จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุข การจัดการชั้นเรียนจึงมีความหมายกว้าง นับตั้งแต่การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในห้องเรียน การจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน การสร้างวินัยในชั้นเรียนตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และการพัฒนาทักษะการสอนของครูให้สามารถกระตุ้นพร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจในการเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดการชั้นเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น สร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงามและความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน ช่วยส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่ผู้เรียน ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และสร้างความสนใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น ช่วยส่งเสริมการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ช่วยสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน การจัดการชั้นเรียน และการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รูปแบบการสอนหรือกลยุทธ์ที่ครูเลือกใช้แต่ละรูปแบบก็มีระบบการบริหาร จัดการของตนเองและมีภารกิจเฉพาะของรูปแบบหรือกลยุทธ์นั้น ๆ ที่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทั้งของครูและนักเรียน การบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นความท้าทายของการเป็นครู (ไพโรจน์ รัตนชูวงศ์.2557) ซึ่งสอดคล้องกับ ณัฐริธา สมบูรณ์.(2552) กล่าวว่า การจัดการชั้นเรียน เป็นกลยุทธ์สำคัญที่ครูใช้เพื่อดูแลสภาพห้องเรียนให้ มีระบบระเบียบที่ดี ประกอบด้วยด้านการจัดเตรียมพื้นที่ การจัดวางวัสดุอุปกรณ์ การวางแผนการ ใช้เวลาหรือการจัดตารางเวลาอย่างเหมาะสม วิธีการในการจัดพฤติกรรมของเด็ก เพื่อรักษาสภาพ บรรยากาศในชั้นเรียน

สร้างความร่วมมือและความรับผิดชอบ กระตุ้นและเสริมแรงพฤติกรรม ที่เหมาะสม และดำเนินการเรียนการสอน ตามแผนในการพัฒนาเด็กให้เกิด พฤติกรรมความมีน้ำใจ เพื่อสร้างความเจริญอกงามให้กับผู้เรียน และ วันเพ็ญ เหล่าฤทธิ.(2555) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนพบว่าการจัดการชั้นเรียนที่ดีจะช่วยเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ช่วยให้เด็กรู้สึกว่าได้รับการเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ปลอดภัยและได้เรียนรู้ตามความสนใจจากการเลียนแบบ การสังเกตตามความสามารถของตนเองมีปฏิสัมพันธ์กับครู และเพื่อน ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง กลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนมีความสำคัญ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งปัจจุบันและอนาคตภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษา เพื่อทราบการจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาคือควรเป็นอย่างไร และกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้าควรพัฒนาให้เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อศึกษาการจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษา
- 2.เพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาใน

ทศวรรษหน้า

วิธีการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า เป็นการวิจัยเชิงอนาคตโดยใช้เทคนิคการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) และเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) เพื่อให้ได้รายละเอียดของข้อมูลต่างๆที่สามารถตอบคำถามวิจัยได้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเรื่องการจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษา โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลเป็น 2 กลุ่มโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญ เป็นจำนวน 6 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเรื่องการจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษา

กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ได้แก่ ศิษยานุศิษย์ จำนวน 5 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน และครูจำนวน 10 คน

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนวิจัยมีรายละเอียด 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษา โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนั้นนำมาร่างประเด็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นตอนที่ 2 การร่างประเด็นกลยุทธ์การบริหารจัดการชั้นเรียน

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากภายในและต่างประเทศ และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนจากขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์และร่างเป็นประเด็นกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาใน

ทศวรรษหน้าเพื่อใช้สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครู
ประถมศึกษาในทศวรรษหน้า กลุ่มที่ 1

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาและตรวจสอบ

กลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้าโดยใช้
ระเบียบวิธีวิจัยในการรวบรวมข้อมูลแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future
Research) ดังนี้

สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครู ประถมศึกษาในทศวรรษหน้ากลุ่มที่ 1

นำประเด็นกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษ
หน้าทศวรรษหน้าที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 มาจัดทำเป็นกรอบร่างกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียน
ของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า โดยมีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง
และกำหนดกรอบในการสัมภาษณ์ดังนี้ 1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้เอื้อต่อ
การเรียนรู้ 2) การจัดสิ่งแวดล้อมทางจิตภาพเพื่อเสริมแรงผู้เรียน 3) การเสริมสร้างภาวะ
ผู้นำแก่ครู 4) การดำเนินการตามกระบวนการเพื่อการจัดการชั้นเรียนบรรลุเป้าหมาย
5) การตอบสนองนโยบายการจัดการชั้นเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์
ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คนแล้วนำผลการสัมภาษณ์มาจัดทำแบบสอบถาม
กลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า

เก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครู ประถมศึกษาในทศวรรษหน้า กลุ่มที่ 2

สำรวจความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการนำแบบสอบถาม
ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมความเป็นไปได้กลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครู
ประถมศึกษาในทศวรรษหน้า โดยมีลักษณะแบบสอบถามแบบปลายปิด ชนิดมาตรา
ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แล้วส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 คน ลงความเห็น

ยืนยันความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียน ของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า กลุ่มที่ 2

รอบนี้ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านจะได้รับข้อมูลป้อนกลับเชิงสถิติ (Statistical Feedback) จากการวิเคราะห์ที่เป็นกลุ่มโดยส่วนรวม ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Rang) โดยเพิ่มตำแหน่งค่ามัธยฐานระหว่างควอไทล์และตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิคนนั้นตอบ และให้ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนพิจารณาคำตอบใหม่ แล้วตอบกลับมาอีกครั้งหนึ่ง ในการตอบคำถามรอบนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนจะทราบความคิดเห็นเหมือนกันหรือแตกต่างจากผู้ทรงคุณวุฒิคนอื่นอย่างไร หากทบทวนความคิดเห็นของตนเองแล้วยังแตกต่างจากคนอื่นอยู่ ก็ให้เหตุผลประกอบยืนยันคำตอบเดิมของตนที่อยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์ข้อนั้นๆ

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์สรุปและนำเสนอกลยุทธ์

ผู้วิจัยนำร่างกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า มาคัดเลือกข้อที่ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มาสรุปและนำเสนอเป็นกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้าที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างและแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเครื่องมือวิจัยดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi Structured Interview) จำนวน 2 ฉบับ

1.1 ฉบับที่ 1 ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน เพื่อรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน ปัญหาและกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า

1.2 ฉบับที่ 2 ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คนเพื่อรวบรวมความคิดเห็นที่เป็นการคาดการณ์แนวโน้มช่วง 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ.2560-2570) เกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า จำนวน 5 ประเด็น ได้แก่ 1)กลยุทธ์การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 2)กลยุทธ์การจัดสิ่งแวดล้อมทางจิตภาพเพื่อเสริมแรงผู้เรียน 3)กลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำ

แก่ครู 4) กลยุทธ์การดำเนินการตามกระบวนการเพื่อการจัดการชั้นเรียนบรรลุเป้าหมาย 5) กลยุทธ์การตอบสนองนโยบายการจัดการชั้นเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ว่าแต่ละท่านมีแนวโน้มจะเป็นอย่างไรเพราะเหตุใด

2. แบบสอบถาม ใช้ในการสอบถามความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 คน ลักษณะของแบบสอบถามแบบปลายปิด (Closed Ended) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับครอบคลุมร่างกลยุทธ์ 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กลยุทธ์การจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 2) กลยุทธ์การจัดการสิ่งแวดล้อมทางจิตภาพเพื่อเสริมแรงผู้เรียน 3) กลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำแก่ครู 4) กลยุทธ์การดำเนินการตามกระบวนการเพื่อการจัดการชั้นเรียนบรรลุเป้าหมาย 5) กลยุทธ์การตอบสนองนโยบายการจัดการชั้นเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 รอบ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้แสดงความคิดเห็นและยืนยันถึงความเป็นไปได้และสอดคล้องของกลยุทธ์

วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างและแบบสอบถามซึ่งมีวิธีการสร้างเครื่องมือดังนี้

1.แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างฉบับที่ 1 เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า แล้ววิเคราะห์มาเป็นกรอบและแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง

1.2 นำแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และปรับแก้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างฉบับที่ 2 ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยต่าง ๆ รวมทั้งการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า

2.2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์บทสัมภาษณ์จากข้อมูลที่ได้ตามข้อ 2.1 มาสร้างแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีโครงสร้างเกี่ยวกับร่างกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้ามีด้วยกัน 5 ประเด็นด้วยกันได้แก่ 1) กลยุทธ์การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 2) กลยุทธ์การจัดสิ่งแวดล้อมทางจิตภาพเพื่อเสริมแรงผู้เรียน 3) กลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำแก่ครู 4) กลยุทธ์การดำเนินการตามกระบวนการเพื่อการจัดการชั้นเรียนบรรลุเป้าหมาย 5) กลยุทธ์การตอบสนองนโยบายการจัดการชั้นเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างที่สร้างขึ้น ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภายหลังปรับแก้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ผู้วิจัยจึงนำแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างดังกล่าว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญรวมทั้งสิ้น 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ความถูกต้องของภาษาความครอบคลุมในประเด็นเนื้อหา การตีความของข้อคำถามทั้งนี้เพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างที่สามารถรวบรวมข้อมูลได้ตรงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คนต่อไป

3.แบบสอบถาม

3.1 ผู้วิจัยนำผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ มาสร้างเป็นแบบสอบถามปลายปิด ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยสังเคราะห์ผลการสัมภาษณ์มาเป็นกรอบกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า ครอบคลุมทั้ง 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กลยุทธ์การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 2) กลยุทธ์การจัดสิ่งแวดล้อมทางจิตภาพเพื่อเสริมแรงผู้เรียน 3) กลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำแก่ครู 4) กลยุทธ์การดำเนินการตามกระบวนการเพื่อการจัดการชั้นเรียนบรรลุเป้าหมาย

5) กลยุทธ์การตอบสนองนโยบายการจัดการชั้นเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภายหลังปรับแก้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามดังกล่าว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและวิจัยจำนวน 6 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องของภาษา และความครอบคลุมตามประเด็นเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Content Validity Index) : CVI) โดยพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ ตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไปและปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.3 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่าง เกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ (Content synthetic) เพื่อให้ได้ข้อสรุปต่างๆในการศึกษา

2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จากเทคนิคการวิจัยแบบ EDRF เกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า ใช้สังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุปเป็นกรอบร่างกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า

3. ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้เกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า จากเทคนิคการวิจัยแบบ EDRF โดยการตอบแบบสอบถามของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ดังนี้

3.1 ค่ามัธยฐาน (Median:Mdn) คือค่าข้อมูลที่อยู่ตรงกลางของข้อมูลทั้งหมดที่นำมาเรียงลำดับจน้อยไปมาก

มัธยฐานที่ได้จากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญรายข้อ กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาไว้ดังนี้

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 – 5.00 หมายถึง กลยุทธ์นี้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุด

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 – 4.49 หมายถึง กลยุทธ์นี้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มาก

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง กลยุทธ์นี้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ปานกลาง

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายถึง กลยุทธ์นี้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้น้อย

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.00 – 1.49 หมายถึง กลยุทธ์นี้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้น้อยที่สุด

เกณฑ์การตัดสินค่ามัธยฐานที่คำนวณได้จากคำตอบของผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีค่า 3.50 ขึ้นไป ซึ่งแสดงว่ากลยุทธ์เหมาะสมเป็นไปได้มาก

3.2 ค่าฐานนิยม (Mode:Mo) คือ การคำนวณค่าความถี่ของระดับคะแนนจาก 1 ถึง 5 สำหรับแต่ละกลยุทธ์ระดับคะแนนใดที่มีความถี่มากที่สุด ถือว่าเป็นฐานนิยมของกลยุทธ์นั้นในกรณีที่กลยุทธ์ใดมีความถี่สูงสุดของระดับคะแนนเท่ากันและระดับคะแนนนั้นอยู่ติดกันจะถือเอาค่ากลางระหว่างคะแนนทั้งสองนั้นเป็นฐานนิยมของกลยุทธ์นั้น ส่วนกรณีที่กลยุทธ์ใดมีความถี่สูงสุดของระดับคะแนนเท่ากันและระดับคะแนนไม่ได้อยู่ติดกัน จะถือว่าระดับคะแนนทั้งสองนั้นเป็นฐานนิยมของกลยุทธ์นั้นแล้วจึงนำค่าฐานนิยมที่คำนวณได้มาหาค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม โดยค่าผลต่างต้องมีค่าตั้งแต่ 0.00 ถึง 1.00 จึงถือเอาความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อกลยุทธ์นั้นสอดคล้องกัน

3.3 ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Rang : IR) คือค่าข้อมูลจำนวน 50% ที่อยู่ตรงกลางของข้อมูลทั้งหมด โดยคำนวณจากค่าความแตกต่างระหว่างคลอ

ไทม์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่ได้จากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของคำตอบ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 1.50 ลงไป หมายถึง กลยุทธ์นั้นสอดคล้องกัน
ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ มากกว่า 1.50 ขึ้นไป หมายถึง กลยุทธ์นั้นไม่สอดคล้องกัน

ผลการศึกษา

กลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้เอื้อต่อการเรียนรู้ กลยุทธ์การจัดสิ่งแวดล้อมทางจิตภาพเพื่อเสริมแรงผู้เรียน กลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำแก่ครู กลยุทธ์การดำเนินการตามกระบวนการเพื่อการจัดการชั้นเรียนบรรลุเป้าหมาย และกลยุทธ์การตอบสนองนโยบายการจัดการชั้นเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีแนวปฏิบัติดังนี้

กลยุทธ์การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ครูควรดำเนินการดังนี้

1. จัดสภาพภายในห้องเรียนให้มีอากาศถ่ายเท สีห้องเรียนอ่อนสบายตา แสงสว่างเพียงพอ , มีอุปกรณ์และสื่อที่ทันสมัย
2. จัดพื้นที่ภายในห้องเรียน เช่นการจัดโต๊ะครู โต๊ะนักเรียน อุปกรณ์ ให้มีพื้นที่เหมาะสมและเพียงพอกับกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน
3. จัดพื้นที่แสดงข้อมูลข้อมูลข่าวสารเทศ ข่าวสารความรู้ ผลงานนักเรียน
4. มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยอันได้แก่ ระบบ Wi – Fi สื่อคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ เครื่องรับโทรทัศน์ DVD / VCR ใช้งานได้อย่างมีคุณภาพเกิดการเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับโลกรอบด้านเพื่อขยายประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้
5. จัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนรวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น เชื่อมต่อความรู้ในโลกรอบด้านบูรณาการกับบริบทสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมท้องถิ่น

6. มีแหล่งเรียนรู้ หนังสือ เอกสาร วารสาร หนังสืออ่านนอกเวลา เนื้อหาสาระที่มีประโยชน์ จำลั้สมัย ให้ศึกษาค้นคว้าและอ่านอย่างเพียงพอ

7. จัดให้มีตารางเวรทำความสะอาดโดยนักเรียนรับผิดชอบในการทำความสะดวก

8. ตรวจสอบอุปกรณ์ สื่อ และสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอ

กลยุทธ์การจัดสิ่งแวดล้อมทางจิตภาพเพื่อเสริมแรงผู้เรียน ครูควรดำเนินการดังนี้

1. กำหนดกฎ ระเบียบ ข้อตกลงร่วมกันระหว่าง พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎ และข้อตกลง

2. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างตัวนักเรียนเข้าใจถึงลำดับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาความสามารถของนักเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลก ใช้เทคนิควิธีสอนความเหมาะสมกับนักเรียนมากกว่าการใช้วิธีสอนแบบเดียวกันกับนักเรียนทั้งหมด

3. การจัดการเรียนการสอนโดยให้ความสำคัญกับนักเรียน โดยใช้แนวคิด Teach Less, Learn More สามารถจัดการเรียนรู้ได้หลากหลายวิธี โดยครูเป็นผู้ชี้แนะ แนะนำ บอกแนวทาง Coaching ในการจัดการเรียนรู้

4. เป็นผู้สนับสนุน และเอื้ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม มีโอกาสนำเสนอความคิดของตนเอง ร่วมกันอภิปราย ให้มีเสรีภาพทางปัญญา ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับชีวิตจริง

5. จัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning) นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจและปฏิบัติจริง ตามความสนใจของนักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้บูรณาการในชีวิตประจำวัน

6. ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้าใช้ในห้องเรียนมากขึ้นกว่าเดิม เกิดการเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับโลกรอบด้านเพื่อขยายประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้

7. ใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และเป็นการประเมินตามสภาพจริง ในการวิเคราะห์คุณภาพและพัฒนาการของนักเรียน มากกว่าการประเมินนักเรียนจากการสอบเท่านั้น

8. เสริมแรงทางบวกแก่นักเรียนใช้ถ้อยคำในการสนทนาอย่างมีความหมาย เหมาะสมกับเวลา และโอกาส หลีกเลี่ยงการใช้คำพูดให้นักเรียนเกิดความอับอาย การทำโทษหรือเทคนิควิธีที่ทำให้ผู้เรียนขาดความรู้สึกเชื่อมั่นตนเอง

9. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน ให้คำปรึกษาที่ดีและมีความเป็นมิตร ให้ความใกล้ชิดและเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความรัก ความสนใจนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน ตักเตือนและอบรมนักเรียนด้วยความรัก

กลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำแก่ครู ครูควรปฏิบัติตนดังนี้

1. เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน มีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติตนเป็นที่ยกย่องนับถือในสังคม

2. มองโลกในแง่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และท้าทายการเปลี่ยนแปลง ใช้วิธีแก้ปัญหาที่นุ่มนวลและเป็นระบบ ใช้วิจารณ์ญาณพิจารณาข้อเท็จจริงต่างๆอย่างมีเหตุผลถูกต้องและทันเวลา

3. มีวุฒิ มีความรู้ เชี่ยวชาญ ตรงตามวิชาเอกที่ทำการสอน มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ เป็นผู้ที่ใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างคุ้มค่า อย่างหลากหลาย สามารถถ่ายทอดหรือขยายความรู้ของตนเองสู่ผู้เรียนผ่านสื่อเทคโนโลยี

4. พัฒนาความรู้ความสามารถและศักยภาพของตนเองให้นำต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

5. มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูประถมศึกษา มีความตั้งใจสอนและเอาใจใส่นักเรียน

6. เป็นผู้แนะนำ สร้างบรรยากาศและจัดสถานการณ์ที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มากกว่าการเรียนรู้จากการบอกของครู

7. มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานและมุ่งมั่นว่าจะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ

8. สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นอย่างเป็นกัลยาณมิตร ได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดี รวมทั้งเป็นบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจจากหมู่คณะ

9. เห็นคุณค่า ให้ความสำคัญในความคิดเห็นหรือผลงาน และให้เกียรติแก่ผู้อื่น

กลยุทธ์การดำเนินการตามกระบวนการเพื่อการจัดการชั้นเรียนบรรลุเป้าหมาย ครูดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของบริบทการจัดการชั้นเรียนตนเองรับผิดชอบ

2. วางแผนการจัดการชั้นเรียนใช้ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของโรงเรียนรวมถึงนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ประชุมปรึกษาหารือร่วมกับผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หาแนวทางพัฒนาการจัดการชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล

4. กำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย วิธีดำเนินการจัดการชั้นเรียนอย่างชัดเจน

5. ดำเนินการตามแผนการจัดการชั้นเรียนที่วางไว้

6. ประเมินการบริหารการจัดการชั้นเรียน และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนา

7. จัดให้โครงการนิเทศการจัดการชั้นเรียนของ โรงเรียนอย่างชัดเจนตลอดปีการศึกษา

8. เข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนา เกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน

**กลยุทธ์การตอบสนองนโยบายการจัดการชั้นเรียนของ
กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการดังนี้**

1. กระทรวงศึกษามีเป้าหมายการศึกษาที่ชัดเจนและเชื่อมโยงต่อเนื่องเมื่อเปลี่ยนผู้นำทางการศึกษา
2. กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนำลูกหลานเข้าเรียนตามนโยบายการรับนักเรียนอย่างจริงจัง
3. กระทรวงศึกษาธิการผลิตครูที่มีคุณภาพ ตรงวิชาเอกและครบชั้น
4. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดระบบประเมินครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ
5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุนอาคารสถานที่ให้เพียงพอและทันสมัย
6. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุนอินเทอร์เน็ตเข้าถึงทุกโรงเรียนและห้องเรียนอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งจัดสรรอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอเช่นหนังสือเรียน เครื่องคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต (Tablets) สื่อคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ เครื่องรับโทรทัศน์ DVD / VCR เป็นต้น
7. ท้องถิ่นมีส่วนร่วมสร้างนโยบายร่วมกับสถานศึกษา พร้อมทั้งสถานศึกษาสามารถบริหารงานเป็นนิติบุคคลอย่างเต็มที่
8. โรงเรียนสนองนโยบายจัดการศึกษาตามรัฐธรรมนูญจัดการศึกษาให้ทั่วถึงและมีคุณภาพอย่างจริงจังโดยให้ความสำคัญกับการจัดการชั้นเรียน

สรุปและอภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ เรื่องกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาใน
ทศวรรษหน้าสามารถอภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

กลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้า
ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้เอื้อต่อการ

เรียนรู้ เป็นการ จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนได้แก่ สัดส่วนพื้นที่ห้องเรียน อุปกรณ์ ห้องเรียน มุมการเรียนรู้ ที่นั่งครู ที่นั่งนักเรียน บ้ายนิเทศ แสง สี เสียง และบรรยากาศ ห้องเรียน กลยุทธ์การจัดสิ่งแวดล้อมทางจิตภาพเพื่อเสริมแรงนักเรียน เป็นการจัดการ เกี่ยวกับ สิทธิ กฎกติกา ความรับผิดชอบ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เทคนิค และวิธีการสอนของครู พฤติกรรมนักเรียน สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนอยู่ในภาวะเปี่ยมคติกา ทำให้เรียนรู้เต็มศักยภาพ กลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำแก่ครู เป็นความสามารถในการนำการใช้อิทธิพล และการชี้แนะของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อันได้แก่ เป็นผู้ปฏิบัติตนเหมาะสมกับความเป็นครู พัฒนาดตนเองอยู่เสมอ มีส่วนร่วม ในการพัฒนา เป็นผู้การเปลี่ยนแปลง สนทนอย่างสร้างสรรค์ ปฏิบัติงานอย่าง ไตร่ตรอง และ มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน กลยุทธ์การดำเนินการตามกระบวนการเพื่อ การจัดการชั้นเรียนบรรลุเป้าหมาย เป็นขั้นตอน ในการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อให้ กิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล อันได้แก่ การวางแผน การจัด โครงสร้างการทำงาน การจัดคณะทำงาน การอำนวยความสะดวก การประเมินผลและกล ยุทธ์การตอบสนองนโยบายการจัดการชั้นเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หลักการ วิธี ปฏิบัติ และแนวดำเนินการ ที่ส่งผลต่อการจัดการชั้นเรียน กลยุทธ์ทั้ง 5 กลยุทธ์ ทำให้ครู จัดการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพใน อนาคต ชัย สันักวีาน.(2554) กล่าวว่า การวางแผนการพัฒนาการจัดการชั้นเรียน จะ ช่วยสร้างบรรยากาศและแรงจูงใจให้เด็กอยากเรียนรู้เกิดพัฒนาการด้านต่างๆ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธินี ศรีเพชร.(2552) ศึกษาการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่าระดับการปฏิบัติของครูในการจัดการชั้นเรียนเพื่อ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปทุมธานีเขต 1 ตามความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านพบว่าด้าน การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านการคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้วิจัยจึงอภิปรายผลการวิจัยแยกเป็นรายด้านดังนี้

กลยุทธ์การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้เอื้อต่อการเรียนรู้ พบว่ากลยุทธ์ทั้งหมด มีระดับความเป็นไปได้มากที่สุด และผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ควรดำเนินการดังนี้ จัดสภาพภายในห้องเรียนให้มีอากาศถ่ายเท สีห้องเรียนอ่อนสบายตา แสงสว่างเพียงพอ มีอุปกรณ์และสื่อที่ทันสมัย จัดพื้นที่ภายในห้องเรียน เช่น การจัดโต๊ะครู โต๊ะนักเรียน อุปกรณ์ ให้มีพื้นที่ที่เหมาะสมและเพียงพอกับกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน จัดพื้นที่แสดงข้อมูลสาระเทศ ข่าวสารความรู้ ผลงานนักเรียน มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยอันได้แก่ ระบบ Wi - Fi สื่อคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ เครื่องรับโทรทัศน์ DVD / VCR ใช้งานได้อย่างมีคุณภาพเกิดการเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับโลกรอบด้านเพื่อขยายประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้ จัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนรวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นเชื่อมต่อกับความรู้ในโลกรอบด้าน บูรณาการกับบริบทสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมท้องถิ่น มีแหล่งเรียนรู้ หนังสือ เอกสาร วารสาร หนังสืออ่านนอกเวลา เนื้อหาสาระที่มีประโยชน์ ล้ำสมัย ให้ศึกษาค้นคว้าและอ่านอย่างเพียงพอ จัดให้มีตารางเวลาความสะอาดโดยนักเรียนรับผิดชอบในการทำ ความสะอาด ตรวจสอบอุปกรณ์ สื่อ และสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้ และปลอดภัยอยู่เสมอ กลยุทธ์ที่ค้นพบนี้ช่วยสร้างบรรยากาศให้เหมาะกับการเรียนรู้ใน ทศวรรษหน้าทำให้การจัดเรียนการสอนมีประสิทธิภาพผู้เรียนมีการพัฒนาความคิด อย่างเต็มศักยภาพ กาญจนา วิเศษริมทอง.(2552) กล่าวว่า การจัดสภาพห้องเรียนให้ ถูกสุขลักษณะในการบริหารจัดการชั้นเรียนด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพควร คำนึงถึงการจัดสภาพห้องเรียนให้ถูกสุขลักษณะ อุณหภูมิหรือการถ่ายเทอากาศ วัสดุที่ ใช้ในการก่อสร้าง แสงสว่าง ห้องเรียนควรมีแสงสว่างพอเหมาะ สีของห้อง เป็นการสร้าง บรรยากาศที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชัยศักดิ์ เจริญศรี. (2552) ศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าการนำเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมทางกายภาพสามารถช่วย บริหารจัดการชั้นเรียนในเรื่องข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนไม่ว่าจะเป็นการจัดการ

ข้อมูลรายละเอียดประวัตินักเรียน บันทึกและจัดข้อมูลรายวิชา สรุปผลการเรียนและผลการประเมินด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ เขียนสื่อความ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเป็นสื่อในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

กลยุทธ์การจัดสิ่งแวดล้อมทางจิตภาพเพื่อเสริมแรงนักเรียน พบว่ากลยุทธ์ทั้งหมด มีระดับความเป็นไปได้มากที่สุด และผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ควรควรดำเนินการดังนี้ กำหนดกฎ ระเบียบ ข้อตกลงร่วมกันระหว่าง พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎ และข้อตกลงคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างตัวนักเรียนเข้าใจถึงลำดับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาความสามารถของนักเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลก ใช้เทคนิควิธีสอนความเหมาะสมกับนักเรียนมากกว่าการใช้วิธีสอนแบบเดียวกันกับนักเรียนทั้งหมด การจัดการเรียนการสอนโดยให้ความสำคัญกับนักเรียน โดยใช้แนวคิด Teach Less, Learn More สามารถจัดการเรียนรู้ได้หลากหลายวิธี โดยครูเป็นผู้ชี้แนะ แนะนำ บอกแนวทาง Coaching ในการจัดการเรียนรู้ เป็นผู้สนับสนุนและเอื้ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม มีโอกาสนำเสนอความคิดของตนเอง ร่วมกันอภิปราย ให้มีเสรีภาพทางปัญญา ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับชีวิตจริง จัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning) นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจและปฏิบัติจริง ตามความสนใจของนักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้บูรณาการในชีวิตประจำวัน ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้าใช้ในห้องเรียนมากขึ้นกว่าเดิม เกิดการเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับโลกรอบด้านเพื่อขยายประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้ ใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และเป็นการประเมินตามสภาพจริง ในการวิเคราะห์คุณภาพและพัฒนาการของนักเรียน มากกว่าการประเมินนักเรียนจากการสอบเท่านั้น เสริมแรงทางบวกแก่นักเรียน ใช้ถ้อยคำในการสนทนาอย่างมีความหมายเหมาะสมกับเวลา และโอกาส หลีกเลี่ยงการใช้คำพูดให้นักเรียนเกิดความอับอาย การทำโทษหรือเทคนิควิธีที่ทำให้ผู้เรียนขาดความรู้สึกเชื่อมั่นตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน ให้คำปรึกษาที่ดีและมีความเป็นมิตร ให้ความใกล้ชิดและเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความรัก ความสนใจนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน ตักเตือนและอบรมนักเรียนด้วย

ความรัก กลยุทธ์การจัดสิ่งแวดล้อมทางจิตภาพเพื่อเสริมแรงนักเรียนที่ค้นพบเป็นการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่จะเอื้อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ไม่มีปัญหา ความอุ่นใจเกิดขึ้น ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ วิชชีวรรณ ไชยแสนหา.(2550) กล่าวว่าการจัดการชั้นเรียนเป็นวิธีการในการจัดการพฤติกรรมของผู้เรียน และรวมถึงภาระหน้าที่ที่สามารถทำได้ ในการดูแลชั้นเรียนการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ที่ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพสูง สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน สนับสนุนส่งเสริมให้เด็กเกิดความพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้งิจกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัยมานะพิมพ์. (2557) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพบว่าการจัดการชั้นเรียนในด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมทางจิตภาพเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการนิเทศภายในที่ทำให้การเรียนของผู้เรียนมีคุณภาพ

กลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำแก่ครู พบว่ากลยุทธ์ทั้งหมด มีระดับความเป็นไปได้มากที่สุด และผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ควรดำเนินการดังนี้ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน มีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติตนเป็นที่ยกย่องนับถือในสังคม มองโลกในแง่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และท้าทายการเปลี่ยนแปลง ใช้วิธีแก้ปัญหาที่นุ่มนวลและเป็นระบบ ใช้วิจารณญาณพิจารณาข้อเท็จจริงต่างๆ อย่างมีเหตุผลถูกต้องและทันเวลา มีวุฒิ มีความรู้ เชี่ยวชาญ ตรงตามวิชาเอกที่ทำการสอนมีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ เป็นผู้ที่ใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างคุ้มค่า อย่างหลากหลาย สามารถถ่ายทอดหรือขยายความรู้ของตนเองสู่นักเรียนผ่านสื่อเทคโนโลยี พัฒนาความรู้ความสามารถและศักยภาพของตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูประถมศึกษา มีความตั้งใจสอนและเอาใจใส่นักเรียน เป็นผู้แนะนำ สร้างบรรยากาศและจัดสถานการณ์ที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มากกว่าการเรียนรู้จากการบอกข้อครู มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานและมุ่งมั่นว่าจะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับ

ผู้อื่นอย่างเป็นกัลยาณมิตร ได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดี รวมทั้งเป็นบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจจากหมู่คณะ เห็นคุณค่า ให้ความสำคัญในความคิดเห็นหรือผลงาน และให้เกียรติแก่ผู้อื่น กลยุทธ์ที่ค้นพบทำให้ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน พัฒนาตนเองอยู่เสมอมีองค์ความรู้ที่ก้าวหน้าในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงเผชิญแก้ไขปัญหาและน่านักเรียนจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับทศวรรษหน้า สุภาภรณ์ กิตติธิดานนท์.(2550) กล่าว บุคลิกภาพของครูผู้สอนถือว่าเป็นส่วนสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศที่ดีเช่น การแต่งกาย กิริยา ท่าทาง น้ำเสียง การให้คำพูดที่เหมาะสม การจูงใจ และความสนใจให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จทางการเรียน บุคลิกภาพของผู้สอนสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชฎาพร พิมพิชัย. (2555) ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักได้แก่ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน การใช้กลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอน การมีทักษะในการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

กลยุทธ์การดำเนินการตามกระบวนการเพื่อการจัดการชั้นเรียนบรรลุเป้าหมาย พบว่ากลยุทธ์ทั้งหมด มีระดับความเป็นไปได้มากที่สุด และผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ครูดำเนินการดังนี้ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของบริบทการจัดการชั้นเรียนตนเอง รับผิดชอบ วางแผนการจัดการชั้นเรียนใช้ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของโรงเรียนรวมถึงนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชุมปรึกษาหารือร่วมกับผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หาแนวทางพัฒนาการจัดการชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล กำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย วิธีดำเนินการจัดการชั้นเรียนอย่างชัดเจน ดำเนินการตามแผนการจัดการชั้นเรียนที่วางไว้ ประเมินการบริหารจัดการชั้นเรียน และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนา จัดให้โครงการนิเทศการจัดการชั้นเรียนของ

โรงเรียนอย่างชัดเจนตลอดปีการศึกษา เข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนา เกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน กลยุทธ์การดำเนินการตามกระบวนการเพื่อการจัดการชั้นเรียนบรรลุเป้าหมาย ที่ค้นพบเป็นตัวกำหนดขั้นตอนในการจัดการชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการชั้นเรียน วัฒนา ปญญฤทธิ์. (2551) กล่าวว่า การจัดการห้องเรียนนั้นควรต้องเริ่ม วางแผนล่วงหน้าก่อนเปิดการศึกษา โดยใช้กระบวนการจัดการดังนี้ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคณะทำงาน (Staffing) การอำนวยการทำงาน (Directing) การควบคุม (Controlling) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย วิเชียร เวลาคี. (2550) ศึกษาการนำเสนอรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาพบว่ารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ส่วน คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสถานศึกษา ประกอบด้วย การวิเคราะห์ภารกิจและผลผลิต การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และการประเมินสภาพสถานศึกษา

กลยุทธ์การตอบสนองนโยบายการจัดการชั้นเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่ากลยุทธ์ทั้งหมด มีระดับความเป็นไปได้มากที่สุด และผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการดังนี้ กระทรวงศึกษามีเป้าหมายการศึกษาที่ชัดเจน และเชื่อมโยงต่อเนื่องเมื่อเปลี่ยนผู้นำทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนำลูกหลานเข้าเรียนตามนโยบายการรับนักเรียนอย่างจริงจัง กระทรวงศึกษาธิการผลิตครูที่มีคุณภาพ ตรงวิชาเอกและครบชั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดระบบประเมินครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุนอาคารสถานที่ให้เพียงพอและทันสมัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุนอินเทอร์เน็ตเข้าถึงทุกโรงเรียนและห้องเรียนอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งจัดสรรอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอเช่นหนังสือเรียน เครื่องคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต (Tablets) สื่อคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ เครื่องรับโทรทัศน์ DVD / VCR เป็นต้น ท้องถิ่น

มีส่วนร่วมสร้างนโยบายร่วมกับสถานศึกษา พร้อมทั้งสถานศึกษาสามารถบริหารงานเป็นนิติบุคคลอย่างเต็มที่ โรงเรียนสนองนโยบายจัดการศึกษาตามรัฐธรรมนูญจัดการศึกษาให้ทั่วถึงและมีคุณภาพอย่างจริงจังโดยให้ความสำคัญกับการจัดการชั้นเรียนกลยุทธ์นี้ขึ้นอยู่บนนโยบายต้นสังกัดและผู้ปฏิบัติอาศัยความร่วมมือทุกภาคส่วนดำเนินการให้นโยบายบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งทำให้การจัดการชั้นเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีซึ่งพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ในวันศุกร์ที่ 12 กันยายน 2557 โดยนโยบายด้านการศึกษาได้กำหนดไว้ใน ข้อที่ 4 เกี่ยวกับการศึกษาดังนี้ จัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบ และการศึกษา ทางเลือกไปพร้อม ในระยะเฉพาะหน้า จะปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษาให้สอดคล้องกับ ความจำเป็นของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา และปรับปรุง และบูรณาการระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ให้องค์กรภาคประชาสังคม ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไป มีโอกาส ร่วมจัดการการศึกษาที่มีคุณภาพและ พัฒนาค้นทุกช่วงวัย โดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอด ส่งเสริมอาชีวศึกษาและการศึกษาระดับวิทยาลัย พัฒนา ระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเขมิสรา สัตยบัณฑิต. (2553) ศึกษาการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีเทศบาลเมือง และเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรีพบว่า ผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านประสิทธิผลการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก้าวหน้าเป็นรูปธรรมแต่ยังไม่เป็นไปตามรัฐบาลคาดหวัง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอแนะในการนำผลการวิจัยกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในทศวรรษหน้าไปใช้เป็นแนวทางการดังนี้

1. กลยุทธ์การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โรงเรียนควรจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะแก่การเรียนรู้แก่นักเรียนในทศวรรษหน้าโดยผู้บริหารควรมีการนิเทศกำกับติดตามครูผู้สอนในการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในห้องเรียนพร้อมทั้งติดตามการใช้งบประมาณให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ในการจัดสิ่งแวดล้อมทางการภาพ ทั้งนี้ทั้งนั้นสิ่งแวดล้อมทางด้านนี้ต้องอาศัยทรัพยากรเงิน วัสดุอุปกรณ์เป็นสำคัญ ควรร่วมกันระดมทรัพยากรทุกภาคส่วนรวมทั้งการมีส่วนร่วมในการระดมความคิด

2. กลยุทธ์การจัดสิ่งแวดล้อมทางจิตภาพเพื่อเสริมแรงผู้เรียน ในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนควรยึดการเรียนการสอนในเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และยึดความแตกต่างระหว่างบุคคล รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างแท้จริง มีการตั้งกฎระเบียบร่วมกันให้ชัดเจนและจริงจังระหว่างนักเรียน ควรมีการอบรมพัฒนาและเน้นย้ำการใช้จิตวิทยา และการใช้วินัยเชิงบวกกับนักเรียน

3. กลยุทธ์การเสริมสร้างภาวะผู้นำแก่ครู ครูควรปฏิบัติตนให้สมกับคำว่าแม่พิมพ์ของชาติ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนยึดจรรยาบรรณวิชาชีพครูอย่างจริงจัง มีคุณธรรมและจริยธรรมโดยไม่หยุดยั้งในเรื่องการพัฒนาตนเองให้ก้าวทันโลกแห่งเทคโนโลยีในทศวรรษหน้าเป็นผู้ใฝ่ในการเรียนรู้

4. ด้านการดำเนินการตามกระบวนการเพื่อการจัดการชั้นเรียนบรรลุเป้าหมาย ดำเนินการเป็นขั้นตอนตั้งแต่วิเคราะห์บริบท จุดด้อย จุดเด่น วิฤติ และโอกาส การจัดการชั้นเรียนสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนตามบริบทของโรงเรียนกำหนดทิศทางในการจัดการจัดเรียนได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อเกิดผลสัมฤทธิ์ในทศวรรษหน้า

5. ด้านการตอบสนองนโยบายการจัดการชั้นเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นโยบายการจัดการศึกษาควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องแม้แต่มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารหรือผู้นำระดับสูง คัดสรรครูที่มีคุณภาพและมีเจตคติที่ดีมาเป็นครูผู้สอนพร้อมทั้งความรู้ความสามารถอย่างจริงจัง ควรจัดสรรบุคลากรทำงานนอกเหนือจากงานสอนโดยลดภาระงานอื่นที่ไม่ใช่งานสอน ครูผู้สอนได้ทุ่มเทเวลาเต็มที่เพื่อจัดการเรียนการสอนได้

อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานต้นสังกัด ควรดูแลสนับสนุนทรัพยากรอย่างพอเพียงและทั่วถึงเพื่อโรงเรียนและครูผู้สอนบริหาร ทรัพยากรไปให้ได้ตามความต้องการของบริบทและความต้องการทรัพยากรที่ขาดแคลน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติการจัดการชั้นเรียนในทศวรรษหน้าเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารและครูผู้สอนไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศและการนิเทศการจัดการชั้นเรียน เพื่อให้การแนะนำและชี้แนะแก่ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาการจัดการชั้นเรียนจะได้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษารูปแบบการอบรมพัฒนาการจัดการชั้นเรียนในทศวรรษหน้าเพื่อครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ในการปฏิบัติอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา วิเศษริมทอง. (2552).การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการชั้นเรียน สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. ปรินญาการศึกษาดุสิต บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา

เขมิสรา สัตยบัณฑิต. (2553).การนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติใน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีเทศบาลเมืองและเทศบาล ตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี.วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ครุสมา.(2549).ราชกิจจานุเบกษา (หน้า 289 เล่ม 123 ตอนที่ 56 ง).กรุงเทพ :

ครุสมา.

ชัย สันแก้ว. (2554). **การวิเคราะห์พระดัตตปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการชั้นเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 2.วิทยานิพนธ์**

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงราย.

ณัฐธีรา สมบูรณ์. (2552). **ผลการจัดการชั้นเรียนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงที่
มีต่อความมีวินัย ในตนเองของเด็กปฐมวัย.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา**

บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการ ปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนคร.

ไทยรัฐออนไลน์. (2559). **ไทยรัฐ**. [online].เข้าถึงได้จาก

<http://www.thairath.co.th/content/804481> [2559,ธันวาคม 14]

เบลลานซ์ และบาลด์ .(2554). **ทักษะแห่งอนาคตใหม่ การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21**

(แปลจาก 21st century skills Rethinking How students Learn โดยวรพจน์
วงศ์การรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์). กรุงเทพฯ : โอเพนเวิร์ดส์.

พิชัยศักดิ์ เจริญศรี. (2552). **การพัฒนาระบบบริหารจัดการชั้นเรียนสำหรับ**

โรงเรียนมัธยมศึกษา.ภาคานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุบลราชธานี.

ไพโรจน์ รัตนชูวงศ์. (2557). **การจัดการชั้นเรียน**[online].เข้าถึงได้จาก :

<http://www.slideshare.net/pairop/ss-36780935> [2557,พฤศจิกายน 23]

มติชนออนไลน์. (2559). **มติชน**. [online].เข้าถึงได้จาก

<http://www.matichon.co.th/news/387114> [2559,ธันวาคม14]

เมธินี ศรีเพชร. (2552). **การจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และ**

ทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.

- รัฐภาพร พิมพิชัย. (2555) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- วัชรวิวรรณ ไชยแสนทา. (2550). การพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนสำหรับครูประจำชั้นระดับปฐมวัยศึกษา โรงเรียนวัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วันเพ็ญ เหล่าฤทธิ์. (2555). ผลการจัดการชั้นเรียนแบบคล้อยตามที่มีต่อความมีน้ำใจของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านปายาง จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- วิชัย มานะพิม. (2556). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการ
- วัฒนา ปุณณฤทธิ์. (2551). การจัดการห้องเรียนกับการพัฒนาคุณลักษณะเด็กปฐมวัยเพื่ อชีวิตที่สข อย่างพอเพียง. [Online]. Available : <http://sevnet.tnru.ac.th/article/ersearchtnru/teach/trl.tdf> [2558, เมษายน 1]
- ศศิธร ชันติธรากร. (2551). การจัดชั้นเรียนครุมีอาชีพ. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏจังหวัดเลย.
- สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์. (2550). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555).

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11. กรุงเทพฯ ฯ : สำนัก
นายกรัฐมนตรี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษา**

ในทศวรรษที่สอง(พ.ศ.2552-2556). กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวาน
กราฟฟิคจำกัด.

Duke, D. L. (2001). "What can students tell educators about classroom
dynamics?" *Theory intoPractice*, 16, 62-71.

Pellicer, L.O. & Anderson, L.W. (1995). **A handbook for teacher leaders.**
Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Strodl, P. (1992). **A model of teacher leadership.** Paper presented at the
annual meeting of the Eastern educational Research Association:
Hilton Head SC.

ปัจจัยที่ส่งผลและพัฒนาระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกทั้งสามรอบ ของ สมศ.

Factors affecting quality levels and quality development of basic educational institutions based on three external quality assessment rounds of Office of National Education Standards and Quality Assessment

วารุณี ลัภนโชคดี³

Warunee Lapanachokdee¹

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลและพัฒนาระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจาก ผลการประเมินคุณภาพภายนอกทั้ง 3 รอบ ของ สมศ. มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อศึกษาพัฒนาการและสาเหตุการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจาก การประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกถึงรอบสาม และเพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะในการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 3 แหล่ง ประกอบด้วย 1) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกทั้งสามรอบและมีข้อมูลอยู่ในฐานข้อมูลของ สมศ. จำนวน 34,961 แห่ง 2) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา และ 3) ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ไคแอสควร์ และการวิเคราะห์เนื้อหา

³ อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

ผลการวิจัยที่สำคัญ มีดังนี้

1. สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีระดับคุณภาพที่แตกต่างกันตามที่ตั้ง ขนาด ระดับชั้น สังกัด ภูมิภาค จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา จำนวนครูผู้สอน และจำนวนนักเรียน

2. สถานศึกษาชั้นพื้นฐานส่วนใหญ่มีคุณภาพคงที่ และมีพัฒนาการของระดับคุณภาพที่แตกต่างกันตามที่ตั้ง ขนาด ระดับชั้น สังกัด ภูมิภาค จังหวัด และเขตพื้นที่การศึกษา โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพหรือการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การพัฒนาโรงเรียนตามข้อเสนอแนะจากประเมิน 2) การวางแผนดำเนินงานของโรงเรียน 3) ปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารและผู้บริหาร 4) ปัจจัยเกี่ยวกับครู 5) ความเข้มแข็งของศิษย์เก่า กรรมการสถานศึกษา หน่วยงาน / องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน และชุมชน 6) ความพร้อมและความร่วมมือของผู้ปกครอง 7) สภาพแวดล้อมรอบโรงเรียน 8) ความพร้อมของระบบสนับสนุนการเรียนการสอน 9) การพัฒนาครู 10) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 11) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน

3. ข้อเสนอแนะที่สำคัญ มีดังนี้

1) ข้อเสนอแนะในการประเมินสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่สำคัญคือ

1.1) หน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการประเมินควรร่วมกันกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และรูปแบบการจัดทำเอกสาร/หลักฐานให้สอดคล้องกัน 1.2) รูปแบบการประเมินควรเป็นการประเมินแบบกัลยาณมิตรที่ไม่เน้นรูปแบบทางการ ไม่เน้นเอกสาร เป็นการประเมินเชิงประจักษ์ตามสภาพจริง 1.3) ผู้ประเมินต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาชั้นพื้นฐาน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และแนวทางการประเมินอย่างถ่องแท้ และมีความเข้าใจพื้นที่/ท้องถิ่นของโรงเรียนที่จะประเมิน

2) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่สำคัญคือ 2.1) การสร้างขวัญกำลังใจ 2.2) การควบคุมและประเมินคุณภาพครู 2.3) การพัฒนาครูบรรจุใหม่และครูประจำการ 2.4) การพัฒนานักเรียนตามความ

ถนัด 2.5) การสร้างความรับผิดชอบร่วมในการพัฒนาการศึกษา และ 2.6) การศึกษาภาพอนาคตเพื่อกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการพัฒนานักเรียน

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การประเมินคุณภาพภายนอก

Abstract

There were three objectives in studying factors affecting quality levels and development of the quality of basic educational institutions during round 1 to 3 of ONESQA external quality assessment: to study factors influencing basic educational institutions quality; to investigate the development and causes of quality change among basic educational institutions during round 1 to 3 of the external quality assessment; and to give suggestions on how to assess the basic educational institutions, including giving policy recommendations on improving the standard and quality of education. Three sources of information in this study consisted of 1) 34,961 basic educational institutions being assessed in all three rounds and their information was contained in ONESQA database, 2) experts who have knowledge and experiences on quality assessment of basic educational institutions, and 3) executives and teachers working for basic educational institutions. Frequency, percentage, chi-square, and content analysis were applied in the analysis.

The significant findings were as follows:

1. Quality levels among basic educational institutions were varied according to location, size, educational level, original affiliation, region, province, educational service area, a number of teachers, and a number of students.

2. The quality levels of basic educational institutions were at stable.

The development of quality levels among basic educational institutions were varied according to location, size, educational level, original affiliate, region, province, and educational service area. Factors affecting the quality or changes in quality among the institutions consisted of 1) improvement of the schools abide by the suggestions obtaining from the assessment, 2) action plan of the schools, 3) factors related to management and administrators, 4) factors related to teachers, 5) the strength of the alumni; institutions' committee; public and private organization; and community, 6) readiness and cooperation of parents, 7) schools' environment, 8) preparedness of teaching support systems, 9) teacher development, 10) student care and support system, and 11) in and out-of-class student development activities

3. Significant suggestions were as follows:

1) Suggestions on how to assess basic educational institutions were: 1.1) The organizations being in charge of schools' assessment should cooperate with each other in setting relevant standards; indicators; and evidence/document formatting. 1.2) It should be an assessment in a friendly manner – do not focus on formality and documents. Moreover, it should be evidence-based and authentic assessment. 1.3) External assessors must have relevant knowledge; understanding; and experience to basic education; including comprehension of standards, indicators, and assessment methods; and understand the context of target schools. 2) Policy recommendations to enhance standard and quality of education were as follows: 2.1) Morale building, 2.2) Teacher's quality control and assessment, 2.3) Development teachers for both beginning and experienced teachers, 2.4) Students development which are based on their talents, 2.5) Building educational

development accountability, and 2.6) Studying the future picture to develop the policy or direction on student development.

Key words: Factors affecting quality of basic educational institutions, external quality assessment

บทนำ

การประเมินคุณภาพภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ดำเนินการมาแล้วสามรอบตั้งแต่ พ.ศ. 2544-2558 ปี ได้แก่ รอบแรก (พ.ศ. 2544-2548) เป็นการประเมิน เพื่อยืนยันสภาพจริงของสถานศึกษา สะท้อนจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา โดยไม่มีการตัดสินผล รอบสอง (พ.ศ. 2549-2553) เป็นการประเมินพัฒนาการจากการนำผลการประเมินรอบแรกมา ใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น (ประเมินอิงเกณฑ์และอิงพัฒนาการของสถานศึกษา) และให้การรับรองมาตรฐานการศึกษา และรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) เป็นการประเมินเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา พิจารณาจากผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบมากกว่ากระบวนการ คำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละสถานศึกษา และให้การรับรองมาตรฐานการศึกษา

การประเมินคุณภาพภายนอกประกอบด้วยการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาใน 4 ระดับ ได้แก่ การศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา โดยการประเมินคุณภาพภายนอก แต่ละระดับมีการกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินที่แตกต่างกันตามความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกทั้งสามรอบที่ผ่านมา พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกมีพัฒนาการของผลการประเมินแตกต่างกัน อาทิ มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกอยู่ใน “ระดับคุณภาพดี

มาก” ทั้งสามรอบ มีพัฒนาการของระดับคุณภาพเพิ่มขึ้นทุกรอบ และมีพัฒนาการของระดับคุณภาพลดลง ต่ำกว่าระดับพอใช้ทั้งสามรอบ ซึ่งอรุณ จันทวานิช (2547) กล่าวว่า การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้นั้น การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาถือเป็นนโยบายเร่งด่วนอันสำคัญในการเป็นกลไกให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีความเป็นเลิศ และมีความเสมอภาคในการให้บริการทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน

สมศ.จึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลและพัฒนาการของระดับคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกทั้งสามรอบ ของ สมศ. เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับระดับคุณภาพของสถานศึกษา พัฒนาการของระดับคุณภาพการศึกษา และปัจจัยที่ส่งผลต่อของระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ต้นสังกัด และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งยังได้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการเพื่อประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความเหมาะสมกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานระดับสูง รวมถึงได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการและสาเหตุการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกถึงรอบสาม
3. เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะในการดำเนินการเพื่อประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน รวมถึงข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสำหรับเสนอรัฐบาล

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิจัยตามวัตถุประสงค์นี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ มีเป้าหมายเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลให้คุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความแตกต่างกัน ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้านที่ตั้ง ขนาด ระดับชั้น สังกัด ภูมิภาค จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และจำนวนครูผู้สอน มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขั้นตอนการดำเนินการ

การวิจัยตามวัตถุประสงค์นี้มีขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

1) รวบรวมข้อมูลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านระดับคุณภาพ ที่ตั้ง ขนาด ระดับชั้น สังกัด ภูมิภาค จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และจำนวนครูผู้สอน จากฐานข้อมูลของ สมศ.

2) จัดเตรียมข้อมูลโดยการให้รหัสตามลักษณะของสถานศึกษาใน 8 ลักษณะ ได้แก่ ระดับคุณภาพ ที่ตั้ง ขนาด ระดับชั้น สังกัด ภูมิภาค จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และจำนวนครูผู้สอน

3) ดำเนินการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคุณภาพของสถานศึกษาจำแนกตามที่ตั้ง ขนาด ระดับชั้น สังกัด ภูมิภาค จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และจำนวนครูผู้สอน

1.2 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคือข้อมูลคุณภาพและลักษณะของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากฐานข้อมูลของ สมศ.

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับระดับคุณภาพ ที่ตั้ง ขนาด ระดับชั้น สังกัด ภูมิภาค จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และจำนวนครูผู้สอน ของ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

- 1) การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ
- 2) การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคุณภาพ ใช้สถิติไคแอสควร์ (Chi-Square)

2. การศึกษาพัฒนาการและสาเหตุการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกถึงรอบสาม

การวิจัยตามวัตถุประสงค์นี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์และการสัมภาษณ์เชิงลึก มีเป้าหมายเพื่อศึกษาพัฒนาการและสาเหตุการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานจากการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรกถึงรอบสามตาม ปัจจัยด้านที่ตั้ง ขนาด ระดับชั้น สังกัด ภูมิภาค จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน ครูผู้สอน และปัจจัยเชิงคุณภาพอื่นๆ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ขั้นตอนการดำเนินการ

การวิจัยตามวัตถุประสงค์นี้มีขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

1) รวบรวมข้อมูลของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในด้านพัฒนาการของ ระดับคุณภาพ ที่ตั้ง ขนาด ระดับชั้น สังกัด ภูมิภาค จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และ จำนวนครูผู้สอน จากฐานข้อมูลของ สมศ.

2) จัดเตรียมข้อมูลโดยการให้รหัสตามลักษณะของสถานศึกษาใน 8 ลักษณะ ได้แก่ พัฒนาการของระดับคุณภาพ ที่ตั้ง ขนาด ระดับชั้น สังกัด ภูมิภาค จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และจำนวนครูผู้สอน

3) ดำเนินการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพัฒนาการของระดับคุณภาพของสถานศึกษาจำแนกตามที่ตั้ง ขนาด ระดับชั้น สังกัด ภูมิภาค จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และจำนวนครูผู้สอน

4) คัดเลือกสถานศึกษาที่มีพัฒนาการต่างกัน 4 ลักษณะ ได้แก่

1) คงที่ทั้งสามรอบ 2) ดีขึ้น 3) ลดลง และ 4) เปลี่ยนแปลงแบบไม่มีทิศทาง

5) กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสาเหตุการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพสถานศึกษา

6) สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษาข้อ (4) เกี่ยวกับสาเหตุการเปลี่ยนแปลงหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษา

2.2 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการวิจัยเพื่อศึกษาพัฒนาการและสาเหตุการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกถึงรอบสาม มี 2 แหล่งคือ

1) ข้อมูลพัฒนาการของระดับคุณภาพและลักษณะของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากฐานข้อมูลของ สมศ.

2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของสถานศึกษาที่มีพัฒนาการต่างกัน 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) คงที่ 2) ดีขึ้น 3) ลดลง และ 4) เปลี่ยนแปลงแบบไม่มีทิศทาง

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท ได้แก่

1) แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของระดับคุณภาพ ที่ตั้ง ขนาด ระดับชั้น สังกัด ภูมิภาค จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และจำนวนครูผู้สอน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสาเหตุการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษา

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

- 1) การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ
- 2) การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพัฒนาการของระดับคุณภาพ ใช้สถิติไคแอสควร์ (Chi-Square)
- 3) การวิเคราะห์สาเหตุการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ส่งผลต่อของคุณภาพสถานศึกษาใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

3. การพัฒนาข้อเสนอแนะในการดำเนินการเพื่อประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน รวมถึงข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสำหรับเสนอรัฐบาล

การวิจัยตามวัตถุประสงค์นี้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะในการดำเนินการเพื่อประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน รวมถึงข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสำหรับเสนอรัฐบาล มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการ

การวิจัยตามวัตถุประสงค์นี้มีขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

- 1) กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมในการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน แนวทางในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
- 2) กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้สัมภาษณ์ คือ เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 5 ปี และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานหรือสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน

3) ติดต่อประสานงานเพื่อนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการ สัมภาษณ์

4) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนด

5) สรุปผลการสัมภาษณ์

3.2 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการวิจัย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานหรือสถานศึกษา ขั้น พื้นฐานที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหาร สถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมในการประเมินสถานศึกษาขั้น พื้นฐานที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน แนวทางในการการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมใน การประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานและสถานศึกษาขั้น พื้นฐานที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน แนวทางในการการยกระดับคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการศึกษา

ข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการ เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จากการ

ปัจจัย	ไคสแควร์	df	P
ที่ตั้ง	805.35	4	.00
ขนาด	815.45	12	.00
ระดับชั้น	33,370.28	36	.00
สังกัด	8,745.55	16	.00
ภูมิภาค	1,700.25	24	.00
จังหวัด	3,837.52	304	.00
เขตพื้นที่การศึกษา	7,905.13	896	.00

ประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ในรอบสาม พบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีระดับคุณภาพที่แตกต่างกันตามทุกปัจจัยทั้งในด้านที่ตั้ง ขนาด ระดับชั้น สังกัด ภูมิภาค จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา จำนวนครูผู้สอน และจำนวนนักเรียน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

2. ผลการศึกษาพัฒนาการและสาเหตุการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจากการประเมินคุณภาพภายนอกแรกถึงรอบสาม มีดังนี้

2.1 พัฒนาการของระดับคุณภาพของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจากการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรกถึงรอบสาม

การศึกษาระดับพัฒนาการของผลการประเมินคุณภาพภายนอกแรกถึงรอบสาม โดยจัดกลุ่มโรงเรียนเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีพัฒนาการคงที่ กลุ่มที่มีพัฒนาการดีขึ้น กลุ่มที่มีพัฒนาการลดลง และกลุ่มที่มีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงแบบไม่มี

ทิศทาง พบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ มีคุณภาพคงที่ รองลงมาคือ มีคุณภาพลดลง มีคุณภาพดีขึ้น และมีคุณภาพเปลี่ยนแปลงแบบไม่มีทิศทาง ตามลำดับ

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการของระดับคุณภาพของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกถึงรอบสาม

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการของระดับคุณภาพของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกถึงรอบสาม เป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของพัฒนาการของระดับคุณภาพของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ. ทั้งสามรอบ โดยแบ่งพัฒนาการของระดับคุณภาพเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีพัฒนาการคงที่ กลุ่มที่มีพัฒนาการดีขึ้น กลุ่มที่มีพัฒนาการลดลง และกลุ่มที่มีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงไม่คงที่ พบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีพัฒนาการของระดับคุณภาพที่แตกต่างกันตามทุกปัจจัยทั้งในด้านที่ตั้ง ขนาด ระดับชั้น สังกัด ภูมิภาค จังหวัด และเขตพื้นที่การศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการของระดับคุณภาพของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

ปัจจัย	โคแอสควร์	df	P
ที่ตั้ง	146.76	3	.00
ขนาด	616.89	9	.00
ระดับชั้น	449.57	27	.00
สังกัด	154.48	12	.00
ภูมิภาค	502.79	18	.00
จังหวัด	1,991.90	228	.00
เขตพื้นที่การศึกษา	3,566.09	672	.00

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจาก การประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกถึงรอบสาม

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพสถานศึกษา ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพหรือการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของสถานศึกษา ดังนี้

2.3.1 การพัฒนาโรงเรียนตามข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งจากการประเมินภายในและการประเมินภายนอก โดยโรงเรียนนำข้อเสนอแนะที่ได้มาประชุมชี้แจงประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรรับทราบ เพื่อร่วมกันจัดทำแผนการพัฒนาโรงเรียน แล้วดำเนินการตามแผนที่กำหนด

2.3.2 การวางแผนดำเนินงานของโรงเรียนอย่างมีทิศทาง โรงเรียนมีการศึกษาคู่มือการประเมินคุณภาพ แล้วจัดทำแผนปฏิบัติการและดำเนินงานของโรงเรียนให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนด จึงทำให้ การดำเนินงานของโรงเรียนมีทิศทางที่เป็นไปตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประเมินคุณภาพ

2.3.3 ปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารและผู้บริหาร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. ระบบการบริหารโรงเรียนที่ดี มีความชัดเจนตามกระบวนการ PDCA โดยโรงเรียนมีการพิจารณานำคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน เอกลักษณะของชุมชนท้องถิ่น มาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประเมิน ตลอดจน ความคาดหวัง/ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ วัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของโรงเรียน จากนั้นจึงกำหนดแผนการปฏิบัติงานเพื่อบังคับสู่วิสัยทัศน์หรือเป้าหมายที่กำหนด แล้วจึงดำเนินงานตามแผนที่จัดทำขึ้นโดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งมีการกำกับติดตาม แก้ปัญหา และประเมินผลที่เกิดขึ้นตามตัวบ่งชี้ จากนั้นจึงปรับปรุงพัฒนาตามผลการประเมิน

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม ทำงานเป็นทีม และกระจายอำนาจในการทำงานผ่านรองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ที่รับผิดชอบงานแต่ละด้านของโรงเรียน เพื่อให้เกิดการกระจายงาน และความรับผิดชอบในการดำเนินงานของโรงเรียน การบริหารดังกล่าวมีการระดมความคิด การร่วมประชุม การปรึกษาหารือช่วยเหลือกัน

แก้ปัญหาเพื่อให้งานสำเร็จโดยการสนทนาทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการอย่างต่อเนื่อง บุคลากรมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะอย่างทั่วถึง

3. วัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นคุณภาพ บุคลากรยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ให้เกียรติ ให้ความเคารพนับถือกัน ไม่ติเตียนมุ่งร้ายหรืออิจฉาริษยา และมีเป้าหมายที่การทำงานและผลงานที่มีคุณภาพ จะทำให้การบริหารจัดการโรงเรียนมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพของนักเรียนและคุณภาพของโรงเรียนเป็นหลัก

4. การนิเทศงาน โรงเรียนที่มีคุณภาพจะมีระบบของการนิเทศที่ดี ซึ่งช่วยให้ได้ข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไข ที่นำไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งการนิเทศอาจประกอบด้วย 1) การนิเทศจากต้นสังกัด 2) การนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน 3) การนิเทศของบุคลากรในโรงเรียน

5. คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนที่ดีประสบความสำเร็จมักมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำโดยเฉพาะภาวะผู้นำทางวิชาการ มีวิสัยทัศน์ มีความคิดริเริ่ม สามารถบริหารงานโดยสร้างการมีส่วนร่วมและความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง เป็นที่เคารพ ไว้วางใจ เป็นที่ปรึกษาที่คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ ให้กำลังใจ เห็นอกเห็นใจ ร่วมลงมือปฏิบัติงานกับครู เป็นแบบอย่างในการทำงานและการปฏิบัติตน มีมนุษยสัมพันธ์ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู ไม่สร้างความขัดแย้งแตกแยก รวมทั้งมีความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงาน/ชุมชนภายนอกโรงเรียน มีการกำกับติดตามประเมินผล และ มีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดจากการบริหารงาน และมีการสร้างขวัญและกำลังใจ

6. ความร่วมมือของบุคลากรภายในโรงเรียน โดยมีการประชุมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการทำงาน และเน้นการมีส่วนร่วมและร่วมมือกันเพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยมีความร่วมมือในหลายระดับ ได้แก่ ระดับหมวดหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับสายชั้นหรือระดับชั้น ระดับฝ่ายหรืองานที่รับผิดชอบ และระดับโรงเรียน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีระบบ มีการกำกับติดตามความก้าวหน้า และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันเวลาที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมทั้งการรับรู้รับทราบ ร่วมคิด ร่วมทำ

ร่วมรับผิดชอบ ร่วมดำเนินงาน ร่วมแก้ปัญหา และร่วมภาคภูมิใจกับความสำเร็จของงาน ซึ่งช่วยสร้างความรู้สึกรัก จิตสำนึกความเป็นเจ้าของให้กับบุคลากรของโรงเรียน

2.3.4 ปัจจัยเกี่ยวกับครู ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. ความรู้และประสบการณ์ของครู ครูที่จบการศึกษาในสาขาวิชาที่ตรงกับรายวิชาที่สอนและมีประสบการณ์การสอนจะส่งผลให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

2. คุณลักษณะของครู ได้แก่ ความพร้อม มีจิตวิญญาณครู ความมุ่งมั่น ตั้งใจ ความเสียสละ ความทุ่มเทในการจัดการเรียนการสอนและการทำงาน ความเอาใจใส่นักเรียน ความเข้าใจหลักสูตรและเทคนิคการสอน การแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ความเป็นมืออาชีพในการจัดการเรียนการสอน การดูแลและเข้าใจความแตกต่างของนักเรียน การเป็นแบบอย่าง ความรักผูกพันกับโรงเรียน ความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความตระหนักรู้หน้าที่ ความร่วมมือกับโรงเรียน และมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งคุณภาพ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ครูที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน รู้จักและเข้าใจนักเรียน ทำให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัย ได้รับการยอมรับ และมีความสุขที่ได้เรียน (safe environment) จึงตั้งใจและทุ่มเทกับการเรียน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพ

4. การพัฒนาครู ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนาใน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การพัฒนาตามความต้องการของครูในแต่ละกลุ่มสาระหรือแต่ละงาน 2) การพัฒนาตามความต้องการจำเป็นของครูหรือตาม ID Plan ของครูแต่ละคน และ 3) การพัฒนาตามนโยบายของต้นสังกัดและตามการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ในหัวข้อหรือประเด็นที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัยทันกับการเปลี่ยนแปลงหรือนโยบายที่กำหนด

2.3.5 ความเข้มแข็งของศิษย์เก่า หากศิษย์เก่ามีความรักและผูกพันกับโรงเรียน จะให้การสนับสนุนโรงเรียนทั้งในด้านงบประมาณ แรงงาน การระดมทุน/ทรัพยากร การร่วมคิดร่วมวางแผน และร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาการศึกษา

2.3.6 ความเข้มแข็งของกรรมการสถานศึกษา หน่วยงาน/องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน และชุมชนเครือข่ายที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนทั้งในด้านงบประมาณ ทุนการศึกษา แรงงาน การระดมทุน ซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ที่ดี

2.3.7 ความพร้อมและความร่วมมือของผู้ปกครองในการดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือนักเรียนทั้งในด้านพฤติกรรมและการเรียน และความร่วมมือกับกิจกรรมของโรงเรียน

2.3.8 สภาพแวดล้อมรอบโรงเรียน โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีความสุข สดชื่น ปลอดภัย และไม่มีมลพิษ นักเรียนและบุคลากรจะเรียนและทำงานด้วยความสุข มีความผ่อนคลาย และไม่มีความกังวล

2.3.9 ความพร้อมของระบบสนับสนุนการเรียนการสอน โรงเรียนที่มีระบบสนับสนุนการเรียนการสอนที่ดีและมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนการสอน จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

2.3.10 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนที่ดีมีคุณภาพต้องมีระบบดูแลช่วยเหลือที่ดีเนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีปัญหาไม่เหมือนกันทั้งปัญหาการเรียน ปัญหาพฤติกรรม และปัญหาครอบครัว โรงเรียนจึงต้องสำรวจเพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วกำหนดวิธีการแก้ปัญหาให้เหมาะสมผ่านความร่วมมือของผู้ปกครอง นอกจากนี้ การมีระบบส่งต่อนักเรียนตามระดับชั้น จะช่วยให้ครูรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผน การแก้ปัญหา และการส่งเสริมนักเรียนให้สามารถเรียนได้ดีอย่างมีคุณภาพ

2.3.11 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน โรงเรียนที่มีคุณภาพดีจะมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างหลากหลายทั้งการสอดแทรกผ่านการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนและกิจกรรมเสริมเพิ่มเติมนอกห้องเรียน

3. ข้อเสนอแนะในการดำเนินการเพื่อประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายใน การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการเพื่อประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประกันคุณภาพคือ ผู้บริหารโรงเรียน ดังนั้นจึงต้องสร้างความเข้าใจ ความตระหนักถึงความสำคัญ และการมีเจตคติที่ดีต่อการการประกันคุณภาพ แก่ผู้บริหารเป็นลำดับแรก

2. หน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการประเมินโรงเรียนควรร่วมกัน กำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และรูปแบบการจัดทำเอกสาร/หลักฐานให้สอดคล้องกัน เพื่อลดภาระของโรงเรียนในการจัดเตรียมเอกสาร/หลักฐานประกอบการประเมิน

3. สมศ. เป็นหน่วยงานกลางที่เป็นกลไกทางอ้อมในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ดังนั้น ควรมีบทบาทในการประเมินเพื่อพัฒนาโรงเรียนมากกว่าการประเมินเพื่อตัดสินคุณภาพ โดย สมศ. ควรรายงานผลการประเมินที่มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาให้กับโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้โรงเรียนและต้นสังกัดดำเนินการพัฒนาและนิเทศกำกับติดตามการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน จากนั้น สมศ. จึงเข้าประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาอย่างเป็นวงจรต่อเนื่อง

4. สมศ. ควรใช้รูปแบบการประเมินแบบกัลยาณมิตรที่ไม่เน้นรูปแบบทางการ ไม่เน้นเอกสาร เป็นการประเมินเชิงประจักษ์ตามสภาพจริง ในลักษณะของการเยี่ยมชมโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ใช้เอกสารที่มีอยู่ใน การทำงานปกติตามระบบของโรงเรียน ไม่เน้นการจับผิด เป็นการประเมินที่อาจไม่จำเป็นต้องมีการนัดหมายล่วงหน้า และมีการดูแลช่วยเหลือผ่านการให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาคุณภาพมากกว่าการตัดสินคุณภาพ

5. สมศ. ควรคัดเลือกหรือพัฒนาผู้ประเมินให้มีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เกี่ยวกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และแนวทางการประเมินอย่างถ่องแท้ มีความยุติธรรม เข้าใจบริบท สามารถเข้าประเมินโรงเรียนแบบกัลยาณมิตร เข้าใจกฎ ระเบียบ และข้อปฏิบัติของโรงเรียนในสภาวะปัจจุบัน มีความรู้ที่ทันสมัยเกี่ยวกับแนวโน้มและ

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา รวมทั้งสามารถรายงานผลการประเมินและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโรงเรียนได้สอดคล้องตรงตามสภาพจริง

6. ระยะเวลาและจำนวนผู้ประเมินควรปรับเปลี่ยนตามขนาดและสภาพที่เกิดขึ้นจริงในขณะประเมิน เพื่อให้มีความเหมาะสมและเพียงพอในการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลของโรงเรียน

7. คู่มือการประเมินคุณภาพควรมีความชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย และเผยแพร่ล่วงหน้าก่อนเริ่มต้น การประเมินในแต่ละรอบ เพื่อให้โรงเรียนมีเวลาเพียงพอในการศึกษา วางแผน ดำเนินงานของโรงเรียนให้สอดคล้องกับ การประเมิน และจัดเตรียมเอกสาร/หลักฐานรองรับการประเมิน

8. การเขียนรายงานการประเมินควรมีคำอธิบายเพิ่มเติม โดยเชื่อมโยงผลการประเมินกับบริบทของโรงเรียนและครอบคลุมสิ่งที่โรงเรียนดำเนินการ ไม่ใช่รายงานเฉพาะระดับคุณภาพของโรงเรียนโดยขาดการอธิบาย

3.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ มีดังนี้

1. การสร้างขวัญกำลังใจ การยกย่องเชิดชูเกียรติ การยกระดับและการพัฒนาวิชาชีพครู โดยสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูทั้งในด้านผลตอบแทน ความก้าวหน้า สวัสดิการ และการเคารพยกย่องในสังคม มีการให้รางวัลครูดีที่มีผลงานสะท้อนถึงความสำเร็จและความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงานครู ซึ่งเป็นการจูงใจให้คนเก่ง คนดี เข้าสู่วิชาชีพ เพื่อเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติและเป็นการยกระดับและพัฒนาวิชาชีพครู

2. การควบคุมคุณภาพของผู้ประกอบวิชาชีพครู และการประเมินคุณภาพครู โดยมีการสอบเพื่อรับ ใบประกอบวิชาชีพครูก่อนการบรรจุเป็นครูประจำการ และเมื่อได้รับการบรรจุแล้วต้องมีการประเมินอย่างต่อเนื่องจากเพื่อรักษาหรือคงไว้ซึ่งคุณภาพ ทั้งยัง ควรมีการลงโทษสำหรับครูที่ขาดประสิทธิภาพหรือขาดจรรยาบรรณในวิชาชีพ นอกจากนั้น ควรประเมินคุณภาพครู เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูเกี่ยวกับ

ความสำเร็จ จุดเด่น จุดอ่อน ปัญหา และแนวทางการปรับปรุง/พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด โดยควรนำคุณภาพนักเรียนมาใช้ประกอบการประเมินเพื่อพิจารณาความดีความชอบหรือคุณภาพของครู

3. การบรรจุครูให้ครบชั้น/ครบกลุ่มสาระการเรียนรู้ การมอบหมายให้ครูสอนในรายวิชาที่ตรงหรือเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา และการส่งเสริมให้ครูสอนในโรงเรียนท้องถิ่น โดยจัดบรรจุครูให้ครบชั้นในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และครบกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ทั้งยัง ควรมอบหมายให้ครูสอนในรายวิชาที่ตรงหรือเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา และควรส่งเสริมให้ครูได้สอนในโรงเรียนท้องถิ่นของครู ซึ่งจะช่วยให้ครูได้รู้จักนักเรียน รู้จักผู้ปกครอง รู้จักชุมชน และชุมชนรู้จักครู นอกจากนั้น ครูที่อยู่ในท้องถิ่นยังมีความรัก ความผูกพัน และมีความภาคภูมิใจในการพัฒนานักเรียนหรือโรงเรียนในท้องถิ่นให้มีคุณภาพ

4. การพัฒนาครู โดยครูบรรจุใหม่ควรได้รับการอบรมเสริมความรู้และทักษะเกี่ยวกับจิตวิทยาครู เทคนิคการสอน จรรยาบรรณครู กฎระเบียบและแนวปฏิบัติราชการในโรงเรียน ส่วนครูประจำการควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้ศึกษาต่อเพื่อเพิ่มความรู้และความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่สอนโดยตรง นอกจากนั้น ควรมีการอบรมพัฒนาครูประจำการอย่างต่อเนื่องในประเด็น/หัวข้อที่มีความจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน หรือหัวข้อที่เป็นประโยชน์และเป็นจุดเน้นในการพัฒนานักเรียน หรือเป็นประเด็น/หัวข้อใหม่ที่สอดคล้องกับนโยบาย การเปลี่ยนแปลงหรือทิศทางการศึกษา

5. การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คุณธรรม และจริยธรรม ทักษะการคิด ทักษะการสืบค้น และทักษะชีวิต แก่นักเรียน เพื่อให้ได้นักเรียนที่เก่ง ดี และเด็บโต เป็นประชาชนที่มีคุณภาพ สร้างสังคมที่มีความสงบสุขและมีความปรองดอง สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความปลอดภัย มีสวัสดิภาพ สามารถเผชิญสถานการณ์ต่างๆ สามารถรับมือกับปัญหาความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ และความสามารถปรับตัวได้ในอนาคต

6. การตรวจสอบและพัฒนานักเรียนตามความถนัด เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและ ไม่เกิดความสูญเปล่า

7. การสร้างความรับผิดชอบร่วมในการพัฒนาการศึกษา โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่โรงเรียน ผู้ปกครอง เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานภาครัฐและเอกชน และชุมชน เข้ามามีบทบาทในการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียน การร่วมกำหนดแผนหรือแนวทางในการพัฒนานักเรียนไปสู่เป้าหมาย การร่วมระดมทรัพยากรที่จำเป็นในการพัฒนานักเรียน การร่วมดำเนินการพัฒนานักเรียน การร่วมตรวจสอบ ติดตาม กำกับ และนิเทศการดำเนินงานของโรงเรียน และการร่วมปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน

8. การกระจายอำนาจ การให้อิสระในการบริหารโรงเรียน การกำกับดูแล และการนิเทศโรงเรียน โดยควรกระจายอำนาจการบริหารโรงเรียนให้มีระดับลดหลั่นกันจากระดับบนสู่ระดับล่าง มีการสร้างระบบการบริหารโรงเรียนที่เป็นอิสระในลักษณะการบริหารแบบโรงเรียนเป็นฐาน (school based management) ไม่บริหารแบบรวมศูนย์ และมีระบบ การกำกับดูแลและการนิเทศติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันผลิตครู มีดังนี้

1. การคัดเลือก/คัดสรรผู้ที่มีความรักในอาชีพครู ให้ได้เข้าศึกษาเพื่อเข้าสู่วิชาชีพครูในอนาคต

2. การปลูกฝังจิตวิญญาณ จรรยาบรรณครู ความรับผิดชอบ ความเสียสละ ทักษะการถ่ายทอดความรู้ เทคนิค/วิธีการสอน และการประพฤติตนเป็นแบบอย่างแก่นักเรียน

3. การพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้มากกว่าการเรียนรู้ความรู้ในเนื้อหา เพื่อให้สามารถเรียนรู้ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่องและมีความรู้ที่ทันสมัย

4. การผลิตครูให้มีความรู้ในกลุ่มสาระที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถสอนได้หลากหลายกลุ่มสาระ

5. การผลิตครูให้มีความเชื่อมโยงกับภาระงานครูในชีวิตจริง โดยให้นิสิต/นักศึกษาครูเรียนรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบในการประพฤติตน การจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยให้เข้าไปสัมผัสการทำงานของครูตั้งแต่เริ่มเรียนชั้นปีที่ 1 จนกระทั่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพในชั้นปีสุดท้าย เพื่อให้ได้เรียนรู้งานครูในสภาพจริงอย่างต่อเนื่อง รอบด้าน และครอบคลุม

6. การศึกษาภาพอนาคตเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนานิสิต/นักศึกษาครู โดยควรมีการมองภาพอนาคตทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อพัฒนานิสิต/นักศึกษาครู ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อจะได้สามารถพัฒนานักเรียนได้ต่อไป

7. การพัฒนาหรือเปิดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการในการศึกษาต่อของครู และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาครูกับโรงเรียนหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อจัดหลักสูตรอบรมที่สามารถพัฒนาครูในประเด็นที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู หรือเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาของครู

ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ มีดังนี้

1. ควรควบคุมการผลิตสื่อให้ได้สื่อที่มีคุณภาพ มีเนื้อหาสาระที่จริงใจสังคม นำเสนอขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมที่ดีของไทยที่สามารถเป็นตัวอย่างในการประพฤติปฏิบัติตนที่ดีแก่ผู้รับชม รวมทั้งควรควบคุมและปิดช่องทาง การเข้าถึงสื่อที่เป็นอันตรายหรือสร้างความเสื่อมถอยแก่สังคม เพื่อป้องกันการเข้าถึงสื่อดังกล่าวของนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเชิงบูรณาการ มีดังนี้

1. ควรอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมดูแลนักเรียนแก่ผู้ปกครอง (family literacy) ตั้งแต่ความพร้อมก่อนการตั้งครรภ์ ะหว่างตั้งครรภ์ ภายหลังคลอด จนกระทั่งอยู่ในวัยเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนา ด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างต่อเนื่องในทุกช่วงวัย

2. ควรระดมทรัพยากรเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาโรงเรียน ต้นสังกัดของโรงเรียนต้องส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน โดยให้โรงเรียนเสนอแผนการพัฒนาโรงเรียนตามผลการประเมินคุณภาพและเสนอขอทรัพยากรสนับสนุนตามที่จำเป็น จากนั้นต้นสังกัดให้การสนับสนุนทรัพยากรตามที่โรงเรียนเสนอขอและติดตาม นิเทศ กำกับติดตามดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนตามแผน เพื่อตรวจสอบการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัย พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพหรือการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหลากหลายปัจจัย ซึ่งมีประเด็นการอภิปราย ดังนี้

1) การพัฒนาโรงเรียนตามข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพการศึกษา ทั้งจากการประเมินภายในและ การประเมินภายนอก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนสามารถนำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาใช้ในการจัดทำแผนการพัฒนาโรงเรียน แล้วดำเนินการตามแผนที่กำหนด ซึ่งหากโรงเรียนมีการดำเนินการดังกล่าวแล้วจะทำให้สามารถพัฒนาโรงเรียนได้อย่างมีทิศทาง สามารถเสริมจุดเด่นที่มีอยู่ และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาคุณภาพและมีการดำเนินงานที่เป็นไปตามมาตรฐาน ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพที่ว่าเพื่อช่วยเสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดและเพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพและประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555)

2) ระบบการบริหารโรงเรียนที่ดี มีความชัดเจนตามกระบวนการ PDCA ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการบริหารคุณภาพที่ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนา ดังคำกล่าวของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2015) ที่ว่า PDCA เป็นแนวคิดหนึ่งที่ไม่ได้ให้ความสำคัญเพียงแค่การวางแผน แต่แนวคิดนี้เน้นให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมี

ระบบ โดยมีเป้าหมายให้เกิดการพัฒนา ทุกครั้งที่ การดำเนินงานตามวงจร PDCA หมุนครบรอบจะเป็นแรงส่งสำหรับการดำเนินงานในรอบต่อไปและก่อให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

3) ปัจจัยด้านการบริหารและผู้บริหาร ที่มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ทำงานเป็นทีม วัฒนธรรม การทำงานที่มุ่งเน้นคุณภาพ การนิเทศงาน คุณลักษณะของผู้บริหาร ที่มีภาวะผู้นำ ความร่วมมือของบุคลากร และการประสานงานและติดต่อสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดในการบริหารจัดการโรงเรียน เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพเป็นผู้ที่มีเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจนและมีความมุ่งมั่นที่จะไปสู่เป้าหมายนั้นให้ได้ พุ่มเทพลงกายและความคิดอย่างเต็มกำลัง มีความเป็นผู้นำทางวิชาการสูง มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ รอบรู้ เป็นที่พึ่งทางวิชาการให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ มีความสามารถในการจัดการองค์กร บริหารจัดการให้มีครูสอนอย่างพอเพียง มอบหมายงาน ใ้บุคลากรได้เหมาะกับศักยภาพ สอดรับกับภาระและปริมาณงาน ใช้หลักการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมในการบริหาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา ทรัพย์เสถียร (2546) ที่พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น สุวิมล วงศ์วานิช (2543) ยังได้กล่าวว่า ความเป็นผู้นำของผู้บริหารและการสื่อสารที่ดี เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ทั้งยังสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพของ อังศัรวา วงศ์รักษา (2549) ที่พบว่า การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษานั้นผู้บริหารจะต้องมีการพัฒนาด้านภาวะผู้นำ โดยขวัญจิตต์ เนียมเมตุ (2552) ได้กล่าวว่าผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะผู้นำทางวิชาการสามารถพัฒนางานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงมีคุณภาพตามที่ต้องการ และยังสอดคล้องกับ Kijai (1984 อ้างถึงใน เยาวลักษณ์ แสงสร้อย, 2542) ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จใน 5 ปัจจัย ได้แก่ บรรยากาศของสถานศึกษา ภาพพจน์ของสถานศึกษา ความเป็นผู้นำทางวิชาการ ความสามารถในการคิดของ

ผู้บริหาร และความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับสถานศึกษา ซึ่งพบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับความสำเร็จสูงกว่าปัจจัยอื่นๆ นอกจากนั้น อติพร ทองหล่อ (2546) ได้กล่าวว่าวัฒนธรรมของโรงเรียนเป็นแบบแผนพฤติกรรมที่บุคลากรยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ กันเกิดจากความเชื่อ ค่านิยม และความคาดหวังจากผู้ปฏิบัติงานในองค์กรนั้น วัฒนธรรมของโรงเรียนที่ดีจึงส่งผลต่อพฤติกรรมที่ดีของบุคลากร ซึ่งนำไปสู่ประสิทธิผลของโรงเรียน โดย สยาม สุ่มงาม (2541) กล่าวว่าบุคลากรในสถานศึกษาที่เข้าใจและส่งเสริมซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน มีแบบแผนการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นความสำเร็จของงานเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นไปตามคำกล่าวของ พนม พงษ์ไพบูลย์ (2536) ที่ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการที่สำคัญสามประการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษาให้มีความสัมพันธ์และเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังสอดคล้องกับจรัส นองมาก (2531) ที่พบว่า การแนะนำด้านวิชาการเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา โดยสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลดี ผู้บริหารและครูจะร่วมมือกันให้คำแนะนำด้านวิชาการในการนำไปใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

4) ปัจจัยด้านครู ที่ประกอบด้วย ความรู้และประสบการณ์ของครูและคุณลักษณะของครู ซึ่งเป็นตามคำกล่าวของ Barber (2009) ที่ว่า “คุณภาพการศึกษาไม่สูงเกินไปกว่าคุณภาพของครู” (The quality of an education system cannot exceed the quality of its teachers) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า คุณภาพของการศึกษาย่อมขึ้นกับคุณภาพของครู หากครูทำหน้าที่ของครูได้อย่างมีคุณภาพ ย่อมเชื่อมั่นได้ว่าการศึกษาของชาติจะมีคุณภาพ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดใน การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่ต้องการได้ คือ ครู ซึ่งมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 2 ส่วน ได้แก่ คุณภาพของตัวครู และคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลของครู ครูที่ดีต้องมีความรักศรัทธาในอาชีพ เมตตาและเอาใจใส่ลูกศิษย์ เป็นแบบอย่างที่ดีของลูกศิษย์ หมั่นพัฒนาตนเอง

เข้ากับผู้ปกครองและชุมชนได้ดี และสิ่งสำคัญที่สุดคือ ครูต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน (ถ่ายทอดความรู้ และต่อยอดความรู้ให้ผู้เรียนได้) อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับประโยชน์ที่จะเกิดกับลูกศิษย์เป็นอันดับแรก และสอดคล้องกับจอร์ส นองมาก (2531) ที่กล่าวถึงปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา คือครูมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ อุทิศตนเองเพื่อการสอน ทั้งยังสอดคล้องกับพระมหาสุรพงษ์ กาญญ (2551) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาคือครูมีความสามารถในการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบ เข้าใจหลักสูตร และเป็นแบบอย่างที่ดี

5) ความเข้มแข็งของศิษย์เก่า กรรมการสถานศึกษา หน่วยงาน/องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน และชุมชนเครือข่ายที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับประวิดา มีเปี่ยมสมบูรณ์ ธร สุนทรายุทธ และ สมุท ขำนาญ (2556) ซึ่งพบว่าปัจจัยด้านชุมชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม และ ยังสอดคล้องกับ อังศัวรา วงศ์รักษา (2549) ที่เสนอว่าชุมชนควรให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมต่างๆ พร้อมทั้งมีการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2533) ที่ว่าความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ทั้งยังสอดคล้องกับพระมหาสุรพงษ์ กาญญ (2551) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาคือชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยร่วมบริจาคทรัพย์สินของ ช่างงาน และเป็นลูกจ้างรายเดือน รวมทั้งมณฑิพย์ ทรงกิตติพิศาล (2552) ที่พบว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย ทั้งยังสอดคล้องกับจอร์ส นองมาก (2531) ที่กล่าวถึงความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่าการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนจะทำให้โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชนในทุกๆ ด้าน

6) ความพร้อมและความร่วมมือของผู้ปกครองในการดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือนักเรียนทั้งในด้านพฤติกรรมและการเรียน และความร่วมมือกับกิจกรรมของโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครอง มีบทบาทที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สาลินี วงษ์แสง (2546) ที่พบว่าปัจจัยด้านครอบครัว มีอำนาจในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Morrow and Wilson (1991) ที่พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีพ่อแม่ที่ให้คำแนะนำ ยอมรับ แสดงความสนใจ และเข้าใจ ทำให้มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีพ่อแม่ที่ชอบชมเชย เข้มงวดกวดขันเด็กจนเกินไป ลงโทษเด็กบ่อยๆ หรือให้ความคุ้มครองเด็กมากเกินไปจนเกินไปจนเด็กมีความดื้อรั้นและขัดแย้งกัน และสอดคล้องกับสมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2541) ที่กล่าวถึงสถานศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องเป็นสถานศึกษาที่มีความร่วมมือระหว่างบ้านและสถานศึกษา

7) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ความพร้อมของระบบสนับสนุนการเรียนการสอน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับประวีตา มีเปี่ยมสมบูรณ์ ธร สุนทรายุทธ และ สมุทธ ชำนาญ (2556) ที่พบว่า ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสามารถร่วมพยากรณ์มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมได้ ทั้งนี้เพราะอาคารสถานที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐาน ประกอบไปด้วยอาคารที่ใช้ทำการเรียนการสอน อาคารประกอบอื่นๆ รวมทั้งบริเวณโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมที่ดีย่อมจะส่งผลให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามทั้งทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และ สังคมอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับอุทัย บุญประเสริฐ (2543) ซึ่งกล่าวว่าสถานศึกษาที่ดีควรมีลักษณะที่ดี 10 ประการดังนี้ 1) ความเพียงพอ หมายถึง พื้นที่มีอาคาร ห้องเรียน และอุปกรณ์ต่างๆ อย่างเพียงพอ 2) ความเหมาะสม หมายถึง ความเหมาะสมในการเลือกที่ตั้งของโรงเรียน ลักษณะของพื้นที่ การจัดห้องต่างๆ เป็นต้น 3) ความปลอดภัย หมายถึง การป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายต่างๆ 4) สุขลักษณะ หมายถึง การพิจารณาส่งเสริมในด้านสุขภาพและอนามัยให้เป็นหลัก

5) ระยะทางการติดต่อ หมายถึง เส้นทางจากบ้านมาโรงเรียนหรือจากจุดต่างๆ ในบริเวณโรงเรียน 6) การยืดหยุ่นได้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพื้นที่นั่งกันห้องหรืออุปกรณ์เครื่องใช้ให้ได้ประโยชน์แก่กิจกรรมหลายๆ อย่าง 7) ประสิทธิภาพ หมายถึง การใช้พื้นที่อาคาร อุปกรณ์ต่างๆ ให้ได้ผลเต็มที่ 8) การประหยัด หมายถึง การวางแผนผังบริเวณออกแบบอาคารให้คุ้มค่ากับเงินที่ลงทุนไปและเสียค่าบำรุงน้อย 9) การขยายตัว หมายถึง การขยายตัวของบริเวณและอาคารโดยมี การออกแบบที่เหมาะสม ขยายตัวได้ง่าย และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย และ 10) รูปร่างหมายถึง การวางบริเวณโรงเรียน อาคาร การตกแต่งภายในและภายนอกให้เป็นที่ชื่นชมแก่ผู้พบเห็น และสอดคล้องกับสมมติ สันธุระเวช (2541) ที่กล่าวถึงสถานศึกษาที่มีคุณภาพว่าจะต้องเป็นสถานศึกษาที่มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งยังสอดคล้องกับ พระมหาสงพรการุณ (2551) ที่พบว่าการจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่ดี การใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม และการมีอุปกรณ์ที่เพียงพอเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา

8) ความพร้อมของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับประวัติ มีเปี่ยมสมบูรณ์ ธร สุนทรายุทธ และ สมุทร ชำนาญ (2556) ที่กล่าวว่า ปัจจัยด้านนักเรียนสามารถร่วมพยานมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถม ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมได้ ทั้งนี้เพราะนักเรียนนับเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อโรงเรียน เป็นความสามารถของโรงเรียนในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เสริมสร้างและฝึกอบรมให้นักเรียนมีความรู้ มีเหตุผล มีคุณธรรม มีความประพฤติดี และมีทักษะในการเรียนต่อไป

9) ระบบการส่งต่อและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์ (2538) ที่กล่าวว่าความสามารถของนักเรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา ปัจจัย ความแตกต่างระหว่างบุคคลนั้นเกิดจากสาเหตุใหญ่ๆ ได้แก่ กรรมพันธุ์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งความแตกต่างระหว่างนักเรียนนั้น ถ้าได้รับการพิจารณาก่อนการสอนจะทำให้ครูทราบความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน เพื่อนำมาวางแผน การดำเนินการสอนว่าจะสอน

อย่างไรให้เหมาะสมกับนักเรียน ให้นักเรียนทำงานได้อย่างเหมาะสมและตรงกับความสามารถและควรได้รับการส่งเสริมให้มีศักยภาพมากขึ้นให้เท่าเทียมกันกับนักเรียนคนอื่น ๆ ส่งผลให้บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนราบรื่นยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับมโนทัศน์ ทฤษฎีจิตพิศาล (2552) ที่พบว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การวิจัยครั้งนี้พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับคุณภาพและพัฒนาการของระดับคุณภาพที่แตกต่างกันตามปัจจัยทางกายภาพทั้งในด้านที่ตั้ง ขนาด ระดับชั้น สังกัด ภูมิภาค จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา จำนวนครูผู้สอน และจำนวนนักเรียน และแตกต่างกันตามปัจจัยอื่นๆ ที่ประกอบด้วย การพัฒนาโรงเรียนตามข้อเสนอแนะจากประเมินคุณภาพ การวางแผนดำเนินงานของโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารและผู้บริหาร ปัจจัยเกี่ยวกับครู ความเข้มแข็งของศิษย์เก่า ความเข้มแข็งของกรรมการสถานศึกษา หน่วยงาน/องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน และชุมชนเครือข่าย ความพร้อมและความร่วมมือของผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมรอบโรงเรียน ความพร้อมของระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล ความพร้อมของนักเรียน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องตั้งแต่องค์กรศึกษานิเทศก์ ต้นสังกัด และโรงเรียน ควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปกำหนดแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับผลการวิจัยในแต่ละประเด็น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. เมื่อ สมศ. ได้นำข้อเสนอแนะในการดำเนินการเพื่อประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้แล้ว ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลการดำเนินการว่าเกิดความสำเร็จ จุดอ่อน จุดแข็ง หรือปัญหาในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างไร เพื่อนำมาผลการวิจัยที่ได้มากำหนดแนวทางการดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคุณภาพและพัฒนาการของระดับคุณภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญจิตต์ เนียมเกตุ. (2552). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต3.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553.** กรุงเทพฯ : พรินทวนกราฟฟิค.
- จรัส นองมาก. (2531). ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของครูกับพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่. **วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน.** 1(3): 6-9
- ประวิตา มีเปี่ยมสมบุญ ธร สุนทรายุทธ และสมุทรา ชำนาญ. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม. **วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย บุรพา.** 7(1): 91-102.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2536). **คิดแบบอินเดีย.** สยามโพสต์. (7): 27.
- พระมหาสพรพงษ์ การุณ. (2551). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี: กรณีศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี วัดตากฟ้า อำเภอดากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- เพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, สถาบัน. (2015). **PDCA หัวใจสำคัญของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง.** สืบค้นจาก <http://www.ftpi.or.th/2015/2125>.

มนทิพย์ ทรงกิตติพิศาล. (2552). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศ** ไทย. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เยาวลักษณ์ แสงสร้อย. (2542). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยการวิเคราะห์ด้วยโมเดลเชิงเส้นระดับลดหลั่น**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), สำนักงาน. (2555). **คู่มือผู้ประเมินเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2554-2558)**. กรุงเทพฯ:

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2554). **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. (2541). การประกันคุณภาพการศึกษา. **วารสารการพัฒนการศึกษา**, 20(58): 45-58.

สยาม สุ่มงาม. (2541). กระบวนการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนนาร่อง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สาลินี วงษ์เส็ง. (2546). **ปัจจัยที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขตการศึกษา 12**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สุพัตรา ทรัพย์เสถียร. (2546). การพัฒนาโมเดลเชิงประสิทธิภาพในการประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประยุกต์
โมเดลสมการโครงสร้างเชิงพหุ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์. (2538). วิธีการสอน Teaching methods. ปทุมธานี : สกายบุ๊กส์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2543). รายงานการวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาระบบการ
ประเมินผลภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ.
- อติพร ทองหล่อ. (2546). รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจอาจารย์พยาบาล
สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อังค์วรา วงษ์รักษา. (2549). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา
คุณภาพสถานศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานจากการประเมินคุณภาพ
ภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.
กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา.
- อำรุง จันทวานิช. (2542). การศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: โอเอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- อำรุง จันทวานิช. (2547). แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่...
โรงเรียนคุณภาพ. กรุงเทพฯ:สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา.
- Barber and Michael. (2009). The Challenge of Achieving World Class
Performance: Education in the 21st Century. Minneapolis.
- Morrow and Wilson. (1961). A review of children's reports of parent behaviors.
Psychological Bulletin, 71(3): 222-236.

โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับของปัจจัยคุณภาพนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
THE MULTI-LEVEL STRUCTURAL EQUATION MODEL OF QUALITY
OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN THE THREE SOUTHERN
BORDER PROVINCES

สุภาพร จันทรคีรี กศ.ม. (Suphaporn Chantarakee, M.Ed.)^{1*}

รัตนะ บัวสนธ์ กศ.ด. (Rattana Buosonte, Ed.D.)^{2*}

ปกรณь ประจัญบาน กศ.ด. (Pakorn Prachanban, Ph.D.)^{3*}

เอี่ยมพร หลินเจริญ กศ.ด. (Aumporn Lincharearn, Ph.D.)^{4*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับของคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในระดับนักเรียน และระดับห้องเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 45 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1,523 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัด ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

¹ นักศึกษาปริญญาเอก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

² ศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

³ รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบวัดความสามารถในการเรียนรู้ แบบวัดความสามารถในการวางแผนการทำงาน แบบวัดความสามารถในการตัดสินใจ แก้ปัญหา แบบวัดความถนัดทางการเรียน แบบวัดแรงจูงใจในการเรียน แบบสอบถาม กระบวนการเรียนรู้ แบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายในบ้าน แบบสอบถาม สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และแบบสอบถามคุณภาพการสอนของครู การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับ (MCFA) และการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างพหุระดับ (The Multilevel Structural Equation Model : MSEM)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์พบว่าโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความตรงเชิงโครงสร้างหรือมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และสามารถแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุได้ทั้งในระดับนักเรียนและระดับห้องเรียน โดยพิจารณาจากค่าดัชนีที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ $\chi^2 = 529.274$, $df = 136$, $p = 0.000$ ดัชนี CFI = 0.970, TLI = 0.950, RMSEA = 0.044, SRMR_w = 0.033, SRMR_b = 0.173 และ $\chi^2/df = 3.89$

2. ตัวแปรระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ กระบวนการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมภายในบ้าน โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.763 และ 0.243 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ สภาพแวดล้อมในห้องเรียน และภูมิหลังของครู โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.982 และ -0.405 ตามลำดับ ทั้งนี้ชุดของตัวแปรทำนายระดับนักเรียนและระดับห้องเรียนสามารถอธิบายความแปรปรวนในคุณภาพนักเรียนได้ร้อยละ 78.90 และ 92.60

คำสำคัญ : โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ , คุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

Abstract

The purposes of this research were to develop and test the validity of the multi-level structural equation model quality of secondary school students in the three southern border provinces with empirical data and to study the factors that influence on quality of secondary school students according the levels of the students and the classrooms. The sample consisted of 45 teachers and 1,523 students in the 2nd semester of academic year 2016 under the office of the basic education commission In Yala, Pattani and Narathiwat, obtained from using the multi-stage random sampling technique. The instruments used in the study include: a scale on capability test, a scale on planning ability, a scale on decision making, a scale on scholastic aptitude, a scale on motivation to learn, a scale of learning process, a scale of the home environment, a scale of environment in the classroom and a scale of teaching quality by teachers. The collected data were analyzed using descriptive statistics, multiple correlation coefficient analysis, confirmatory factor analysis, multilevel confirmatory analysis, and multi-level structural equation model analysis.

The results of the study were as follows:

1. The analysis found that the multi-level structural equation model quality of secondary school students in the three southern border provinces showed a constructed validity or was in congruence with the empirical data and showed causal relationship both at the student and classroom levels with the researcher-established hypothesis. They were considered from indices used for checking validity of the model: $\chi^2 = 529.274$, $df = 136$, $p = 0.000$,

CFI = 0.970, TLI = 0.950, RMSEA = 0.044, SRMR_w = 0.033, SRMR_b = 0.173 ,
 $\chi^2/df = 3.89$

2. The student variables that statistically significant affecting quality of students included: learning process, the home environment with total effect sizes of 0.763 and 0.243 respectively. In addition, the variables at the classroom level that statistically significant affecting quality of students included environment in the classroom and background of teacher with total effect sizes of 0.982 and -0.405 respectively. The set of variables predicting at the student and the classroom levels explained variance of quality of students (r^2) at 78.90 percent and 92.60 percent, respectively.

Keywords: Multi-level structural equation model, quality of secondary school students

บทนำ

การศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะการศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถนำพาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองขึ้นได้ โดยการศึกษาที่มีเป้าหมายให้ทุกคนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ทุกคนต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพในทุกระดับชั้นอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยปัจจัยสำคัญที่สุด คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการสร้างองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งบทบาทหลักจะตกอยู่กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่ต่างต้องเร่งพัฒนาคนให้มีความสามารถ มีองค์ความรู้ที่จำเป็นส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการปรับปรุงในหลายด้าน ได้แก่ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลาง การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การยกระดับมาตรฐานการศึกษา การ

พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) ทั้งนี้การปรับปรุงพัฒนาในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นล้วนมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ คุณภาพผู้เรียน

ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงเป็นประเด็นที่ทุกฝ่ายจับตามองและให้ความสำคัญ หลังจากประเทศไทยประกาศเดินหน้าเรื่องการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา และได้ดำเนินการปฏิรูปหลายด้าน เช่น การพัฒนาหลักสูตร การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การลงทุนด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพิ่มขึ้น ฯลฯ โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยจะเห็นได้ว่า คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยมีการส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยหลายด้านที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพในการพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตลอดจนการบริหารจัดการต่างๆ ที่ส่งผลต่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จากความสำคัญดังกล่าว คุณภาพของผู้เรียนจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะในยุคปฏิรูปการศึกษา หรือการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 เป้าหมายสำคัญอยู่ที่นักเรียน กระบวนการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการพัฒนาต่าง ๆ ก็เพื่อสร้างผู้เรียนในประเทศให้มีคุณภาพในทุกๆ

ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยเป็นพื้นที่ ที่มีสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมที่พิเศษ มีปัญหาเฉพาะที่แตกต่างจากภูมิภาคอื่น ๆ และมีรูปแบบการจัดการศึกษาในระดับพื้นฐานที่มีความหลากหลายมาก ได้แก่ โรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนเอกชน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สถาบันศึกษาปอเนาะ ศูนย์ฝึกอบรมจริยธรรมและศาสนาอิสลาม (ตาดีกา) โรงเรียนปริยัติธรรมสำนักศาสนศึกษา และศูนย์ศึกษาพระพุทธรศาสนาวันอาทิตย์ เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548) ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา พบว่า เด็กที่จบช่วงชั้นที่ 1 หรือระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ในสามจังหวัดชายแดนใต้ อ่านไม่ออก และเขียนไม่ได้เฉลี่ยทั้ง 3 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 33.72 ส่วนคะแนนสอบวัดผลทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน 3 วิชาหลัก ปีการศึกษา 2557 พบว่านักเรียนจากทั้งโรงเรียนรัฐและเอกชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีคะแนนต่ำกว่าพื้นที่อื่น ๆ (ยกเว้นวิชาภาษาอังกฤษ) โดยเฉพาะภาษาไทยที่ต่ำกว่าค่อนข้างมาก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) นอกจากนี้ปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนใต้ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษามาตลอด ทั้งยังเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาคุณภาพครู คุณภาพนักเรียนในสามจังหวัดชายแดนใต้ และจากรายงานการวิจัยของสำนักงานทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ. ,2557) ด้านนักเรียน ยังพบว่า นักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ได้เรียนไม่เต็มที่อันเนื่องจากสถานการณ์ในพื้นที่

จากหลักการสำคัญเกี่ยวกับความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และผลกระทบของสภาพปัญหาความด้อยคุณภาพของนักเรียนในพื้นที่ซึ่งเป็นผลอันเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งผู้วิจัยมีความเชื่อว่าประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิเคราะห์จะสามารถตอบคำถามวิจัยที่เป็นสารสนเทศสำคัญให้สถานศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปสู่ความเป็นเลิศได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับของคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในระดับนักเรียน และระดับห้องเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 576 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ศึกษาภาคเรียนที่ 2 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 24,083 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ประกอบด้วย ครูผู้สอน จำนวน 45 คน และนักเรียน จำนวน 1,523 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ หรือตัวแปรพยากรณ์ มี 8 ตัวแปร แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่

3.1.1 ตัวแปรอิสระระดับนักเรียน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียน จำนวน 5 ตัวแปร คือ

3.1.1.1 แรงจูงใจในการเรียน

3.1.1.2 ความถนัดทางการเรียน

3.1.1.3 กระบวนการเรียนรู้

3.1.1.4 อาชีพของผู้ปกครอง

3.1.1.5 สภาพแวดล้อมภายในบ้าน

3.1.2 ตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณลักษณะครูผู้สอน จำนวน 3 ตัวแปร

3.1.2.1 คุณภาพการสอน

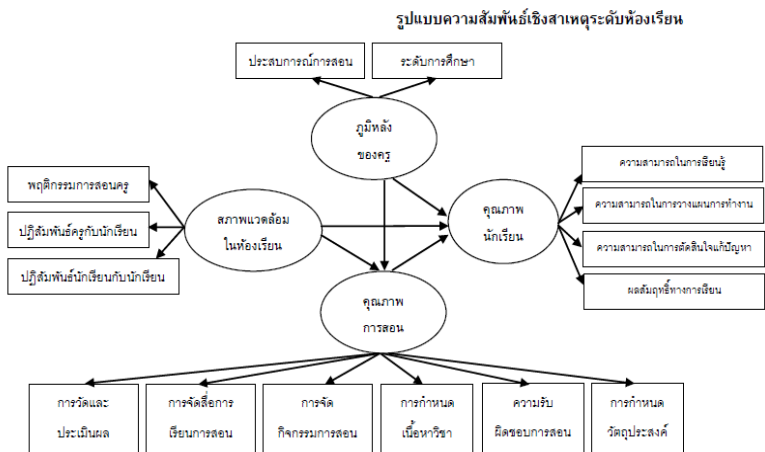
3.1.2.2 ภูมิหลังของครู

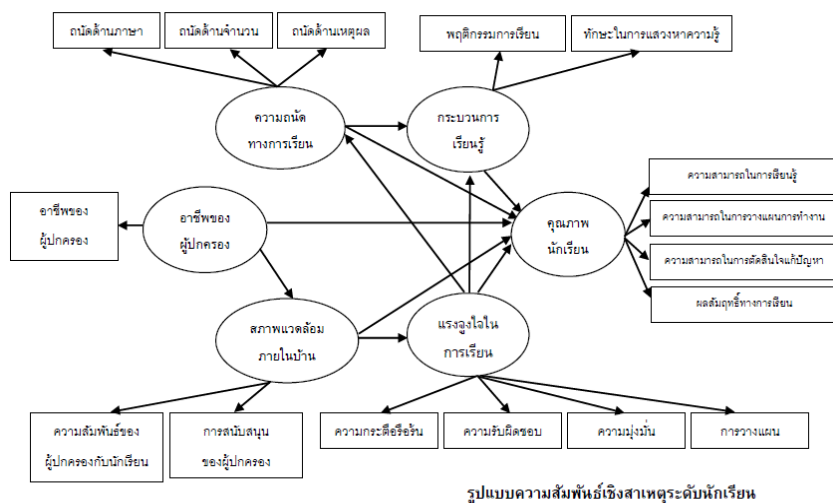
3.1.2.3 สภาพแวดล้อมในห้องเรียน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสาม จังหวัดชายแดนใต้ โดยวัดจาก 1) ความสามารถในการเรียนรู้ 2) ความสามารถในการวางแผนการทำงาน 3) ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา และ 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรพหุระดับที่มีอิทธิพลต่อ
คุณภาพนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือวิจัยจำนวน 2 ชุด แบ่งออกเป็นดังนี้

1.1 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ประกอบด้วย

1.1.1 แบบสอบถาม สภาพแวดล้อมภายในบ้าน แรงจูงใจในการเรียน กระบวนการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมในห้องเรียน ความสามารถในการเรียนรู้ และความสามารถในการวางแผนการทำงาน

1.1.2 แบบทดสอบ ความถนัดด้านภาษา ความถนัดด้านจำนวน ความถนัดด้านเหตุผล และความสามารถในการแก้ปัญหา

1.2 แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน ประกอบด้วย แบบสอบถาม ภูมิหลังของครู และคุณภาพการสอน

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) และค่าความเที่ยงทั้งฉบับของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

แบบสอบถาม	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเที่ยง
1. สภาพแวดล้อมภายในบ้าน	0.348-0.555	0.877
2. แรงจูงใจในการเรียน	0.444-0.792	0.939
3. กระบวนการเรียนรู้	0.424-0.696	0.911
4. สภาพแวดล้อมในห้องเรียน	0.367-0.728	0.892
5. ความสามารถในการเรียนรู้	0.223-0.535	0.671
6. ความสามารถในการวางแผนการทำงาน	0.406-0.674	0.760
7. คุณภาพการสอนของครู	0.254-0.607	0.674

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวัดคุณภาพ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

แบบทดสอบ	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเที่ยง
	ง่าย	ง่าย	
1. ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา	0.567-0.800	0.222-0.889	0.768
2. ความถนัดทางด้านจำนวน	0.267-0.733	0.278-0.745	0.688
3. ความถนัดทางด้านภาษา	0.233-0.667	0.375-0.889	0.848
4. ความถนัดทางด้านเหตุผล	0.227-0.893	0.238-0.607	0.722

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์ความถี่และร้อยละของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้น อาชีพผู้ปกครอง และครู จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) คะแนนสูงสุด (Max) คะแนนต่ำสุด (Min) ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพนักเรียน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เพื่อตอบจุดมุ่งหมายของการวิจัยประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พหุระดับ ผลการพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ ของปัจจัยคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง เป็นการนำเสนอเพื่อให้ทราบ ลักษณะของข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอด้วยสถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามระดับชั้น และอาชีพผู้ปกครอง จำนวนนักเรียน 1,523 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อพิจารณาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียน พบว่า จำนวนนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ชั้น ม.2 รองลงมา คือ ม.3 และ ม.1 ตามลำดับ และนักเรียนส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีอาชีพไม่รับราชการ มีรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้น และอาชีพผู้ปกครอง

ตัวแปร	นักเรียน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับชั้น		
ม.1	196	12.87
ม.2	712	46.75
ม.3	615	40.38
รวม	1,523	100.00
อาชีพของผู้ปกครอง		
รับราชการ	238	15.63
ไม่รับราชการ	1,285	84.37
รวม	1,523	100.00

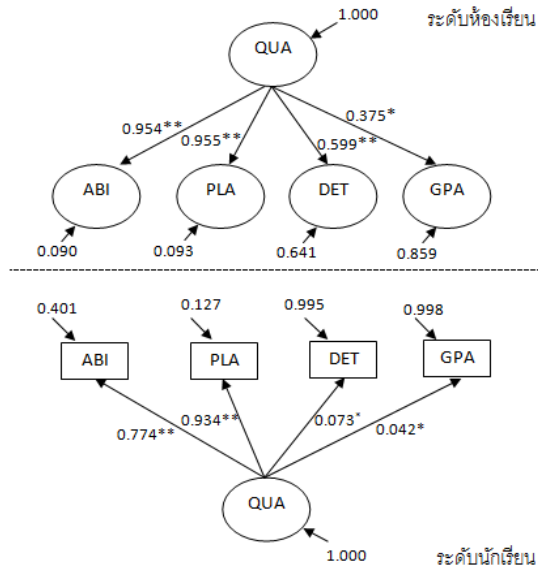
1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา จำนวนครู 45 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อพิจารณาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับครู พบว่า ครูโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และส่วนใหญ่มักรับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของครู จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา

ตัวแปร	ครู	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	13	28.89
หญิง	32	71.11

รวม	45	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	36	80.00
ปริญญาโท	9	20.00
ปริญญาเอก	-	-
รวม	45	100.00

2. จากการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัด พบว่า โมเดลการวัดพหุระดับคุณภาพนักเรียน มีความตรงเชิงโครงสร้างหรือมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถวัดได้ทั้งระดับนักเรียนและระดับห้องเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ $\chi^2 = 2.583$, $df = 4$, $p = 0.6298$, $\chi^2/df = 0.646$, $CFI = 1.000$, $TLI = 1.003$, $RMSEA = 0.000$, $SRMR_w = 0.000$, $SRMR_b = 0.034$ และตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีค่าสหสัมพันธ์ภายในชั้น (ICC) มากกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ภายในโครงสร้างมีความแปรปรวนทั้งในระดับนักเรียนและระดับห้องเรียนจึงเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์พหุระดับ

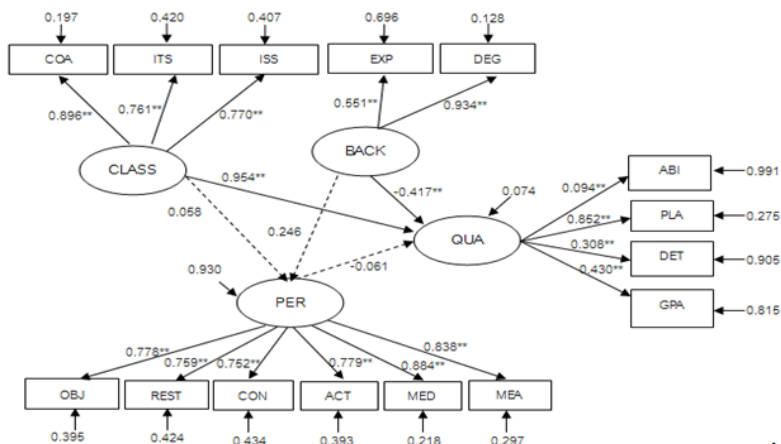

$$\chi^2 = 2.583, df = 4, p = 0.6298, \chi^2/df = 0.646, CFI = 1.000, TLI = 1.003, \\ RMSEA = 0.000, SRMR_w = 0.000, SRMR_b = 0.034$$

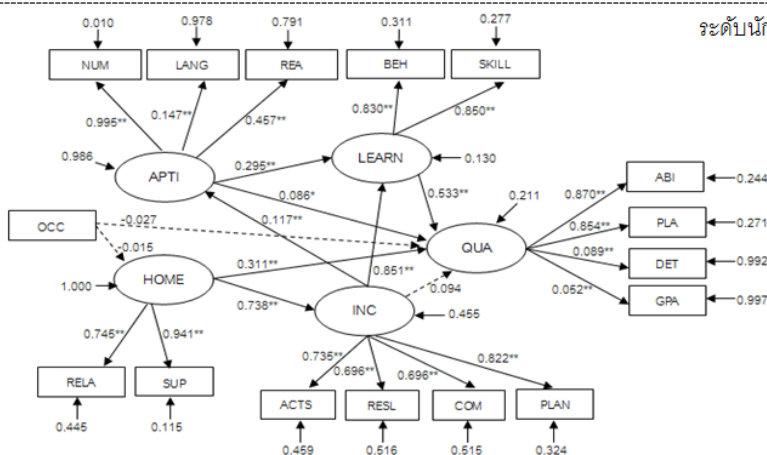
ภาพที่ 2 โมเดลการวัดพระระดับคุณภาพนักเรียน

3. ผลการวิเคราะห์พบว่า โมเดลสมการโครงสร้างพระระดับของปัจจัยคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความตรงเชิงโครงสร้างหรือสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และสามารถแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุได้ทั้งในระดับนักเรียนและระดับห้องเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ $\chi^2 = 529.274$, $df = 136$, $p = 0.000$, $CFI = 0.970$, $TLI = 0.950$, $RMSEA = 0.044$, $SRMR_w = 0.033$, $SRMR_b = 0.173$ และ $\chi^2/df = 3.89$ จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ กระบวนการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมภายในบ้าน โดยมีค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.553 และ 0.311 ตามลำดับ และตัวแปรระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความถนัดทางการเรียน โดยมีค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.086

ส่วนตัวแปรระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนที่ระดับ .01 ได้แก่ ภูมิหลังของครู และ สภาพแวดล้อมในห้องเรียน โดยมีค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ -0.417 และ 0.957 ตามลำดับ ทั้งนี้ชุดของตัวแปรทำนายระดับนักเรียนและระดับห้องเรียนสามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพนักเรียนได้ร้อยละ 78.90 และ 92.60 ตามลำดับ

ระดับห้องเรียน

ระดับนักเรียน

$\chi^2 = 529.274$, $df = 136$, $p = 0.000$, CFI = 0.970, TLI = 0.950, RMSEA = 0.044, SRMRw = 0.033,

SRMRb = 0.173 และ $\chi^2/df = 3.89$

ภาพที่ 3 โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับคุณภาพนักเรียน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่นำเสนอข้างต้นนั้น โดยภาพรวมแล้วสอดคล้องกับกรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยดังกล่าวยังมีประเด็นที่น่าสนใจ 2 ประเด็น ดังนี้ประเด็นที่ 1 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน และ ประเด็นที่ 2 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน

1. ผลการวิเคราะห์ตัวแปรระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ตัวแปรกระบวนการเรียนรู้ ความถนัดทางการเรียน สภาพแวดล้อมทางบ้าน มีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางตรงต่อคุณภาพนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า แรงจูงใจในการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในระดับนักเรียน ทั้งนี้เพราะกระบวนการเรียนรู้ ความถนัดทางการเรียน และสภาพแวดล้อมทางบ้าน คือ กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นลำดับขั้นตอนถือเป็นสิ่งที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหมาย (มาลินี จุฑะรพ, 2547) ซึ่งสอดคล้องกับ สมิธ (Smith, 1970) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนที่ดี ครูสอนจำเป็นต้องช่วยให้นักเรียนสามารถจัดระบบวิธีเรียนให้มีประสิทธิภาพเนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ดี ย่อมส่งผลให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของทรายทอง พวกสันเทียะ (2542) ได้ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาแคลคูลัส พบว่า เวลาที่ใช้ในการศึกษาเพิ่มเติมเป็นสาเหตุทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขามัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น นอกจากนี้ยังมีผู้ศึกษาวิจัยของมิญช์มนัสวรรณมหินทร์ (2544) ได้ศึกษารูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า แรงจูงใจมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ส่วนความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียนมีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า แรงจูงใจ คือ ความต้องการในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย แรงจูงใจคือ ความต้องการของบุคคลในการฝ่าฟันอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อและต้องการ

ทำงานให้สำเร็จลุล่วงบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนจึงจะมีพฤติกรรมที่ดี ตลอดจนทำให้ตนเองประสบความสำเร็จในการเรียนได้สูงสุด นอกจากนี้ ศรีนวล วรณสุธี (2536) ได้วิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยุทธ ทองทิพย์ ได้ศึกษา รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่าความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการวิจัยของ มิญช์มนัส วรณมรินทร์ (2544) ได้ศึกษารูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนิสิตภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. ผลการวิเคราะห์ตัวแปรระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ตัวแปรภูมิหลังของครู สภาพแวดล้อมในห้องเรียน คุณภาพการสอน ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการสอนมีอิทธิพลต่อคุณภาพนักเรียน ทั้งนี้เพราะกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นจากการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนโดยอาศัยครูผู้สอนเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน หรือกิจกรรมเสริมนอกห้องเรียน โดยมุ่งให้เกิดการเรียนรู้ในผู้เรียน เมื่อครูมีความตั้งใจในการเรียนการสอน เอาใจใส่ในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นลำดับขั้นอย่างสมเหตุสมผล ตั้งแต่ การกำหนดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของวิชา การกำหนดเนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ย่อมส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียน ส่วนในด้านคุณวุฒิของครูก็ถือได้ว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญสำหรับครูผู้สอน ประสบการณ์ในการปฏิบัติการสอน ทำให้ครูผู้สอนเกิดทักษะในการให้ความรู้ด้วยวิธีการสอนที่หลากหลาย เมื่อมีการบูรณาการเกิดขึ้นการจัดกิจกรรมในห้องเรียนก็สามารถทำให้เกิดผลในตัวผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ Alexander (2004) ได้

กล่าวว่า คุณวุฒิของครูถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง การที่นักเรียนได้รับการสอนจากครูที่จบในสาขาและมีระดับการศึกษาที่สูงถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อลักษณะของครู ทั้งนี้เมื่อครูได้ศึกษาในสาขาที่ได้เรียนจบและได้รับหนังสือรับรองคุณวุฒิในสาขาวิชาที่ตนมีความรู้ก็จะสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Greenberg et al. (2004) ที่ได้พบว่า คุณวุฒิด้านสาขาวิชาที่สอนของครูมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงกับคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ และไม่ว่าจะเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาเอกหรือวิชาโท นอกจากนี้จากการวิจัยของนวลพรรณ วรณสุธี (2553) ศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครู มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom, 1976) และรูปแบบของแคโรล (Carroll, 1963) พบว่า คุณภาพการสอนเป็นหัวใจสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2532) ได้รายงานผลการวิจัย ว่า ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอน และส่งผลทางอ้อมผ่านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ และยังมีงานวิจัยอีกหลายเรื่องที่แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพในการสอนของครูมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น งานวิจัยของจอห์นสตัน (Johnston, 1979) ที่ศึกษาสภาพการเรียนการสอน พบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนเป็นระยะเวลามากกว่า 9 ปี ที่ผลงานทางด้านการสอนที่ดีกว่าครูที่สอนในโรงเรียนน้อยกว่า 9 ปี

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างระดับนักเรียน และระดับห้องเรียนที่มีต่อคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า มี

ปัจจัยสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรง คือ กระบวนการเรียนรู้ ความถนัดทางการเรียน สภาพแวดล้อมภายในบ้าน และอิทธิพลทางอ้อม คือ แรงจูงใจในการเรียน ส่วน อาชีพ ผู้ปกครองไม่มีทั้งอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม ฉะนั้นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาควรพิจารณาจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามปัจจัยสาเหตุอย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและคงทน

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยระดับห้องเรียนมีอิทธิพลต่อคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า มีปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรง คือ ภูมิหลังของครู สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ฉะนั้นต้องพิจารณาคัดเลือกครูผู้สอนที่มีความเป็นครูมืออาชีพ คือ มีความรู้ สามารถถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาตนเองตลอดเวลา มีความรับผิดชอบ และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยแบบพหุระดับที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพนักเรียนในคุณลักษณะด้านอื่น ๆ เช่น คุณลักษณะด้านดี คุณลักษณะด้านมีสุข เพิ่มเติม หรือไม่ควรมีการศึกษาคุณลักษณะนักเรียนครบทั้ง 3 ด้าน คือ เก่ง ดี และมีสุข

2. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับนักเรียนและระดับห้องเรียนที่ผลการวิเคราะห์อิทธิพลสัมพันธ์พบว่าตัวแปรบางตัวมีความแปรปรวนเหลืออยู่ จึงสมควรที่จะค้นหาตัวแปรอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นระดับเดียวกัน หรือ ระดับที่สูงกว่ามาอธิบายความแปรปรวนนั้น

3. ควรมีการพัฒนาเครื่องมือและวิธีการวัดคุณภาพนักเรียนตามหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถวัดได้ตรงและง่ายขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล.

(วันที่ 12 กันยายน 2557– 12 กันยายน 2558). ผลงานรัฐบาลครบรอบ 1 ปี

กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นจาก

http://www.moe.go.th/moe/upload/news_policyPRAYUT/FileUpload/43356-4624.pdf

ทรายทอง พวกสันเทียะ. (2542). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาแคลคูลัส 1 ของนักเรียนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นวลพรรณ วรณสุธี. (2553). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบพหุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคอมพิวเตอร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 : วิจัยเชิงผสม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.

ประโยชน์ คุปต์กาญจนกุล. (2532). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสาเหตุของประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มาลินี จุฑะรพ. (2547). สังคมวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.

มิถุนันต์ วรณมทินทร์. (2544). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มี อิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2557). ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ ปีการศึกษา 2556 บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). มาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). รายงานการประเมินผลการมีส่วนร่วม
ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

ศรีนวล วรรณสุธี. 2536. รูปแบบขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเรียนวิชา
ภาษาอังกฤษระดับ ประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยนเรศวร.

Alexander, C. (2004). Does Teacher Certification Matter? Teacher Certification
and Middle School Mathematics Achievement in Texas[Online].
Available from:
[http://www.sedl.org/pubs/policyresearch/resources/AERA-
2004.pdf](http://www.sedl.org/pubs/policyresearch/resources/AERA-2004.pdf)[2017, May 4].

Bloom, B.S. (1976). Human Characteristic and School Learning. New York :
McGraw-Hill.

Carroll, John B. (1963). A model of school learning. Teacher College Record,
7(2), 585-595.

Greenberg et al. (2004). Teacher Quality Measures and Student Achievement
in Mathematics [Online] .Available from:
[http://www.ascd.org/portal/site/ascd/template.MAXIMIZE/menuitem.1
eb2de4](http://www.ascd.org/portal/site/ascd/template.MAXIMIZE/menuitem.1eb2de4) [2017, May 4].

Jackston, M.F. (1979). Discharge Planning : Issue and Challenges for
Gerontological Nursing : A critiques of the literature. Journal of
Advanced Nursing. 19(3) : 492-502.

Smith, Samuel. 1970. Best Methods of Study. London : Barnes & Nobel , Inc,
book.

**คุณค่าตราสินค้าในมุมมองของผู้บริโภคสำหรับแหล่งท่องเที่ยว:
บทบทวนวรรณกรรม กรอบแนวคิด และแบบจำลองที่นำเสนอใหม่
(Customer-based Brand Equity for Tourism Destination:
Literature Review, Conceptual Framework, and Proposed Model)**

วสันต์ จันทร์ประสิทธิ์

สราวุธ อนันตชาติ

บทคัดย่อ

บทความนี้กล่าวถึงการนำแนวคิดคุณค่าตราสินค้าในมุมมองของผู้บริโภค มาปรับใช้ในบริบทของการท่องเที่ยว หรือที่เรียกว่า “คุณค่าตราสินค้าในมุมมองของผู้บริโภคสำหรับแหล่งท่องเที่ยว (Customer-based Brand Equity for Tourism Destination: CBBETD)” ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินประสิทธิภาพการบริหารตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวขององค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบว่าการรับรู้ต่อแหล่งท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นตราสินค้าในมุมมองต่างๆ ของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับเอกลักษณ์ตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักการตลาด หรือผู้จัดการแหล่งท่องเที่ยวกำหนดขึ้นหรือไม่ และมีองค์ประกอบใดบ้างที่มีอิทธิพล หรือส่งผลให้เกิดเป็นมูลค่าเพิ่ม (Added Value) ของแหล่งท่องเที่ยว อันเนื่องมาจากชื่อของแหล่งท่องเที่ยว เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทเดียวกัน โดยเนื้อหาในบทความศึกษาค้นคว้าจากการวิเคราะห์เนื้อหาที่เป็นการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าตราสินค้าในมุมมองของผู้บริโภค สำหรับแหล่งท่องเที่ยว

วสันต์ จันทร์ประสิทธิ์ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
สราวุธ อนันตชาติ รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการโฆษณา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ซึ่งเนื้อหาในบทความนี้ สี่ส่วนหลักคือ 1) ที่มาและวิวัฒนาการของการศึกษาด้าน CBBETD 2) จุดเน้น ความเหมือน และความต่างของการศึกษาเกี่ยวกับ CBBETD โดยนักวิชาการกลุ่มต่างๆ และ 3) รายละเอียดของข้อเสนอแบบจำลอง CBBETD ที่ผู้เขียนนำเสนอขึ้นใหม่ ซึ่งมีทั้งหมดหกองค์ประกอบหลัก โดยองค์ประกอบที่ผู้เขียนนำเสนอขึ้นใหม่คือ ความเชื่อถือได้ของตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว และการรับรู้ความคุ้มค่าตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งในองค์ประกอบหลังนี้ได้เพิ่มเติมมิติการประเมินให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: คุณค่าตราสินค้าในมุมมองผู้บริโภค, การท่องเที่ยว, การสื่อสารการตลาด, แบบจำลองใหม่, แหล่งท่องเที่ยว, ตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว

ปฐมบท: การนำแนวคิดตราสินค้ามาประยุกต์ใช้ในบริบทแหล่งท่องเที่ยว

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การสร้างตราสินค้าคือวิธีการอันทรงพลังในการสร้างความแตกต่างให้กับสินค้า และความแตกต่างนี้เองที่เป็นกลยุทธการแข่งขันทางการตลาดที่มีความสำคัญยิ่ง (Keller, 2003; Kotler, 2003; Tasci, Gartner, & Cavusgil, 2007) ดังสะท้อนให้เห็นได้จากนิยามของคำว่า “ตราสินค้า” ที่ให้ไว้โดย Aaker (1991) ที่ว่า ตราสินค้าคือ ชื่อและ/หรือสัญลักษณ์ (เช่น โลโก้ เครื่องหมายการค้า หรือรูปแบบของบรรจุภัณฑ์) ของสินค้า ซึ่งทำหน้าที่บอกให้รู้ว่าเป็นสินค้า/บริการของผู้ขายหรือกลุ่มผู้ขายรายใด และมีความแตกต่างไปจากสินค้า/บริการของคู่แข่งอย่างไร

ประโยชน์ของการนำแนวคิดตราสินค้ามาใช้กับแหล่งท่องเที่ยว สามารถเห็นได้ชัดเจน จากการพิจารณา นิยามของคำว่า การสร้างตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Destination Branding) ของ Blain, Levy และ Ritchie (2005) ที่ว่า การสร้างตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวคือ กิจกรรมทางการตลาดต่างๆ ที่มีเป้าหมายเพื่อ (1)ส่งเสริมในการสร้างชื่อเรียก สัญลักษณ์ โลโก้ เครื่องหมาย หรือรูปภาพใดๆ ที่บ่งบอกถึงแหล่งท่องเที่ยวและสร้างความแตกต่างให้กับแหล่งท่องเที่ยว (2)เป็นการสร้าง

ประสบการณ์การเดินทางที่สอดคล้องกับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ และควรค่าแก่การเก็บไว้ในความทรงจำ อันจะทำให้ (3) นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกที่ดีและผูกพันกับแหล่งท่องเที่ยวอย่างแนบแน่น และ (4) ช่วยลดต้นทุนในการหาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและช่วยลดความรู้สึกเสี่ยงของนักท่องเที่ยว

ในแวดวงวิชาการ เริ่มมีการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Destination Branding) เป็นครั้งแรกในช่วงปลายทศวรรษที่ 1990 (Pike, 2010) บทความวิจัยเกี่ยวกับตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่มีการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการเป็นครั้งแรกคือบทความวิจัยของ Dosen, Vranesevic และ Prebezac (1998) ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการสร้างตราสินค้าในการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวในประเทศโครเอเชีย ในปีเดียวกัน Pritchard และ Morgan (1998) ได้ตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัยเรื่องแรกที่เป็นการวิเคราะห์กรณีศึกษากลยุทธ์การสร้างตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของแคว้นเวลส์ ประเทศสหราชอาณาจักร หลังจากนั้น ก็มีการศึกษาอยู่บ้างแต่ไม่มากนักในหัวข้อเกี่ยวกับการสร้างตราสินค้าให้กับแหล่งท่องเที่ยว เช่น การศึกษาเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Konecnik & Go, 2008) การศึกษาภาพลักษณ์ตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Hankinson, 2005; McCartney, Butler, & Bennett, 2008) การศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การสร้างตราสินค้าให้กับแหล่งท่องเที่ยว (Balakrishnan, 2009) ซึ่งการศึกษาของนักวิชาการหลายๆ ท่านดังที่ยกมานี้ แม้จะมีคุณูปการต่อการส่งเสริมองค์ความรู้ในด้านการสร้างตราสินค้าให้กับแหล่งท่องเที่ยว แต่ความรู้เกี่ยวกับการสร้างตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ยังคงอยู่ในขั้นเริ่มต้นหรือเปรียบได้ดังช่วงวัยทารก เมื่อเปรียบเทียบกับองค์ความรู้การสร้างตราสินค้าทั่วไป ที่เริ่มมีการศึกษากันมาตั้งแต่ทศวรรษที่ 1940 โดยการศึกษาของ Guest (1942, as cited in Pike, 2010)

การพัฒนารอบแนวคิดการสร้างตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ได้นำแนวคิดคุณค่าตราสินค้าในมุมมองของผู้บริโภค (Customer-based Brand Equity: CBBE) ของ Aaker (1991, 1996) และ Keller (1993, 2003) มาใช้ ซึ่งเน้นถึงความสำคัญของการรับรู้ของผู้บริโภคที่มีต่อตราสินค้าในตลาด และได้กล่าวถึงการ

เชื่อมโยงกันระหว่างการดำเนินงานด้านการตลาดที่ผ่านมาและผลประโยชน์ที่หน่วยธุรกิจจะได้รับในอนาคต โดย Aaker (1996) ให้นิยามคุณค่าตราสินค้าในมุมมองของผู้บริโภคว่าเป็น กลุ่มของสินทรัพย์ (Set of Assets) หรือหนี้สิน (Liabilities) ที่เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับชื่อ สัญลักษณ์ของตราสินค้า ซึ่งได้เพิ่ม (หรือลด) มูลค่าของสินค้าให้แก่ผู้บริโภคที่ได้ใช้สินค้านั้น Aaker (1991) ระบุว่า องค์ประกอบหรือปัจจัยที่ทำให้เกิดคุณค่าตราสินค้าคือ ความภักดีต่อตราสินค้า (Brand Loyalty) การรู้จักตราสินค้า (Brand Awareness) การรับรู้ถึงคุณภาพของสินค้า (Perceived Quality) การรับรู้ถึงข้อมูลต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับตราสินค้า (Brand Associations) และทรัพย์สินที่ดีเป็นมูลค่าได้อื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับตราสินค้า เช่น การจดลิขสิทธิ์ทางการค้า ทรัพย์สินทางปัญญา ในขณะที่ Keller (1993) ได้ให้นิยามว่า คุณค่าตราสินค้าในมุมมองของผู้บริโภคคือ การมีความรู้ต่อตราสินค้าของผู้บริโภคอันเนื่องมาจากการดำเนินงานด้านการตลาดของตราสินค้า Keller (1993) อธิบายว่า ความรู้ที่ผู้บริโภคมีต่อตราสินค้านั้น ประกอบด้วย การรู้จักตราสินค้า (Brand Awareness) และการรับรู้ถึงข้อมูลต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับตราสินค้า (Brand Associations) ซึ่งเป็นได้ทั้งการรับรู้ต่อคุณสมบัติ (Attributes) คุณประโยชน์ (Benefits) และทัศนคติ (Attitude) ที่มีต่อตราสินค้า จากนั้นนิยามของคุณค่าตราสินค้าที่กล่าวมาสรุปได้ว่า คุณค่าตราสินค้าคือ มูลค่าที่เพิ่มขึ้นของสินค้าอันเนื่องมาจากการมีชื่อตราสินค้า และคุณค่าตราสินค้าในมุมมองของผู้บริโภค ก็เป็นทั้งการประเมินผลของการสื่อสารการตลาดที่ผ่านมา และเป็นการทำนายผลลัพธ์ที่จะได้รับในอนาคตอันเนื่องจากการมีตราสินค้า

คุณค่าตราสินค้าก่อให้เกิดมูลค่า (Value) แก่ผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจต่อการตัดสินใจซื้อและได้รับความพึงพอใจจากการใช้ตราสินค้า ในอีกด้านหนึ่งคุณค่าตราสินค้าก็ช่วยสร้างมูลค่าให้แก่กิจการ คือช่วยให้กิจกรรมทางการตลาดต่างๆ ของกิจการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น การสื่อสารการตลาดของตราสินค้าได้ผลดียิ่งขึ้น ขายสินค้าได้ในราคาสูงขึ้นและมีกำไรเพิ่มขึ้น การขยายตราสินค้าไปสู่สินค้าชนิดอื่นก็จะประสบความสำเร็จง่ายขึ้น เมื่อวางจำหน่ายตราสินค้าในช่องทางใหม่ๆ ผู้บริโภคก็ยินดีที่จะตามไปซื้อ รวมถึงก่อให้เกิดมูลค่าที่เพิ่มขึ้นในการขยายชื่อตรา

สินค้าไปสู่สินค้าประเภทอื่น (Trade Leverage) และเป็นโอกาสในการเรียกเก็บค่าลิขสิทธิ์ตราสินค้า (Aaker, 1991; Keller, 1993) กล่าวโดยสรุป การมีคุณค่าตราสินค้าทำให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันในระยะยาว (Yoo, Donthu, & Lee, 2000)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา ผู้เขียนได้จัดกลุ่มนักวิชาการที่ศึกษาริชาวิจัยในประเด็นเรื่องคุณค่าตราสินค้าในมุมมองผู้บริโภคสำหรับแหล่งท่องเที่ยว (Customer-based Brand Equity for Tourism Destination: CBBETD) ได้เป็นสี่กลุ่ม ซึ่งเปรียบเทียบเหมือนกระแสดิ้นสี่ระลอก (คลื่นบางระลอกก็เป็นอิสระต่อกัน) ได้แก่

1) การศึกษาในกลุ่มของ Konecnik (2006), Konecnik และ Gartner (2007) และ Gartner และ Ruzzier (2011) 2) การศึกษาในกลุ่มของ Pike (2007, 2010) และ Pike, Bianchi, Kerr, และ Patti (2010) 3) การศึกษาในกลุ่มของ Boo, Busser และ Baloglu (2009) และ 4) การศึกษาในกลุ่มของ Im, Kim, Elliot และ Han (2012) โดยในการศึกษาของนักวิชาการแต่ละกลุ่ม จะมีความแตกต่างกันในเรื่องของ

(a) องค์ประกอบที่นำเสนอในแบบจำลอง CBBETD (b) พื้นที่ และระดับของพื้นที่ (ระดับประเทศ รัฐ เมือง) แหล่งท่องเที่ยว (c) กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา รวมถึง (d) ความแตกต่างของผลการศึกษา ซึ่งจะกล่าวถึงในรายละเอียดของแต่ละกลุ่มดังนี้

คลื่นลูกที่ 1: การศึกษาในกลุ่มของ Konecnik (2006), Konecnik และ Gartner (2007) และ Gartner และ Ruzzier (2011)

Konecnik (2006) และ Konecnik และ Gartner (2007) ได้เน้นพัฒนาแบบจำลองคุณค่าตราสินค้าของแหล่งท่องเที่ยวประเทศสโลวีเนีย ในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ และได้สังเคราะห์องค์ประกอบของคุณค่าตราสินค้าที่เป็นที่ยอมรับร่วมกัน ทั้งจากการนำเสนอของ Aaker (1991, 1996) และ Keller (1993) และผลการวิจัยเชิงประจักษ์จากนักวิชาการคนอื่นๆ จนดกลักเป็นองค์ประกอบสี่ประการของ CBBETD ได้แก่ การรู้จักตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Awareness) การรับรู้ถึงภาพลักษณ์ของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Image) การรับรู้ต่อคุณภาพของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Quality) และความภักดีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Loyalty)

จากผลการศึกษาของ Konecnik (2006) นอกจากใช้สถิติเชิงพรรณนาอธิบายถึงการรับรู้ที่นักท่องเที่ยวชาวโครเอเชียมีต่อแหล่งท่องเที่ยวประเทศสโลวีเนียในองค์ประกอบต่างๆ ทั้งสี่แล้ว ผลการศึกษาที่สำคัญพบว่า 1) ทั้งสี่องค์ประกอบของคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ต่างมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 2) ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าทั้งสี่องค์ประกอบของการประเมินแหล่งท่องเที่ยวประเทศสโลวีเนีย ในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวโครเอเชีย มีความสัมพันธ์ทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณค่าตราสินค้าของแหล่งท่องเที่ยว โดยองค์ประกอบภาพลักษณ์ของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Image) มีความสัมพันธ์กับคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมาคือองค์ประกอบความภักดีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Loyalty) ตามด้วยองค์ประกอบการรับรู้ถึงคุณภาพของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Perceived Quality) และการรู้จักแหล่งตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Awareness) ตามลำดับ

ผลการศึกษาในสองประเด็นหลักข้างต้นของ Konecnik (2006) สอดคล้องกับผลการศึกษาในปี ค.ศ. 2007 ซึ่ง Konecnik และ Gartner ที่ได้ร่วมกันทำการประเมินคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเทศสโลวีเนียในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวโครเอเชียและชาวเยอรมัน โดยในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวโครเอเซียนั้น องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเทศสโลวีเนียมากที่สุดคือ ภาพลักษณ์ตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ตามด้วยคุณภาพของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ความภักดีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว และการรู้จักตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ ส่วนในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวเยอรมัน องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเทศสโลวีเนียมากที่สุดคือ คุณภาพของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ตามด้วยภาพลักษณ์ของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ความภักดีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว และการรู้จักตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ

จากผลการศึกษาของ Konecnik (2006) และ Konecnik และ Gartner (2007) ในช่วงต้น สอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้นที่ผ่านมาที่ยืนยันว่า ภาพลักษณ์ของ

ตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว แต่ผลการศึกษาก็แสดงให้เห็นว่า ภาพลักษณ์ตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ไม่ใช่ปัจจัยเดียวที่มีอิทธิพลต่อ CBBETD เพราะยังมีองค์ประกอบอื่นๆ อีกที่มีอิทธิพลต่อการประเมินแหล่งท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยว ได้แก่ การรู้จักตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว การรับรู้ถึงคุณภาพของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว และความภักดีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

การศึกษาในทั้งสองครั้งของ Konecnik (2006) และ Konecnik และ Gartner (2007) เป็นการตรวจสอบการรับรู้ในด้านต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เป็นตลาดหลักมีต่อประเทศสโลวีเนียในฐานะที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งช่วยในการพัฒนาและสร้างคุณค่าตราสินค้าให้แก่แหล่งท่องเที่ยวประเทศสโลวีเนีย ผลการศึกษาที่ได้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ อันจะช่วยให้สามารถใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกจากนี้ ในปี ค.ศ. 2011 Gartner และ Ruzzier ยังได้รายงานผลการศึกษาที่เปรียบเทียบการรับรู้ต่อองค์ประกอบต่างๆ ทั้งสี่ของ CBBETD ในมุมมองของนักท่องเที่ยวต่างชาติ (นักท่องเที่ยวชาวเยอรมัน) ระหว่างนักท่องเที่ยวรายเดิม (Repeat Market) และนักท่องเที่ยวรายใหม่ที่เปลี่ยนการท่องเที่ยวจากประเทศอื่น มาท่องเที่ยวยังประเทศสโลวีเนียเป็นครั้งแรก (Renewal Market) ผลการศึกษพบว่า กรณีที่เป็นนักท่องเที่ยวรายใหม่องค์ประกอบการรู้จักตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Awareness) มีความสำคัญต่อ CBBETD ในระดับที่เท่าเทียมกับองค์ประกอบอื่นๆ ในขณะที่หากเป็นนักท่องเที่ยวรายเดิม องค์ประกอบการรู้จักตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว จะมีความสำคัญต่อ CBBETD น้อยกว่าองค์ประกอบอื่นๆ ผลการศึกษายังพบว่า องค์ประกอบความภักดีต่อตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว (Brand Loyalty) มีความสำคัญต่อ CBBETD สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวรายเดิม มากกว่านักท่องเที่ยวรายใหม่ นอกจากนี้ องค์ประกอบภาพลักษณ์ตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว (Brand Image)

และองค์ประกอบคุณภาพตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Perceived Quality) ต่างก็เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อนักท่องเที่ยวทั้งสองกลุ่ม ที่ส่งผลให้เกิด CBBETD

ในส่วนของการนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ Gartner และ Ruzzier (2011) กล่าวว่า การศึกษาในครั้งนี้ จะช่วยให้นักการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวได้ตระหนักถึงการวางตำแหน่งทางการตลาดของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงองค์ประกอบของคุณค่าตราสินค้าที่มีความสำคัญต่างกันต่อกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม และด้วยธรรมชาติของตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย หนึ่งในนั้นคือผู้ประกอบการธุรกิจผู้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ที่องค์กรผู้รับผิดชอบต้องรณรงค์ให้รับทราบและให้ดำเนินธุรกิจอยู่ในแนวทางที่สอดคล้องกับตำแหน่งทางการตลาดของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

คลื่นลูกที่ 2: การศึกษาในกลุ่มของ Pike (2007, 2010) และ Pike และคณะ (2010)

ความสนใจของ Pike (2007, 2010) และ Pike และคณะ (2010) ในการนำแนวคิดคุณค่าตราสินค้าในมุมมองของผู้บริโภคมาใช้ในบริบทของการท่องเที่ยว มีจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในประเทศออสเตรเลียและต้องการให้องค์กรผู้รับผิดชอบงานด้านการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวในประเทศออสเตรเลีย ได้นำแนวคิดคุณค่าตราสินค้าที่นำเสนอโดย Aaker (1991, 1996) และ Keller (1993, 2003) ไปใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการทำงาน

Pike (2007) ได้เสนอกรอบแนวคิด CBBETD ตามลำดับขั้น ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดคุณค่าตราสินค้าของ Aaker (1991, 1996) และ Keller (1993, 2003) และแนวคิดลำดับขั้นของผลลัพธ์ทางการสื่อสาร (Hierarchy of Effects) ของ Lavidge และ Steiner (1961, as cited in Pike, 2007) ซึ่ง Pike (2007) อธิบายว่า คุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ต้องสร้างให้เกิดขึ้นอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เริ่มจากขั้นแรกคือ ความโดดเด่นของตราสินค้า (Brand Salience) ขั้นที่สองคือ ข้อมูลต่างๆ (ในด้านบวก) ที่เชื่อมโยงกับตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในความคิดและความทรงจำของ

นักท่องเที่ยวน (Brand Association) ขั้นที่สามคือ ผลสะท้อนกลับของตราสินค้า หรือความต้องการที่จะเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว (Brand Resonance) และสุดท้ายขั้นที่สี่คือ ความภักดีต่อตราสินค้า (Brand Loyalty) ซึ่งจะได้อธิบายรายละเอียดโดยสังเขปของแต่ละขั้นดังนี้

นอกจาก Pike (2007) จะนำแบบจำลอง CBBETD ตามลำดับขั้นของตนเองไปใช้ประเมินประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรที่รับผิดชอบงานด้านการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งแล้ว Pike (2010) ยังได้นำแบบจำลอง CBBETD ตามลำดับขั้น ไปวัดคุณค่าตราสินค้าของแหล่งท่องเที่ยวแห่งเดียวกันในสองช่วงเวลาคือ ปี ค.ศ. 2003 และ ค.ศ. 2007 เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานขององค์กรที่รับผิดชอบงานด้านการตลาดของแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินวัตถุประสงค์การสื่อสารการตลาดของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์เหมือนกันในทั้งสองปีที่ศึกษา

ต่อมาในปี ค.ศ. 2010 Pike และคณะ ได้ทำการศึกษาประเมินคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเทศออสเตรเลีย ในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวซิดนีย์ ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายใหม่ของประเทศออสเตรเลีย (การท่องเที่ยวระยะไกล) ในการศึกษาครั้งนี้ Pike และคณะ (2010) ได้เสนอแบบจำลอง CBBETD ที่แตกต่างไปจากรายงานการศึกษาปี ค.ศ. 2007 ซึ่งแบบจำลอง CBBETD ที่นำเสนอใหม่ประกอบด้วยสี่องค์ประกอบ ได้แก่ ความโดดเด่นของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Salience) ข้อมูลต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Associations) คุณภาพตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวรับรู้ (Perceived Quality) และความภักดีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Loyalty) ซึ่ง Pike และคณะ (2010) อธิบายว่า คุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว จะเกิดขึ้นได้จะต้องอาศัยปัจจัยหรือองค์ประกอบต่างๆ จากภายนอก ซึ่งก็คือการรับรู้ต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในสี่ด้านดังที่กล่าวมา

จะเห็นได้ว่าแบบจำลอง CBBETD ของ Pike และคณะ ในปี ค.ศ. 2010 มีการเปลี่ยนแปลงไปจากแบบจำลองที่นำเสนอในปี ค.ศ. 2007 คือได้ตัดองค์ประกอบผลสะท้อนกลับของตราสินค้า (Brand Resonance) ออกไป และแทนที่ด้วยองค์ประกอบคุณภาพตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวรับรู้ (Perceived Quality) ซึ่งให้นิยามว่าคือ การที่นักท่องเที่ยวรับรู้ถึงคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวในด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว (Infrastructure) การบริการและอัธยาศัยไมตรี (Hospitality Service) และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (Amenities) เช่น ที่พัก นอกจากนี้ ในรายงานการศึกษาปี ค.ศ. 2010 Pike และคณะ ได้ประเมินภาพลักษณ์ตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวจากเกณฑ์ความสอดคล้องกันระหว่างภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและภาพลักษณ์ของนักท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นจริงและทางสังคม (Self-image และ Social Image) ตามอย่างการศึกษาของ Boo และคณะ (2009) (จะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป) ซึ่งเป็นการใช้มาตรวัดที่แตกต่างไปจากการศึกษาของตนเองในปี ค.ศ. 2007 (ที่ประเมินภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวจากคุณสมบัติที่จับต้องสัมผัสได้ และทางความรู้สึกของแหล่งท่องเที่ยวในมุมมองของนักท่องเที่ยว) นอกจากนี้ ในการศึกษาของ Pike และคณะ (2010) ยังเน้นทดสอบสมมติฐานที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ในแบบจำลอง CBBETD แทนที่จะเน้นถึงความเป็นลำดับขั้นของการเกิด CBBETD เหมือนดังเช่นการศึกษาในปี ค.ศ. 2007 และ ค.ศ. 2010 (ที่เป็นการเปรียบเทียบ CBBETD ของแหล่งท่องเที่ยวเกิดใหม่ระหว่างปี ค.ศ. 2003 และ ค.ศ. 2007)

ผลการศึกษาของ Pike และคณะ (2010) สรุปได้ว่า ทุกองค์ประกอบของ CBBETD ในการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยไปเที่ยวยังประเทศออสเตรเลีย จะสูงกว่าเมื่อเทียบกับการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยมีประสบการณ์เดินทางไปเที่ยวประเทศออสเตรเลีย และผลการศึกษายังได้ยอมรับสมมติฐานทั้งสี่ข้อที่ว่า 1) ความโดดเด่นของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Salience) มีอิทธิพลในทางบวกต่อภาพลักษณ์ตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2) ภาพลักษณ์ของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Image) มีอิทธิพลในทางบวกกับความภักดีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

3) ความโดดเด่นของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Saliency) มีอิทธิพลในทางบวกต่อการรับรู้ถึงคุณภาพของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว และ 4) การรับรู้ถึงคุณภาพของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Perceived Quality) มีอิทธิพลในทางบวกต่อความภักดีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Loyalty) นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังได้พบผลการศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากสมมติฐานคือ การรับรู้ถึงคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว และความโดดเด่นของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อความภักดีที่นักท่องเที่ยวมีต่อแหล่งท่องเที่ยว

จะเห็นได้ว่า ข้อเสนอแบบจำลอง CBBETD และผลการศึกษาที่ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ในแบบจำลองของ Pike และคณะ (2010) ก่อนข้างสอดคล้องกับข้อเสนอแบบจำลองและผลการศึกษาในกลุ่มของ Konecnik (2006), Konecnik และ Gartner (2007) และ Gartner และ Ruzzier (2011)

กรณีศึกษาที่ 3: การศึกษาของ Boo, Busser และ Baloglu (2009)

Boo และคณะ (2009) ถือได้ว่าเป็นกลุ่มนักวิชาการคลื่นลูกที่สาม (แม้จะไม่ใช้ความต่อเนื่องแบบรอยต่อเดียวกันกับคลื่นลูกที่ 2 ก็ตาม) ที่นำแนวคิดคุณค่าตราสินค้าในมุมมองของผู้บริโภคมาศึกษาในบริบทของการท่องเที่ยว การศึกษาของ Boo และคณะ มีความแตกต่างจากการศึกษาก่อนหน้านี้คือ 1) เป็นการประเมินตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ด้วยการประเมินเปรียบเทียบกันระหว่างแหล่งท่องเที่ยวสองแห่งที่เป็นประเภทเดียวกัน และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักเป็นอย่างดีในหมู่นักท่องเที่ยว (เมืองแห่งธุรกิจบันเทิงการพนันที่มีชื่อเสียงสองแห่งของประเทศสหรัฐอเมริกาคือ Las Vegas และ Atlantic City) และ 2) ศึกษาเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์เคยเดินทางไปเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว ซึ่ง Boo และคณะ ได้ยึดหลักการที่ว่า ในการทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของแบบจำลองการประเมิน (Measurement Model) นั้น ควรนำแบบจำลองไปศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มขึ้นไปที่แตกต่างกันตัวแทนของประชากรของการศึกษา โดยควบคุมความแตกต่างของตัวแปรด้านลักษณะประชากร

แบบจำลอง CBBETD ของ Boo และคณะ (2009) ซึ่งผ่านการทดสอบค่าความเชื่อมั่น ค่าความเที่ยงตรง และค่าความไม่แปรปรวน (Invariance Test) ในสองแหล่งท่องเที่ยวที่ศึกษาด้วยวิธีการทางสถิติอย่างรัดกุม ประกอบด้วย (1) การรู้จักตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Awareness) (2) ประสบการณ์ที่มีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Experiences) (3) ความคุ้มค่าของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Value) และ (4) ความภักดีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Loyalty)

จะเห็นได้ว่า มีสององค์ประกอบในแบบจำลอง CBBETD ของ Boo และคณะ (2009) ที่แตกต่างจากแบบจำลองของกลุ่มนักวิชาการในคลื่นลูกที่หนึ่งและในคลื่นลูกที่สองดังที่กล่าวมาคือ ประสบการณ์ที่มีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Experiences) และความคุ้มค่าของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Value) ซึ่ง Boo และคณะ อธิบายว่า องค์ประกอบประสบการณ์ที่มีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Experiences) คือการรวมกันขององค์ประกอบภาพลักษณ์ตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Image) และองค์ประกอบคุณภาพตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในมุมมองของนักท่องเที่ยว (Perceived Quality) เนื่องจาก จากการศึกษานี้ของ Boo และคณะพบว่า สององค์ประกอบนี้มีค่าความสัมพันธ์ต่อกันในทางสถิติที่สูงมาก ซึ่งก็สอดคล้องกับคำกล่าวของ Konecnik และ Gartner (2007) ที่ว่า การศึกษาที่ผ่านมาในการประเมินภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวนั้น นักวิชาการได้รวมเอาองค์ประกอบที่เป็นการวัดคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเข้าไปด้วย โดยในการศึกษาของ Boo และคณะ ได้ทำการประเมินภาพลักษณ์ตราสินค้าของแหล่งท่องเที่ยวในแง่การรับรู้ของนักท่องเที่ยวถึงความสอดคล้องกันระหว่างบุคลิกภาพของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว กับภาพลักษณ์ทางสังคมของนักท่องเที่ยว (Social Image) และภาพลักษณ์ที่แท้จริงของนักท่องเที่ยว (Self-image) โดย Boo และคณะให้เหตุผลว่า ภาพลักษณ์ตราสินค้าเป็นองค์ประกอบหนึ่งของบุคลิกภาพตราสินค้า อีกทั้งได้มีนักวิชาการจำนวนหนึ่งที่มีความเห็นว่า ภาพลักษณ์ตราสินค้ามีความสัมพันธ์อย่างมี

นัยสำคัญกับการรับรู้เกี่ยวกับตนเองของผู้บริโภค (Consumers' Self-Concepts) (Aaker, 1996; Solomon, 1999)

ในส่วนขององค์ประกอบความคุ้มค่าของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Value) Boo และคณะ ทำการประเมินจากความคุ้มค่าของตราสินค้าในแง่ความคุ้มค่าด้านประโยชน์ใช้สอย (Functional Value) ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบกันระหว่างผลประโยชน์ที่ได้รับจากตราสินค้ากับต้นทุน ซึ่งในที่นี้คือราคาสินค้าที่จ่ายไป (Price-based Definition)

ผลการศึกษาของ Boo และคณะ (2009) พบว่า 1) องค์ประกอบการรู้จักตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Awareness) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับองค์ประกอบประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวมีต่อตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว ในทั้งสองตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยวที่ศึกษา 2) องค์ประกอบประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวมีต่อตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว (Brand Experiences) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการรับรู้ถึงความคุ้มค่าของตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว ทั้งในสองตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยวที่ศึกษา และ 3) องค์ประกอบการรับรู้ถึงความคุ้มค่าของตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว (Brand Value) มีความสัมพันธ์ในทางบวกเชิงสถิติกับความภักดีต่อตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว ในทั้งสองตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา และ 4) องค์ประกอบประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวมีต่อตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว (Brand Experiences) ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความภักดีต่อตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว (Brand Loyalty) ทั้งสองแหล่งท่องเที่ยวที่ศึกษา

Boo และคณะ (2009) อภิปรายผลการศึกษาที่ได้ว่า หากนำไปเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของ Konecnik (2006) และ Konecnik และ Gartner (2007) ก็จะมีทั้งส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ส่วนที่เหมือนกันคือ เป็นการยืนยันร่วมกันว่า การรู้จักตราสินค้าที่เป็นท่องเที่ยว ภาพลักษณ์ตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว การรับรู้ถึงคุณภาพของตราสินค้าที่เป็นท่องเที่ยว และความภักดีที่นักท่องเที่ยวมีต่อตราสินค้าที่เป็นท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบที่ทำให้เกิดคุณค่าตราสินค้าของแหล่งท่องเที่ยว และผลการศึกษาที่ต่างกันคือ ในการศึกษาของ Konecnik (2006) และ

Konecnik และ Gartner (2007) ระบุว่า องค์ประกอบภาพลักษณ์ของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีความสำคัญมากที่สุดต่อการก่อให้เกิดคุณค่าตราสินค้าในมุมมองของนักท่องเที่ยว แต่ในการศึกษาของ Boo และคณะพบว่า การรับรู้ถึงความคุ้มค่าของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีความสำคัญมากที่สุดที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความภักดีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่ง Boo และคณะ ให้เหตุผลว่าเนื่องจากการศึกษาของ Konecnik (2006) และ Konecnik และ Gartner (2007) นั้น ทำการศึกษาเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งมีความคุ้นเคยกับแหล่งท่องเที่ยวที่ศึกษาน้อย (มีประสบการณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยวน้อย) ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวจึงมีบทบาทมากกว่าองค์ประกอบอื่นๆ ในการประเมินแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ในขณะที่การศึกษาของ Boo และคณะนั้น ทำการศึกษากับนักท่องเที่ยวในประเทศและเลือกเฉพาะผู้ที่มิมีประสบการณ์เคยเดินทางไปเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว ฉะนั้นจึงมีความคุ้นเคยต่อแหล่งท่องเที่ยวมากกว่า ทำให้องค์ประกอบการรับรู้ถึงความคุ้มค่าของแหล่งท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญมากที่สุด ในการประเมินแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

คลื่นลูกที่ 4: การศึกษาของ Im, Kim, Elliot และ Han (2012)

จุดสนใจในการศึกษาของ Im, Kim, Elliot และ Han (2012) คือการประเมินคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเทศเกาหลีในมุมมองของนักท่องเที่ยวมุสลิมในประเทศมาเลเซีย และจากการทบทวนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านมา ประกอบกับข้อเสนอที่เป็นเครื่องมือวัดคุณค่าตราสินค้าอันมีหลายมิติ (Multidimensional Customer-based Brand Equity Scale: MBE) ของ Yoo และ Donthu (2001) ทำให้ Im และคณะ (2012) ได้นำเสนอแบบจำลองคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยสี่องค์ประกอบคือ (1) การรู้จักตราสินค้า (Brand Awareness) (2) ภาพลักษณ์ตราสินค้า (Brand Image) (3) การเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ กับตราสินค้า (Brand Associations) และ (4) ความภักดีต่อตราสินค้า (Brand Loyalty) โดย Im และ คณะ (2012) ได้ปรับจากแบบจำลองเดิมของ Yoo และ Donthu (2001) ด้วยการเพิ่มเติมองค์ประกอบภาพลักษณ์ และแยกองค์ประกอบการรู้จักตราสินค้า และองค์ประกอบเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ กับตรา

สินค้าออกจากกัน (ในผลการศึกษาของ Yoo และ Donthu (2001) ได้รวมเอาสององค์ประกอบนี้ไว้ด้วยกัน ในเครื่องมือวัดคุณค่าตราสินค้าอันมีหลายมิติ) โดย Im และคณะ (2012) ให้เหตุผลว่า ในทางทฤษฎีได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่แตกต่างกันของการรู้จักตราสินค้า (Brand Awareness) และการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ กับตราสินค้า (Brand Associations) (Aaker, 1996; Atilgan, Aksoy, & Akinci, 2005, as cited in Im et al., 2012) และแม้ว่าจากการทดสอบความสัมพันธ์ของสององค์ประกอบนี้ในการศึกษาของ Yoo และ Donthu (2001) จะพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด แต่ Im และคณะ (2012) ยืนยันว่าสององค์ประกอบนี้ไม่เหมือนกัน เพราะผู้บริโภคสามารถที่จะรู้จักตราสินค้าได้ แม้ไม่ได้การมีเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ เข้ากับตราสินค้าอย่างแข็งแกร่งในความทรงจำ

ในการศึกษาของ Im และคณะ (2012) องค์ประกอบคุณค่าตราสินค้าที่เป็น การรู้จักตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Awareness) จะประกอบด้วย การจดจำตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้เมื่อได้เห็นหรือได้ยิน (Recognition) การจดจำตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้เมื่อนึกถึงประเภทสินค้า (Recall) และการมีความรู้เกี่ยวกับตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Knowledge) ส่วนองค์ประกอบการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ กับตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Associations) นั้น Im และคณะ (2012) ได้ทำการวัดจากคุณภาพตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในมุมมองของนักท่องเที่ยว (Perceived Quality) และทัศนคติโดยรวมที่นักท่องเที่ยวมีต่อแหล่งท่องเที่ยว (Brand Attitude) โดย Im และคณะ (2012) ให้เหตุผลว่า เป็นเพราะทั้งสององค์ประกอบดังกล่าวนี้ ถูกนำไปใช้ศึกษาบ่อยครั้งในการประเมินการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ กับตราสินค้า (Brand Associations) ในงานวิจัยที่ผ่านมา (i.e., Aaker, 1991; Low & Lamb, 2000; Yoo & Donthu, 2001) และในส่วนขององค์ประกอบภาพลักษณ์ตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Image) ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง การรับรู้ที่นักท่องเที่ยวนึกต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยได้รับอิทธิพลมาจากกลุ่มก้อนของข้อมูลต่างๆ (Cluster of Associations) ที่นักท่องเที่ยวนำไปเชื่อมโยงกับชื่อแหล่ง

ท่องเที่ยวในความทรงจำ (Farquhar & Herr, 1993, as cited in Im et al., 2012; Keller, 1993)

การศึกษาของ Im และคณะ (2012) มีข้อแตกต่างสำคัญจากการศึกษาในสามกลุ่มแรกที่กล่าวมาคือ 1) เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของ CBBETD กับคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในมุมมองของนักท่องเที่ยว (Overall Brand Equity) 2) ทดสอบการเป็นตัวแปรกลางขององค์ประกอบความภักดีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Loyalty) กับคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในมุมมองของนักท่องเที่ยว และ 3) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของ CBBETD กับคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในมุมมองของนักท่องเที่ยว โดยคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในมุมมองของนักท่องเที่ยว ประเมินได้จากคำถามสี่ข้อที่พัฒนาขึ้นโดย Yoo และ Donthu (2001) เช่น ถ้าแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับแหล่งท่องเที่ยว X ท่านยังเลือกที่จะเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว X อยู่อีกหรือไม่ หรือถ้าแหล่งท่องเที่ยวอื่นมีข้อดีเหมือนเช่นแหล่งท่องเที่ยว X ท่านจะยังคงเลือกที่จะเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว X อยู่อีกหรือไม่

จากผลการศึกษาของ Im และคณะ (2012) พบว่า 1) ภาพลักษณ์ตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Image) และการรับรู้ข้อมูลต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Associations) มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความภักดีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Loyalty)

2) การรู้จักตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Awareness) และการรับรู้ข้อมูลต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในมุมมองของนักท่องเที่ยว (Overall Brand Equity) 3) ภาพลักษณ์ตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Image) ไม่มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในมุมมองของนักท่องเที่ยว และ 4) ความภักดีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กับคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในมุมมองของนักท่องเที่ยว อนึ่ง การรับรู้ข้อมูลต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความภักดีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว มากกว่าที่มีความสัมพันธ์กับคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในมุมมองของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ คุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในมุมมองของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับการรู้จักตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว มากกว่าการรับรู้ข้อมูลต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ข้อค้นพบที่น่าสนใจจากการศึกษาของ Im และคณะ (2012) คือ การรู้จักตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Awareness) เป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดกับคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยรวม (Overall Brand Equity) ซึ่ง Im และคณะ ตีความว่าแบบจำลองคุณค่าตราสินค้าที่ผ่านมาประเมินความสำคัญของการรู้จักตราสินค้าต่ำไป (Aaker, 1996; Gartner & Ruzzier, 2011) ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผ่านมา (Konecnik, 2006, 2007; Pike et al., 2010) ที่ว่า ภาพลักษณ์ตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อความภักดีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่ผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไม่สนับสนุนผลการศึกษาที่ผ่านมาที่ว่า ภาพลักษณ์ตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Konecnik, 2006, 2007; Pike, 2007, 2010; Pike et al., 2010) ซึ่งผลการศึกษาที่แตกต่างนี้ Im และคณะ อธิบายว่า เหตุผลหนึ่งอาจเป็นเพราะการศึกษาที่ผ่านมาเน้นทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ กับคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดจากอิทธิพลโดยตรงของทุกองค์ประกอบ ในขณะที่การศึกษาของ Im และคณะ นั้นเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ (ของ CBBETD) กับคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยรวม นอกจากนี้ Im และคณะ (2012) อภิปรายว่า ผลการศึกษาของตนได้สนับสนุนความสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างความภักดีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและคุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับผล

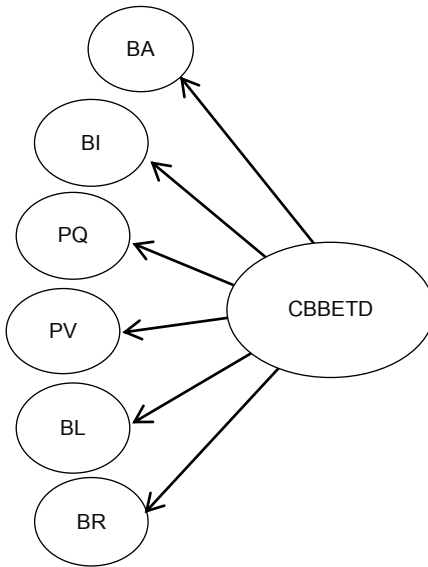
การศึกษาที่ผ่านมา (i.e., Konecnik, 2006, 2007; Pike, 2007, 2010; Pike et al., 2010)

ระลอกคลื่นที่ก่อตัวใหม่ (แบบจำลองที่นำเสนอใหม่)

แนวคิดแบบจำลองเชิงทฤษฎีของ CBBETD ที่ผู้เขียนเสนอขึ้นมาใหม่ ได้อิงอยู่บนฐานรากขององค์ความรู้เดิม และต่อยอดขยายขอบเขตองค์ความรู้ที่มีอยู่แล้วให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น แบบจำลองเชิงทฤษฎีของ CBBETD ที่นำเสนอใหม่ ประกอบด้วย ตัวแปร 6 องค์ประกอบ ซึ่งอ้างอิงมาจากข้อเสนอและผลการศึกษาเชิงประจักษ์โดยนักวิชาการที่ผ่านมาทั้งที่เป็นสินค้าทั่วไปและบริบทของแหล่งท่องเที่ยว ทำให้ที่เชื่อได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่ทำให้เกิด CBBETD ได้แก่ 1) การตระหนักรู้ต่อตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว (Brand Awareness: BA) 2) ภาพลักษณ์ตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว (Brand Image: BI) 3) การรับรู้คุณภาพตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว (Perceived Quality: PQ) 4) การรับรู้ความคุ้มค่าตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว (Perceived Value: PV) 5) ความภักดีต่อตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว (Brand Loyalty: BL) และ 6) ความเชื่อถือได้ของตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว (Brand Reliability: BR)

จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบส่วนใหญ่ (4 องค์ประกอบ) ของแบบจำลองเชิงทฤษฎีที่นำเสนอใหม่ อิงอยู่บนฐานความรู้เดิมที่เป็นข้อเสนอของ Aaker (1991) และ Keller (1993) ซึ่งมีจุดกำเนิดมาจากบริบทของสินค้าทั่วไป และนำมาใช้เป็นองค์ประกอบในการศึกษาประเมิน CBBETD โดยนักวิชาการทั้งสี่กลุ่มดังที่กล่าวมา ส่วนองค์ประกอบใหม่ 2 องค์ประกอบที่เพิ่มเติมเข้ามานั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้แบบจำลอง CBBETD มีความครอบคลุมและมีเอกลักษณ์ที่จำเพาะในบริบทที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด ซึ่งจะขอกกล่าวถึงในรายละเอียดที่เป็นสาระสำคัญดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงแบบจำลอง CBBETD ที่พัฒนาขึ้นใหม่

องค์ประกอบความเชื่อถือได้ของตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว (*Brand Reliability*) หมายถึง การรับรู้ของนักท่องเที่ยวว่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากการไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว จะมีมาตรฐานที่คงที่แน่นอน ตรงกับที่ได้คาดหวังไว้ ไม่ว่าจะไปท่องเที่ยวสักกี่ครั้งก็ตาม ซึ่งที่ผ่านมาตัวแปรความเชื่อถือได้ได้รับการพิสูจน์เชิงประจักษ์จากงานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการบริการว่ามีความสำคัญ (e.g., Parasuraman, Zeithaml, & Berry, 1994) ผู้เขียนนำองค์ประกอบนี้มาจากการศึกษาของ Hsu, Oh และ Assaf (2012) ที่ได้ทำการพัฒนาและทดสอบแบบจำลองคุณค่าตราสินค้าที่เป็นโรงแรมระดับหรูในการรับรู้ของผู้ใช้บริการ ซึ่งต่อยอดมาจากสิ่งประกอบที่ทำให้เกิดคุณค่าตราสินค้า ตามข้อเสนอของ Aaker (1991) และเห็นว่าบริบทที่ศึกษาคือธุรกิจโรงแรม ซึ่งมีความใกล้ชิดกับบริบทของแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เพราะอยู่ในอุตสาหกรรมบริการเหมือนกัน

โดยผลการศึกษาของ Oh และคณะ (2012) พบว่า ความเชื่อถือได้ของตราสินค้าที่เป็นโรงแรมหรู (Brand Reliability) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวกกับความภักดีต่อตราสินค้าที่เป็นโรงแรมระดับหรู ซึ่งผลการศึกษาของ Hsu และคณะยังสอดคล้องกับคำอธิบายของ Ellwood (2009) ที่ว่า ผู้บริโภคจะมีความภักดีต่อตราสินค้าหรือซื้อตราสินค้านั้นมากขึ้น หากตราสินค้านั้นได้ให้ในสิ่งที่ผู้บริโภคคาดหวังอย่างคงเส้นคงวา

ในส่วนขององค์ประกอบการรับรู้ความคุ้มค่าตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว (Perceived Value) ที่นำเสนอในแบบจำลอง CBBETD ใหม่ด้วยนั้น เป็นองค์ประกอบที่อ้างอิงมาจากข้อเสนอและผลการศึกษาเชิงประจักษ์ของ Boo และคณะ (2009) ที่ระบุว่า องค์ประกอบการรับรู้ความคุ้มค่าตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว (ในด้านประโยชน์ใช้สอยหรือด้านความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่าย) เป็นองค์ประกอบหนึ่งของ CBBETD และเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบความภักดีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด แต่ในการศึกษาตามข้อเสนอแบบจำลอง CBBETD ใหม่ จะประเมินการรับรู้ความคุ้มค่าของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในมิติด้านอารมณ์ด้วย (Emotional/Hedonic Value) ซึ่งคือความรู้สึกต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว (เช่น ความรู้สึกเพลิดเพลิน รู้สึกสนุกสนาน) ซึ่งเกิดขึ้นกับผู้บริโภคที่เป็นนักท่องเที่ยว (J. Lee, C. Lee, & Choi, 2011; Sheth, Newman & Gross, 1991) ตามข้อเสนอแนะของนักวิชาการหลายท่านที่เห็นว่า การรับรู้ถึงความคุ้มค่าของสินค้าควรพิจารณาในมิติเชิงอารมณ์หรือผลประโยชน์ในเชิงอารมณ์ (Emotional Benefits) ด้วย (J. Lee, C. Lee, & Choi, 2011) เพราะจากการศึกษาที่ผ่านมาในบริบทของการท่องเที่ยว มีหลายการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่า การรับรู้ถึงความคุ้มค่าของแหล่งท่องเที่ยวในด้านอารมณ์ มีอิทธิพลต่อความต้องการเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว มากกว่าการรับรู้ความคุ้มค่าในด้านประโยชน์ใช้สอย (Jamal, Othman, & Muhammad, 2011)

บทสรุป

เนื้อหาในบทความได้สะท้อนให้ผู้อ่านเห็นภาพในมุมกว้าง ตั้งแต่จุดเริ่มต้นที่มีการศึกษาในด้าน CBBETD จวบจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มนักวิชาการที่ศึกษาเกี่ยวกับ CBBETD ได้เป็นสี่กลุ่ม คือ 1) การศึกษาในกลุ่มของ Konecnik (2006), Konecnik และ Gartner (2007) และ Gartner และ Ruzzier (2011) 2) การศึกษาในกลุ่มของ Pike (2007, 2010) และ Pike และคณะ (2010) 3) การศึกษาในกลุ่มของ Boo, Busser และ Baloglu (2009) และ 4) การศึกษาในกลุ่มของ Im, Kim และ Han (2012)

ส่วนในของภาพเชิงลึก บทความนี้ได้ช่วยขยายมุมมองให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา CBBETD อย่างต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1) องค์ประกอบของแบบจำลอง CBBETD ที่นักวิชาการทั้งสี่กลุ่มยอมรับร่วมกันคือ การรู้จักตราสินค้า ภาพลักษณ์ตราสินค้า การรับรู้ถึงคุณภาพของตราสินค้า และความภักดีต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยในบางองค์ประกอบ แม้เป็นองค์ประกอบเดียวกัน นักวิชาการแต่ละกลุ่มก็ให้นิยามและใช้เกณฑ์ในการวัดที่ต่างกัน 2) ทุกกลุ่มของนักวิชาการที่ศึกษาเกี่ยวกับ CBBETD ต่างก็ศึกษาเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของ CBBETD ในขณะที่มีนักวิชาการบางกลุ่มที่ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ กับ CBBETD 3) ผลการศึกษาของนักวิชาการแต่ละกลุ่ม ระบุถึงองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อ CBBETD แตกต่างกัน 4) สามารถแบ่งมุมมองที่นักวิชาการมีต่อ CBBETD ได้เป็นสองมุมมองคือ มุมมองแรกซึ่งเป็นส่วนใหญ่ มองว่า CBBETD คือผลรวมที่เกิดจากองค์ประกอบต่างๆ ในมุมมองของนักท่องเที่ยวโดยตรง มุมมองที่สองซึ่งเป็นเสียงข้างน้อยมองว่า คุณค่าตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในมุมมองของนักท่องเที่ยว (Overall Brand Equity) คือตัวแทนที่ใช้ประเมิน CBBETD 5) มีสองตัวแปรใหม่ที่นักวิชาการบางกลุ่มนำมาใช้ศึกษา CBBETD ซึ่งแตกต่างไปจากแบบจำลองคุณค่าตราสินค้าเดิมของ Aaker (1991) และ Keller (1993) ผู้ริเริ่มแนวคิดคุณค่าตราสินค้าในมุมมองของผู้บริโภค คือ การรับรู้ถึงความคุ้มค่าต่อตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Value) และคุณค่าตราสินค้า

ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมในมุมมองของนักท่องเที่ยว (Overall Brand Equity) และ 6) ทุกการศึกษาที่ผ่านมาล้วนนำเสนอแนวทางการนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ อีกทั้งยังได้เชิญให้นักวิชาการท่านอื่น นำข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาและแบบจำลอง CBBETD ที่ได้นำเสนอ ไปใช้ศึกษาต่อไปในอนาคต เพื่อปรับปรุง เพิ่มเติมรายละเอียดของแบบจำลอง เพื่อให้แบบจำลอง CBBETD มีความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงและความเป็นสากลมากที่สุด

เนื้อหาส่วนสุดท้ายของบทความ ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดแบบจำลอง CBBETD ที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทบทวนวรรณกรรม กรอบแนวความคิด และผลการวิจัยเชิงประจักษ์เกี่ยวกับ CBBETD จากการศึกษาที่ผ่านมา แล้วทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และจำแนกกลุ่มของแนวคิดเกี่ยวกับ CBBETD และ 2) เพื่อขยายขอบเขตความรู้ที่มีอยู่เดิมของแบบจำลอง CBBETD โดยการเพิ่มองค์ประกอบใหม่เข้าไปในแบบจำลองคือ ความเชื่อถือได้ของตราสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Brand Reliability) และการรับรู้ความคุ้มค่าตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยว (Perceived Value) โดยแบบจำลอง CBBETD ที่นำเสนอขึ้นมาใหม่นี้ จะเป็นจุดเริ่มต้นที่นักแนะทางวิชาการ สำหรับการศึกษาในอนาคตเกี่ยวกับคุณค่าตราสินค้าในมุมมองของนักท่องเที่ยวสำหรับแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทย

รายการอ้างอิง

- Aaker, D. A. (1991). *Managing brand equity*. New York: Free Press.
- Aaker, D. A. (1996). *Building strong brands*. New York: Free Press.
- Balakrishnan, M. S. (2009), Strategic branding of destinations. *European Journal of Marketing*, 43(5/6), 611-629.
- Blain, C., Levy, S. E., & Ritchie, J., R., B. (2005). Destination branding: Insights and practices from destination management organizations. *Journal of Travel Research*, 43(May), 328-338.

- Boo, S., Busser, J., & Baloglu, S. (2009). A model of customer-based brand equity and its application to multiple destinations. *Tourism Management, 30*, 219-231.
- Dosen, D. O., Vranesevic, T., & Prebezac, D. (1998). The importance of branding in the development of marketing strategy of Croatia as tourist destination. *Acta Turistica, 10*, 93-182.
- Ellwood, I. (2009). Brand Strategy. In R. Clifton (Ed.), *Brand and branding* (2 ed., pp. 73-95). NY: Bloomberg Press.
- Gartner, W. C., & Ruzzier, K. M. (2011). Tourism destination brand equity dimensions: Renewal versus repeat market. *Journal of Travel Research, 50*(5), 471-481.
- Hankinson, G. (2005). Destination brand images: A business tourism perspective. *The Journal of Services Marketing, 19*(1), 24-32.
- Hsu, H. C. C., Oh, H., & Assaf, G. (2012). A customer-based equity model for upscale hotels. *Journal of Travel Research, 51*(1), 81-93.
- Im, H. H., Kim, S. S., Elliot, S., & Han, H. (2012). Conceptualizing destination brand equity dimensions from a customer-based brand equity perspective. *Journal of Travel & Tourism Marketing, 29*(4), 385-403.
- Jamal, A. S., Othman, N., & Muhammad, N. M. N. (2011). The moderating influence of psychographics in homestay tourism in Malaysia. *Journal of Travel & Tourism Marketing, 28*, 48-61.
- Keller, K. L. (1993). Conceptualizing, measuring, and managing customer-based brand equity. *Journal of Marketing, 57*(1), 1-22.
- Keller, K. L. (2003). *Strategic brand management: Building, measuring, and managing brand equity* (2nd ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.

- Konecnik, M. (2006). Croatian-based brand equity for Slovenia as a tourism destination. *Economic and Business Review*, 8(1), 83-108.
- Konecnik, M., & Gartner, C. W. (2007). Customer-based brand equity for a destination. *Annals of Tourism Research*, 34(2), 400-421.
- Konecnik, M., & Go, F. (2008), Tourism destination brand identity: The case of Slovenia. *Brand Management*, 15(3), 177-189.
- Kotler, P. (2003). *Marketing management: analysis, planning, implementation, and control* (11th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Lee, J., Lee, C., & Choi, Y. (2011). Examining the role of emotional and functional values in festival evaluation. *Journal of Travel Research*, 50(6), 685-696.
- Low, G. S., & Lamb, C. W. (2000). The measurement and dimensionality of brand associations. *Journal of Product and Brand Management*, 9(6), 350-368.
- McCartney, G., Butler, R., & Bennett, M. (2008), A strategic use of the communication mix in the destination image-formation process. *Journal of Travel Research*, 47(2), 183-196.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1994). Reassessment of expectations as a comparison standard in measuring service quality: Implications for further research. *Journal of Marketing*, 58(1), 111-124.
- Pike, D. S., Bianchi, C., Kerr, G. F., & Patti, C. (2010). Customer-based brand equity for Australia as a long haul tourism destination in an emerging market. *International Marketing Review*, 27(4), 1-25.

- Pike, S. (2007). Customer-based brand equity for destinations: Practical DMO performance measures. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 22(1), 51-61.
- Pike, S. (2010). Destination branding case study: Tracking brand equity for an emerging destination between 2003 and 2007. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 34(1), 224-139.
- Pritchard, A., & Morgan, N. J. (1998). Mood marketing--The new destination branding strategy: A case of Wales the brand. *Journal of Vacation Marketing*, 4, 215-229.
- Sheth, J. N., Newman, B. I., & Gross, B. L. (1991). Why we buy what we buy: A theory of consumption values. *Journal of Business Research*, 22(2), 159-170.
- Solomon, M. R. (1999). *Consumer behavior: Buying, having and being* (4th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Tasci, A. D. A., Gartner, W. C., & Cavusgil, S. T. (2007). Measurement of destination brand bias using a quasi-experimental design. *Tourism Management*, 28(6), 1529–1540.
- Yoo, B., & Donthu, N. (2001). Developing and validating a multidimensional consumer-based brand equity scale. *Journal of Business Research*, 52(1), 1–14.
- Yoo, B., Donthu, N., & Lee, S. (2000). An examination of selected marketing mix elements and equity. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 28, 195-211.

คำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับ

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ขอเรียนเชิญสมาชิกและผู้สนใจทุกท่านส่งบทความวิชาการหรือรายงานการวิจัย เพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฯ ทั้งนี้บทความหรือรายงานการวิจัยที่ส่งต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารอื่นมาก่อนหรือไม่อยู่ในระหว่างส่งไปตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น ผู้เขียนจะได้รับวารสารที่ลงผลงาน จำนวน 3 เล่ม

การกำหนดวาระการออกวารสาร

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต โดยกำหนดวาระการออก 2 ฉบับต่อปี สำหรับฉบับแรกกำหนดให้ออกเดือนธันวาคม 2548 ทั้งนี้เพื่อให้วารสารฉบับแรกมีความสมบูรณ์มากที่สุด สำหรับปี 2549 เป็นต้นไป กำหนดออก 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน และฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม

การเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับต้องพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมไมโครซอฟเวิร์ด วินโดวส์ ต้นฉบับภาษาไทย Cordia New Size 14 ต้นฉบับภาษาอังกฤษ Time New Roman size 12 และใช้กระดาษเอ 4 เว้นห่างจากขอบ 1 นิ้วโดยรอบ ความยาวไม่เกิน 10 – 15 หน้า
2. ชื่อเรื่อง (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง ชื่อผู้เขียนพร้อมทั้งคุณวุฒิอยู่ใต้ชื่อเรื่องเยื้องไปทางขวามือ ส่วนตำแหน่งทางวิชาการ และสถานที่ทำงานของผู้เขียนให้พิมพ์ไว้เป็นเชิงอรรถในหน้าแรก
3. ทั้งบทความทางวิชาการและรายงานการวิจัยต้องมีบทคัดย่อภาษาไทย พร้อมทั้งคำสำคัญ (key words) ภาษาไทย 2 - 5 คำ
4. คำแนะนำในการเขียนบทความ
 - 4.1 การเขียนบทความวิจัยประกอบด้วย
 - 1) ชื่อเรื่อง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - 2) ผู้แต่ง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

- 3) บทคัดย่อ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) คำสำคัญ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 5) บทนำ
- 6) วัตถุประสงค์
- 7) วิธีการวิจัย
- 8) ผลการศึกษา
- 9) สรุปและอภิปรายผล
- 10) ข้อเสนอแนะ
- 11) เอกสารอ้างอิง

4.2 การเขียนบทความทั่วไป

- 1) ชื่อเรื่อง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ผู้แต่ง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 3) บทคัดย่อ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) คำสำคัญ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 5) บทนำ
- 6) เนื้อหา
- 7) บทสรุป
- 8) เอกสารอ้างอิง

4.3 บทวิจารณ์หนังสือ

- 1) ข้อมูลทางบรรณานุกรม ของหนังสือที่วิจารณ์พร้อมปกหนังสือ
- 2) ชื่อผู้วิจารณ์
- 3) บทวิจารณ์

5. ตารางหรือไดอะแกรมจะต้องบรรยายและพิมพ์แยกจากเนื้อหาของบทความ

6. ภาพประกอบ ถ้าเป็นภาพลายเส้นให้เขียนด้วยหมึกดำบนกระดาษอาร์ต
เส้นขนาดพองาม ถ้าเป็นภาพถ่ายให้ใช้ขนาดโปสการ์ด เขียนหมายเลขลำดับภาพ และ
ลูกศรแสดงด้านบนและด้านล่างของภาพด้วยดินสอที่หลังภาพเบาๆ โดยจัดทำเป็นไฟล์
สรุปรูป (กองบรรณานุกรมการสงวนสิทธิการเลือกตีพิมพ์ภาพ)

การเขียนเอกสารอ้างอิง

การเขียนเอกสารอ้างอิงใช้ระบบ APA โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การอ้างอิงในเนื้อเรื่อง

เมื่อสิ้นสุดข้อความที่ต้องการอ้างอิง ใส่ชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์และเลขหน้า ไว้ในวงเล็บต่อท้ายข้อความนั้น คนอื่นๆ ในกรณีที่มีผู้แต่งมากกว่า 6 คนขึ้นไป ให้เขียนชื่อผู้แต่งคนแรกตามด้วย et al หรือ และคนอื่นในการอ้างอิงทุกครั้ง เช่น

1.1 ผู้แต่ง 1 คน

- ภาษาไทย : (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2544 : 20)
- ภาษาอังกฤษ : (Walker, 1992 : 102)

1.2 ผู้แต่ง 2 คน หรือมากกว่า

- ภาษาไทย : (สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์, สิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์ และสมพงษ์ สิงหะพล, 2542 : 16)
- ภาษาอังกฤษ : (Fitzpatrick, Whall,..., & Avant, 1907 : 50)

1.3 ผู้แต่งมากกว่า 6 คน

- ภาษาไทย : (จุมพล วณิชกุล และคนอื่นๆ, 2543 : 72)
- ภาษาอังกฤษ : (Kneip, et al, 2002 : 2)

2. การอ้างอิงท้ายบทความ ให้ปฏิบัติดังนี้

2.1 เรียงลำดับเอกสารภาษาไทยก่อนภาษาอังกฤษ

2.2 เรียงลำดับตามตัวอักษรชื่อผู้แต่ง ถ้าผู้แต่งคนเดียวกันให้เรียงลำดับปีที่พิมพ์ สำหรับภาษาอังกฤษ ใช้ชื่อสกุลในการเรียงลำดับ

ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิง

บทความจากวารสาร

Kimoski, R., & Palmer, S. (1993). The ADA and the tiring Process in organizations. *Consulting Psychology Journal : Practice and Research*. 45(2) : 10-36.

บทความในหนังสือพิมพ์

ภาคภูมิ ป่องภัย. (2542, กรกฎาคม 3). มุมที่ถูกลืมในพระราชวังบางปะอิน. *มติชน*. หน้า 12.

รายงานการประชุมสัมมนาวิชาการ

นิทัศน์ ภัทรโยธิน. (2540). ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า. ในการประชุมนักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 15 วิสัยทัศน์นักบัญชีไทย วันที่ 27 – 28 มิถุนายน 2540. หน้า 19 -35. กรุงเทพฯ : สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับเงินอนุญาตแห่งประเทศไทย.

แหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

อรรถศิษฐ์ วงศ์มณีโรจน์. (2542). ประวัติความเป็นมาของวิชาการความอุดมสมบูรณ์ของดิน. [On-line]. Available : <http://158.102.2001/soil/009hom~1/009421/chap1.htm#eral> [2542,ตุลาคม 25]

หนังสือ

ไพรัช รัชชพงษ์ และกฤษณะ ช่างกล่อง. (2541). การพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐานสารสนเทศแห่งชาติเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.

วิทยานิพนธ์

พรพิมล เฉลิมพลาณภาพ. (2535). **พฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร ของบริษัทธุรกิจเอกชนที่มีต่อยอดขายสูงสุดของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**

การส่งต้นฉบับ

1. ส่งบทความต้นฉบับ 2 ชุด พร้อม diskette หรือ แผ่น CD 1 ชุด มายัง “กองบรรณาธิการวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต” สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ตำบลรัชภา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต 83000
2. ส่งบทความออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ ได้ที่ <http://www.graduate.pkru.ac.th.203.151.157.202.no-domain.name/index.php>

ใบขอรับเป็นสมาชิก
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ข้าพเจ้า

ขอสมัครเป็นสมาชิกวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ตั้งแต่ปีที่.....ฉบับที่.....ถึงปีที่.....ฉบับที่.....

โดยจัดส่งไปที่

พร้อมกันนี้ได้ส่งเงิน โดย ☐ ธณานัติ จ่ายในนาม มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
☐ ดราฟต์ จ่ายในนาม มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

อัตราค่าสมาชิก 1 ปี (2 ฉบับ) มูลค่า 200 บาท

ส่งมาที่ กองบรรณาธิการวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
สำนักงานบัณฑิตศึกษา ตึกอำนวยการ ห้อง 113
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ตำบลรัชฎา
อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต 83000

